Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG	Blz.
Hoofdstuk 1 Inleiding	
Aanbiedingsbrief	5
Algemene beschouwingen	5
Financiële beschouwingen	7
Thema's	
Ontgroening en vergrijzing	12
Versterking eigen kracht	13
Duurzaamheid	14
Programmaverantwoording	
Inwonerszaken	16
Ruimte	61
Bedrijfsvoering	111
Hoofdstuk 2 Paragrafen	
Lokale heffingen	139
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	143
Onderhoud kapitaalgoederen	151
Financiering	163
Bedrijfsvoering	171
Verbonden partijen	178
Grondbeleid	202
InterBestuurlijk Programma	207
JAARREKENING	
Hoofdstuk 3 Jaarrekening	
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	210
Balans per 31-12-2018	214
Toelichting op de balans	215
Overzicht van baten en lasten	238
Overzicht van incidentele baten en lasten	242
Overzicht verschillenanalyse baten en lasten	245
Verschillenanalyse financiële rechtmatigheid	248
Verschillenanalyse investeringen	250
Wet Normering Topinkomens	251
Overzicht overhead	253
Algemene dekkingsmiddelen	254
Overzicht taakvelden	255
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage)	256
Controleverklaring	**257**
Controle verklaring rechtmatigheid	258
Controle verklaring conform Ensia	263
Bijlagen	
- Totaaloverzicht overheveling budgetten naar 2019	266
- Totaaloverzicht resultaatbestemming 2018	270
- Begroting op Peil 2018	277

Hoofdstuk 1 Inleiding

Aanbiedingsbrief

Aan de gemeenteraad,

Inleiding
Voor u liggen de jaarstukken 2018 van de gemeente Buren. Via de jaarstukken leggen we verantwoording af over de realisering van het voorgenomen beleid en de daarvoor ingezette middelen. De jaarstukken zijn daarom van belang voor bestuurders, inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden.

Onze jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. In de jaarstukken leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid. Dit doen we per thema, programma, taakveld en paragraaf. Per taakveld nemen we ook een verschillenanalyse op.

In 2019 maken we de overstap van thema's naar strategische opgaven. In deze jaarstukken rapporteren we over de thema's 2018.

In de jaarrekening vindt u de financiële verantwoording.

Saldo jaarrekening 2018
Het resultaat van de jaarrekening is € 407.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt veroorzaakt door een negatief saldo van het sociale domein van € 1.558.000,-. Anders was de uitkomst van de jaarrekening € 1.151.000,- positief. Het negatieve saldo van het sociale domein van € 1.558.000,- wordt onttrokken aan de reserve sociaal domein.
In de financiële beschouwingen lichten we het ontstaan van het rekeningresultaat verder toe. We geven daar ook een toelichting op het negatieve financiële resultaat binnen het sociaal domein.

Opzet van de jaarstukken
In hoofdstuk 1 leest u in de algemene beschouwingen meer over de meest in het oog springende aandachtspunten waar we ons in 2018 voor hebben ingezet:

- verbetering samenwerking
- economie
- onze bestuursstijl
- transformatie sociaal domein.

In de financiële beschouwingen lichten we op hoofdlijnen het resultaat toe. In hoofdstuk 2 en 3 van het jaarverslag vindt u respectievelijk de programmaverantwoording en paragrafen. De jaarrekening met balans vindt u in hoofdstuk 4.

Algemene beschouwingen

Het jaar 2018 was het jaar van de verkiezingen en de start van een nieuwe bestuursperiode. Door de komst van een nieuw college en veel nieuwe raadsleden ontstond er een heel nieuw elan en andere politieke verhoudingen. We zetten in op samenwerking; niet alleen met elkaar maar ook met de raad, de politieke partijen onderling, inwoners, ondernemers en organisaties. Hiermee zetten we onmisbare stappen om de grote vraagstukken beter aan te kunnen. We willen een zelfstandige gemeente zijn met een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Met een open blik naar samenwerking en waarbij de basis van de gemeentelijke organisatie op orde is. Als nieuw college zijn we aan de slag gegaan om dit verder vorm te geven middels ons coalitieakkoord “Samen, proactief en kerngericht!”. Eind 2018 is de ambtelijke organisatie opnieuw ingericht. Hierdoor kunnen we de basis van de organisatie op orde krijgen en op een andere manier gaan werken, met meer inspraak en betrokkenheid. Daarnaast zijn we gestart met het uitvoering geven aan het coalitieakkoord door focus aan te brengen. We hebben inmiddels zes strategische opgaven geformuleerd:

1. Kerngericht werken
2. Duurzaamheid
3. Visie op transformatie sociaal domein
4. De omgevingswet
5. Visie op dienstverlening
6. Samen sterk in de regio.

Deze opgaven pakken we de komende jaren proactief op, in samenwerking met u als raad, met de omgeving en andere gemeenten waar dat nodig is. Hiermee vullen we ook het voorstel in om een aantal richtinggevende visies te ontwikkelen, zoals gesteld in de begroting van 2018. Visie, focus, een nieuwe organisatie en besturingsstijl gaan ons verder brengen!

Samenwerking
In 2018 hebben we als college actief verbetering gezocht in de samenwerking, de relatie en binnen de bestuurlijke posities met omliggende gemeenten, de provincie Gelderland en gemeenschappelijke regelingen. Het doel dat we hierbij voor ogen hebben is om meer grip te krijgen, een hogere kwaliteit, minder kosten en meer maatwerk. Daarbij blijven we kritisch en houden we voor ogen wat in het belang is van de Burense samenleving. Zo hebben we in de discussie rondom breedband gekozen voor een lokale oplossing. De vernieuwde samenwerking in de regio zien we zowel terug in de samenwerking binnen de mobiliteitsagenda, waarbij we de opgave slimme mobiliteit trekken. En we zien stappen middels de verbeterde relatie met Avri, waardoor we nu maatwerk kunnen toepassen. Ook zijn de eerste stappen gezet met kerngericht werken, zijn we met u in gesprek over een nieuwe besturingsfilosofie en zijn er verkennende gesprekken geweest met omliggende gemeenten.

Economie
De economie en werkgelegenheid zijn in 2018 gegroeid. Dit geeft positieve ontwikkelingen in de gemeente Buren. De werkloosheid is laag en het aantal mensen in de bijstand is in 2018 afgenomen. Zo kunnen we een flink overschot op het budget van werk en inkomen presenteren. Er zijn meer aanvragen rondom bouwen en ontwikkelingen, er zijn meer vergunningen aangevraagd en afgegeven, er heeft een grote transactie plaatsgevonden op Doejenburg II en we merken dat het toerisme weer aantrekt.

Bestuursstijl
Afgelopen jaar zijn we, zoals gezegd, gestart met een nieuwe coalitie en een nieuwe raad. Ons coalitieakkoord is gericht op samenwerking. Niet alleen met bewoners, ondernemers en bedrijven; maar ook met de raad. De strategische opgaven en de veranderende samenleving vragen een nieuwe rol van onze bestuursstijl. We moeten en willen de kennis uit de gemeenschap halen en meer ruimte geven aan initiatieven. We streven naar een modernisering van de verhoudingen. Zo hebben we in 2018 de raad en inwoners aan de voorkant betrokken bij de herinrichting van de Onderdreef en de werkgroep ruimte bij Teisterbant.

Transformatie sociaal domein
Binnen het sociaal domein blijft het spanningsveld bestaan tussen de beschikbare budgetten en het zorggebruik. 2018 laat een flink tekort zien op Wmo en jeugd. We onderzoeken waar deze tekorten binnen jeugd vandaan komen. Dit bevestigt nogmaals de noodzaak waarom de transformatie van de zorg één van onze belangrijkste speerpunten is. Hierbij hebben we aandacht voor de blijkbaar toenemende zorgbehoefte van onze jeugd. Het afgelopen jaar hebben we de Burense visie op het kind doorontwikkeld en bestendigen we de relatie verder met de kinderopvang en onderwijsinstellingen. We zijn gestart met inkoop via de regio, het thema fraude en kwaliteit in de zorg is opgepakt en er was aandacht voor de ontwikkeling van kleinschalige initiatieven.

We staan al met al samen voor een flink aantal uitdagingen. Uitdagingen die we samen oppakken en waar we in 2018 al deels richting aan hebben gegeven.

Maurik, maart 2019,

College van Burgemeester en Wethouders

Financiële beschouwingen

Inleiding
In dit hoofdstuk vindt u informatie over de financiële positie van onze gemeente na verwerking van de uitkomst van de jaarrekening 2018. Dit als een samenvatting van de ontwikkelingen in de exploitatie en de consequenties daarvan voor onze vermogenspositie. Achtereenvolgens gaan we in op:

- het resultaat van de jaarrekening 2018;
- mutaties reserves, overhevelingsvoorstellen en resultaatbestemming;
- de ontwikkeling van de reserve sociaal domein;
- de reserve weerstandsvermogen;
- de ontwikkeling van de algemene reserve;
- een toelichting van het resultaat, inclusief een toelichting op de verschillen;
- een toelichting op de financiële positie: hoe staat de gemeente Buren er voor?

Resultaat jaarrekening 2018
Het resultaat van de jaarrekening is € 407.000 negatief. Dit negatieve resultaat wordt veroorzaakt door het negatieve saldo van het sociale domein van € 1.558.000,-. Anders was de uitkomst van de jaarrekening € 1.151.000,- positief.

Het negatieve saldo van het sociale domein van € 1.558.000,- wordt onttrokken aan de Reserve Sociaal Domein en toegevoegd aan de Algemene Reserve. Bij het vormen van de Reserve Sociaal Domein heeft u besloten om de overschotten op het sociaal domein te reserveren voor afrekeningen van negatieve resultaten in latere jaren, zoals nu in 2018. Verderop in deze inleiding bij de verklaring van de verschillen vindt u een toelichting op het nadeel van het sociaal domein.

Mutaties reserves, overhevelingsvoorstellen en resultaatbestemming
In 2018 nam de gemeenteraad het besluit € 627.000 via een voorziening te reserveren voor frictiekosten op het gebied van bedrijfsvoering. Als gevolg van aangescherpte regelgeving omtrent het creëren van voorzieningen is de voorziening in de huidige vorm niet toegestaan. Daarom is de storting en daarmee deze reservering teruggedraaid. Ten laste van het resultaat doen wij u een voorstel om € 627.000 te storten in een nieuwe te vormen reserve Frictiekosten bedrijfsvoering. Ook stellen we voor een budget van € 78.000 over te hevelen van 2018 naar 2019 en om € 340.000,- van het resultaat te bestemmen om incidenteel in te zetten in 2019.
In de bijlagen bij de jaarrekening zijn deze bedragen gespecificeerd en toegelicht.

Hieronder is de resultaatbestemming in beeld gebracht:

Toelichting resultaatbestemming	
Saldo jaarrekening na correctie sociaal domein	**- 407.000**
Onttrekking bestemmingsreserve sociaal domein	+ 1.558.000
Storting bestemmingsreserve Frictiekosten bedrijfsvoering	- 627.000
Overhevelingsvoorstellen	- 78.000
Incidentele inzet 2019	- 340.000
Toevoeging aan algemene reserve	- 106.000
Totaal	**0**

Ontwikkeling Reserve Sociaal Domein
Hieronder is de ontwikkeling van de Reserve Sociaal Domein in beeld gebracht:

Ontwikkeling reserve deelfonds sociaal domein	
Saldo Reserve Sociaal Domein per 31-12-2018	2.581.000
Onttrekking nadelig saldo 2018	-1.558.000
Onttrekking i.v.m. transformatie sociaal domein (raadsbesluit april 2019)	-83.000
Geraamde onttrekking begroting 2019	- 437.000
Geraamde onttrekking begroting 2020	- 329.000
Geraamde onttrekking begroting 2021	- 75.000
Overschot reserve sociaal domein	**99.000**

Als we het volledige nadelig saldo van het sociaal domein 2018 van € 1.558.000 onttrekken aan de Reserve Sociaal Domein is de omvang van de reserve afgerond € 100.000.

De toegenomen uitgaven op het sociaal domein voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Jeugdwet geven een beeld dat de kosten niet langer meer in evenwicht zijn met de rijksbijdrage. Nader onderzoek dient nog uit te wijzen of hieraan incidentele of structurele oorzaken aan ten grondslag liggen.

Op basis van de risico-inventarisatie bij het opstellen van deze jaarrekening moet er in de Reserve Weerstandsvermogen een bedrag worden opgenomen van minimaal € 440.000,- voor de uitvoering van de WMO en de Jeugdwet. Nu de Reserve Sociaal domein leegloopt, moeten we deze reserve aanvullen. We stellen u voor om € 341.000,- te onttrekken aan de Algemene Reserve en toe te voegen aan de Reserve Sociaal Domein.

De Reserve Weerstandsvermogen
Op basis van de risico-inventarisatie is het benodigde weerstandsvermogen bij deze jaarrekening berekend op € 2.720.000 (exclusief sociaal domein). Op 01-01-2019 is het saldo € 2.795.000,-. Dit betekent dan we u voorstellen om € 75.000 te onttrekken uit de Algemene Reserve (risicoreserve weerstandsvermogen) en te storten in de Algemene Reserve. Hieronder is dit in beeld gebracht:

Ontwikkeling Algemene Reserve		
Stand Algemene Reserve per 31-12-2018		**1.111.000**
Geraamde onttrekkingen in begroting 2019 en later	- 453.000	
Geraamde toevoegingen begr. '19 en later (o.a. Tollewaard € 1,3 miljoen)	1.947.000	
		1.494.000
Subtotaal Algemene Reserve voor financiële effecten jaarrekening 2018		**2.605.000**
Saldo jaarrekening 2018 voor bestemming	- 407.000	
Storten reserve Frictiekosten bedrijfsvoering	- 627.000	
Overhevelingsvoorstellen	- 78.000	
Voorstellen resultaatbestemming	- 340.000	
Onttrekking Reserve Sociaal domein en toevoeging aan Algemene Reserve	1.558.000	
Toename Algemene Reserve bij de jaarrekening 2018		106.000
Subtotaal Algemene Reserve		**2.711.000**
Onttrekking Algemene Reserve en toevoeging aan de Reserve Sociaal Domein		- 341.000
Onttrekking Reserve Weerstandsvermogen en toevoeging aan de Algemene Reserve		75.000
Saldo algemene reserve na verwerking jaarrekening 2018		**2.445.000**

Toelichting resultaat op hoofdlijnen	
Saldo jaarrekening vóór correctie sociaal domein	**- 407.000**
Correctie saldo sociaal domein ten laste van de reserve sociaal domein	1.558.000
Batig saldo jaarrekening ná correctie sociaal domein	**1.151.000**
Specificatie saldo jaarrekening:	
Batig saldo Participatiewet*	312.000
Batig saldo TV Onderwijshuisvesting	100.000
Batig saldo TV Ruimtelijke ordening	217.000
Batig saldo TV Overhead	817.000
Nadelig saldo TV Treasury	- 386.000
Batig saldo TV algemene uitkering	114.000
Saldo overige taakvelden	- 23.000
Specificatie op hoofdlijnen per taakveld	**1.151.000**

** het saldo van de Participatiewet wordt niet verrekend met de reserve sociaal domein*

Hieronder vindt u de analyse voor het Sociaal Domein en de Participatiewet. Voor de overige verschillen wordt verwezen naar de analyse bij de taakvelden.

Resultaat sociaal domein: taakvelden Jeugd/Wmo
Het resultaat op het sociaal domein wordt met name veroorzaakt door:

- Een nadeel op Taakveld Maatwerkvoorzieningen WMO (-/- € 170.000)
- Een nadeel op Taakveld Maatwerkdienstverlening 18- (-/- € 990.000,-):
- Een nadeel Maatwerkdienstverlening 18+ (-/- € 213.000,-):
- Een nadeel op het budget voor Taakveld Geëscaleerde zorg 18+ (-/- € 10.000)
- Een nadeel op het budget voor Taakveld Geëscaleerde zorg 18- (-/- € 175.000)

Het bovenstaande levert een negatief saldo op voor 2018 van € 1.558.000,-. Voor de oorzaken van deze overschrijding loopt op dit moment nog een onderzoek. Zodra wij hierover informatie hebben wordt u geïnformeerd via een raadsinformatiebrief.

Resultaat sociaal domein: taakvelden Participatiewet
Het resultaat op de Participatiewet wordt grotendeels veroorzaakt door:

- Een voordeel op het taakveld inkomensregelingen van (+/+ € 319.000,-):
  De belangrijkste oorzaken van dit voordeel zijn:
  - lagere uitkeringslasten (€ 219.000,-)
  - lagere kosten voor nieuwe kredieten bijzondere bijstand voor zelfstandigen (€ 50.000,-)
  - lagere kosten van het minimabeleid (€ 73.000)
  - Een overig verschil dat nader wordt toegelicht onder de taakvelden (- € 23.000,-)
- Een voordeel bij het taakveld arbeidsparticipatie van (+/+ € 56.000,-):
  Deze lagere kosten betreffen de reïntegratietrajecten waarvan in 2018 minder zijn uitgevoerd..
- Een nadeel op het taakveld Begeleide Participatie van (-/- € 63.000,-):
  Dit nadeel komt door een hogere bijdrage aan de uitvoerende organisatie De Werkzaak in 2017 (-/-) € 40.000,-) en vanwege lagere ontvangen rijkssubsidies voor de bestaande werkverbanden sociale werkvoorziening (+/+ € 19.000). Het per saldo overig voordeel van € 4.000 wordt nader toegelicht onder het taakveld Begeleide Participatie

Het bovenstaande levert een positief saldo op voor 2018 van € 312.000,-.

Structurele effecten jaarrekening 2018
De structurele effecten die blijken bij deze jaarrekening verwerken we in een tweemaandsrapportage 2019 en in de kadernota 2020.

Hieronder is per Programma in een beknopt overzicht de totalen in beeld gebracht. Onder de verschillenanalyse baten en lasten is een uitgebreidere analyse opgenomen.

Omschrijving	Voordeel	Nadeel	I/S
Programma Inwonerszaken		273	S
Programma Inwonerszaken		1.134	*
Programma Ruimte	15		S
Programma Bedrijfsvoering		26	S
Totaal	**15**	**1.433**	**S**

* Voor deze onderdelen binnen het sociaal domein wordt nader onderzoek verricht, dat ons in staat stelt om beleidsmatig de zorg beter te sturen. Dit onderzoek vindt plaats in 2019. Dan komt er ook duidelijkheid welk gedeelte van de overschrijding structureel is.

Toelichting financiële positie
De vermogenspositie laat, na resultaatbestemming, het volgende beeld zien:

	31-12-2017	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 14.860.000	€ 12.367.000
Vreemd vermogen	€ 33.234.000	€ 32.594.000
Totaal	**€ 48.094.000**	**€ 44.961.000**
Solvabiliteit	**31%**	**28%**

De solvabiliteit van de gemeente toont in de afgelopen jaren een negatieve ontwikkeling. Daarbij dient aangetekend te worden € 9.500.000,- van het eigen vermogen per 31 december 2016 is ingezet voor de risicovoorziening BT Doejenburg II. Dit is als correctie op de voorraden grond opgenomen. Deze correctie is doorgevoerd in overeenstemming met de verslaggevingsvoorschriften en de richtlijnen vanuit de Provincie Gelderland ten aanzien van uitgifte van het bedrijventerrein. Deze correctie heeft financieel voor de gemeente Buren geen effect, want het geld wat er was, is er nog steeds maar dan opgenomen onder de voorzieningen. De solvabiliteit is in 2018 ongeveer 7% hoger dan wat die zou zijn zonder de administratieve verschuiving ten opzichte van het jaar 2016 (2018: 49% en 2016: 42%).

In de paragraaf Weerstandsvermogen & risicobeheersing vindt u meer informatie over de financiële kengetallen van de gemeente Buren.

Afronden bezuinigingsproject Begroting Op Peil 2018
Als gevolg van een daling van de algemene uitkering in 2014 bleek de noodzaak tot het starten van een bezuinigingstraject. We noemden dit project Begroting Op Peil 2018 en het doel was bijna € 1,5 miljoen te bezuinigen in 2018. Gedurende de jaren 2015 t/m 2017 bleek een aantal bezuinigingen niet haalbaar. Uiteindelijk is ruim € 950.000,- structureel bezuinigd. Bij de jaarstukken 2018 sluiten we dit project formeel af. Voor een overzicht van de taakstellingen en de gerealiseerde bezuinigingen verwijzen we naar de bijlage Begroting Op Peil 2018.

Thema's

Wat is een thema?
Een thema is een grote maatschappelijke ontwikkeling. Deze ontwikkelingen kan de gemeente vaak niet zelfstandig beïnvloeden. De effecten van de ontwikkeling vaak wel. Om dit inzichtelijk te maken, werkt de gemeente met thema's. De raad besloot bij de behandeling van de Kadernota in juli 2016 de komende jaren te werken met de thema's:

- Ontgroening en vergrijzing
- Versterking Eigen Kracht
- Duurzaamheid

Ontgroening en vergrijzing

In een notendop

Er wonen steeds minder jongeren en steeds meer ouderen in onze gemeente. We zien het aantal personen per huishouden dalen en het aantal alleenstaanden toenemen. Oftewel, het 'klantenbestand' van de gemeentelijke diensten verandert. Wat betekent dat voor Buren?

De ontgroening en vergrijzing zorgen voor andere behoeften van onze inwoners, bijvoorbeeld op het gebied van wonen, voorzieningen en de openbare ruimte. We willen graag aansluiten bij deze veranderende vraag.

Wat wilden we bereiken?

Bij de ontwikkeling van nieuw beleid houden we daarom rekening met deze trend. We bekijken hoe we voorzieningen, faciliteiten en de leefomgeving voor onze inwoners slim kunnen aanpassen aan ons veranderende samenstelling van de bevolking.
Een voorbeeld is de samenwerking met de besturen van het onderwijs en de kinderopvang. We ontwikkelen met hen eigentijdse school- en opvangvoorzieningen voor kinderen.

We ondersteunen initiatieven van onze inwoners op dit vlak. Buren wil een vitale gemeente zijn met leefbare kernen. Dat is het belangrijkste doel binnen het thema ontgroening en vergrijzing.

Hoe hebben we dat bereikt?

In 2018 is de Burense visie op het kind vastgesteld. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd met alle betrokken partijen om de uitvoering vorm te geven. Voor ouderen hebben we vier vitaliteitsdagen georganiseerd en het project Stevig Ouderschap. Ook zijn er initiatieven opgepakt zoals het Mantelpunt in Kerk-Avezaath.

De volgende taakvelden leveren een bijdrage aan dit thema:

- Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
- Sportbeleid en activering
- Samenkracht en burgerparticipatie
- Onderwijshuisvesting
- Sportaccommodaties
- Ruimtelijke ordening
- Wonen en bouwen
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Welke indicatoren horen bij dit thema?

Uit de leeftijdsopbouw van onze inwoners kan de demografische druk worden berekend. De demografische druk geeft een indruk van de mate waarin de ‘werkenden’ moeten voorzien in het onderhoud van de ‘niet-werkenden’. Deze druk geeft de verhouding weer tussen het aantal jongeren plus ouderen enerzijds en het aantal 20-64-jarigen anderzijds. De druk van de jongeren wordt ‘groene druk’ genoemd en de druk van de ouderen ‘grijze druk’.
In 2017 is de demografische druk in Buren 72%, versus 69% landelijk. Dat betekent in Buren: voor elke 100 'niet-werkenden', zijn er in onze gemeente 140 'werkenden'. In 2010 waren dat nog ongeveer 160 'werkenden'.

Versterking eigen kracht

In een notendop

Het thema Versterking Eigen Kracht gaat over het vermogen van mensen om problemen zelf, of met hun netwerk, op te lossen. Iemand met veel eigen kracht doet mee met de samenleving. De gemeente wil dat graag stimuleren. Binnen dit thema beschrijven we wat dit betekent voor de rol van de gemeente in de samenleving. In diverse taakvelden denken we na over hoe we dit bij inwoners en organisaties kunnen stimuleren.

Wat wilden we bereiken?

We willen eigen kracht van inwoners en kernen naar vermogen inzetten. Als inwoners zelf of met hun netwerk problemen oplossen, kan de gemeente een andere, meer bescheiden rol in de samenleving innemen. Alle inwoners en alle kernen zijn verschillend. Door slim gebruik te maken van gegevens krijgen we een beter beeld van die verschillen. Daardoor kunnen we de kracht van inwoners en kernen beter benutten.

Bij nieuwe (beleids)ontwikkelingen in 2018 bekijken we hoe we aan kunnen haken bij bestaande initiatieven in de samenleving. Signaleringsgroepen en dorpsbelangenorganisaties zijn daarvan sprekende voorbeelden. Maar ook op individueel niveau hebben we daadkrachtige inwoners. Zo hebben we naar schatting 5.000 mantelzorgers in ons gebied. De gemeente wil deze kracht van de samenleving mogelijk maken en ondersteunen.

Hoe hebben we dat bereikt?

Op verschillende manieren hebben we de eigen kracht van inwoners en kernen ingezet. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van nieuwe kaders voor het sociaal werk. Daarbij hebben we met vrijwilligers en maatschappelijke organisaties nieuw beleid ontwikkeld. In 2018 maakten we ook een start met datagedreven werken in het sociaal domein. Hierdoor krijgen we de verschillen tussen kernen en de kracht van inwoners beter in beeld.

In 2018 hebben we het project ‘We maken het verschil met Buren: kerngericht werken’ ontwikkeld. Hierin staat centraal dat inwoners gezien, gehoord en erkend worden. We gaan onderzoeken hoe samenwerking tussen inwoners en tussen inwoners en gemeente verbeterd kan worden. De uitvoering van dit project vindt plaats in 2019.

De volgende taakvelden leveren een bijdrage aan dit thema:

- Sportbeleid en activering
- Samenkracht en burgerparticipatie
- Openbare orde en veiligheid
- Milieubeheer
- Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Welke indicatoren horen bij dit thema?

Op de website waarstaatjegemeente.nl leest u bij het product 'burgerpeiling' meer over hoe de gemeente Buren presteert ten opzichte van het gemiddelde van Nederland.

Duurzaamheid

In een notendop

Er is in Nederland veel ruimte voor verbetering als het gaat om duurzaamheid. De uitstoot van broeikasgassen is in Nederland afgelopen jaar met meer dan 5 procent gestegen ten opzichte van 2014. Verder neemt Nederland binnen de Europese Unie momenteel de voorlaatste plaats in (van de 28 landen) voor wat betreft het gebruik van hernieuwde energie (bron: CBS 2016). De gemeente Buren wil een aantrekkelijke, leefbare wereld achterlaten voor toekomstige generaties.

Wat wilden we bereiken?

We willen bijdragen aan een duurzamere maatschappij. Bijvoorbeeld door het verminderen van afval en de CO2-uitstoot. En door meer bewustzijn te creëren bij onze inwoners over duurzaamheid. In diverse taakvelden werkt de gemeente aan een duurzamere leefomgeving. Zo werken we via de gemeenschappelijke regeling Avri regionaal aan het verminderen van verspilling en bevorderen van afvalscheiding. We hebben daarnaast een revolverend fonds waaruit wij stichtingen en verenigingen geld lenen om energiebesparende maatregelen te nemen. Deze, en andere bestaande activiteiten zetten we in 2018 voort in het kader van het jaarprogramma voor de leefomgeving 2018.

De gemeente Buren ondertekende het Gelders Energie Akkoord (GEA). Het meest actueel en in het oog springend zijn onderwerpen zoals zonne-energie, windenergie en gasloos bouwen. Het GEA spreekt ambities uit over deze onderwerpen. Bovendien zijn er in onze gemeente concrete aanleidingen om met deze onderwerpen aan de slag te gaan. Daarnaast heeft het GEA ambities voor de onderwerpen klimaatadaptatie, circulaire economie en biobased economy.
Uit de sessies met de gemeenteraad in het kader van het Meerjarenprogramma voor de Leefomgeving blijkt duurzaamheid een belangrijk thema. In 2018 willen we onze visie en doelstellingen op dit thema uitwerken en vastleggen in een duurzaamheidsvisie.

Hoe hebben we dat bereikt?

In 2018 schreven we de startnotitie voor de Klimaatvisie. Daarin staan drie sporen beschreven:
1. Energietransitie: het inzetten van alternatieve warmtebronnen, zoals zon, wind en biomassa;
2. Klimaatadaptatie: maatregelen tegen droogte, hitte, overstromingen en wateroverlast;
3. Voorbeeldfunctie van de gemeente: welke maatregelen kunnen we als organisatie nemen?

Spoor 1 en 2 zijn regionale trajecten met lokale inbreng. Hierbij werken de regiogemeenten samen met de provincie en het waterschap. In 2018 is er gesproken met een aantal lokale initiatieven. Ook is er een presentatie geweest voor het ondernemersplatform. In spoor 3 zijn mogelijke energiemaatregelen in het gemeentehuis in beeld gebracht. Op de derde etage (het voormalige bedrijfsrestaurant) is de verlichting vervangen door LED-lampen met bewegingsmelders.
In 2018 zijn er een aantal interne en externe werkgroepen bijeen geweest ter voorbereiding op de startnotitie.

De volgende taakvelden leveren een bijdrage aan dit thema:
- Samenkracht en burgerparticipatie
- Maatwerkdienstverlening 18+
- Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
- Verkeer en vervoer
- Economische ontwikkeling
- Afval
- Milieubeheer
- Overhead

Welke indicatoren horen bij dit thema?

We scoren gemiddeld op de duurzaamheidsbalans (TELOS) en onze energieambities zijn relatief laag (2 op een schaal van 0-5) (Energie Enquete VNG).

Op de website waarstaatjegemeente.nl leest u bij het thema 'energietransite' hoe de gemeente Buren op het gebied van duurzaamheid presteert ten opzichte van het gemiddelde van Nederland.

Programma's

Inwonerszaken

Inleiding
Het programma Inwonerszaken gaat over dienstverlening aan individuele inwoners en alles wat te maken heeft met de sociale aspecten van wonen, werken en leven in de gemeente Buren. We leggen hierbij ook de verbinding tussen wonen en zorg. Zie hiervoor ook het taakveld Wonen en bouwen.Elke inwoner heeft af en toe de gemeente nodig. Bijvoorbeeld voor een paspoort, huwelijksvoltrekking, of aangifte van geboorte. Dat zijn belangrijke vormen van gemeentelijke dienstverlening.
Dit programma gaat ook over de manier waarop de gemeente bijdraagt aan de zelfredzaamheid van alle inwoners. Namelijk door (tijdelijk) te ondersteunen waar dat nodig is. Ondersteuning bij opgroeien & opvoeden, wonen, werken, gezond leven, huishouden voeren, rondkomen, leren, zorgen, sociale contacten onderhouden. Daarnaast vinden we het belangrijk dat iedereen kan meepraten, meedenken en meedoen.

Doelen en prestaties

Doelen
1. Onze dienstverlening is professioneel, nabij en eigentijds.

Wat hebben we bereikt?
De dienstverlening van burgerzaken is in 2018 op verschillende gebieden versterkt. Zo is onder andere de online dienstverlening uitgebreid en kunnen meer burgerzaken online afgehandeld worden. Ook bieden we actief bezoeken aan huis aan, en nemen we thuis geboorteaangiftes op, waarmee we nabij zijn bij de Burense samenleving.
Qua professionaliteit hebben we een slag gemaakt door de eerstelijns vragen van STIB bij TIC af te handelen, waardoor de klant vaker direct bij het eerste contact geholpen kan worden.

2. Inwoners leven in een veilige en gezonde omgeving.

Wat hebben we bereikt?
Een groot deel van de volwassen inwoners, kinderen, jongeren en hun ouders, die gebruik maken van zorg en ondersteuning via de gemeente, is hier tevreden over. De tevredenheid is over het algemeen toegenomen. Dit blijkt uit het gehouden cliënt tevredenheidsonderzoek.

3. Ieder kind heeft de mogelijkheid om zijn talenten te ontwikkelen en veilig en gezond op te groeien.

Wat hebben we bereikt?
We weten jongeren steeds beter te bereiken. Dit blijkt mede uit de toename van zorgkosten voor jeugd.

4. Inwoners hebben eenvoudig toegang tot integrale en betaalbare zorg en ondersteuning, afgestemd op hun vraag.

Wat hebben we bereikt?
Een groot deel van de volwassen inwoners, kinderen, jongeren en hun ouders, die gebruik maken van zorg en ondersteuning via de gemeente, is hier tevreden over. De tevredenheid is over het algemeen toegenomen.

5. Inwoners zijn zo veel mogelijk economisch zelfstandig.

Wat hebben we bereikt?
Het aantal uitkeringen in de gemeente Buren is vrij constant gebleven. Dit ondanks dat we ook te maken hebben met de instroom van voormalig Wajonggerechtigden. De uitstroom naar werk heeft er voor gezorgd dat het aantal uitkeringen constant is gebleven.

6. In de gemeente zijn goed bereikbare maatschappelijke voorzieningen, die nu en in de toekomst aansluiten bij de behoeften van inwoners.

Wat hebben we bereikt?
Het project voor het accommodatiebeleid beschikt met de functiecirkel over een instrument om de kwaliteit en het gebruik van maatschappelijke voorzieningen te toetsen. Verenigingen en accommodatiebeheerders krijgen inzicht in hun taak om accommodaties exploitabel en toekomstgericht te maken.

Prestaties
In de taakvelden vindt u een toelichting op de prestaties die we in 2018 hebben geleverd.

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen geweest?

Digitalisering dienstverlening
We digitaliseren de gemeentelijke dienstverlening zoveel mogelijk. Dat is makkelijk en efficiënt voor zowel inwoners als de gemeente. Vooral bij relatief eenvoudige standaardproducten, zoals die van bijvoorbeeld burgerzaken, is een volledig digitale afhandeling aantrekkelijk. Wel blijft persoonlijk contact altijd mogelijk, aan de balie of bij mensen thuis.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
De digitale dienstverlening is in 2018 uitgebreid. Geboorteaangiftes en uittreksels kunnen nu ook online afgehandeld worden. Daarbij was persoonlijk contact altijd mogelijk , maar weet de burger steeds vaker digitaal de weg naar de gemeente te vinden. In 2018 zijn 5332 afspraken digitaal ingepland.

We zijn gestart met het ontwikkelen van een Visie op Dienstverlening, waar we in 2019 verder mee gaan. In deze visie staan efficiëntie en klantgerichtheid voorop en komt de digitale dienstverlening ook uitvoerig aan orde.

Kerngericht werken en zorg dichtbij
We willen aansluiten bij de kwesties die spelen in een bepaalde kern. We willen inspelen op de lokale behoefte. Dat noemen we maatwerk. Ook kijken we nadrukkelijk naar oplossingen binnen onze gemeentegrenzen. Als kleine gemeente hebben we maar een beperkt zorgaanbod dichtbij. Toch zou het mooi zijn als het voor inwoners niet vanzelfsprekend is om onze gemeente te verlaten voor een passend zorg- en ondersteuningsaanbod.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
We hebben een start gemaakt met datagedreven werken in het sociaal domein. Hierdoor hebben we beter zicht op de (gezondheids) verschillen tussen de kernen. In Kerk-Avezaath is een dorpscontactpersoon actief. De dorpscontactpersoon ondersteunt en is een laagdrempelige toegang tot verdere zorg. Bij de inzet van zorg maken we nadrukkelijk de afweging tussen goede zorg en de toegankelijkheid ervan.

Burense visie op het kind
In januari 2018 neemt de raad een besluit over de “Burense visie op het kind”. Die visie is een leidraad voor het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de scholen in Buren. Daarnaast geeft de visie richting bij andere onderwerpen die bij kinderen en opgroeien horen. Speeltuinen, sport en cultuur, leesstimulering, en kinderen die ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld. In 2018 willen we meer samenhang aanbrengen tussen die verschillende taakvelden.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In 2018 is gewerkt aan een integraal aanbod voor kinderen. Dit deden we met medewerkers van scholen en kinderdagverblijven, de GGD, de buurtsportcoach en een aantal verenigingen op het gebied van sport en cultuur. Met de besturen van scholen en kinderopvang werkten we de visie uit tot een verhaal dat we in 2019 gaan delen met de inwoners van de gemeente.

Aandacht voor dementie
De levensverwachting van onze inwoners stijgt en het aantal mensen met ouderdomsziekten neemt toe. Zo verwacht het RIVM dat in 2040 dementie de belangrijkste doodsoorzaak is in Nederland. Daarnaast is het landelijk beleid dat ouderen langer en het liefst zelfstandig, thuis blijven wonen. Het is verstandig om ons nu als gemeente op die twee ontwikkelingen voor te bereiden. We willen een dementie-vriendelijke gemeente worden. Dat wil zeggen dat we de kennis over dementie vergroten en ontmoetingen organiseren tussen mensen met en zonder dementie.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In 2018 organiseerden we samen met de GGD en enkele huisartsen twee bijeenkomsten van het Geriatrisch Netwerk. Veel ketenpartners namen hieraan deel, waaronder dementie-consulenten. Ook liep een beleidsmedewerker een dag mee met een dementieconsulente. Opvallende zaken bij die stagedag waren de diversiteit aan vormen van dementie en de grote problemen op het gebied van wonen. Het tijdig verhuizen naar een geschikte plek is lastig. Deels door onvoldoende beschikbaarheid van geschikte woningen maar ook omdat dementerenden of hun partner/netwerk niet willen toegeven aan het feit dat hun huidige woning niet meer geschikt is vanwege hun ziekte.

Professionalisering inkoop zorg
Inmiddels hebben we al een paar jaar ervaring met de inkoop van zorg in regionaal verband. Op basis van die ervaring willen we het regionaal inkopen van zorg professionaliseren. Er is specialistische kennis voor nodig om goede afspraken te maken met zorgleveranciers. En ook om fraude aan te pakken of zorgaanbieders te stimuleren, zodat zij de beste resultaten behalen. Vanaf 2018 brengen we het regionaal programmabureau onder bij de Regio Rivierenland. Zo zorgen we voor continuïteit en de opbouw van kennis.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Sinds 1 april 2018 voert Regio Rivierenland de Dienstverleningsovereenkomst Wmo/Jeugd uit. De Regio is verantwoordelijk voor de inkoop en het contractmanagement. In 2018 is de zorg voor 2019 tijdig ingekocht. Bij de inkoop zijn de ervaringen van de gebiedsteams van de deelnemende gemeenten meegenomen. Het contractmanagement richt zich vooral op de grootste partijen en nieuwe aanbieders (poortwachter). Signalen van fraude worden samen met gemeenten en inspecties opgepakt en geëvalueerd.

Professionaliseren gebiedsteam Stib
Stib is voortdurend in ontwikkeling want we leren van onze ervaringen en Stib beweegt mee met ontwikkelingen in de "lokale" samenleving. Daarnaast ervaren we dat de problematiek van inwoners complexer wordt. Dat betekent dat medewerkers een grotere en bredere deskundigheid nodig hebben. Verdere ontwikkeling van de professionaliteit van medewerkers is daarom de komende jaren een rode draad. Daarnaast blijven thema's zoals ontwikkeling en preventie, vernieuwing van de zorg en versterking eigen kracht actueel.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Stib heeft een bewogen jaar achter de rug. Er is in 2018 sprake geweest van een toenemende vraag om ondersteuning vanuit onze inwoners hetgeen een beroep heeft gedaan op de medewerkers van Stib. Tegelijkertijd is gedurende het jaar ook steeds duidelijker geworden dat het raadzaam is om het sociaal domein verder te ontwikkelen. Dit betekent dan ook dat we in 2019 de transformatie van het sociaal domein verder ter hand nemen.

Wat heeft het gekost?
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier de totale uitgaven en inkomsten van het programma in een meerjarig perspectief. Ook kunt u de uitgaven en inkomsten van de taakvelden openen. Verder vindt u de incidentele uitgaven en inkomsten horende bij dit programma en een overzicht van de reserves die aan dit programma zijn gekoppeld.
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier het saldo van het programma in een meerjarig perspectief.

Tabel 1: de inkomsten / uitgaven van het programma

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	21.210	21.665	**23.336**	22.325	22.003	21.635
Baten	-4.953	-5.504	**-5.896**	-5.727	-5.605	-5.579
Saldo programma	16.257	16.161	**17.440**	16.598	16.398	16.057

Tabel 2: de incidentele inkomsten en uitgaven van het programma

(€ x 1.000,-)

Toelichting	Begroot 2018		**Werkelijk 2018**	
	Struc-tureel	Inciden-teel	**Struc-tureel**	**Inciden-teel**
Verkiezingen		56		**65**
Campagne Appel-peer-kers (overheveling budget jaarstukken 2017)		35		**35**
Innovatiebudget: Uitvoering project 'Vitaal ouder worden in Buren' Stevig Ouderschap' & 'Grip op je leven'. (overheveling budget jaarstukken 2017)		84		**74**
Bijdrage Regio Rivierenland: sociale recherche Jeugdzorg		0		**32**
Kwaliteitsimpuls kwalitatief betere rolstoelvoorzieningen		0		**170**
Tekort zorgkosten 2018 bedraagt € 896.000. Omdat nog onduidelijk is welk gedeelte incidenteel en welk gedeelte structureel betreft vooralsnog uitgegaan van 50/50.		0		**448**
Saldo uitgaven programma	**21.490**	**175**	**22.512**	**824**
Vergoeding regresovereenkomst WMO 2018		**0**		**- 24**
Saldo inkomsten programma	**- 5.504**	**0**	**- 5.872**	**- 24**

Tabel 3: de reserves die horen bij het programma

(€ x 1.000,-)

Stand reserves per 31/12	Werkelijk 2017	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Maatschappelijke investeringen	110	**110**	110	110	110	110
Deelfonds sociaal domein	3.152	**2.581**	2.144	1.815	1.740	1.740

(x € 1.000,-)

Verbonden partijen	**Werkelijk 2018**
Inwonerszaken	**3.391**
GGD Gelderland-Zuid	828
Werkzaak	2.563

Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

Inwoners zijn meer betrokken bij preventie, informele hulp en ondersteuning.

Wat hebben we bereikt?

Het betrekken van inwoners bij het zoveel mogelijk zelf vorm geven aan ondersteuning in de directe omgeving heeft onze blijvende aandacht.

Doel 2

Het welzijnswerk is gericht op het halen van een beter maatschappelijk rendement.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 heeft de raad ingestemd met de nieuwe kaders voor sociaal werk. Het sturen op maatschappelijke effecten staat centraal in deze kaders. In de kaders voor sociaal werk (2018-2020) staan 'preventie en vroegsignalering', 'de verbetering van de ondersteuning aan vrijwilligers' en 'opdrachtgever- en opdrachtnemerschap' centraal'. Van 2018 tot 2020 staan deze punten centraal in de opdrachten richting het sociaal werk.

Doel 3

De maatschappelijke accommodaties passen bij de behoeften van de inwoners en zijn toekomstbestendig.

Wat hebben we bereikt?

De functiecirkel is in 2018 besproken met verenigingen tijdens een informatieavond in Lienden. In 2018 trad een nieuwe coalitie aan met een andere kijk op het accommodatiebeleid. De bestuurlijke opdracht richt zich in de tweede helft van 2018 op het hebben van ontmoetingsplekken in de kernen. Het accommodatiebeleid en de inzet van de functiecirkel wordt mogelijk ingezet bij de pilot kerngericht werken in Ingen, Ravenswaaij en Zoelen.

Doel 4

We laten het collectief vervoer (de basismobiliteit) uitvoeren.

Wat hebben we bereikt?

We zijn in gesprek met de gemeenten die samen werken in Versis om het aanvullend openbaar vervoer ook toegankelijk te maken voor doelgroepen als jeugdhulp en leerlingenvervoer.

Doel 5

De kinderdagverblijven in onze gemeente zijn veilig en gezond.

Wat hebben we bereikt?

De GGD voerde in 2018 inspecties uit bij alle kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en gastouders. Zij letten op de veiligheid en gezondheid van de kinderen.

Prestatie 1

We ontwikkelen een aanpak waarbij we inwoners als partners aanspreken. Op basis van wat inwoners willen en kunnen, ontwikkelen we vormen van informele hulp en ondersteuning.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 hebben we het project ‘We maken het verschil met Buren: kerngericht werken’ voorbereid. Hierin staat centraal dat inwoners gezien, gehoord en erkend worden. Via kerngericht werken gaan we nog meer op basis van partnerschap samenwerken met inwoners. We ondersteunden daarnaast de inzet van een dorpscontactpersoon in Kerk-Avezaath via de bewonersvereniging. Dit is een laagdrempelige en informele toegang tot verdere zorg en ondersteuning.

Prestatie 2
We geven een heldere opdracht voor het welzijnswerk, waarbij we sturen op maatschappelijke effecten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 heeft de raad ingestemd met nieuwe kaders voor sociaal werk (2018-2020). Het sturen op maatschappelijke effecten staat centraal in deze kaders. Aan de hand van deze kaders is in samenwerking met Welzijn Rivierstroom en Mozaïek Welzijnsdiensten een uitvoeringsplan gemaakt voor 2018.

Prestatie 3
We passen de functiecirkel verder toe om te bepalen of de accommodaties passen bij de behoeften van een gebied. De uitkomst vertalen we in een voorstel aan de raad.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We spraken tijdens een informatieavond met verenigingen uit Lienden, Ommeren en Ingen. Na de verkiezingen is een nieuwe bestuurlijke opdracht opgehaald voor de inzet van de functiecirkel en het accommodatiebeleid. Dat richt zich op ontmoetingsplekken voor inwoners in de kernen.

Prestatie 4
We bieden mensen die minder mobiel zijn een passende vorm van vervoer. Dit is een basisvoorziening die we de komende jaren beter afstemmen op de behoeften van onze inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We zijn, samen met onze buurgemeenten, in gesprek met de uitvoerder van Versis om het aanvullend openbaar vervoer ook toegankelijk te maken voor doelgroepen als jeugdhulp en leerlingenvervoer.

De reizigers van Versis zijn erg tevreden over het aanvullende vervoer in de regio Rivierenland. Uit een onderzoek naar de klanttevredenheid door onderzoeksbureau Moventum blijkt dat zij de kwaliteit van de algehele dienstverlening waarderen met een 8. De chauffeurs krijgen gemiddeld ook een 8 en de regiecentrale en voertuigen beide een 7,9.

In bijzondere gevallen kennen wij een individueel (taxi-)vervoersvoorziening toe.

Prestatie 5
We geven de GGD opdracht om de inspecties uit te voeren. Alle kinderdagverblijven, gastouders en peuterspeelzalen krijgen regelmatig een inspectie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De GGD voerde inspecties uit bij alle kinderdagverblijven, gastouders en peuterspeelzalen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
In een landelijke gemeente kan vervoer voor mensen die minder mobiel zijn een probleem vormen. Bijvoorbeeld omdat voorzieningen verspreid zijn over het gebied. We zien kansen voor verbetering in de combinatie van verschillende vervoersvormen.

Relatie met thema Eigen Kracht
- Meer samenhang in de ondersteuning van mantelzorg;
- Inzet van kennis en kunde van onze inwoners om tot goede oplossingen te komen;
- Preventie in informele netwerken waarbij inwoners elkaar ondersteunen.

Relatie met het thema Ontgroening en Vergrijzing
- Samenkracht en burgerparticipatie zorgen dat het fijn wonen is in onze gemeente voor jong en oud.
- Hedendaagse ontmoetingsplekken en mobiliteit voor minder mobiele inwoners.

Achtergrondinformatie
- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Samenkracht en burgerparticipatie

Wat kostte taakveld Samenkracht en burgerparticipatie *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.404	1.345	**1.259**	1.540	1.490	1.410
Baten	-7	-35	**0**	-35	-35	-35
Saldo taakveld	1.397	1.310	**1.259**	1.505	1.455	1.375

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie € 51 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
De bijdrage voor het huisvesten van statushouders was hoger en wordt daarnaast niet meer uitgekeerd via het COA, maar via de algemene uitkering. Binnen dit taakveld is de bijdrage verantwoord.		46	I
Versterken eerste-nulde lijn Er is nieuw beleid in ontwikkeling voor inwonersparticipatie en kerngericht werken. Hierdoor zijn er in 2018 minder kosten gemaakt in de uitvoering.	39		I
Leefbaarheid: er is nieuw beleid in ontwikkeling voor inwonersparticipatie en kerngericht werken. Hierdoor zijn in 2018 minder kosten gemaakt in de uitvoering. In 2018 trad een nieuwe coalitie aan met een andere kijk op het accommodatiebeleid, ook daardoor zijn minder kosten gemaakt. Het voordeel is daarmee incidenteel. Het overgebleven budget is overgeheveld naar 2019.	23		I
Dorpsbelangen organisatie: ook voor de dorpsbelangen organisatie geldt dat er minder geld is uitgegeven als gevolg van het nieuw te ontwikkelen beleid voor inwonersparticipatie en kerngericht werken.	15		I
Wet Kinderopvang doelgroepenbeleid: de GGD voerde in 2018 de inspecties bij de kinderopvang uit. Het voordeel is ontstaan doordat de inspecties pas in de loop van 2018 zijn begonnen.	18		I
Overige kleine afwijkingen	2		I
Totaal	**97**	**46**	

Toelichting

Er is nieuw beleid in ontwikkeling voor inwonersparticipatie en kerngericht werken. Hierdoor zijn er in 2018 minder kosten gemaakt in de uitvoering. In 2018 trad een nieuwe coalitie aan met een andere kijk op het accommodatiebeleid, ook daardoor zijn minder kosten gemaakt. Het voordeel is daarmee incidenteel.

Saldo taakveld Samenkracht en burgerparticipatie (x € 1.000,-)

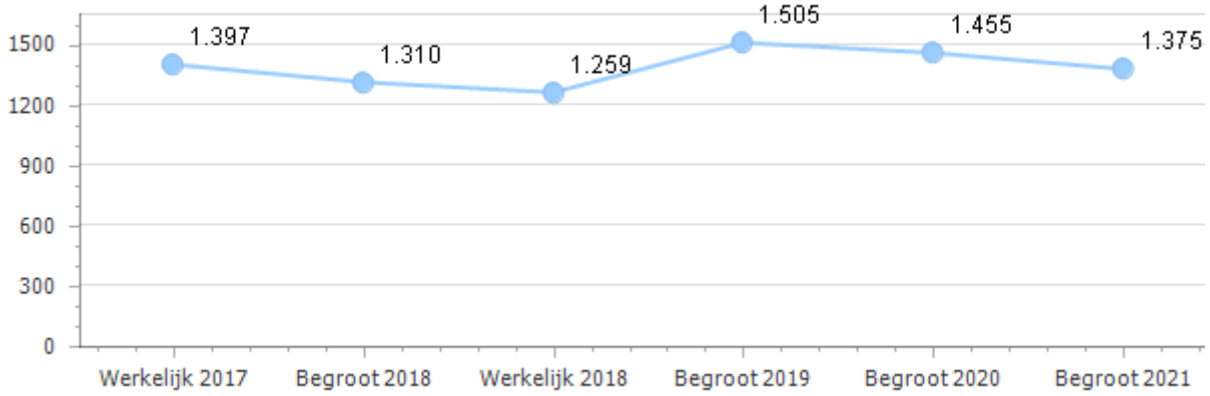

Taakveld Wijkteams

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Stib is een laagdrempelige, professionele en efficiënte organisatie.

Wat hebben we bereikt?

Stib heeft een bewogen jaar achter de rug waarbij er sprake is geweest van een toenemende vraag om ondersteuning van onze inwoners. Er is in 2018 een start gemaakt om Stib verder te professionaliseren. We hebben echter moeten constateren dat dit proces versterkt opgepakt moet worden. Dit krijgt in 2019 op projectmatige wijze vorm en inhoud.

Doel 2

Stib is een begrip. Inwoners weten wat Stib is en doet.

Wat hebben we bereikt?

Onze inwoners weten Stib steeds beter te vinden. Dit blijkt uit de toename in de vraag van onze inwoners voor ondersteuning. Verder is er in 2018 een start gemaakt om de aansluiting met het basisonderwijs verder te versterken. Zo is er een jeugdconsulent eenmaal per week op de brede school aanwezig voor vragen en ondersteuning van ouders en leerkrachten.

Doel 3

Er is een hechte samenwerking tussen organisaties binnen Stib en in de kring daar omheen.

Wat hebben we bereikt?

De samenwerking binnen Stib met de verschillende organisaties is ook in 2018 gecontinueerd. Zoveel als mogelijk wordt ook de aansluiting gemaakt met organisaties in de directe kring van Stib.

Doel 4

Stib werkt kerngericht en stemt activiteiten af op de specifieke vraag van een dorp of deelgebied.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 is er een start gemaakt met het datagedreven werken. Er wordt actief gezocht naar ondersteuning dicht bij directe omgeving van onze inwoners.

Prestatie 1

Ontwikkeling Stib

- We investeren in scholing en training van medewerkers, gericht op deskundigheid en persoonlijke competenties.
- We zorgen dat we de rol van casusregisseur goed vervullen.
- We stimuleren dat Stib lef en eigenaarschap toont in de afhandeling van de vraag van de inwoner.

We zorgen dat de functie van onafhankelijke cliëntondersteuning goed is ingevuld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 is de ontwikkeling slechts ten dele vorm gegeven. De reden hiervoor is dat er een toename is geweest van ondersteuningsvragen vanuit onze inwoners terwijl de bezetting (nog) niet geheel op orde was. De onafhankelijke cliëntondersteuning is vormgegeven en de inwoners kunnen hier gebruik van maken.

Prestatie 2

Stib is een begrip

- Medewerkers van Stib zijn ook buiten het gemeentehuis (meer) zichtbaar. We zoeken naar nieuwe manieren om daaraan invulling te geven. In 2018 gaan we in tenminste één kern een nieuwe aanpak toepassen.
- We besteden meer aandacht aan communicatie over Stib en zorgen dat er begin 2018 een communicatieplan is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Voor Jeugd zijn wij in contact getreden met de verschillende scholen in onze gemeenten om de verbinding tussen de jeugdconsulenten en de scholen te verstevigen.
In Kerk-Avezaath is een dorpscontactpersoon actief. De dorpscontactpersoon ondersteunt en is een laagdrempelige toegang tot verdere zorg. Er is nog geen communicatieplan opgesteld.

Prestatie 3
Samenwerking
- We intensiveren de samenwerking binnen Stib en met organisaties in de kring daaromheen, zoals huisartsen, leerkrachten en vrijwilligersorganisaties.
- Stib stimuleert in het netwerk dat "de vraag reist en niet de klant". Hulpverleners verwijzen niet naar elkaar door, maar stemmen met elkaar het aanbod aan de inwoner af.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De samenwerking binnen Stib met de verschillende organisaties is ook in 2018 gecontinueerd. Zoveel als mogelijk wordt ook de aansluiting gemaakt met organisaties in de directe kring van Stib.

Prestatie 4
Maatwerk per kern
- We willen informatie die er al is, zo veel mogelijk op kern- of gebiedsniveau combineren en inzichtelijk maken.
- Op basis van de informatie per kern of gebied, gaan we prioriteiten stellen en gerichter werken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 is er een start gemaakt met het datagedreven werken. Dit proces moet nog verder vormgegeven worden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Een risico zit in de uitdrukkelijke wens om door te ontwikkelen. Die wens wordt breed gedragen, maar het is belangrijk om oog te hebben voor de juiste balans. Medewerkers van Stib hebben de juiste ondersteuning nodig om te kunnen voldoen aan alle wensen en verwachtingen.

Relatie met het thema Eigen Kracht
- Het nadrukkelijk inzetten op preventie heeft een relatie met het aanspreken van de eigen kracht van inwoners.
- Voor Stib zelf betekent Eigen Kracht ook: bewustwording (dingen zien en begrijpen) en benutten (lokale kansen zien en invullen).
- Stib werkt met duidelijke kaders zoals de verordeningen die de toewijzing van zorg regelen. Kaders moeten dienstbaar zijn aan het resultaat, namelijk goede zorg voor onze inwoners. Écht maatwerk leveren kan wel eens botsen met de regels. Als het nodig is zoeken we in individuele gevallen die grens op.
-

Relatie met het thema Ontgroening en Vergrijzing
- Zorg is een element van het thema Ontgroening en Vergrijzing. Hier ligt een duidelijke relatie met Stib.
- Eenzaamheid staat in de top-5 van problemen die Stib in de praktijk tegenkomt. In sommige gevallen heeft dat met vergrijzing te maken.

De ambitie om goed aan te willen sluiten bij het levenspad van inwoners (van jong tot oud) past goed bij de werkwijze van Stib.

Achtergrondinformatie
- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Wijkteams

Wat kostte taakveld Wijkteams *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.224	990	**1.003**	1.119	1.119	1.117
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	1.224	990	**1.003**	1.119	1.119	1.117

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Wijkteams € 13 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Maatschappelijk werk : In 2018 is het Maatschappelijk werk meer ingezet dan was begroot. We merken dat de intensiteit van de problematiek groter wordt en dat heeft gevolgen voor de inzet van de maatschappelijk werkers.		50	S
Scholing Door de wisselingen van leiding binnen het team Stib is de gewenste ontwikkeling achter gebleven en daarmee ook de investering in scholing. Voorgesteld wordt om dit bedrag over te hevelen naar 2019.	16		I
Overige kleine afwijkingen.	21		
Totaal	**37**	**50**	

Saldo taakveld Wijkteams (x € 1.000,-)

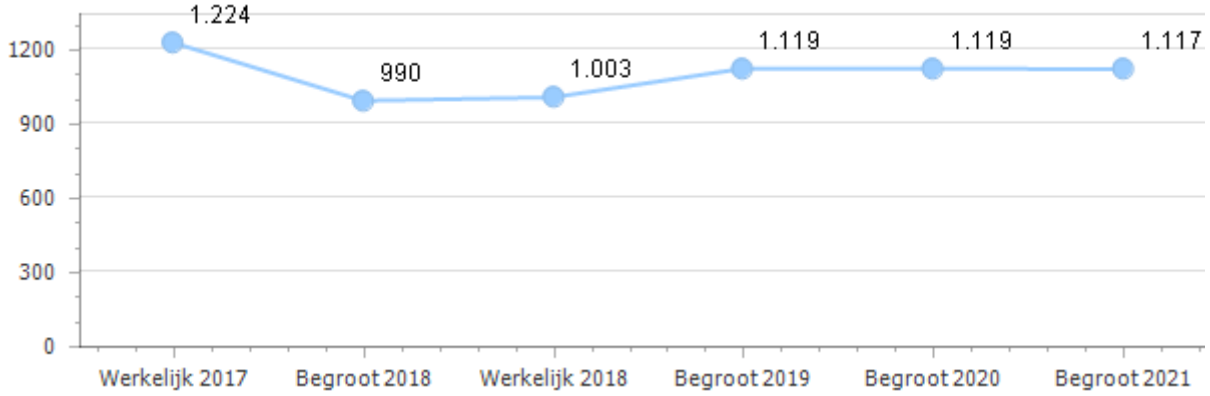

Taakveld Sportbeleid en activering

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

Elk kind is in beweging (er is aanbod en ondersteuning).

Wat hebben we bereikt?

Op alle scholen zijn schoolsportcoaches actief. Doel is om de kinderen kennis te laten maken met verschillende sporten. Een aantal scholen werken daarbij samen met sportverenigingen.

Doel 2

Elk kind heeft de mogelijkheid om lid te worden van een sportvereniging.

Wat hebben we bereikt?

Door de inzet van de Kleinsmagelden kunnen kinderen in armoede lid worden van een vereniging. Het Jeugd Sport en Cultuurfonds en de Stichting Leergeld voeren de regeling uit.

Doel 3

De fysieke omgeving nodigt uit om actief te zijn.

Wat hebben we bereikt?

We hebben scholen gevraagd om de schoolpleinen om te vormen naar natuurlijke schoolpleinen met uitdagende speelmogelijkheden.

Prestatie 1

We zetten een sportcoach in om kinderen in beweging te krijgen. We maken waar mogelijk gebruik van lokale sportverenigingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Op elke school is een extra sportaanbod.

Prestatie 2

We nemen deel aan een Jeugdsportfonds, zodat kinderen van ouders met een laag inkomen ook lid kunnen worden van een sportvereniging. In 2018 gaan we de bekendheid met het jeugdsportfonds vergroten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 is het Jeugdsportfonds extra onder de aandacht gebracht van scholen, verenigingen en inwoners.

Prestatie 3

Als we de fysieke omgeving aanpassen, denken we ook na over de mogelijkheid om die omgeving aantrekkelijk te maken om in te bewegen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Beleidsmedewerkers werkten samen en voerden overleg over de inrichting van de openbare ruimte, waardoor beweging en gezondheid gestimuleerd worden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Sommige accommodaties zijn gedateerd en/of niet goed onderhouden. Dat beperkt het gebruik en ook de samenwerking (tussen sportverenigingen onderling en tussen verenigingen en onderwijs).

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht gemeenten beleidsindicatoren in de jaarrekening* op te nemen. Deze is:

- het % niet sporters: 57,1% in 2016.

* het klopt dat het percentage niet sporters over 2017/2018 nog niet bekend is

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Sportbeleid en activering

Wat kostte taakveld Sportbeleid en activering *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	4	0	**0**	25	0	0
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	4	0	**0**	25	0	0

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Sportbeleid en activering € 0 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Geen afwijkingen.			
Totaal			

Saldo taakveld Sportbeleid en activering (x € 1.000,-)

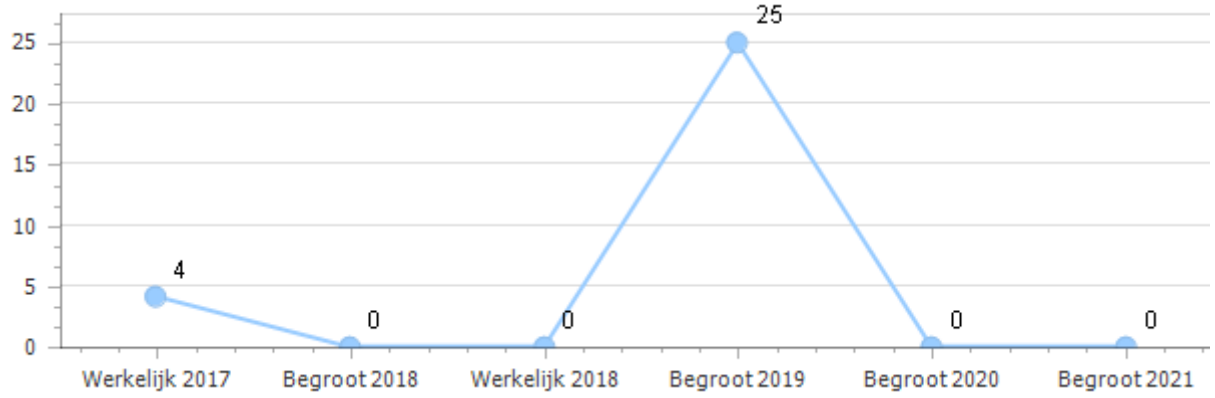

Taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Inwoners met beperkingen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen.

Wat hebben we bereikt?

Sinds oktober 2017 nemen we Wmo-hulpmiddelen af bij zorgleverancier Medipoint. Hiervoor hadden we een contract met Kersten. In 2018 zijn veel voorzieningen afgeschreven en zijn er nieuwe voor in de plaats gekomen. De kwaliteit van de voorzieningen van Kersten was relatief laag, mede door het goedkope contract voor de diensten van Kersten. Het vervangen van veel van de voorzieningen door nieuwe producten is oorzaak van de stijging in de kosten over 2018. We verwachten dat dit bedrag in 2019 lager uitvalt.

Doel 2

Inwoners met beperkingen zijn zo lang mogelijk mobiel en in staat sociale contacten te onderhouden.

Wat hebben we bereikt?

We bieden een gevarieerd aanbod aan voor inwoners die minder mobiel zijn. Hiervan wordt veelvuldig gebruik gemaakt.

Prestatie 1

Inwoners met beperkingen kunnen zo lang mogelijk zelfstandig wonen:

- We bieden kwalitatief goede voorzieningen en diensten aan op maat voor inwoners die dit nodig hebben;
- We investeren in voorlichting over het thema “zo lang mogelijk zelfstandig en veilig blijven wonen en het aanpassen van woningen” (bewustwording);
- We onderzoeken of huishoudelijke hulp als algemene voorziening aangeboden kan worden en als aanvullende maatwerkvoorziening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Ten aanzien van woningaanpassingen maakten we afspraken met SWB over de wijze van communicatie. Op die manier is het voor huurders duidelijk waar zij terecht kunnen met vragen en welke mogelijkheden er zijn. In 2019 proberen we ook met KleurrijkWonen dergelijke afspraken te maken.
- Ten aanzien van huishoudelijke hulp is er in 2018 de nodige onrust geweest naar aanleiding van verschillende uitspraken van de rechter. Buren gaf samen met Neder-Betuwe en Tiel opdracht aan KPMG om een normenkader te ontwikkelen. Dat normenkader is uitgangspunt in de gesprekken over de herinrichting van de huishoudelijke ondersteuning. Op de vraag of we gaan kiezen voor een algemene voorziening hebben we op dit moment nog geen antwoord, dat is nog in onderzoek.

Prestatie 2

Inwoners met beperkingen zijn zo lang mogelijk mobiel en in staat sociale contacten te onderhouden;

- Naast rolstoelen, bieden we ook scootmobielen aan via een uitleenpunt;
- We leveren indien nodig voorzieningen om inwoners te ondersteunen in hun mobiliteit;
- We werken aan vervoersdiensten voor inwoners die geen gebruik kunnen maken van eigen of openbaar vervoer.

We meten de resultaten van deze prestaties met ervaringsonderzoeken onder cliënten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De uitkomsten van het cliëntervaringsonderzoek Wmo zijn gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl.
Wmo-cliënten ervaren de dienstverlening in 2018 beter dan in voorgaande jaren.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er is een verbinding met het taakveld *Samenkracht en burgerparticipatie* als het gaat om de ontwikkelingen rondom de basismobiliteit. De keuzes die hierin worden gemaakt hebben effect op het verstrekkingenbeleid voor vervoersvoorzieningen.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen in de jaarrekening. Deze zijn:

- het aantal cliënten met een maatwerkarrangement WMO: 20 per 1.000 inwoners per de tweede helft van 2017;
- Op waarstaatjegemeente.nl vindt u deze en meer cijfers over *maatschappelijke ondersteuning* en *zorg;*
- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Wat kostte taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO) *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	462	545	**739**	625	625	625
Baten	-6	0	**-24**	0	0	0
Saldo taakveld	456	545	**715**	625	625	625

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Maatwerkvoorzieningen WMO € 170 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Woningaanpassingen Er zijn in 2018 meer woningaanpassingen geweest dan geraamd.	16		I
Verplaatsen in en rond huis Uit cijfers van contractbeheerder van de hulpmiddelen Aelmo blijkt dat er in 2018 voor de gehele regio ruim 800 voorzieningen werden verstrekt, tegenover een aanvankelijke inschatting van 400. Dit is ook een belangrijke oorzaak voor de hogere kosten dan er is geraamd. In 2018 is de vraag naar elektrische ondersteuning van de hand bewogen rolstoel enorm gestegen. De kosten hiervan liggen hoger dan van een reguliere- of elektrische rolstoel. De toename in de vraag naar de elektrische ondersteuning van de hand bewogen rolstoel is overigens een landelijke trend. Kijkend naar de geaccordeerde facturen binnen het onderdeel 'verplaatsen in en rond huis', valt verder op dat de onderhoudskosten elke maand min of meer gelijk zijn. De kosten voor de leveringen (=verstrekte voorzieningen) schommelen per maand. Dit cijfer is gebaseerd op het aantal verstrekte voorzieningen in een maand, en kan afhankelijk zijn van het aantal binnengekomen aanvragen of het aantal beschikte voorzieningen binnen een maand. In 2018 en vooral het eerste kwartaal is er een enorme inhaalslag gemaakt om de oude, kwalitatief slechte hulpmiddelen te vervangen door nieuwe hulpmiddelen. Hier zijn behoorlijk wat kosten door bijgekomen. Dit is de primaire reden voor de grote stijging. Aangezien er voor de prognose waarschijnlijk gekeken is naar de cijfers over voorgaande jaren, is er met de vervanging van een groot deel van het depot dus geen rekening gehouden. De verwachting is wel dat dit in 2019 terug zal lopen, omdat het depot nu grotendeels vrij 'nieuw' is. Al is e.e.a. nog afhankelijk van een mogelijke lichte stijging door invoering van het abonnementstarief.		186	I
Totaal	**16**	**186**	

Saldo taakveld Maatwerkvoorzieningen (WMO) (x € 1.000,-)

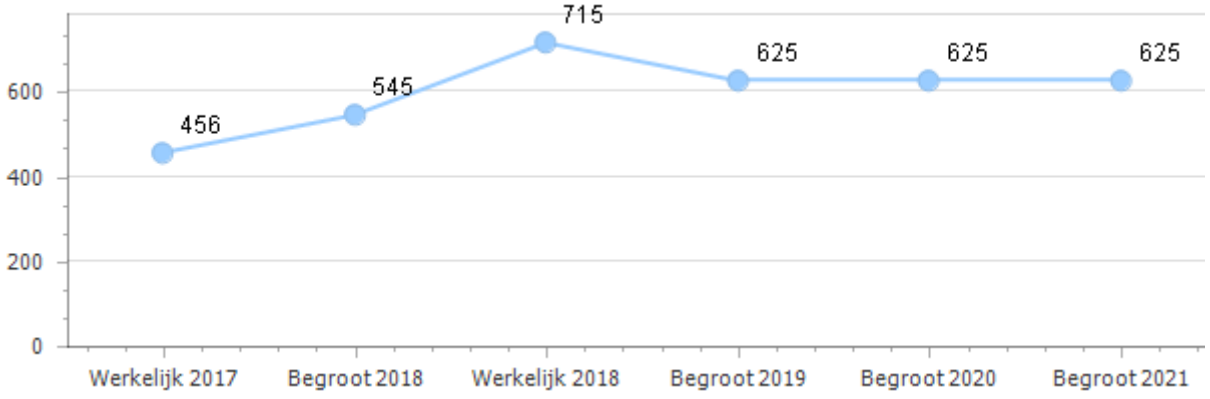

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18-

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Kinderen kunnen zich goed ontwikkelen in een veilige omgeving. Veiligheid is één van de primaire levensbehoeften. In onze visie staat veilig, gezond en kansrijk opgroeien centraal.

Wat hebben we bereikt?

De Burense visie op het kind is vastgesteld. Veiligheid is één van de pijlers. De GGD inspecteert alle kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en gastouders. Op de basisscholen werkt de Gezonde School medewerker samen met de leerkrachten, maatschappelijk werk en wijkagenten aan de sociale veiligheid op scholen.

Doel 2

Ondersteuning is zo licht en zo dichtbij als mogelijk.

Wat hebben we bereikt?

We hebben overeenkomsten gesloten met meer dan 150 zorgaanbieders, ook veel lokale/regionale aanbieders.

Doel 3

De samenwerking tussen jeugdorganisaties is versterkt en verbreed.

Wat hebben we bereikt?

Jeugdzorgorganisaties werken steeds meer samen. Onze regionale contractmanagers moedigen dit ook aan. Vooral de samenwerking tussen aanbieders van zware zorg met aanbieders die lichtere zorg leveren is verbeterd. Er is meer aandacht voor het zo tijdig mogelijk op- of afschalen van zorg.

Doel 4

De eigen kracht van inwoners is versterkt.

Wat hebben we bereikt?

Bij iedere aanvraag kijken we naar de eigen kracht en het sociaal netwerk van de betrokkene. We merken in de praktijk dat mensen het normaler vinden dan een paar jaar geleden om aangesproken te worden op wat zij zelf nog kunnen en waar hun netwerk hen kan helpen.

Doel 5

Waar nodig is het zorgaanbod vernieuwd en/of verbeterd.

Wat hebben we bereikt?

Er wordt voortdurend gewerkt aan het verbeteren van de zorg. Een mooi voorbeeld dat in 2018 is gestart, is de inzet van een praktijkondersteuner Jeugd in de huisartsenpraktijken. Dit zorgt voor een betere verbinding van huisartsen met het sociaal domein.

Prestatie 1

Kinderen kunnen zich goed ontwikkelen in een veilige omgeving.

- Stib biedt kinderen ondersteuning op maat.
- Alle medewerkers van Stib zijn vaardig op het gebied van signaleren en handelen bij vermoedens van kindermishandeling. Ze gebruiken de Verwijsindex en handelen volgens de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en volgens het veiligheidsprotocol van Veilig Thuis.
- Stib handelt volgens de Burense visie op het kind.
- Stib probeert het aantal beschermingsmaatregelen te beperken, door zo lang dit verantwoord is, met ouders in gesprek te blijven (vrijwillig kader).
- We doen in 2018 ervaring op met de zogenaamde Beschermingstafel. We willen zo min mogelijk beschermingsmaatregelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 is er veel ondersteuning op maat aan kinderen geboden. Er is veel aandacht besteed aan de verwijsindex en bij vermoedens van kindermishandeling wordt actief contact gezocht met Veilig Thuis. Het vrijwillig kader is verder versterkt en er wordt minimaal gebruik gemaakt van het gedwongen kader. Hierover zijn ook afspraken gemaakt met Jeugdbescherming Gelderland. De bescherming-stafel wordt inmiddels actief ingezet.
Tevens is er in 2018 een start gemaakt met casuïstiekoverleg waarbij de professionals onder voorzitterschap van een deskundige afstemming zoeken.

Prestatie 2

- Stib onderzoekt de behoefte van het gezin. We zorgen dat er voldoende en passende algemene, individuele en collectieve voorzieningen beschikbaar zijn.
- Waar mogelijk biedt Stib zelf kortdurende ondersteuning.
- We bieden groepsactiviteiten en een collectief aanbod, bijvoorbeeld bij de begeleiding van leerlingenvervoer, opvoeding, schuldpreventie en middelengebruik. Hier ligt een relatie met ons gezondheidsbeleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Ook in 2018 zijn er veel gezinsplannen gemaakt waarin wordt omschreven welke vragen er zijn en welke behoefte er is aan ondersteuning. Daarbij is ons uitgangspunt dat wanneer kortdurende ondersteuning een oplossing kan bieden, deze eerst wordt ingezet. In de praktijk zien we echter een toenemende tendens van problematiek waarbij specialistische ondersteuning nodig is.

Prestatie 3

- We werken aan een betere en bredere samenwerking tussen organisaties. Niet alleen op het gebied van veiligheid maar ook op het gebied van onderwijs, leerplicht, arbeidstoeleiding, vrijwilligerswerk, gezondheidszorg en schuldhulpverlening.
- We organiseren periodiek (anonieme) casusbesprekingen en netwerkbijeenkomsten met een brede kring van betrokken organisaties, zodat we kennis en expertise optimaal benutten en bundelen.
- We benaderen tijdig Veilig Thuis voor advies. We werken volgens de regionale afspraken over de overdracht van meldingen tussen Veilig Thuis en Stib.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Er is veel aandacht besteed aan de verwijsindex en bij vermoedens van kindermishandeling wordt actief contact gezocht met Veilig Thuis.
Ook is er in 2018 een start gemaakt met casuïstiekoverleg waarbij de professionals onder voorzitterschap van een deskundige afstemming zoeken.

Prestatie 4

- Gezinnen kunnen zelf in een familiegroepsplan aangeven welke ondersteuning zij nodig hebben en hoe zij dit willen organiseren. Als ze hiertoe niet zelf in staat zijn, biedt Stib ondersteuning.
- We bieden inwoners de keus tussen zorg in natura (ZIN) en een persoonsgebonden budget (PGB). We geven goede voorlichting en nemen eventuele belemmeringen (bij bijvoorbeeld een PGB-aanvraag) weg.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 is deze werkwijze voortgezet.

Prestatie 5

- In 2018 doen we ervaring op met een praktijkondersteuner Jeugd in huisartsenpraktijken om de verwijzing naar zorgtrajecten te verbeteren.
- We verbeteren de aansluiting van beleid en activiteiten voor 18- en 18+.
- Succesvolle innovatieprojecten zoals Meeleefgezin, Pittige Jaren en Jongerencoaching zijn geborgd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In het najaar van 2018 startten we samen met de huisartsen een pilot Praktijkondersteuner Huisarts Geestelijke Gezondheidszorg Jeugd (POH-GGZ Jeugd). We spraken met elkaar af om een pilot van één jaar uit te voeren. In die periode bekijken we hoe de POH-GGZ Jeugd het beste ingezet kan worden en hoe de POH de samenwerking tussen de huisartsen, het gebiedsteam en andere partners kan versterken.

Voor het verbeteren van de aansluiting 18- en 18+ werkten we in 2018 samen met de regiogemeenten aan een Transformatieplan. Regio Rivierenland krijgt de komende drie jaar van het Rijk € 1,5 miljoen voor vernieuwing jeugdhulpstelsel. Deze bijdrage voor de periode 2019-2021 is bedoeld om jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering merkbaar en meetbaar beter te maken voor kinderen, jongeren en gezinnen. Met het actieprogramma dat Regio Rivierenland heeft opgesteld moet er een sluitende aanpak georganiseerd worden rondom de zorg voor kwetsbare jongeren tussen de 16 en 23 jaar. Dit wil de regio doen door de samenwerking tussen Jeugd-GGZ en het onderwijs te bevorderen en preventieve toekomstplannen op te stellen met de jongeren. Hierdoor kunnen zij op tijd de hulp ontvangen die ze nodig hebben. Daarnaast moet een actietafel met daaraan verschillende partijen rondom de zorg voor kwetsbare jongeren ervoor zorgen dat er flexibel maatwerk geleverd kan worden als een jongere tussen wal en schip dreigt te vallen.

Meeleefgezin, Pittige Jaren en Jongerencoaching zijn ook in 2018 uitgevoerd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn enkele risico's en ontwikkelingen te benoemen bij dit taakveld.
- Preventief werken vraagt inzet en andere vaardigheden van personeel. Opleiding en coaching is nodig.
- Huisartsen behouden het recht om bepaalde vormen van jeugdzorg te indiceren. Het is daarom belangrijk dat we goede samenwerkingsafspraken maken.
- We moeten een visie ontwikkelen op de verschillende samenwerkingen in relatie tot privacywetgeving.

Achtergrondinformatie
Het Rijk verplicht gemeenten beleidsindicatoren in de jaarrekening op te nemen*. Deze zijn:
- het *aantal jongeren met jeugdhulp*: 9,2% in het eerste half jaar van 2018.
- het *aantal kinderen in armoede*: 2,52% in 2015.
- het *% jeugdwerkloosheid*: 1,41% in 2015

* het klopt dat bovenstaande percentages uit 2015 komen, omdat er geen actuelere percentages zijn.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Maatwerkdienstverlening 18-

Wat kostte taakveld Maatwerkdienstverlening 18- *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	4.826	4.760	**5.749**	4.623	4.623	4.390
Baten	-189	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	4.637	4.760	**5.749**	4.623	4.623	4.390

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Maatwerk dienstverlening € 989 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Algemene toelichting overschrijding Maatwerkdienstverlening 18- De kosten voor Jeugdzorg zijn in 2018 fors toegenomen. Deze trend die bij veel gemeenten is waar te nemen is ook in onze gemeente het geval. In zijn algemeenheid is er een toenemende vraag naar veel soorten van Jeugdzorg waarbij we tevens zien dat specialistische zorg toeneemt. Dit geeft een indicatie dat de groep jongeren met complexe problematiek groeit.			
Jeugdzorg Zin		246	*)
Dagbesteding Zin		125	*)
Behandeling Zin		220	*)
Jeugd GGZ Zin		192	*)
Algemene kosten Jeugd		49	I
PGB Jeugdwet		160	*)
Jeugd en opvoedhulp		14	*)
Land.transitie arrang. Jeugd	17		I
Innovatiebudget	11		I
Kleine afwijkingen		11	I
Totaal	**28**	**1.017**	

*) **Toelichting Incidenteel / structureel**
Om een goed beeld te krijgen van de geboden zorg, de verwijzers, het verloop van de kosten over de jaren en de vergelijking tussen jeugdzorg in Buren met andere gemeenten, wordt nader onderzoek verricht dat ons in staat stelt om beleidsmatig de zorg beter te sturen. Dit onderzoek vindt plaats in 2019.

Saldo taakveld Maatwerkdienstverlening 18- (x € 1.000,-)

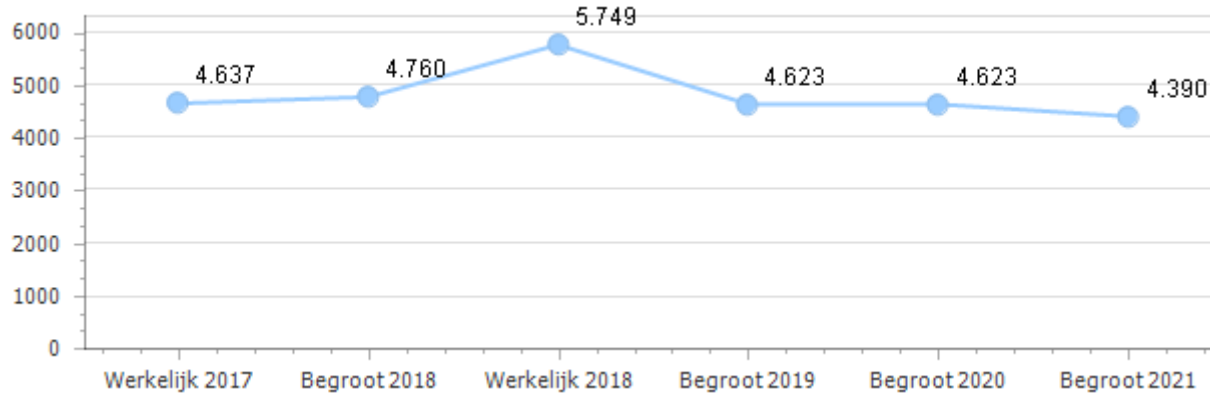

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Geen jongere gaat zonder diploma van school.

Wat hebben we bereikt?

De samenwerking tussen leerplicht en het sociaal team heeft in 2018 vorm gekregen.

Doel 2

Het kind staat centraal. Onderwijsconcepten en de huisvesting die daarvoor nodig is, zijn hier dienstbaar aan.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 werkten we met partners uit onderwijs en kinderopvang aan het uitwerkingsprogramma van de kindvisie. Met de schoolbesturen werkten we aan een nieuw huisvestingsplan voor kindcentra.

Doel 3

Kernpartners (gemeente, onderwijs en kinderopvang) kennen hun verantwoordelijkheid bij de ontwikkeling van het kind in de leeftijd van 0 -18 jaar. Zij leveren een gezamenlijke bijdrage aan deze ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt?

Samen met de partners ontwikkelden wij de kindvisie en het uitvoeringsprogramma.

Doel 4

Kinderen kunnen zo dicht mogelijk bij de eigen woonplaats onderwijs volgen.

Wat hebben we bereikt?

Met de schoolbesturen en het samenwerkingsverband Passend Onderwijs werkten wij in 2018 aan onderwijs zo dicht mogelijk bij huis.

Prestatie 1

De leerplichtambtenaar werkt samen met het gebiedsteam Stib om te voorkomen dat leerlingen uitvallen op school.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De samenwerking tussen leerplicht en het sociaal team heeft in 2018 vorm gekregen.

Prestatie 2

Nadat de raad de 'Burense visie op het kind' vaststelt, worden de volgende thema's uitgewerkt:

- Samenwerkingsvormen tussen scholen, kinderopvang en organisaties die actief zijn op het gebied van sport en cultuur.
- Een aanbod, bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur of taal, voor kinderen.
- Een plan voor schoolgebouwen en kindcentra (IHP).

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In een aantal werkbijeenkomsten werden programma's voor talentontwikkeling van kinderen gemaakt. Dit deden we met medewerkers van scholen, kinderdagverblijven, GGD en anderen. Met de schoolbestuurders maakten we een concept integraal huisvestingsplan voor kindcentra.

Prestatie 3

We sluiten een akkoord met de partners waarin de verschillende rollen staan beschreven. Met de kernpartners blijven wij werken aan de ontwikkeling van de doorgaande leerlijn voor kinderen van 0-18 jaar.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We maakten met de partners een nieuw beleidsplan voor het onderwijs achterstandenbeleid. Voor de uitwerking van de kindvisie sloten we een convenant met de bestuurders van scholen en kinderopvang. Het overleg voor de lokale educatieve agenda (LEA) werd omgevormd tot stuurgroep voor de kindvisie.

Prestatie 4
Als gemeente hebben wij een faciliterende rol bij het realiseren van passend onderwijs. Die rol bestaat met name uit het organiseren van vervoer. We onderzoeken of we combinaties kunnen maken tussen leerlingenvervoer en basismobiliteit. Als dat nodig is, organiseren we ook het vervoer buiten de eigen gemeente. Daarnaast kan de gemeente zorgen voor begeleiding op de bus. Het uitvoeren van deze taak vraagt om zorgvuldige afstemming met de verschillende scholen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 vervolgden we onze gesprekken in de Regio over het invoegen van het leerlingenvervoer in Versis (basismobiliteit). Dit om uiteindelijk in regionaal verband in 2020 te starten met de ingroei van het leerlingenvervoer in Versis.

Het leerlingenvervoer naar passend onderwijs wordt steeds complexer en vraagt daardoor meer aandacht. Er komen steeds meer leerlingen in het vervoer met gedragsproblemen waardoor individueel vervoer vaker moet worden ingezet. De vraag naar Passend onderwijs voor buiten de Regio voor onze leerlingen neemt toe.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
- Digitalisering in het onderwijs is een belangrijke ontwikkeling voor scholen.
- Onderwijspartners maken een kwalitatieve verbeterslag. De rapportage van de onderwijsinspectie verbetert.
- Er is een duidelijke relatie tussen ontgroening en het vraagstuk van onderwijshuisvesting, met name voor kleine scholen.
- De functie van schoolgebouwen kan breder worden, waardoor de maatschappelijke functie van het gebouw groter wordt. De Brede School Maurik gaat zich bij wijze van pilot zodanig ontwikkelen.
- Goed onderwijs is ook een manier om onze gemeente aantrekkelijk te maken als vestigingsplaats voor gezinnen met jonge kinderen.

Achtergrondinformatie
Het Rijk verplicht gemeenten om beleidsindicatoren op te nemen in de jaarrekening* . Deze zijn:
- het *percentage achterstandsleerlingen (4-12 jaar)*: 8,67% in 2012.
- het *percentage vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie*: 1,2% in 2016-2017.
- het *aantal leerlingen dat verzuimt van school* (relatiefverzuim): 9,04 per 1.000 leerlingen in 2017.
- het *aantal leerplichtigen dat niet op een school staat ingeschreven* (absoluut verzuim): 4,99 per 1.000 leerlingen in 2017.

*het klopt dat bovenstaande percentages uit 2012 en 2017 komen, omdat er geen actuelere percentages zijn.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al voor dit taakveld doet.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

Wat kostte taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	759	813	**800**	1.275	1.302	1.268
Baten	-43	-45	**12**	-470	-497	-521
Saldo taakveld	716	768	**812**	805	805	747

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken € 44 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Vervoer bewegingsonderwijs De stijging van de kosten van het leerlingenvervoer kan worden verklaard door: 1. De stijging van het aantal leerlingen die naar het Speciaal Onderwijs gaan en 2. de stijging van het aantal leerlingen dat individueel vervoerd wordt, soms op lange afstand.		50	S
Overige kleine afwijkingen	6		
Totaal	**6**	**50**	

Saldo taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken (x € 1.000,-)

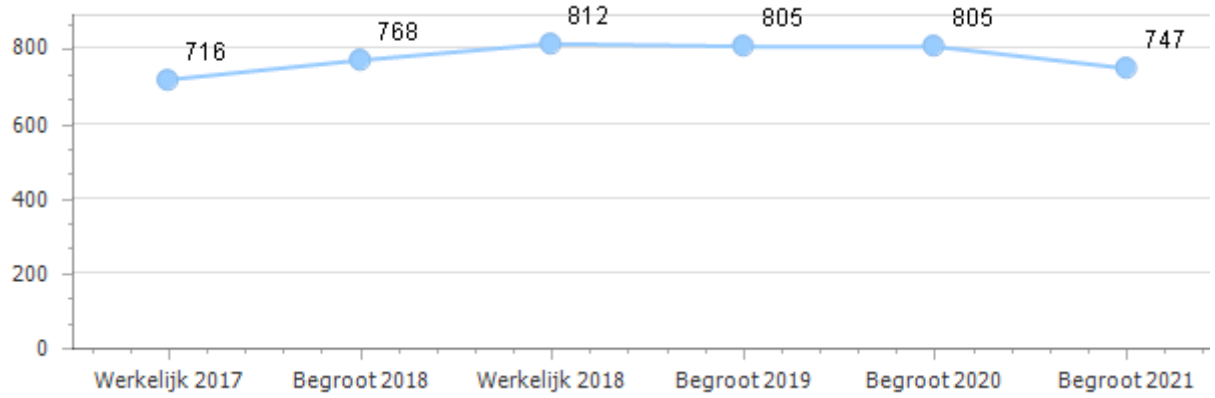

Taakveld Burgerzaken

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc

Doel 1

Voor burgers en ondernemers zijn meer gemeentelijke producten en diensten via de digitale weg beschikbaar.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we de online dienstverlening verder uitgebreid, zo is het nu mogelijk om online geboorteaangiftes te doen en uittreksels op te vragen. 5332 keer is via de website een afspraak ingepland.

Doel 2

De dienstverlening op locatie (aan huis) is uitgebreid.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we 9 keer een geboorteaangifte bij mensen thuis opgenomen (t.o.v. 20 keer in het gemeentehuis). In 2019 maken we een start met de visie op dienstverlening waarin we gaan kijken hoe we in de komende jaren om willen gaan met dienstverlening aan huis. Buiten het opnemen van geboorteaangiftes, zijn er geen actieve verzoeken voor huisbezoeken m.b.t. burgerzaken gekomen.

Doel 3

Een goed verloop van de gemeenteraadsverkiezing in maart 2018.

Wat hebben we bereikt?

We hebben op tijd een correcte uitslag bekendgemaakt. De verkiezingsdag is zonder problemen verlopen.

Prestatie 1

Digitale dienstverlening

- We zorgen dat burgers en ondernemers zaken als aangifte geboorte, overlijden, huwelijk, verhuizing, verklaringen naamgebruik en geheimhouding, diverse uittreksels, vergunningen en ontheffingen digitaal kunnen afhandelen bij de gemeente.
- We onderzoeken of we WhatsApp kunnen invoeren als nieuw dienstverleningskanaal.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben het online aanbod vergroot en gaan dit onderwerp in 2019 in de Visie op Dienstverlening verder uitwerken. Middels burgeronderzoek gaan we de wensen van inwoners op dit gebied in kaart brengen en onderzoeken hoe we de online dienstverlening hierop aan kunnen passen. Geboorteaangiftes en uittreksels kunnen sinds 2018 ook digitaal gedaan worden, bovenop de diensten we al digitaal aanboden.

Het onderzoek naar WhatsApp is afgerond, besloten is om hier geen gevolg aan te geven. Dit omdat de vragen dan niet geregistreerd worden en de behoefte aan een dergelijke service op dit moment niet groot lijkt.

Prestatie 2

Dienstverlening op locatie

- We bezorgen reisdocumenten thuis tegen een kostendekkend tarief.
- Het ondertekenen van akten bij geboorte doen we in 2018 op locatie (aan huis).
- We bieden actief "huisbezoeken" aan bij immobiliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is een start gemaakt met het opstellen van de Visie op Dienstverlening. Deze werken we in 2019 verder uit. Reisdocumenten worden op dit moment (nog) niet aan huis bezorgd. Inwoners hebben hier ook niet actief naar gevraagd. Wel doen we thuis geboorteaangiftes en bieden we huisbezoeken aan bij immobiliteit.

Prestatie 3
Verkiezingen
In maart 2018 is er een gemeenteraadsverkiezing. We zorgen voor een goede organisatie en verwerking van de uitslagen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We hebben de politieke groeperingen tijdig voorzien van informatie en hebben waar nodig ondersteuning verleend.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Digitalisering is een belangrijke ontwikkeling en biedt onze inwoners meer keuzevrijheid. Het vraagt wel een investering in apparatuur, nieuwe werkwijzen en communicatie.

Achtergrondinformatie
- U vindt *hier* wat de gemeente nu voor dit taakveld doet.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Burgerzaken

Wat kostte taakveld Burgerzaken *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	930	663	**678**	982	846	858
Baten	-543	-468	**-482**	-464	-315	-265
Saldo taakveld	388	195	**195**	518	531	593

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Burgerzaken € 0 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Geen afwijkingen.			
Totaal			

Saldo taakveld Burgerzaken (x € 1.000,-)

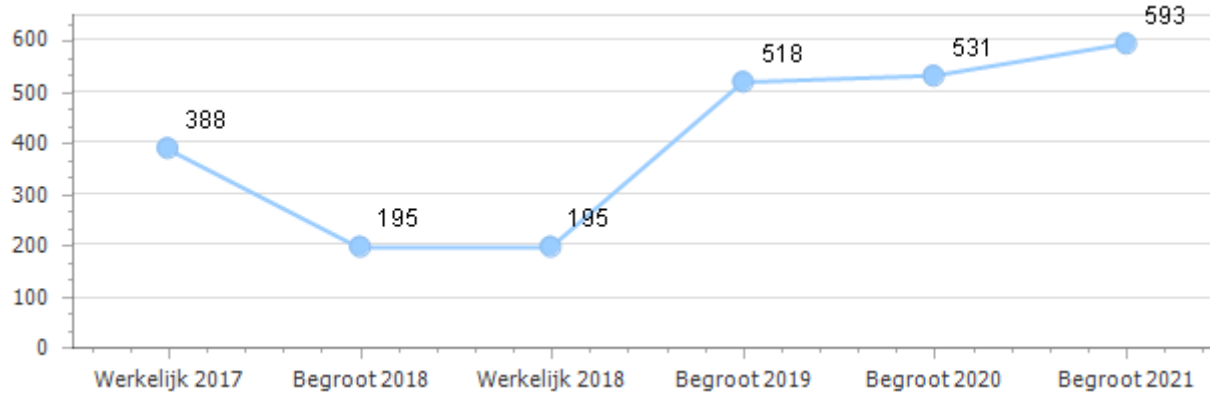

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18+

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Inwoners bepalen hoe zij hun (Wmo-) ondersteuning vorm willen geven. Zij bepalen van wie zij ondersteuning ontvangen en of zij dit in de vorm van een PGB willen. Ze hebben keuzevrijheid en houden zelf de regie.

Wat hebben we bereikt?

Onze inwoners hebben keuzevrijheid tussen een voorziening in natura of een PGB en houden zoveel mogelijk het regie over hun eigen leven.

Doel 2

Inwoners die dat nodig hebben, ontvangen adequate ondersteuning op het terrein van zorg en welzijn.

Wat hebben we bereikt?

Daar waar inwoners individuele zorg nodig hebben, ondersteunen wij ze daarbij. Waar mogelijk verwijzen wij naar het aanbod van onze welzijnsinstellingen.

Doel 3

Waar mogelijk verschuift zware zorg naar lichtere vormen van zorg.

Wat hebben we bereikt?

Bij het indiceren van zorg wordt er altijd voor een bepaalde termijn voor zorg beschikt. Binnen deze periode wordt beoordeeld of een lichtere vorm van ondersteuning passend is.

Doel 4

Mantelzorgers voelen zich gewaardeerd en ondersteund door de gemeente, zodat zij beter in staat zijn hun taak vol te houden.

Wat hebben we bereikt?

Jaarlijks waarderen we onze mantelzorgers voor hun inzet. Dit jaar organiseerden we voor het eerst een Week van de Mantelzorg, met een breder aanbod aan activiteiten, verspreid over verschillende dagen en momenten. Daarnaast ontvingen alle (geregistreerde) mantelzorgers in onze gemeente het jaarlijkse "Compliment" in de vorm van een VVV-cadeaubon. Welzijn Rivierstroom voert in opdracht van de gemeente alle taken rondom de ondersteuning van mantelzorgers uit.

Prestatie 1

Keuzevrijheid en eigen regie.

- We bieden inwoners een keuzemogelijkheid tussen zorg in natura (ZIN) en een persoonsgebonden budget (PGB). We geven goede voorlichting over de mogelijkheden, bijvoorbeeld via een folder, de website of een keukentafelgesprek. We nemen belemmeringen zoveel mogelijk weg en bieden ondersteuning bij het maken van de juiste keuze.
- We meten de tevredenheid van inwoners in het jaarlijkse cliëntervaringsonderzoek. In 2018 willen we een hogere score op tevredenheid behalen dan in voorgaande jaren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onze inwoners hebben keuzevrijheid tussen een voorziening in natura of een PGB en houden zoveel mogelijk het regie over hun eigen leven. In 2018 is de tevredenheid gemeten. in zijn algemeenheid is de tevredenheid toegenomen.

Prestatie 2

Ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben.

- Inwoners kunnen terecht bij Stib met vragen over ondersteuning in zorg en welzijn. Stib zorgt voor een samenhangende aanpak van de problemen.
- Inwoners met schulden krijgen begeleiding bij het oplossen van de schuldenproblematiek. We proberen nieuwe betalingsachterstanden te voorkomen.
- Begin 2018 actualiseert Stib de top-5 van meest voorkomende problemen en ontwikkelt een daarbij passend preventief aanbod.
- We ontwikkelen een kerngerichte werkwijze. Vorm en inhoud van de ondersteuning zijn daarin afgestemd op de vraag in een bepaald deelgebied.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Inwoners weten Stib steeds beter te vinden. In 2018 is er veel aandacht geweest voor het oplossen van schuldenproblematiek. We hebben afspraken gemaakt met de woningbouwcoöperatie om vroegtijdig huurachterstanden te signaleren en te bezien op welke wijze er een oplossing kan worden geboden. In collectief verband is er een aanbod ontwikkeld in samenwerking met Welzijn voor een training Uitkomen met inkomen.

Prestatie 3

Verschuiving van inzet van zware zorg naar lichtere zorg.

- Waar mogelijk zetten we tijdig in op lichte zorg. Zo voorkomen we dat problemen onbedoeld groter worden en beperken we de zorgkosten.
- We zetten zware zorg in als dat nodig is.
- We verkennen de mogelijkheden van een nieuw aanbod

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bij het indiceren van zorg wordt er altijd voor een bepaalde termijn voor zorg beschikt. Binnen deze periode wordt beoordeeld of een lichtere vorm van ondersteuning passend is.

Prestatie 4

Waardering voor mantelzorgers.

- We organiseren jaarlijks een dag van de Mantelzorg en geven mantelzorgers complimenten in de vorm van een VVV-bon.
- We verbeteren de laagdrempelige ondersteuning voor mantelzorgers door het Mantelzorg-steunpunt. We proberen ook de groep nieuwe (jonge) mantelzorgers in beeld te krijgen.
- We onderzoeken andere praktische mogelijkheden om mantelzorgers te ondersteunen of te ontlasten. Bijvoorbeeld door hen huishoudelijke hulp aan te bieden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 hebben we de dag van de Mantelzorg uitgebreid naar een week van de Mantelzorg, met een breder aanbod aan activiteiten, verspreid over verschillende dagen en momenten. op die manier hebben we getracht meer en nieuwe groepen van mantelzorgers te bereiken. De extra inspanningen hebben vooralsnog niet het resultaat gehad wat we voor ogen hadden, maar het heeft ons wel nieuwe inzichten gebracht. We zullen deze benutten voor de mantelzorgwaardering in 2019.

Daarnaast hebben we alle geregistreerde mantelzorgers een zogenoemd "Compliment" (VVV-cadeaubon) gegeven op de dag van de Mantelzorg in november. Mensen hoefden zich daarvoor niet actief aan te melden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- We hebben de ambitie om meer mantelzorgers te bereiken, maar het risico is dat daardoor de kosten voor het waarderen en ondersteunen van mantelzorg oplopen. Het is belangrijk om het aantal mantelzorgers goed in beeld te krijgen en jaarlijks het budget voor ondersteuning te bepalen.
- Een van de vormen van ondersteuning is hulp bij het huishouden. Vanwege gerechtelijke uitspraken moet de gemeente Buren nieuw beleid formuleren. Dit proces loopt. Op dit moment zijn de financiële consequenties hiervan nog niet te overzien.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Maatwerkdienstverlening 18+

Wat kostte taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.968	2.607	**2.842**	2.460	2.465	2.457
Baten	-288	-247	**-270**	-273	-273	-273
Saldo taakveld	1.680	2.360	**2.573**	2.187	2.192	2.184

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ : € 213 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Huishoudelijke ondersteuning Het tekort op de huishoudelijke hulp wordt veroorzaakt door een hogere regionale prijsafspraak met de aanbieders per 1 januari 2019 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018. Er is dus geen sprake van toename van zorg		173	S
Individuele begeleiding Zorg in natura Voor wat betreft de Individuele begeleiding Zin geldt dat over 2018 de categorie midden voor begeleiding is gestegen met circa 30 %. Dit verklaart voor een belangrijk deel de overschrijding van het geraamde budget.		50	I
Kleine verschillen	10		**I**
Totaal	10	223	

Saldo taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ (x € 1.000,-)

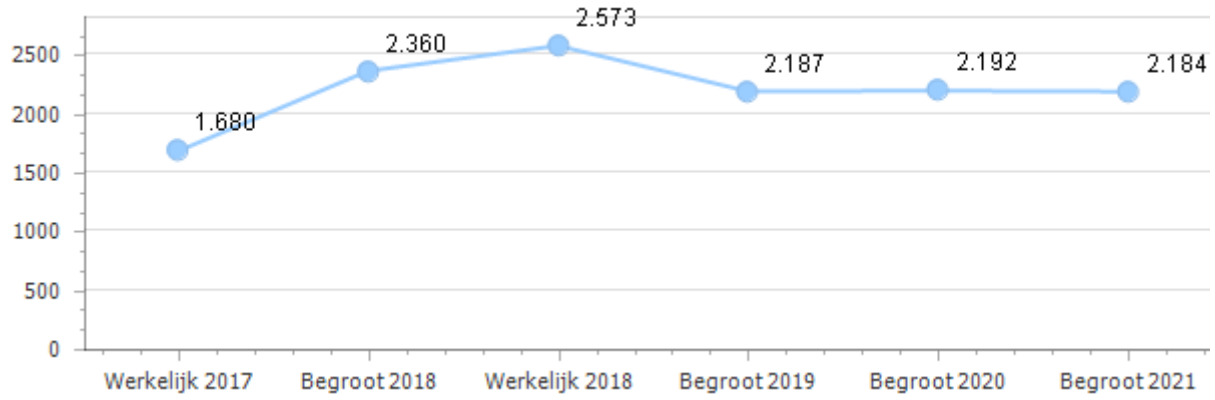

Taakveld Geëscaleerde zorg 18-

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Jeugdigen groeien veilig op.

Wat hebben we bereikt?

De Burense visie op het kind is vastgesteld. Veiligheid is een belangrijk thema. Met betrekking tot dit taakveld investeren we in Veilig Thuis (melden kindermishandeling). In 2018 zijn alle zorgprofessionals getraind in de vernieuwde Meldcode.

Doel 2

Een jeugdige die misstappen beging, heeft de mogelijkheid om weer een positieve bijdrage aan de samenleving leveren.

Wat hebben we bereikt?

We hebben met Gecertificeerde Instellingen (Jeugdbescherming Gelderland, Leger des Heils en de William Schrikker Stichting) afspraken gemaakt met betrekking tot jeugdreclassering.

Doel 3

Gezinnen ontvangen de juiste zorg en ondersteuning, ook in acute situaties.

Wat hebben we bereikt?

We hebben in 2018 vier maatwerkovereenkomsten gesloten met niet gecontracteerde zorgaanbieders om in acute situaties de juiste zorg en ondersteuning te bieden.

Prestatie 1

Jeugdigen groeien veilig op.

- We financieren de GGD voor de uitvoering van Veilig Thuis.
- We actualiseren gemaakte (boven)regionale afspraken over jeugdbescherming.
- We actualiseren (boven)regionale afspraken over spoedeisende zorg die voldoet aan de eisen van de Jeugdwet.
- Op het moment dat het gebiedsteam Stib het niet lukt om in gesprek te komen of blijven met de ouders over het bieden van veiligheid, benadert Stib tijdig Jeugdbescherming Gelderland voor het inzetten van een passend traject (drang).
- We zorgen voor een goede afstemming tussen Stib, Veilig Thuis en Jeugdbescherming.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We financierden in 2018 samen met de andere gemeenten uit de Regio's Rivierenland en Rijk van Nijmegen Veilig Thuis Gelderland-Zuid. Het aantal meldingen blijft toenemen o.a. vanwege de verscherpte meldcode.

Met de andere gemeenten uit Rivierenland hebben we onze afspraken met de Gecertificeerde Instellingen (Jeugdbescherming en -reclassering) en Spoedeisende Zorg geactualiseerd. In 2019 vindt een aanbesteding plaats. De huidige overeenkomsten kunnen niet meer worden verlengd.

We nemen deel aan de werkgroep Samen Doen (afstemming Jeugdbescherming,. Veilig Thuis en Stib/gebiedsteams)

Prestatie 2

Een jeugdige die een misstap beging, krijgt de mogelijkheid om weer een positieve bijdrage aan de samenleving leveren.

- De gemeente laat de jeugdreclassering uitvoeren door een gecertificeerde instelling.
- Stib helpt jeugd die uitstroomt uit de jeugdreclassering om een goede invulling aan hun leven te geven en weer een plek te vinden in de samenleving;

Wat hebben we daarvoor gedaan?
We hebben overeenkomsten met Jeugdbescherming Gelderland, William Schrikker en het Leger des Heils voor de uitvoering van Jeugdreclassering.

Prestatie 3
Gezinnen ontvangen de juiste zorg en ondersteuning, ook in acute situaties.

- Als de situatie daarom vraagt is er een plek beschikbaar waar een kind of jongere terechtkan.
- In het geval van acute zorg vindt overdracht plaats van Veilig Thuis of Jeugdbescherming aan Stib en zorgt Stib voor de vervolgacties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Ook in 2019 hebben we te maken gehad met vormen van acute zorg waarbij veel energie gestoken is in het vinden van een passend aanbod. Stib werkt hierbij intensief samen met de verschillende organisaties.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Veilig Thuis en de gemeente stelden de bestuurlijke afspraken vast. In 2018 werken we volgens deze afspraken. De afspraken beschrijven de keten Zorg en Veiligheid, de taken van de verschillende partijen in deze keten en wie wanneer waarvoor verantwoordelijk is.

Achtergrondinformatie
Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen in de jaarrekening*. Deze zijn:

- het *aantal jongeren met jeugdreclassering*: 0,3% in het tweede half jaar 2017.
- het *aantal jongeren met jeugdbescherming*: 1,1% in het eerste half jaar 2017.
- het *aantal jongeren met een delict voor de rechter*: 1% in 2015.
- het aantal jongeren in uitkeringsgezinnen; 2,5% in 2015..

* het klopt dat bovenstaande percentages uit 2015 en 2017 komen, omdat er geen actuelere percentages zijn.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Geëscaleerde zorg 18-

Wat kostte taakveld Geëscaleerde zorg 18- *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	618	424	**599**	442	442	442
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	618	424	**599**	442	442	442

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Geëscaleerde zorg 18- € 175 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Jeugdbescherming De kosten voor Jeugdzorg zijn in 2018 fors toegenomen. Deze trend die bij veel gemeenten is waar te nemen is ook in onze gemeente het geval. In zijn algemeenheid is er een toenemende vraag naar veel soorten van Jeugdzorg waarbij we tevens zien dat specialistische zorg toeneemt. Dit geeft een indicatie dat de groep jongeren met complexe problematiek groeit. *) Om een goed beeld te krijgen van de geboden zorg, de verwijzers, het verloop van de kosten over de jaren en de vergelijking tussen jeugdzorg in Buren met andere gemeenten, wordt nader onderzoek verricht dat ons in staat stelt om beleidsmatig de zorg beter te sturen. Dit onderzoek vindt plaats in 2019.		177	*)
Diverse kleinere afwijkingen	2		I
Totaal	**2**	**177**	

Saldo taakveld Geëscaleerde zorg 18- (x € 1.000,-)

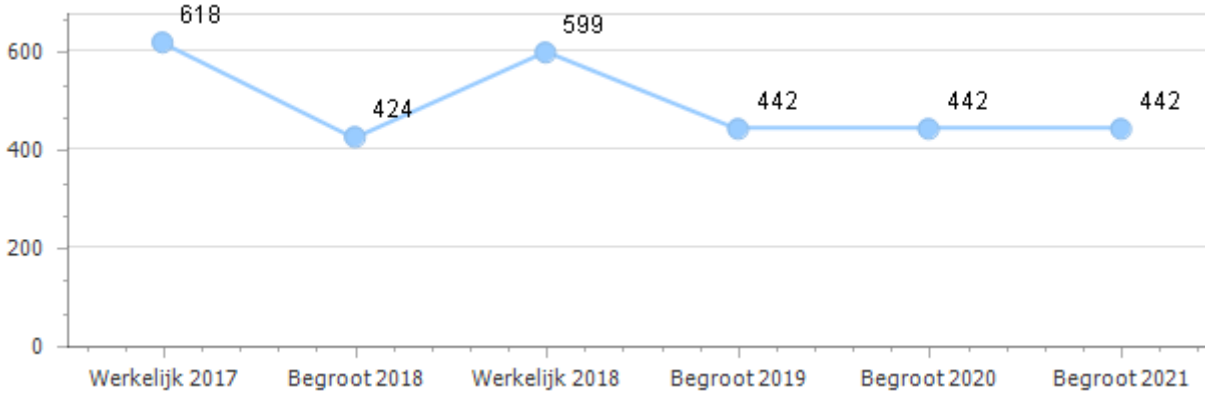

Taakveld Inkomensregelingen

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Inwoners die zijn aangewezen op de Participatiewet, zijn zo snel mogelijk weer economisch zelfstandig. Inwoners die (tijdelijk) niet genoeg inkomen hebben, ondersteunen we met een uitkering.

Wat hebben we bereikt?

We boden aan inwoners die (tijdelijk) niet in staat waren om in hun bestaan te voorzien mogelijkheden en stimulansen voor re-integratie op de arbeidsmarkt en participatie in de maatschappij. Tevens zorgden we voor inkomensondersteuning in de vorm van een incidentele en zo nodig periodieke uitkering.

Prestatie 1

We verstrekken een uitkering aan inwoners die (tijdelijk) niet in staat zijn om in hun eigen bestaan te voorzien.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We voerden de Participatiewet en aanverwante regelingen uit. We voeren door het jaar heen controles uit op de wijze waarop we het uitvoeren. Hier wordt een foutpercentage aangegeven. Het foutpercentage over de uitvoering bleef beneden de (wettelijke) grens van 1%.

Prestatie 2

Aan de beginnende of gevestigde zelfstandige geven we onder bepaalde voorwaarden bijstand voor levensonderhoud en/of bedrijfskapitaal.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We voerden het Bijstandsbesluit zelfstandigen (Bbz) uit. Hiermee bieden we onder wettelijke voorwaarden startende ondernemers een mogelijkheid om een bedrijf op te bouwen of aan bestaande ondernemers een mogelijkheid om het bedrijf af te bouwen. We voeren door het jaar heen controles uit op de wijze waarop we het uitvoeren. Hier wordt een foutpercentage aangegeven. Het foutpercentage over de uitvoering bleef beneden de (wettelijke) grens van 1%.

Prestatie 3

Inwoners en hun kinderen, die afhankelijk zijn van een laag inkomen kunnen extra geld krijgen voor bijzondere en noodzakelijke kosten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We verstrekten een gerichte financiële bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten aan inwoners die (tijdelijk) afhankelijk waren van een laag inkomen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

We verwachten dat het aantal uitkeringen stijgt. Oorzaken hiervan zijn:

- Jongeren met een beperkt arbeidsvermogen worden niet meer toegelaten tot de Wet arbeidsongeschikten jonggehandicapten (Wajong). In plaats daarvan doen zij nu een beroep op de Participatiewet.
- De Wet sociale werkvoorziening (WSW) is niet meer toegankelijk voor nieuwe instroom. Deze groep kan in plaats daarvan aanspraak maken op de Participatiewet.
- We moesten de laatste jaren veel meer statushouders (vluchtelingen met een verblijfsvergunning) huisvesten dan daarvoor. Inmiddels bestaat ruim een derde van ons "klantenbestand" uit statushouders die in de gemeente Buren zijn komen wonen. Zij zijn pas bemiddelbaar naar duurzaam werk als zij hun inburgeringstraject hebben afgerond.

Het Rijksbudget voor 2019 is nog niet bekend. Wij verwachten dat dit meebeweegt met het aantal uitkeringen.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht gemeenten beleidsindicatoren in de jaarrekening op te nemen. Deze zijn:

- het *bijstandsuitkeringen*: 13,8 per 1.000 inwoners in het eerste half jaar van 2018.
- het *aantal re-integratievoorzieningen*: 8,4 per 1.000 inwoners in het eerste half jaar van 2018.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Inkomensregelingen

Wat kostte taakveld Inkomensregelingen *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	4.872	5.051	**4.711**	5.004	5.004	4.982
Baten	-3.874	-4.708	**-4.687**	-4.485	-4.485	-4.485
Saldo taakveld	998	343	**24**	519	519	497

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Inkomensregelingen € 319 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Lagere uitkeringslasten, een hogere rijksbijdrage en ongeveer gelijkblijvend aantal mensen in de bijstand.	219		I
Lagere kosten Bijstandsbesluit zelfstandigen, doordat er geen nieuwe kredieten hoefden te worden verstrekt. Er waren minder aanvragen dan verwacht.	50		I
Hogere terugontvangen BBZ-leningen, doordat meer is afgelost dan verwacht.		29	I
Lagere kosten minimabeleid. Er waren minder aanvragen dan verwacht.	73		I
Overige kleine afwijkingen.	6		I
Totaal	**348**	**29**	

Saldo taakveld Inkomensregelingen (x € 1.000,-)

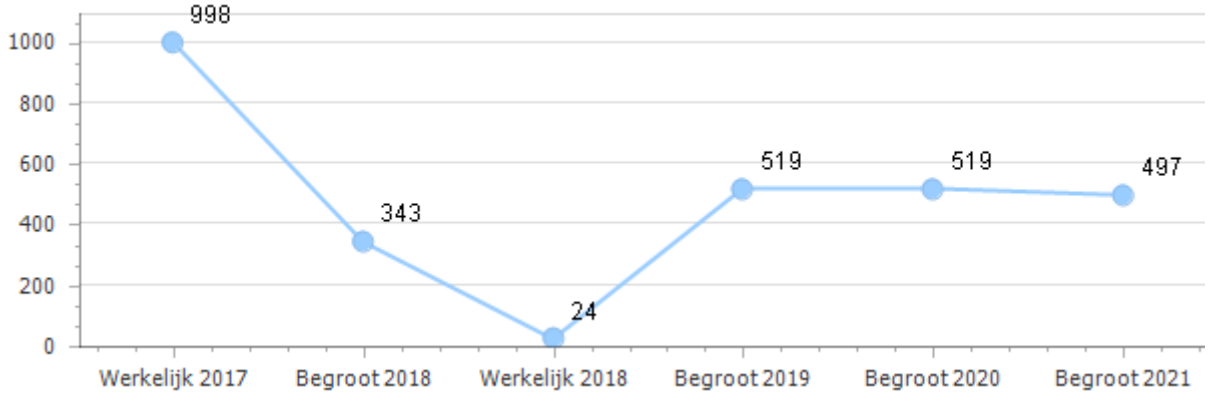

Taakveld Volksgezondheid

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

De ervaren gezondheid van inwoners is minstens gelijk aan die van voorgaande jaren.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 leverde de GGD de Kindermonitor op.
De positieve trends t.o.v. de vorige monitor (2013-2014) zijn:

- Minder ziekteverzuim
- Minder kinderen (dan in 2013) worden gepest
- Ouders zijn strenger op toekomstig alcoholgebruik
- Meer kinderen hebben een gezonde start (moeder dronk geen alcohol tijdens de zwangerschap. Roken niet gedaald)
- Minder kinderen roken mee
- Weer iets meer kinderen eten dagelijks fruit (vergeleken met 2013)
- Meer kinderen bewegen actief/voldoende
- Minder ouders hebben moeite met rondkomen
- Meer ouders geven aan dat ze de buurt kindvriendelijk vinden (vergeleken met 2013)

De negatieve trends zijn:

- Meer kinderen met matig/hoog risico op psychosociale problemen (SDQ)
- Meer kinderen hebben nog last van een ingrijpende gebeurtenis
- Iets meer kinderen “meestal niet” weerbaar
- Minder ouders krijgen hulp (bij het opvoeden) van familie/bekenden
- Steeds minder kinderen krijgen ½ jaar lang uitsluitend moedermelk
- Meer kinderen in niet traditioneel gezin

Doel 2

De gezondheidsverschillen tussen laag- en hoogopgeleid zijn niet toegenomen.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 is de gemeente aangesloten bij het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds.

Vanuit de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) is in 2018 geadviseerd om minder te focussen op het gezondheidsverschil maar meer op het gezondheidspotentieel. Bij laag opgeleiden is meer gezondheidswinst te behalen. Daar dient meer op ingezet te worden.

Doel 3

De gezondheidssituatie van onze inwoners op het gebied van overgewicht, roken, middelengebruik en psychische klachten is verbeterd.

Wat hebben we bereikt?

Indigo en Iriszorg verzorgen preventieprogramma's op het gebied van respectievelijk geestelijke gezondheid en middelengebruik. Met de buurtsportcoach en de Gezonde School ambassadeur is het programma (Ge)Zin in Fit opgezet i.s.m. eerstelijns organisaties. Een aantal kinderen die kampen met overgewicht worden samen met hun familie geholpen om gezonder te leven.

Doel 4

We voldoen aan de Wet publieke gezondheid.

Wat hebben we bereikt?

We voldoen aan de Wet publieke gezondheid. De GGD en Santé voeren de Wpg uit voor de gemeente.

Prestatie 1
Onze inwoners krijgen informatie over een gezonde leefstijl en we zorgen ervoor dat zoveel mogelijk kinderen worden ingeënt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Onze partners GGD, Santé (STMR), Indigo en Iriszorg geven informatie over een gezonde leefstijl. De GGD en Santé voeren de vaccinaties uit.

Prestatie 2
We willen in 2018 datagedreven sturing gebruiken om risicogroepen op te sporen. Op basis van een gerichte probleemanalyse ontwikkelen we een gerichte aanpak.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Deze prestatie is nog in ontwikkeling. De gezondheidsmonitors van de GGD geven veel informatie over de gezondheid/leefstijl van onze inwoners. In 2018 publiceerde de GGD de uitkomsten van de Kindmonitor (0-12 jaar).

Prestatie 3
- *Stib*
  We geven opdrachten aan uitvoerende partijen om op basis van signalen van Stib en/of huisartsen interventies op maat uit te voeren.
- We maken gebruik van ervaringsdeskundigen die de gemeente helpen bij een goede aanpak van de problemen.
- We onderzoeken of onze gemeente een dementie-vriendelijke gemeente kan worden.
- In een dementievriendelijke gemeente is aandacht voor de situatie van mensen met dementie én hun mantelzorgers. Inwoners en lokale partijen werken samen aan initiatieven die de levenskwaliteit van deze groep kwetsbare mensen vergroot. Bijvoorbeeld door kennis over dementie te vergroten en ontmoetingen te organiseren tussen mensen met en zonder dementie.
- Samen met uitvoerende partijen voeren we de vitaliteitstest onder ouderen uit. Aan de test koppelen we een beweegprogramma. Op basis van de evaluatie over 2017 bepalen we of we deze aanpak nog gaan wijzigen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Indigo en Iriszorg verzorgen geregeld bijeenkomsten met ervaringsdeskundigen.

In 2018 zijn samen met een dementieconsulente acht huisbezoeken afgelegd bij dementerende inwoners. Hun grootste zorg is wonen, het tijdig beschikbaar zijn van een geschikte woning. Dementie is een terugkerend onderwerp bij het Netwerk Geriatrie waaraan o.a. Stib, huisartsen, hulpverleners en welzijnsorganisaties deelnemen.

In 2018 zijn vier vitaliteitsdagen georganiseerd voor 65 t/m 75-jarigen. De opkomst was wisselend. Wel waren de deelnemers enthousiast over de informatie en testen. De aanwezigen waren vaak al wel vitaal. De deelname aan het (vervolg)beweegprogramma viel tegen.

Prestatie 4
- *GGD*
  In 2018 onderzoekt en rapporteert de GGD over de gezondheid van kinderen van 0-12 jaar.
- De GGD en STMR volgen en signaleren voor onze gemeente de ontwikkelingen in de gezondheid van onze kinderen en ouderen.
- We hebben afspraken met de GGD, huisartsen en RIVM over taken en verantwoordelijkheden als er uitbraak van een infectieziekte dreigt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De GGD bracht medio 2018 de Kindmonitor uit.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- Uit de jaarlijkse onderzoeken van de GGD blijkt dat de gemiddelde gezondheid van onze inwoners verbetert. Het aantal mensen dat een chronische ziekte heeft, is wel gestegen.
- We verwachten op lange termijn een stijging van het aantal mensen met dementie.
- Uit onderzoek blijkt dat mensen met een lage opleiding minder oud worden, en vaker klachten hebben.

Relatie met het thema Eigen Kracht

- Het doel om ouderen zo lang mogelijk gezond te houden, heeft een relatie met het thema Eigen Kracht.
- De gezonde ontwikkeling van kinderen heeft een relatie met het thema Eigen Kracht.

Relatie met het thema Ontgroening en Vergrijzing

- Het doel om ouderen zo lang mogelijk gezond te houden heeft een relatie met vergrijzing.
- De gezonde ontwikkeling van kinderen heeft een relatie met ontgroening.
- De jaarlijkse bevolkingsmonitor heeft een relatie met beide thema's.

Achtergrondinformatie

U kunt de gezondheidsrapportages van de GGD alvast raadplegen via onderstaande links:

- *monitor in de leeftijdscategorieën 19-65 jaar en 65+*
- *monitor in de leeftijdscategorieën 0-12 jaar*
- *monitor in de leeftijdscategorieën 12-19 jaar*

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Volksgezondheid

Wat kostte taakveld Volksgezondheid *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.043	1.096	**1.143**	1.171	1.171	1.171
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	1.043	1.096	**1.143**	1.171	1.171	1.171

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Volksgezondheid € 47 nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Bijdrage aan GGD Regio Rivierenland De bijdrage aan de GGD is éénmalig hoger. Deze hogere lasten zijn veroorzaakt door een cao verhoging en een ophoging van het weerstandsvermogen (AB besluit).		43	I
Overige kleine afwijkingen.		4	I
Totaal		**47**	

Saldo taakveld Volksgezondheid (x € 1.000,-)

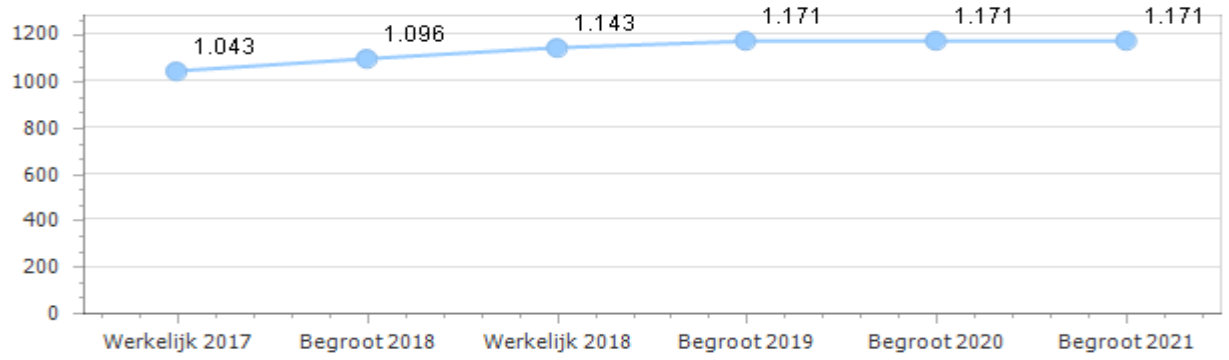

Taakveld Cultuurpresentatie, -productie & -participatie

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1
Culturele verenigingen zijn sterk en zelfstandig.

Wat hebben we bereikt?
In 2018 werkten meer verenigingen en organisaties samen, zoals bijvoorbeeld scholen en harmonieën.

Doel 2
Streven naar dezelfde hoeveelheid kunstwerken in de openbare ruimte.

Wat hebben we bereikt?
Het aantal kunstwerken is gelijk gebleven.

Doel 3
Dankzij het Jeugdcultuurfonds kunnen alle kinderen meedoen aan activiteiten op het gebied van kunst en cultuur.

Wat hebben we bereikt?
Een twintigtal kinderen maakte gebruik van het Jeugdcultuurfonds.

Doel 4
Het welbevinden van ouderen verbetert door het aanbod van cultuur. De gemeente neemt deel aan Cultuurpact. Onderdeel daarvan is het project "versterken van vitaliteit bij ouderen door middel van cultuurparticipatie".

Wat hebben we bereikt?
In de gemeente zijn een aantal cultuuractiviteiten georganiseerd door het Cultuurpact.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Verenigingen hebben over het algemeen minder leden en slagen er met wisselend succes in om jeugdleden aan zich te binden.

Achtergrondinformatie
- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Cultuurpresentatie -prod. -participatie

Wat kostte taakveld Cultuurpresentatie -prod. -participatie *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	24	21	**14**	22	22	22
Baten	-3	0	**-1**	0	0	0
Saldo taakveld	21	21	**14**	22	22	22

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Cultuurpresentatie € 7 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Overige kleine afwijkingen.	7		I
Totaal	**7**		

Saldo taakveld Cultuurpresentatie -prod. -participatie (x € 1.000,-)

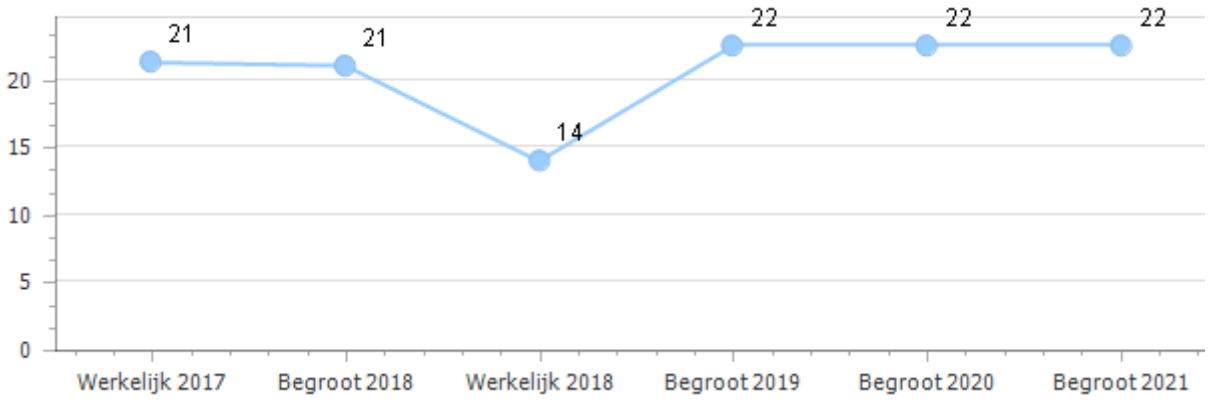

Taakveld Arbeidsparticipatie

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Zo veel mogelijk mensen met een arbeidsbeperking en/of een achterstand op de arbeidsmarkt vinden weer werk.

Wat hebben we bereikt?

Voor mensen met een arbeidsbeperking en/of een achterstand op de arbeidsmarkt onderhielden we contacten met werkgevers in de regio over beschikbare vacatures en mogelijke matches vanuit ons klantenbestand. Daarbij informeerden we werkgevers over de mogelijkheden en kansen om inwoners met een beperking in dienst te nemen. In dit verband werkten we samen met het Regionaal Werkbedrijf, waarin ook Werkzaak Rivierenland en het UWV deelnemen. Voor leerlingen die uitstromen uit het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) en Praktijkonderwijs (PRO) ondersteunden we daarnaast (vaak met behulp van loonkostensubsidie) bij het zoeken naar een passende baan. We hebben regelmatig weten te presteren dat jongeren van deze scholen - mede door onze inzet- geen uitkering hoefden aan te vragen.

Doel 2

Langdurig werkzoekenden ontwikkelen hun vaardigheden. Wij ondersteunen hen daarbij.

Wat hebben we bereikt?

Net als bij mensen met een arbeidsbeperking en/of een achterstand op de arbeidsmarkt boden we inwoners mogelijkheden en stimulansen voor participatie in de maatschappij en re-integratie op de arbeidsmarkt. We gaven aandacht aan relevante kennisverwerving om zo snel mogelijk toetreding tot de arbeidsmarkt te realiseren. Voor opleidingen en begeleiding naar werk sloten we kortlopende trajecten af (maximaal een jaar).

Doel 3

Lokale werkgevers geven invulling aan sociaal ondernemerschap.

Wat hebben we bereikt?

We onderhielden contacten met werkgevers in onze regio over beschikbare en passende personen voor hun vacatures. Met werkgevers zijn we in gesprek gegaan over de mogelijkheden om het werk zo in te richten dat het past bij ons aanbod van mensen en hun vraag naar mensen. Daarbij informeerden we werkgevers over de mogelijkheden en kansen om inwoners met een beperking in dienst te nemen. In dit verband werkten we samen met het Regionaal Werkbedrijf, waarin ook Werkzaak Rivierenland en het UWV deelnemen.

Doel 4

Statushouders (asielzoekers met een verblijfsvergunning) integreren in de samenleving en verkleinen hun afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat hebben we bereikt?

In 2017 zijn we gestart met een pilot specifiek gericht op statushouders. Het doel van de pilot was om statushouders sneller te laten integreren in de samenleving en te leiden naar werk. Deze wijze van werken hebben we voortgezet in 2018.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Jongeren met een beperkt arbeidsvermogen worden sinds 2015 niet meer toegelaten tot de Wet arbeidsongeschikten jonggehandicapten (Wajong). Ook de Wet sociale werkvoorziening (WSW) is niet meer toegankelijk voor nieuwe instroom. Daarnaast hebben we in de afgelopen jaren te maken gehad met een toestroom van nieuwkomers. Nieuwkomers zijn vaak afhankelijk van de ondersteuning van de gemeente. Deze groepen inwoners maken nu, naast de reguliere groep, ook aanspraak op de Participatiewet. De vraag van deze mensen is vaker complex. Het kost daarom regelmatig meer inzet en geld om inwoners aan het werk te helpen.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in de jaarrekening op te nemen*. Deze is:

- netto arbeidsparticipatie: 67,6% in 2017.

* het klopt dat bovenstaande percentage uit 2017 komt, omdat er geen actuelere percentages zijn.

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Arbeidsparticipatie

Wat kostte taakveld Arbeidsparticipatie *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	360	361	**397**	461	461	461
Baten	0	0	**-92**	0	0	0
Saldo taakveld	360	361	**305**	461	461	461

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Arbeidsparticipatie € 56 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Lagere kosten re-integratie-trajecten door een lagere instroom in de bijstand dan begroot.	56		I
Totaal	**56**		**I**

Saldo taakveld Arbeidsparticipatie (x € 1.000,-)

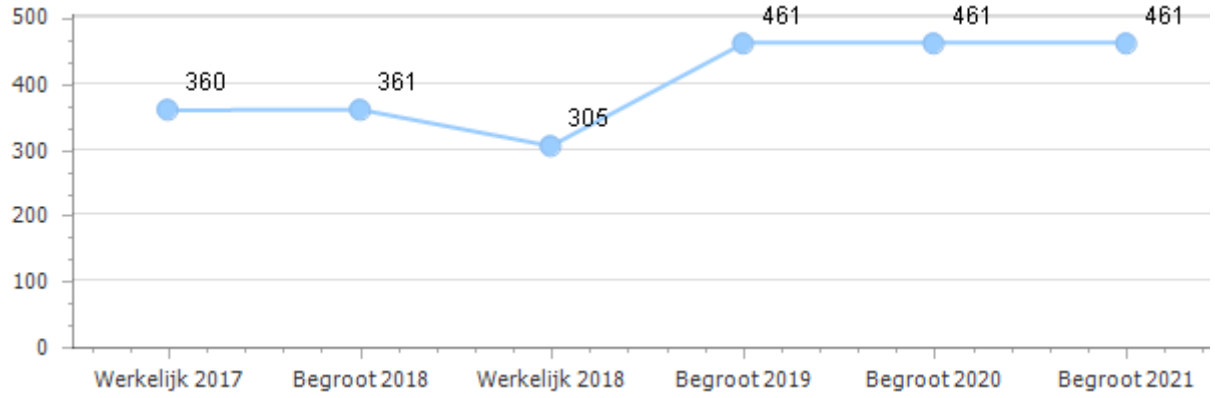

Taakveld Media

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

De laaggeletterdheid is afgenomen doordat we het taalhuis verder hebben ingericht.

Wat hebben we bereikt?

In de gemeente startten in 2018 vier leerpunten. Vooral in Maurik en Lienden zijn veel cursisten. In Beusichem en Buren komen een paar inwoners naar de leerpunten. De leerpunten worden regelmatig in de publiciteit gebracht, onder andere door taalambassadeur Jose uit Lienden.

Doel 2

Kinderen beleven plezier aan lezen. We onderzoeken samen met scholen of de leesmediacoach weer kan worden ingezet.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 en 2019 is met scholen en kinderopvang een plan gemaakt voor leesstimulering. We werken dit in 2019 uit en starten dan met de uitvoering.

Doel 3

Ouderen kunnen cursussen volgen om te leren omgaan met digitalisering.

Wat hebben we bereikt?

Inwoners kunnen computerles krijgen op de vier leerpunten in de gemeente.

Doel 4

Inzetten op het voortzetten van de lokale omroep.

Wat hebben we bereikt?

RTV Betuwe stopte eind 2018 met haar activiteiten. Vorig jaar zijn er gesprekken gevoerd met de gemeenten Culemborg, Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal om te komen tot een nieuwe lokale omroep. Besluitvorming daarvan is in 2019.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- Digitalisering neemt een steeds belangrijkere plek in het dagelijks leven in. Sommigen hebben daar moeite mee en komen daardoor op achterstand te staan.
- De lokale omroep onderzoekt of er intensive samenwerking of fusie mogelijk is met Culemborg.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Media

Wat kostte taakveld Media *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	139	189	**174**	148	148	148
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	139	189	**174**	148	148	148

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Media € 15 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Lagere uitgaven leesstimulering. Er is budget bij de campagne laaggeletterdheid overgehouden.	8		I
Overige kleine afwijkingen	7		I
Totaal	**15**		

Saldo taakveld Media (x € 1.000,-)

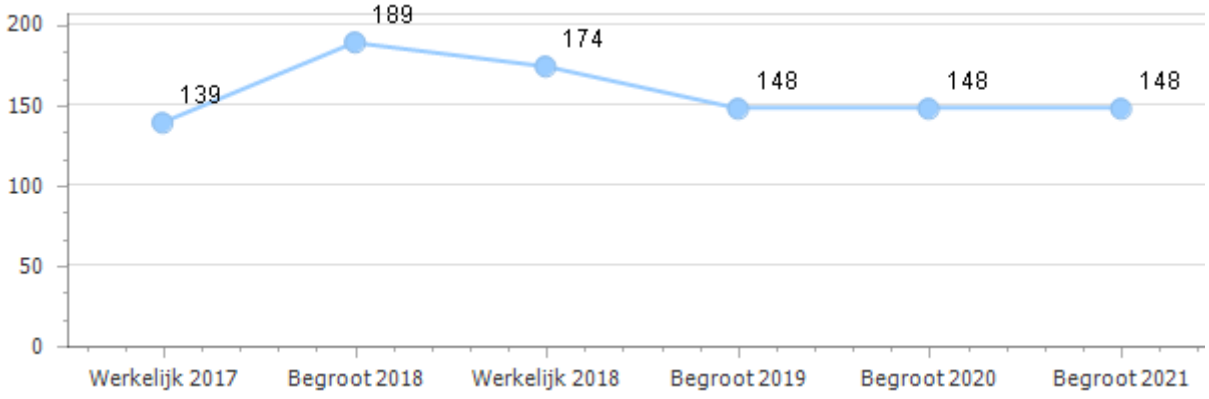

Taakveld Begeleide participatie

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Inwoners met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking kunnen werken.

Wat hebben we bereikt?

LANDER was tot 1 januari 2016 een samenwerkingsverband van acht gemeenten (Culemborg, Buren, Geldermalsen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Zaltbommel en Tiel). LANDER voerde de Wet sociale werkvoorziening (WSW), de voormalige Wet inschakeling werkzoekenden(WIW) en de voormalige Regeling In- en Doorstroombanen (I/D) uit. Met ingang van 1 januari 2016 ging GR LANDER op in de GR Werkzaak. Gemeente Buren nam deel aan de GR Werkzaak voor de Burense oud-WSW'ers. De 'oude' WSW-werknemers behielden hun dienstverband bij de GR Werkzaak en waren ook het afgelopen jaar hierin actief aan het werk.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

De WSW wordt voor de gemeente Buren uitgevoerd door de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Werkzaak Rivierenland. Het bedrag dat we ramen voor de financiering van de Werkzaak voor de uitvoering van de WSW werd in 2017 verlaagd naar € 2.458.500,- en gaat in 2018 naar € 2.602.500,- Deze cijfers komen uit de bestuursrapportage van de Werkzaak. We financieren hiermee het WSW-subsidietekort en de bedrijfsvoeringskosten van de Werkzaak. De daling wordt veroorzaakt door de WSW-subsidies die we ontvangen van het Rijk en de prestaties van de Werkzaak.

Achtergrondinformatie

Sinds 1 januari 2016 is er in Rivierenland een nieuwe organisatie op het gebied van Werk & Inkomen actief: Werkzaak Rivierenland. Negen gemeenten in Rivierenland, LANDER werk & participatie en het Werkgevers Adviespunt Rivierenland (WAPR) hebben hun krachten in deze nieuwe organisatie gebundeld.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Begeleide participatie

Wat kostte taakveld Begeleide participatie *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	2.335	2.502	**2.918**	2.081	1.938	1.938
Baten	0	0	**-353**	0	0	0
Saldo taakveld	2.335	2.502	**2.565**	2.081	1.938	1.938

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld begeleide participatie € 63 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
De Rijksbijdrage voor Werkzaak is afgenomen. Hierdoor is ons eigen aandeel in de kosten hoger geworden.		67	I
Overige kleine afwijkingen.	4		I
Totaal	**4**	**67**	

Saldo taakveld Begeleide participatie (x € 1.000,-)

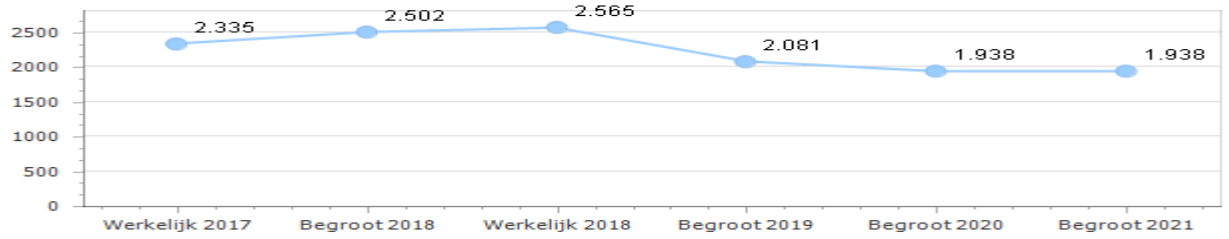

Taakveld Geëscaleerde zorg 18+

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

We bereiden ons voor op de overdracht van taken en budgetten op het terrein van Beschermd Wonen/ Maatschappelijke Opvang van centrumgemeente Nijmegen naar de individuele gemeenten in Rivierenland (en Rijk Nijmegen) in 2020.

Wat hebben we bereikt?

Eind 2017 stelden we het regionale beleidsplan Samen Dichtbij vast. Daarin staat in hoofdlijnen beschreven hoe we de transformatie in GGZ Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in Gelderland-Zuid in de komende jaren (periode 2018-2020) willen vormgeven. In dit beleidsplan worden 25 voorstellen gepresenteerd die behulpzaam zijn bij de transformatie waar we voor staan, maar nog wel vragen om een nadere uitwerking. In verschillende (regionale) werkgroepen wordt daar op dit moment aan gewerkt.

Doel 2

In 2018 bepalen we - met behulp van het regionale Plan van Aanpak - een lokaal standpunt ten aanzien van de belangrijkste vraagstukken, bijvoorbeeld:

- Op welke doelgroepen richten we ons en wat is daarvoor nodig?
- Welke voorzieningen hebben we lokaal nodig?
- Hoe bereiden we ons voor op de komst van moeilijke, kwetsbare doelgroepen?
- Hoe nemen we onze inwoners mee in de transformatie(gedachte)?

Wat hebben we bereikt?

De transformatie binnen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vraagt om een gedegen en zorgvuldige voorbereiding. Daarvoor nemen we de tijd. Dat betekent dat er op dit moment nog geen lokaal standpunt is ingenomen. De voorbereidingen vinden op dit moment nog vooral regionaal (Rivierenland) plaats en in overleg met centrumgemeente Nijmegen. Buren is vertegenwoordigd in verschillende werkgroepen. In 2019 zullen we ook lokaal voorbereidingen treffen op de transformatie, in samenspraak met onze maatschappelijke partners (GGZ aanbieders, woningcorporaties et cetera). Hiervoor is reeds ambtelijke capaciteit vrijgemaakt.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn veel kwetsbare mensen die (zo nu en dan) gebruikmaken van een vorm van Maatschappelijke Opvang of Beschermd Wonen. Ook inwoners van de gemeente Buren. Zij wonen of verblijven nu vaak noodgedwongen buiten onze gemeente, omdat de meeste voorzieningen zijn gecentreerd in Nijmegen en Tiel.
In de toekomst gaat dat veranderen. Ook kwetsbare mensen blijven in de toekomst zo lang mogelijk zelfstandig wonen. Eventueel met begeleiding en ondersteuning aan huis. Opvangmogelijkheden zullen er altijd blijven, maar deze krijgen steeds meer een tijdelijk karakter. Zo blijven ook kwetsbare mensen onderdeel van onze maatschappij en leiden zij een zo normaal mogelijk leven.
Het belangrijkste risico is dat zij niet in staat blijken om zich te handhaven in de maatschappij. Met alle mogelijke gevolgen: toenemende problemen, eenzaamheid, vervuiling, overlast et cetera. Om deze transformatie te laten lukken, moeten we veel randvoorwaarden stellen: inwoners voorbereiden, ambulante begeleiding en ondersteuning faciliteren, medewerkers van Stib trainen, goede afspraken maken met politie en woningcorporaties et cetera.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Geëscaleerde zorg 18+

Wat kostte taakveld Geëscaleerde zorg 18+ *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	243	300	**310**	347	347	347
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	243	300	**310**	347	347	347

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Geëscaleerde zorg 18+ € 10 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Crisiskosten voor de ontruiming C&S in Rijswijk waren niet begroot en zijn inmiddels opgelopen tot € 95.000,-- Waar mogelijk verhalen we deze kosten nog op de aanbieder, maar de kans is aanwezig dat dit niet lukt		85	I
De begroting is opgesteld na de 2e begrotingswijziging van Veilig Thuis. Na vaststelling bleek dat de centrumgemeente Nijmegen een overschot had in de doeluitkering maatschappelijke en vrouwenopvang. Dat overschot is ingezet om de 2e begrotingswijziging Veilig Thuis te bekostigen. Dat betekende voor alle gemeenten in Rivierenland en Rijk van Nijmegen een financiële meevaller.	75		I
Totaal	**75**	**85**	

Saldo taakveld Geëscaleerde zorg 18+ (x € 1.000,-)

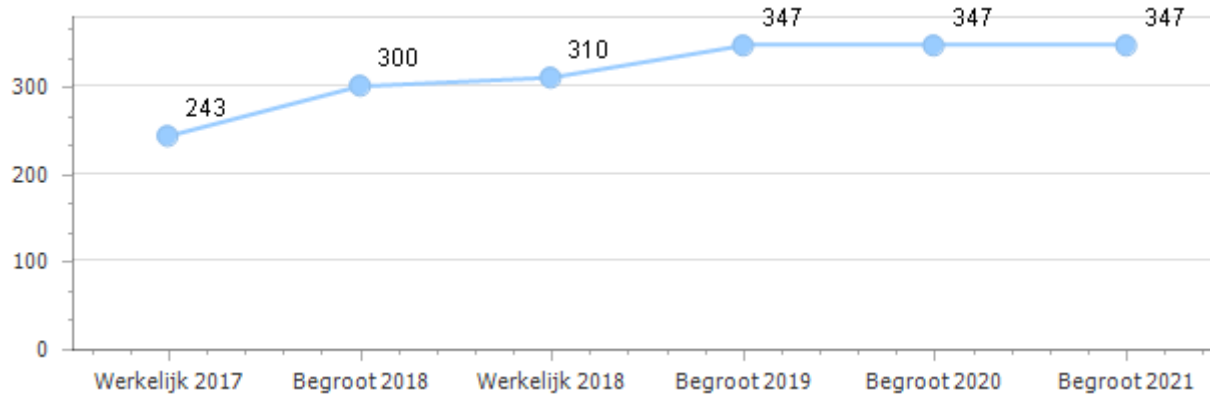

Ruimte

Inleiding
Het programma Ruimte richt zich op de fysieke leefomgeving van onze inwoners. Daarbij proberen we zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de individuele wensen van bedrijven en inwoners. Waar nodig zorgen we voor een goede afweging tussen individuele en collectieve belangen.

De fysieke leefomgeving betreft zowel de gebouwde omgeving zoals wegen, woningen, voorzieningen en bedrijven als de groene leefomgeving. Samen met onze inwoners en maatschappelijke partners, zijn we verantwoordelijk voor een goede inrichting van de leefomgeving. Dit programma gaat dus niet alleen over de gemeentelijke keuzes die we nemen bij de inrichting van de leefomgeving, maar ook over de manier waarop we onze inwoners en maatschappelijke partners daarbij betrekken en ondersteunen.

Binnen het programma werken we de thema's Ontgroening en Vergrijzing, Versterking Eigen Kracht en Duurzaamheid verder uit. Daarmee geven we invulling aan de wens om voor nu en in de toekomst te zorgen voor een gemeente waarin het prettig wonen, werken en recreëren is.

De door de raad benoemde thema's Ontgroening & Vergrijzing, Versterking Eigen Kracht en Duurzaamheid worden binnen deze thema's verder uitgewerkt. De voorgenomen prestaties voor 2018 komen per doelstelling aan bod.

Doelen en prestaties

Doelen
1. Deelname aan de samenleving
Ons vertrekpunt is wat inwoners willen. Het hoofddoel is om in Buren samen met inwoners, maatschappelijke partners te bouwen aan een samenleving waarin iedereen zijn leven op een prettige manier en naar eigen keuze kan invullen. We denken mee met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Wat hebben we bereikt?
In het in 2018 gesloten coalitieakkoord is kerngericht werken een belangrijk thema. In 2018 hebben we verkend hoe we maatwerk naar de kernen en inwonersparticipatie beter kunnen vormgeven. Daarvoor hebben we het project 'We maken het verschil met Buren: kerngericht werken' ontwikkeld. Hierin staat centraal dat inwoners gezien, gehoord en erkend worden. We gaan onderzoeken hoe samenwerking tussen inwoners en tussen inwoners en gemeente verbeterd kan worden. De uitvoering van dit project vindt plaats in 2019. De uitgangspunten van dit project komen mede voort uit de programma-aanpak en de doelen die in het kader van het Programma voor de Leefomgeving begin 2018 zijn vastgesteld.

2. Bereikbaarheid en mobiliteit
We streven naar een goed functionerende infrastructuur voor wonen, werken, voorzieningen en recreatieruimte. We spannen ons in om de bereikbaarheid te verbeteren en de veiligheid van de verkeersdeelname te vergroten.

Wat hebben we bereikt?
Bij reconstructies en onderhoud van onze wegen nemen wij in de weginrichting altijd veiligheidsaspecten mee, zoals in 2018 bij de Zoelense Zandweg in Zoelen.

In 2018 hebben wij extra parkeerruimte gerealiseerd in Lienden, Ingen, Kerk Avezaath en Zoelen op verzoek van en in samenwerking met onze inwoners.

3. Bedrijvigheid
Met ons economisch beleid willen we de bedrijvigheid en werkgelegenheid behouden en versterken. Daarbij richten we ons op alle economische sectoren, met extra aandacht voor de fruitteelt, de agribusiness en de vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme).

Wat hebben we bereikt?
In 2018 hebben we de Ruimtelijke Strategische Visie (RSV) opgesteld. De RSV is een opgave uit het Regionale Ambitiedocument 2016-2020 waarmee we ruimte willen bieden aan initiatiefnemers, meer banen en een prettig woon- en leefklimaat willen creëren én economische ontwikkeling in de drie regionale speerpunten tot stand willen brengen. We willen het ruimtelijk ordeningsbeleid optimaal inrichten voor nieuwe kansen. Hierbij zijn de randvoorwaarden heel belangrijk. Een RSV - die duidelijk maakt waar deze kansen liggen en welke uitgangspunten daarbij belangrijk zijn - stelt ons in staat om deze randvoorwaarden te optimaliseren. Met aandacht voor de 'couleur locale' in onze plaatselijke uitwerking van de Omgevingsvisie/plan.

4. Stad, dorp en landschap
We hebben 14 woonkernen die verspreid liggen over een enorm buitengebied. Wij streven ernaar dat alle inwoners een plezierig woon- en leefklimaat ervaren. In alle woonkernen proberen we de fysieke omgeving te verbeteren. Liefst samen met lokale bewonersorganisaties.
We versterken de (lokale) identiteit, met aandacht voor het behoud van de karakteristieke kwaliteiten van onze landschappen en de gebouwde omgeving.

Wat hebben we bereikt?
Met inwoners hebben we streekeigen beplanting aangeplant op erven, cursussen en trainingen georganiseerd rondom beheer van landschappelijke beplanting en het verbeteren van de biodiversiteit. We verkennen samen met inwoners en ondernemers de mogelijkheden om meer streekeigen beplanting te realiseren, een bijdrage te leveren aan de kennis en kunde van groene vrijwilligers, het versterken van de kwaliteit van het landschap en het vergroten van de biodiversiteit.

5. Wonen
Wij streven naar een goede kwaliteit van wonen en leven. We zorgen er voor dat inwoners prettig kunnen wonen in de gemeente Buren. Daarbij spelen we in op de vraag naar woningen en woonklimaat in de gemeente Buren. We willen veilige, gezonde en aantrekkelijke woonomgevingen creëren en in stand houden.

Wat hebben we bereikt?
Met elk bouwplan hielden we, zoveel als mogelijk, rekening met het type woning en het leefklimaat. We toetsten of ruimtelijke aspecten passend zijn in de (woon)omgeving.

6. Klimaat en duurzaamheid
We investeren in duurzame ontwikkeling voor een toekomstbestendig gebruik van de leefomgeving. Duurzame ontwikkeling houdt in dat wij als gemeente ecologische, economische en sociale belangen afwegen waarbij we rekening houden met toekomstige generaties.

Wat hebben we bereikt?
Bij de belangenafweging van ruimtelijke plannen houden we rekening met ecologische en economische aspecten. Bij nieuwbouwprojecten werken we zoveel mogelijk duurzaam: groene parkeerplaatsen, led-verlichting, wateropvang, gasloos bouwen, etc.

7. Beheer en onderhoud
Een duurzame leefomgeving betekent dat onze dorpen en het buitengebied schoon, in goede staat en veilig zijn. Wij spannen ons in om het onderhoud van de openbare ruimte en gebouwen te laten voldoen aan vastgestelde kwaliteitseisen. Omdat inwoners daarin ook een rol vervullen, betrekken we dit ook in het Programma voor de Leefomgeving. Bij een duurzame leefomgeving horen ook een gezond watersysteem, het scheiden van afvalstoffen en de reductie van de hoeveelheid afval door voorlichting en hergebruik.
In 2016 heeft u het integraal beleid voor het onderhoud voor de beheerproducten, wegen, verkeer, groen, kunstwerken en openbare verlichting voor vier jaar vastgesteld. Indien er wijzigingen zijn zullen we deze behandelen bij de financiële vertaling van Kadernota 2019.

Wat hebben we bereikt?
In 2018 hebben we de doelstellingen uit het waterplan 2009 bereikt en daarmee ook het waterplan financieel afgesloten. In dit waterplan staat onze visie om samen met het waterschap te streven naar een gezond, veerkrachtig, kwalitatief goed, aantrekkelijk en op de toekomst berekend watersysteem. De afvoercapaciteit van het oppervlaktewatersysteem rond Lienden (Adelsweg en Achterstraat) en Buren (De Toeren) is verbeterd. Om watergangen in beheer over te kunnen dragen aan het waterschap zijn op enkele locaties acties gedaan, zodat de watergangen voldoen aan de beheereisen van het waterschap.

In het woongebied Lingemeer hebben we een grondige inventarisatie van de diepte van de watergangen uitgevoerd. De discussie over de door de inwoners ervaren problematiek voeren we nu op feiten en niet meer op aannames. We werken nu constructief gezamenlijk met de inwoners aan een gedragen oplossing.

In relatie met het programma voor de leefomgeving zijn ook dit jaar weer diverse groepen buurtjutters actief geweest om de omgeving te ontdoen van zwerfafval.
Op een aantal plekken in onze gemeente zijn inwoners betrokken bij beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Op diverse manieren ondersteunen wij onze inwoners daarbij: door afspraken hierover te maken met de inwoners(groepen) en Avri, en het aanbieden van informatie en training (dat laatste met name vanuit landschapsontwikkeling). Ook bij een aantal locaties die vanuit beheeroogpunt toe waren aan reconstructie zijn inwoners actief betrokken, en wordt met hen ook de vertaalslag gemaakt naar beheer en onderhoud.

8. Inwoners en bestuur
We willen aansluiten bij de moderne samenleving. De verhouding tussen bestuur en inwoners verandert. Inwoners nemen steeds vaker de verantwoordelijkheid voor elkaar en voor hun omgeving. Wij stimuleren dit en ondersteunen hen hierbij. We willen met onze inwoners meedoen, in plaats van andersom. We laten het los als dat verantwoord is en maken graag gebruik van de kennis en ervaring van onze inwoners. Ook willen we initiatieven van onze inwoners op de juiste waarde schatten en de ruimte geven.

Wat hebben we bereikt?
Inwonersinitiatieven ondersteunden we wanneer mogelijk. Dit deden we onder meer in samenwerking met onze welzijnsorganisaties. Daarnaast hebben we een aantal initiatieven in de openbare ruimte kunnen ondersteunen en faciliteren. Voorbeelden hiervan zijn onder andere: herinrichting Onderdreef, Bloemrijk Beusichem en initiatief verdraaiing Jodenkerkplein in Buren. Veder helpen we inwoners per kern met plannen en ideeën. Inwoners reageren enthousiast en geven als reactie dat ze zich serieus genomen voelen.
De veranderende verhouding tussen bestuur en inwoners komt terug in de ontwikkelingen van kerngericht werken.

Prestaties

De prestaties, die een bijdrage leveren aan de doelen, worden specifieke toegelicht in de taakvelden.

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen geweest?

Algemeen
Bewonersparticipatie is niet alleen mogelijk bij de ontwikkeling van nieuwe gebieden, maar zeker ook bij het beheer van onze openbare ruimte. We blijven zoeken naar mogelijkheden om daar concrete invulling aan te geven waarbij de eigen kracht van onze inwoners een belangrijke rol speelt.
We blijven vernieuwen en brengen de basis op orde. De belangrijkste dossiers worden nauwlettend gevolgd op voortgang en inhoud. Inwoners, raad, college en de gemeentelijke organisatie onderzoeken hoe de samenwerking kan verbeteren.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In 2018 zijn we samen met inwoners gestart met twee projecten waar bewoners een actieve rol in vervullen. Namelijk de herinrichting van de Onderdreef in Buren en de reconstructie aan de Verbrughweg.

Omgevingswet
De nieuwe invoeringsdatum van de Omgevingswet is 1 januari 2021. Dat lijkt nog ver weg, maar de gemeente zit niet stil. Er is binnen gemeente Buren een projectgroep die de invoering voorbereid. Op basis van de impactanalyse uit het vierde kwartaal van 2017 is bekend wat de gemeentelijke opgave is. Daarnaast trekken we in de regio zoveel mogelijk gezamenlijk op. Specifiek met gemeente Neder-Betuwe onderzoeken we mogelijkheden tot verdergaande samenwerking voor de Omgevingswet. Tot slot gebruiken we de raads- en maatschappelijke input voor het Programma voor de Leefomgeving voor het opstellen van de Omgevingsvisie.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Binnen de Omgevingswet is een aantal verbeterdoelen geformuleerd, die betrekking hebben op zowel de inhoudelijke beleidsinstrumenten, de interne werkprocessen bij de gemeente als de informatiebeschikbaarheid en digitalisering. Om dit op een goede manier te implementeren is begin 2018 een projectplan opgesteld en is in de loop van het jaar een drietal kopgroepen opgericht, die zich elk met een deel van implementatie bezighouden. Het projectplan gaat uit van drie fases. De eerste fase, een verkenning van de nulsituatie en het bepalen van de ambitie is in 2018 afgerond en wordt begin 2019 aan de raad te besluitvorming voorgelegd. In het ambitiedocument worden de accenten voor 2019 bepaald. De kopgroepen hebben intussen een routekaart opgesteld voor de tweede fase van de implementatie, het uitwerken van de ambities.

Wat heeft het gekost?
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier de totale uitgaven en inkomsten van het programma in een meerjarig perspectief. Ook kunt u de uitgaven en inkomsten van de taakvelden openen. Verder vindt u de incidentele uitgaven en inkomsten horende bij dit programma en een overzicht van de reserves die aan dit programma zijn gekoppeld.
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier het saldo van het programma in een meerjarig perspectief.

Tabel 1: de inkomsten / uitgaven van het programma

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	31.992	20.311	**25.627**	23.014	22.528	20.564
Baten	-10.707	-7.360	**-13.108**	-8.580	-9.090	-7.442
Saldo programma	21.285	12.950	**12.519**	14.434	13.438	13.123

Tabel 2: de incidentele inkomsten en uitgaven van het programma

(€ x 1.000,-)

Toelichting	Begroot 2018		Werkelijk 2018	
	Structureel	Incidenteel	**Structureel**	**Incidenteel**
Vastgoednota (overheveling budget jaarstukken 2017)		145		**147**
Kosten verkoop klaarmaken (overheveling budget jaarstukken 2017)		10		**10**
Inhuur project IBOR		22		**15**
Maatregelen parkeren stad Buren		10		**1**
Bijdrage Regio Rivierenland: breedbandproject		0		**56**
Huisvesting obs Erichem: exploitatiekosten		0		**14**
Brede school Maurik; Londovergoeding (overheveling budget jaarstukken 2017)		64		**64**
Voorbereidingskosten gymzaal Maurik		9		**8**
Renovatie sportvelden (resultaatbestemming jaarstukken 2017)		40		**40**
Voorbereidingskosten sportkoepel BVV		0		**7**
Voorbereidingskosten kunstgrasveld Beusichem		0		**12**
Onderhoudsbestek Avri uitvoering bomen (overheveling budget jaarstukken 2017)		83		**83**
Waterplan (overheveling budget jaarstukken 2017)		82		**81**
Uitvoeringsregeling landschap (overheveling budget jaarstukken 2017)		78		**69**
Kosten energieloket (nieuw beleid 2018)		14		**20**
Kosten Omgevingswet (nieuw beleid 2018)		95		**107**
Sloop en saneringskosten Voorstraat Lienden		0		**234**
Inhuur diverse ruimtelijke projecten; onder andere veegplannen (resultaatbestemming jaarstukken 2017)		65		**110**
Storting voorziening nog te maken kosten Hooghendijck		0		**143**
De Vrijval uit de voorziening Het Woud is bestemd voor wegenonderhoud Wegen en storten we in de voorziening wegen.				**69**
De vrijval voorziening wordt veroorzaakt door de afwaardering van de grond mbt bedrijfswoningen Doejenburg. Het risico is afgedekt in het weerstandsvermogen. Het verlies moeten we storten in de voorziening verwachte verliezen en mag niet afgedekt zijn via een reserve.				**120**
Hogere voorziening moeten treffen voor dubieuze debiteuren				**96**
Saldo uitgaven programma	**19.594**	**717**	**24.121**	**1.506**
Vrijval voorziening nog te maken kosten Lage Korn		0		**- 20**
Omgevingswet; bijdrage andere gemeente (nieuw beleid 2018)		- 30		**- 43**
Bijdrage derden diverse ruimtelijke projecten; onder andere veegplannen		- 21		**- 107**
Verkoop grond Voorstraat Lienden		- 39		**-486**
Winst grondexploitatie Hooghendijck		0		**- 270**
Ten behoeven van de voorziening het Woud				**-69**
Saldo inkomsten programma	**- 7.270**	**- 90**	**-12.113**	**- 995**

Tabel 3: de reserves die horen bij het programma

(€ x 1.000,-)

Stand reserves per 31/12	Werkelijk 2017	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Omgevingsgerichte uitgaven & bovenplanse verevening	893	**537**	537	537	537	537
Beheer oppervlaktewater	32	0	0	0	0	0
Beheer en onderhoud Tollewaard	1.397	1.347	60	30	10	0
Heractivering riolering [1]	1.160	1.043	929	817	704	592
Afbouw verplichtingen sport & dorpshuizen [1]	80	60	42	25	8	4
Kapitaallasten IHP 2007-2016 [1]	674	650	625	600	576	551
Onderdreef Buren [1]	0	355	337	320	302	284

[1] Betreft een reserve ter dekking van afschrijvingslasten. De omvang van de reserve is gelijk aan alle toekomstige afschrijvingen.

(x € 1.000,-)

Verbonden partijen	**Werkelijk 2018**
Ruimte	**5.978**
Avri	1.734
Omgevingsdienst Rivierenland	2.286
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	1.958

Taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven)

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

We streven naar kwalitatieve woningbouw die aansluit op de behoefte. We willen een aantrekkelijke woonomgeving, diversiteit in het woningaanbod en duurzaam en levensloopbestendig bouwen.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 werkten we verder aan de verschillende plannen waar woningen gebouwd worden die voorzien in de behoefte. Daarbij zetten we ook in op de bouw van levensloopgeschikte woningen. Plannen zoals de paardenstallen in Kerk-Avezaath en de Kersentuin in Maurik voorzien niet alleen in de behoefte aan woningen, maar dragen ook bij aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.

Prestatie 1

In 2018 voeren we een deel van het plan Teisterbant uit wat neerkomt op ongeveer 40 woningen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 hebben we de mogelijkheden voor de planvorming onderzocht en bijbehorende kaders opgesteld. De raad is gedurende 2018 geïnformeerd over de voortgang en naar verwachting neemt de raad in maart 2019 hierover een besluit.

Prestatie 2

Het plan Hooghendijck is in 2016 verkocht aan een ontwikkelaar. De gronduitgifte vindt gefaseerd plaats tot en met 2022. De overeenkomst wordt uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ontwikkeling van plan Hooghendijck loopt volgens planning. De gronduitgifte vindt gefaseerd plaats tot en met 2022. We voeren de overeenkomst verder uit. In 2018 heeft de ontwikkelaar iets meer grond afgenomen dan volgens overeenkomst verplicht was.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

De woningbouw voor plan Teisterbant is voorzien op gemeentelijke gronden. De woningen zijn opgenomen in de woningbouwprogrammering. De raad stelde in maart 2019 de kaders voor de uitwerking van het plan vast.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven)

Wat kostte taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven) *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.423	240	**3.590**	856	822	324
Baten	-1.419	-263	**-3.536**	-719	-681	-190
Saldo taakveld	4	-24	**54**	136	141	134

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven) € 78 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Afsluiten grondexploitatie Hooghendijck Beusichem: De grondexploitatie sluiten we af per 31-12-2018. Hierover besloot u bij de herziening grondexploitatie 2019 in april 2019. Hooghendijck sluiten we af met een positief resultaat van 271.000,-. Omdat we tot en 2022 nog kosten maken voor bijvoorbeeld inhuur, kadasterkosten, en kosten in de openbare ruimte creëren we een voorziening van € 143.000,-. Per saldo dus een positief resultaat van € 127.000,-. Bij de 5e tweemaandsrapportage gingen we echter nog uit van een positief resultaat van € 207.000,-. Voor de jaarstukken 2018 ontstaat dus een nadeel van € 80.000		80	I
Overige kleine afwijkingen.	2		I
Totaal	**2**	**80**	

Saldo taakveld Grondexploitaties (niet bedrijven) (x € 1.000,-)

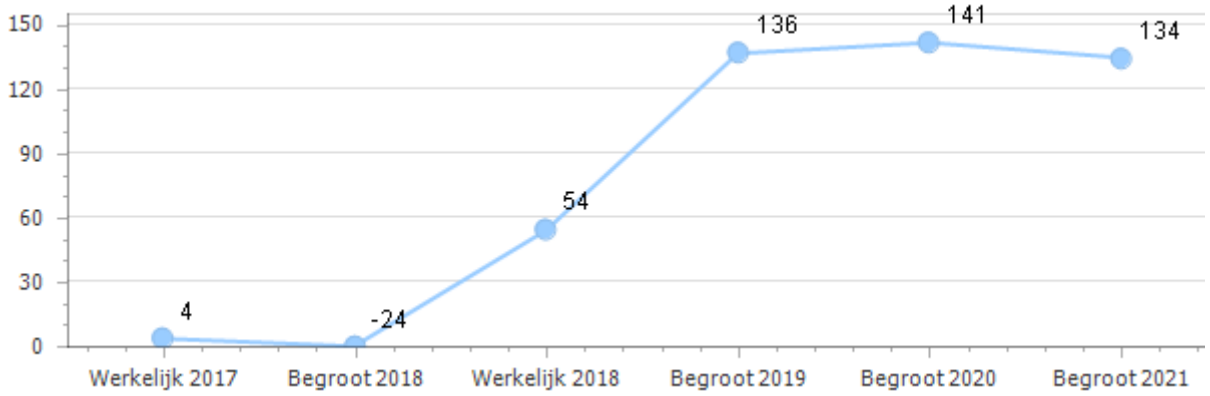

Taakveld Onderwijshuisvesting

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

De gemeente zorgt dat er voldoende en passende gebouwen zoals scholen en accommodaties voor binnensport zijn. Daarbij sluiten we aan bij de onderwijsvisie van de gemeente, schoolbesturen en andere kernpartners.
De gemeente ziet een uitgelezen kans om duurzaam gedrag bij kinderen te stimuleren.

Wat hebben we bereikt?
In 2018 hebben we een start gemaakt met het integraal huisvestingsplan primair onderwijs (IHP) met als doel om ons onderwijsvastgoed doelmatiger in te zetten om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Met ons IHP sluiten we aan bij de Burense visie op het kind.

Prestatie 1

Ontwikkelen Integraal Huisvesting Plan (onderwijs)
In een IHP wordt de vervanging en verbetering van schoolgebouwen en binnensportaccommodaties voor de lange termijn geregeld. We houden rekening met het huisvesten van kernpartners. Een financiële planning en systematiek zijn onderdeel van het IHP. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolbesturen en de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Inventarisatie aantal schoolgebouwen en gymzalen incl. voorzieningen;
- Onderzoek naar bevolkingsgroei en demografische gegevens;
- Vertalen naar slimme en duurzame oplossingen (bijvoorbeeld brede scholen, kindcentra) die de kwaliteit van het onderwijs mede waarborgen.

Prestatie 2

We hebben de ambitie om school- en sportgebouwen te verduurzamen. De scholen zijn voor de kinderen dan een voorbeeld van hoe de gemeente Buren met duurzaamheid om wil gaan. We stellen samen met de schoolbesturen en de raad een reële duurzaamheidsambitie op. In 2018 voeren we hiervoor een haalbaarheidsonderzoek uit. Dit onderzoek betalen we uit bestaande middelen. De resultaten verwerken we in het IHP, met als doel dat de verduurzamings-maatregelen worden gekoppeld aan voorziene bouwkundige ingrepen in de schoolgebouwen. De duurzaamheidsambitie leggen wij in 2018 voor aan de raad.

Het duurzaamheidsonderzoek combineren we met het duurzaamheidsonderzoek voor de gemeentelijke gebouwen. Hierdoor besparen we € 20.000,-. Het onderzoek betalen we uit bestaande middelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De verantwoordelijkheid voor het verduurzamen van onderwijsgebouwen ligt vanuit wet- en regelgeving in eerste instantie bij de schoolbesturen. En hoewel de schoolbesturen hebben aangegeven ook het aspect duurzaamheid te willen oppakken, constateren wij toch dat aanvullende actie op dit terrein eigenlijk noodzakelijk is om het vliegwiel van verduurzaming in beweging te krijgen. In de vastgoedsector, zo ook bij het gemeentelijk vastgoed, is het gebruikelijk om periodiek (meestal eens in de vier jaar) een nieuw MJOP op te stellen voor de totale vastgoedportefeuille. In de gemeente Buren is recent, namelijk in 2017, een nieuw MJOP opgesteld. Dit betekent dat in 2021 een herziening nodig is. Uit bedrijfsvoeringsoogpunt (efficiency en kostenbesparing) ligt het voor de hand om in 2021, ook de duurzaamheidsmaatregelen mee te nemen. Ofwel alsdan een DMJOP op te stellen.

Prestatie 3

Het beheer van de Brede School Maurik dragen we over aan de beheerstichting. Voor het gedeelte van de brede school waarvoor de gemeente verantwoordelijk blijft, nemen we het onderhoud op in het MJOP.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 is het beheer daadwerkelijk overgedragen aan de stichting. Hiervoor is een beheer- en exploitatieovereenkomst gesloten. Voor zover wij als gemeente verantwoordelijk zijn voor onderhoud is dit opgenomen in het MJOP.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Integraal Huisvestingsplan (IHP)
Een nieuw IHP geeft inzicht in de investeringsbehoefte en de beschikbare financiële middelen voor de lange termijn. Een groot deel van de onderwijsgebouwen is gedateerd, heeft een minder goed binnenklimaat en hoge energiekosten. Onderwijsontwikkelingen zoals passend onderwijs en kindcentra stellen andere eisen aan gebouwen. Binnen de huidige begroting is geen rekening gehouden met vervanging van schoolgebouwen. Ook de binnensportaccommodaties in de gemeente Buren zijn verouderd. Er is een sterke samenhang met onderwijsgebouwen. Ook demografische ontwikkelingen binnen onze gemeente worden meegewogen in het opstellen van IHP.

Het vervangen van binnensportaccommodaties wordt opgenomen in het IHP onder het taakveld onderwijshuisvesting. De vervangingsinvesteringen zijn nog niet opgenomen in de meerjarenbegroting.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Onderwijshuisvesting

Wat kostte taakveld Onderwijshuisvesting *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.152	1.088	**1.003**	960	1.001	970
Baten	-241	-79	**-94**	-46	-33	-33
Saldo taakveld	911	1.009	**909**	915	968	937

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Onderwijshuisvesting € 100 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
In de begroting is 1% rente toegerekend over de boekwaarde van de scholen en de gymzalen. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het percentage van de rekenrente bijgesteld naar 0,26%. Dat geeft een voordeel van € 122.000,-. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar het taakveld Treasury.	122		I
Overige kleine afwijkingen.		22	I
Totaal	**122**	**22**	

Saldo taakveld Onderwijshuisvesting (x € 1.000,-)

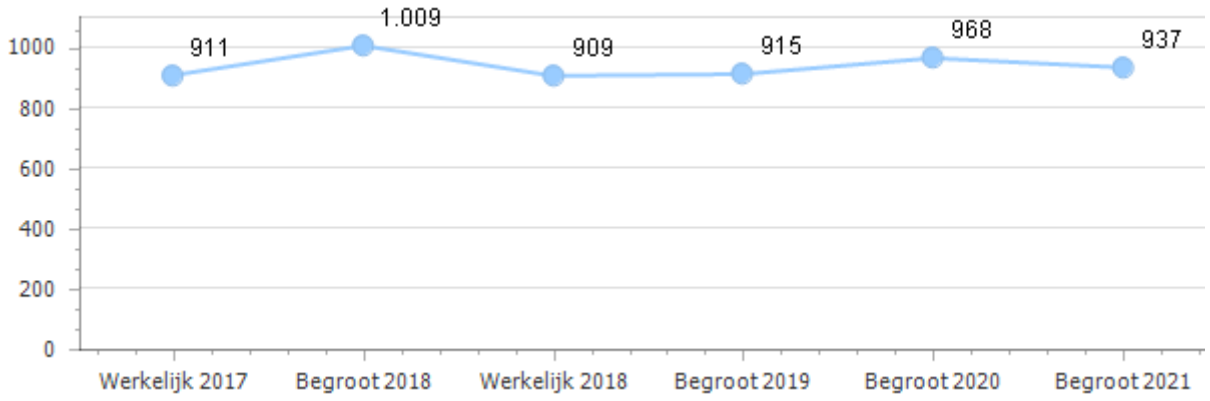

Taakveld Wonen en bouwen

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

We zorgen ervoor dat inwoners prettig kunnen wonen in de gemeente Buren. Daarbij spelen we in op de vraag naar woningen en het woonklimaat in de gemeente Buren. We willen veilige, gezonde en aantrekkelijke woonomgevingen creëren en in stand houden.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 werkten we mee aan een aantal initiatieven om te bereiken dat inwoners in de gemeente Buren prettig kunnen wonen. We beoordeelden een aantal initiatieven op het gebied van wonen en zorg. Ook startten we met de regio het overleg over beschermd wonen. Met de corporaties maakten we prestatie-afspraken. Daarbij spraken we af dat we in 2019 de kernvoorraad huurwoningen in beeld gaan brengen. We zetten in op extra levensloopbestendige woningen in de lopende plannen in de gemeente. Ook deden we een oproep aan onze inwoners om plannen met een ruimtelijke meerwaarde in te dienen.

Met de OmgevingsDienst Rivierenland (ODR) spraken we af welke taken zij voor ons uitvoeren.

Prestatie 1

In 2018 ronden we de "visie wonen en zorg" af. In deze visie brengen we in beeld welke kansen er op het gebied van wonen en zorg zijn. Via deze visie stelt de raad richtinggevende kaders vast om al dan niet mee te werken aan initiatieven van zorgaanbieders. Deze kaders worden afgestemd met de regio en het regionale beleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We besloten wonen en zorg als onderwerp mee te nemen bij de woonvisie. In 2019 starten we met de actualisatie van de woonvisie. Nieuwe initiatieven op het gebied van wonen en zorg beoordeelden we in 2018 per geval. Met de regio stemden we af wat we op het gebied van beschermd wonen moeten regelen. De werkzaamheden daarvoor lopen door in 2019.

Prestatie 2

De kwantitatieve verdeling van de woningbouw over onze verschillende kernen is gebaseerd op het in 2017 vastgestelde beleid "bouwen voor behoefte". Er is nog een capaciteit van ca 180 woningen die niet is toebedeeld aan plannen. Deze capaciteit zetten we in als er sprake is van behoefte en ruimtelijke en financiële meerwaarde. In 2018 brengen we de locaties die voldoen aan deze criteria in beeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 vroegen we onze inwoners plannen in te dienen met een ruimtelijke meerwaarde. We zetten daarbij in om maximaal 90 woningen te reserveren voor plannen in de deelgebieden Lienden, Beusichem en Buren. We stelden een afwegingskader op om te bepalen welke plannen een ruimtelijke meerwaarde hebben. Dat afwegingskader bespraken we met de raadswerkgroep ruimte. De keuze voor de definitieve locaties waarvoor we woningen reserveren maken we in 2019 op basis van dat afwegingskader.

Prestatie 3

Elk jaar spreken we met de ODR af welke taken zij voor ons uitvoeren. Dit doen we in een werkprogramma. Tot en met 2017 werd de ODR betaald op basis van inputfinanciering. We betaalden toen een vast bedrag voor de diensten van de ODR. In 2018 maken we voor het eerst afspraken op basis van outputfinanciering. Dat wil zeggen dat we betalen voor de geleverde diensten (voor een deel is dit een vast pakket en voor een deel een flexibel pakket). In 2018 gaan we de afspraken over outputfinanciering monitoren en evalueren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We betaalden in 2018 de ODR op basis van daadwerkelijk gerealiseerde uren. 2018 gebruikten we verder om kennis en ervaring op te doen en om te kijken of we in 2019 over kunnen gaan op afrekening op basis van producten.

Gedurende 2018 is duidelijk geworden dat er diverse nadelen kleven aan het afrekenen op producten, en dat het afrekenen op uren beter voldoet aan de gestelde doelen. Het grootste nadeel is dat de definitie van de producten per gemeente verschillen, waardoor een eenduidige afrekening lastig is. In lijn daarmee heeft het Algemeen Bestuur besloten te blijven afrekenen op basis van gerealiseerde uren. Voor de vergelijking van de producten van de ODR blijven we informatie ontvangen over de aantallen producten die geleverd worden.

Verder hebben we in 2018 een nieuw opzet voor het werkprogramma. Belangrijk voordeel van de opzet is dat de verantwoording beter op het werkprogramma aansluit, zodat inkomsten en uitgaven beter te vergelijken zijn.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Beperkte invloed op de woningvoorraad
Het grootste deel van de woningvoorraad in de gemeente Buren is particulier eigendom. De bestaande woningvoorraad beweegt daardoor slechts beperkt mee met de veranderende vraag. In de toekomst zijn er mogelijk onvoldoende woningen die geschikt zijn voor onze oudere bevolking. We zijn voor een deel van onze werkzaamheden afhankelijk van de afspraken die we daarover (kunnen) maken met de regio en de provincie. Zo mogen we slechts beperkt nieuwe woningen toevoegen.

Risico's van de ODR
- Het is onmogelijk met beschikbare middelen en menskracht alles op het gebied van bouwen en milieu te handhaven. Dit brengt risico's met zich mee. In het handhavingsbeleid brachten we de grootste risico's in kaart. Daarop laten we de ODR handhaven;
- De verrekening op basis van outputfinanciering op uren was in 2018 nieuw. Het jaar 2018 gebruikten we om kennis en ervaring op te doen. Gedurende 2018 is duidelijk geworden dat de huidige systematiek op basis van afrekenen van uren ongewijzigd wordt doorgezet;
- In 2019 gaat de ODR verhuizen naar een nieuw pand. De afspraak is dat dit budgetneutraal gebeurt.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen. Voor dit taakveld zijn dat:
- de gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden: € 803 in 2018.
- de gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden: € 767 in 2018.
- de demografische druk: 73% in 2018
- het aantal nieuw gebouwde woningen: 8,8 per 1.000 woningen in 2016.

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Wonen en bouwen

Wat kostte taakveld Wonen en bouwen *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	2.443	2.322	**2.572**	2.569	2.557	2.536
Baten	-1.194	-1.029	**-1.287**	-1.037	-1.037	-1.037
Saldo taakveld	1.249	1.293	**1.286**	1.532	1.520	1.499

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Wonen en bouwen € 7 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Toezicht en handhaving en bouw: er zijn in 2018 circa 200 meer bouwvergunningen aangevraagd dan ingeschat door de aantrekkende economie. Dit betekent extra kosten voor de ODR (uren voor de inzet van vergunningverleners, juridisch adviseurs, toezichthouders etc). Met de provincie zijn we in gesprek over de verdeling van de uren. Dit levert mogelijk nog een voordeel van € 20.000 op, waardoor we binnen de marge blijven die we in de 2MR aangaven.		126	I
Er zijn circa 200 extra bouwaanvragen ingediend. Deze leveren € 215.000 extra legesinkomsten op.	229		I
Van enkele oude openstaande debiteuren uit 2017 en één debiteur 2018 (personen van wie we nog geld moeten ontvangen) is het oordeel van de accountant dat we onvoldoende zichtbaar kunnen aantonen dat deze debiteuren nog overgaan tot betalen. Hiervoor moeten we geld opzij zetten, mochten we het geld niet ontvangen. Gevolg: een nadelig financieel effect van € 120.000 op het saldo van de jaarrekening 2018. Waarvan € 25.000 op taakveld Overhead en € 95.000 op dit taakveld.		95	I
Overig		1	I
Totaal	**229**	**222**	

Saldo taakveld Wonen en bouwen (x € 1.000,-)

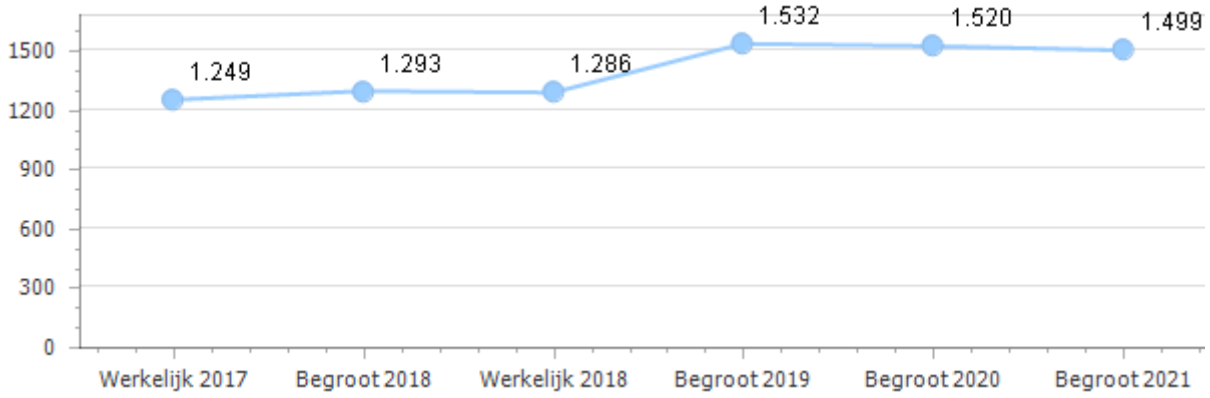

Taakveld Economische ontwikkeling

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

De gemeente stelt zich ten doel de lokale economie en werkgelegenheid in de gemeente te ontwikkelen. Om het vestigingsklimaat te versterken moeten we de centrumvoorzieningen verbeteren.

Wat hebben we bereikt?

In de vier grote kernen hebben we ingespeeld op ontwikkelingen voor de centrumvoorzieningen.
Lienden: in overleg met de eigenaren van het winkelcentrum Midden-Betuwe kijken we naar de doorontwikkeling/afronding van het winkelcentrum (hal van de houthandel);
Maurik: tussen de verbindingsweg en de nieuwe woonwijk Oosterweyden ligt de bestemming centrumdoeleinden met de projectontwikkelaar en winkeliers in Maurik is/wordt gekeken naar verplaatsing van winkels vanuit het dorp naar de voorzieningenzone;
Beusichem: de beoogde verplaatsing van de supermarkt naar het bedrijventerrein ging niet door. Door de supermarkteigenaar is het buurperceel gekocht en daarmee wordt de huidige supermarkt uitgebreid en ontstaan er meer parkeerplaatsen (van Emte naar Coop);
Buren: voor de voorzieningen in de binnenstad monitoren we de parkeermogelijkheden. Er zijn verwijzingsborden geplaatst om de parkeerterreinen buiten de stad duidelijker onder de aandacht te brengen. In de binnenstad van Buren willen we de bestaande voorzieningen minimaal behouden.

Prestatie 1

De Regionale Programmering Bedrijventerreinen (RPB) gaan we in regioverband in 2018 herijken. Dit heeft een directe relatie met het bedrijventerrein Doejenburg II. We hebben 6 hectaren in de verkoop en 6 hectaren is 'on hold' gezet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben in het tweede kwartaal 2018 regionaal een eerste opzet gemaakt hoe de RPB te herijken. In 2019 vindt besluitvorming door de gemeenteraad plaats door de vaststelling van de herijking RPB.

Prestatie 2

Voor bedrijventerrein Doejenburg II verwachten we de oorspronkelijke doelstelling voor uitgifte van 0,6 ha per jaar ruimschoots te halen. Daarvoor nemen we (meer dan voorheen) verkoop-stimulerende maatregelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 hebben we 1,3 hectaren bedrijventerrein verkocht. En 0,5 hectaren in optie gegeven. Verder hebben we in regionale maandbladen/magazines advertenties geplaatst om het bedrijventerrein onder de aandacht te brengen. In 2019 bekijken we of de verkoopprijs nog actueel is.

Prestatie 3

In samenspraak met het Ondernemers Platvorm Buren (OPB) zijn we in 2017 begonnen met het opstellen van de lokale economische agenda. Dit wordt in 2018 voltooid met als tussenstation het nieuwe college programma.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er zijn afspraken gemaakt met tussen OBP, de gemeenteraad en ons college om minimaal drie keer per jaar overleg tussen OPB en de gemeente te hebben over actuele onderwerpen. In 2018 heeft het OPB kennisgemaakt met de gemeenteraad. En drie onderwerpen zijn besproken: overleg over laaggeletterdheid, Omgevingswet en Duurzaamheid.

Prestatie 4

In samenwerking met de andere gemeenten in de regio Rivierenland ronden we in 2018 de (regionale) besluitvorming af over de aanleg van breedband / snelle internetverbindingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De besluitvorming over breedband vond plaats in de raadsvergadering van december 2018. Het besluit: niet deelnemen aan het regionale plan en de aanleg van breedband aan de markt over te laten. De consequentie van het niet deelnemen aan het regioplan breedband is dat de voorbereidingskosten betaald moeten worden.

Prestatie 5
We geven invulling aan het regionale beleid voor de drie speerpunten Economie & Logistiek, Agribusiness en Recreatie & Toerisme. We besluiten of Buren zich met vijf andere regiogemeenten aansluit bij het Regionale acquisitiepunt voor bedrijven. En we realiseren een nieuwe recreatieve fietsroute in de gemeenten Buren, Neder Betuwe en Over Betuwe langs de laanboom telers.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In samenspraak met het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT Rivierenland) is voor het eerst een uitvoeringsjaarplan opgesteld.
Er is onderzoek gedaan naar de toekomst van de Logistieke Hotspot Rivierenland. Het gaat hier met name om de organisatievorm.
De discussie over de aansluiting bij het Regionaal Acquisitiepunt (RAP) voor de uitgifte van bedrijfsterrein vindt plaats bij de herijking van de Regionale Programmering Bedrijfsterreinen (RPB) in 2019.
In september 2018 hebben we de Laanboomroute geopend (fietsroute).

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Vaststelling Regionale Programmering Bedrijventerreinen *2018* (RPB) noodzaakt om gemiddeld 1,5 hectare per jaar aan bedrijfskavels op Doejenburg II uit te geven. Bij de herijking van het RPB biedt dat ons kansen voor ontwikkeling van de overige 6 hectare op dit bedrijventerrein die nu 'on-hold' zijn gezet.

Eind 2018 hebben we totaal 5 ha verkocht en/of in onderhandeling op het bedrijventerrein Doejenburg II. Dat betekent nog 1 ha te gaan binnen de eerste 6 ha. In het kader van de herijking RPB is dit van groot belang om de noodzaak van uitgifte van de tweede 6 ha (nu on-hold) aan te tonen.

Achtergrondinformatie
De volgende indicatoren zijn wettelijk verplicht en gerelateerd aan het taakveld economische ontwikkeling:

- Functiemenging (%): 44% in 2017
- Banen: 420 per 1.000 inwoners in 2018
- Bruto Gemeentelijk Product (verhoudingscijfer): 103 in 2013
- Vestigingen (van bedrijven, per 1.000 inwoners 15-64): 147,2 per 1.000 inwoners in 2018

Overige streef- en kengetallen:

- Uitgifte kavels Doejenburg II: verkoop 1,5 hectare bedrijfsterrein.
- Klik *hier* voor cijfers over banen in de sector recreatie en toerisme in gemeente Buren;
- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld

De inkomsten / uitgaven van taakveld Economische ontwikkeling

Wat kostte taakveld Economische ontwikkeling *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	147	164	**219**	194	194	194
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	147	164	**219**	194	194	194

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Economische Ontwikkeling € 55 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Het project voor de aanleg van een breedbandnetwerk in de regio Rivierenland is ruim vier jaar geleden opgestart. In het voorjaar 2018 heeft de Europese Commissie groen licht gegeven voor deze aanleg. De gemeenteraad van Buren besloot in december 2018 niet deel te nemen aan het project. De reden was dat een marktpartij zich had gemeld voor de uitvoering. De voorbereidingskosten van het regionale project zouden worden bijgeteld bij de totale investering voor de aanleg. Nu onze gemeente niet meedoet met het regionale breedbandproject wordt één tiende deel van die kosten verhaald. Dit betekent € 55.000,- voor de gemeente Buren.		56	I
Overige kleine afwijkingen.	1		I
Totaal	**1**	**56**	

Saldo taakveld Economische ontwikkeling (x € 1.000,-)

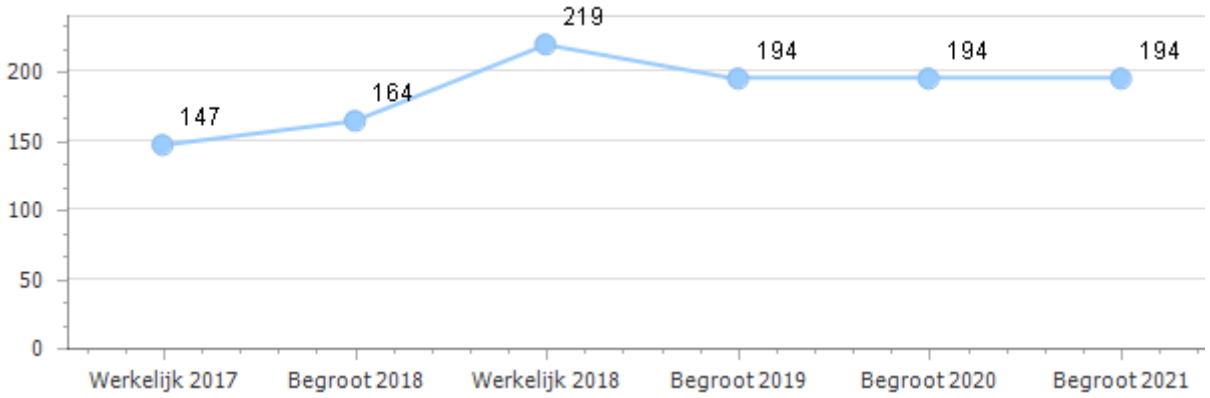

Taakveld Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

We voeren onderhoud op het gebied van Verkeer en vervoer uit op basis van (kaders in) vastgestelde uitvoeringsplannen. We houden nadrukkelijk rekening met invloeden van buitenaf die om directe bijstellingen vragen. Bijvoorbeeld door weersinvloeden of schade door aanrijdingen of vernielingen.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we een aantal gemeentelijke wegen voorzien van nieuw asfalt of hebben we herbestrating toegepast. De openbare verlichting is onderhouden of vernieuwd. De civiele kunstwerken, zoals bruggen en grondkeringen, zijn geïnspecteerd en zo nodig vervangen of vernieuwd. Dit alles resulteert in een prettige en veilige openbare ruimte voor iedereen.

Doel 2

De gemeente heeft een schone en veilige openbare ruimte die in goede staat is. We zorgen voor duurzaam beheer.

Wat hebben we bereikt?

Om ervoor te zorgen dat onze wegen veilig zijn hebben we in 2018 al onze wegen geveegd, ongewenste kruiden in onze straten verwijderd en in de winter gladheid bestreden.

Doel 3

De inwoners en gebruikers van de openbare ruimte zijn de oren en ogen van hun directe leefomgeving. Zij ervaren het vaak als eerste als zaken niet in orde of onveilig zijn. Wij vinden het belangrijk dat inwoners de gemeente gemakkelijk kunnen bereiken om deze zaken te melden. En dat deze zaken zo snel mogelijk worden aangepakt. Daarnaast willen wij inwoners en organisaties actief betrekken bij het onderhoud van het groen. We werken hiervoor nauw samen met o.a. de signaleringsgroepen.

Wat hebben we bereikt?

Wanneer inwoners signaleren dat er schade of opvriezing is aan wegen, dan kunnen zij dit melden bij onze samenwerkingspartner Avri. Hier is in 2018 veelvuldig gebruikt van gemaakt.
Via de meldsystemen van Avri, gemeente, signaleringsgroepen, whatsapp groepen, dorpsraden en andere kanalen ontvangen wij verzoeken en informatie om de openbare ruimte anders in te richten.

Prestatie 1

Opstellen Verkeersstromenplan
We willen een brede visie op wegen vastleggen. In 2017 hebben we de logische verkeersstromen in onze gemeente onderzocht. In 2018 geven we uitvoering aan de uitkomsten van het onderzoek zodat we de verkeersstromen kunnen optimaliseren en de structurele investering in ons wegennet beter kunnen sturen. We betrekken hierbij de signaleringsgroepen en inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het onderzoek naar logische verkeersstromen dat is opgestart in 2017 is in 2018 voortgezet. In 2019 starten we met de ontwikkeling van een mobiliteitsvisie die integraal is afgestemd met de Omgevingswet en welke in lijn is met de regionale mobiliteitsagenda die eind 2018 is vastgesteld.

Prestatie 2

Rehabilitatie wegen
We herstellen in 2018 de volgende wegen waarvan de fundering kapot is. We noemen dat rehabilitatie van wegen. Het gaat om:

- Zoelense Zandweg
- Marsdijk

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De constructie van Zoelense Zandweg is in 2018 geheel vernieuwd. Om de verkeersveiligheid te verhogen hebben wij de inrichting aangepast.
In 2018 is ook de constructie van de Marsdijk gedeeltelijk voorzien van een nieuwe fundering, asfalt en grasbetonstenen. Helaas is een groot gedeelte nog niet uitgevoerd vanwege vertraging in de planning van het Waterschap. Dit staat nu voor 2019 gepland.

Prestatie 3
Infrastructurele projecten

- Reconstructie (verkeersremmende maatregelen) van de Rijnstraat in Ingen. Voor deze reconstructie is een onttrekking uit de algemene reserve geraamd. U besloot namelijk hiervoor in 2003 een bedrag te reserveren.
- Nieuwbouw SWB Middenweg Lienden; afkoppelen hemelwater, vervanging riolering en herinrichting weg.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Tijdens de voorbereidende werkzaamheden van de Rijnstraat in Ingen werden we geconfronteerd met een complicatie aan een waterpassage in de Weverstraat. Dit heeft geleid tot extra onderzoek en vertraging in de uitvoering. De onttrekking uit de algemene reserve vond plaats in 2018 en het bedrag is gestort in de voorziening wegen.

In 2018 hebben we geen start kunnen maken met de nieuwbouw SWB Middenweg in Lienden. Onze ambitie was om de omvorming van de riolering meerwaarde te geven door een combinatie te maken met het verbeteren van de woonomgeving (het zogenaamde integraal werken). Vanwege capaciteitstekort is dit project doorgeschoven naar 2019.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Civiele kunstwerken
In het buitengebied zijn veel wegen met smalle bermen met aangrenzende sloten. We merken dat er steeds meer oevers instorten. In 2018 zijn de nodige beschoeiingen gezet om dit probleem te verhelpen. Vanwege vertraging in de levering van materialen om alle beschoeiingen te zetten lopen de werkzaamheden door in 2019. De verwachting is dat in de toekomstige jaren nog meer beschoeiingen nodig zijn voor een goed beheer en behoud van onze wegen.

Openbare verlichting
In 2018 zijn we bij het onderhoud van onze armaturen gestart met LED-verlichting wanneer deze vervangen moesten worden. In onze contracten met aannemers en projectontwikkelaars schrijven we LED verlichting standaard voor. Inmiddels is ca. 15% van onze openbare verlichting energiezuinig.

Achtergrondinformatie
De volgende kengetallen zijn wettelijk verplicht:

- Ziekenhuisopname na verkeersongeval: 88 per 10.000 inwoners in 2015
- Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (%): 8% in 2015

De overige indicatoren geven ook een goed beeld van het taakveld Verkeer en Vervoer:

- Het aantal verkeersongevallen per 1.000 inwoners.
- Het aantal personen dat bij een verkeersongeval letsel heeft opgelopen, per 10.000 inwoners.

Deze en andere informatie over de staat van de buurt is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Verkeer en vervoer

Wat kostte taakveld Verkeer en vervoer *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	4.788	4.947	**4.996**	5.022	5.035	5.034
Baten	-152	-81	**-198**	-81	-81	-81
Saldo taakveld	4.636	4.867	**4.798**	4.942	4.954	4.954

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Verkeer en vervoer € 69 (voordeel)	**Voordeel**	**Nadeel**	**I/S**
Gemiddeld gaan we uit van 30 strooibeurten per strooiseizoen. Door de weersomstandigheden was het niet nodig om 30 maal te strooien. Dit geeft een eenmalig voordeel.	28		I
Door de extra nutsprojecten van derden, waar wij een vergoeding voor ontvangen, waren er meer inkomsten dan geraamd.	34		I
De vrijval uit de voorziening Het Woud is bestemd voor wegonderhoud en storten we in de voorziening Wegen.		70	I
Bij het afsluiten van de grondexploitatie Het Woud in 2017 is een voorziening gecreëerd voor wegonderhoud dat nog verricht moet worden in Ingen. De voorziening valt in 2018 vrij.	70		I
Overige kleine afwijkingen.	7		I
Totaal	**140**	**70**	

Saldo taakveld Verkeer en vervoer (x € 1.000,-)

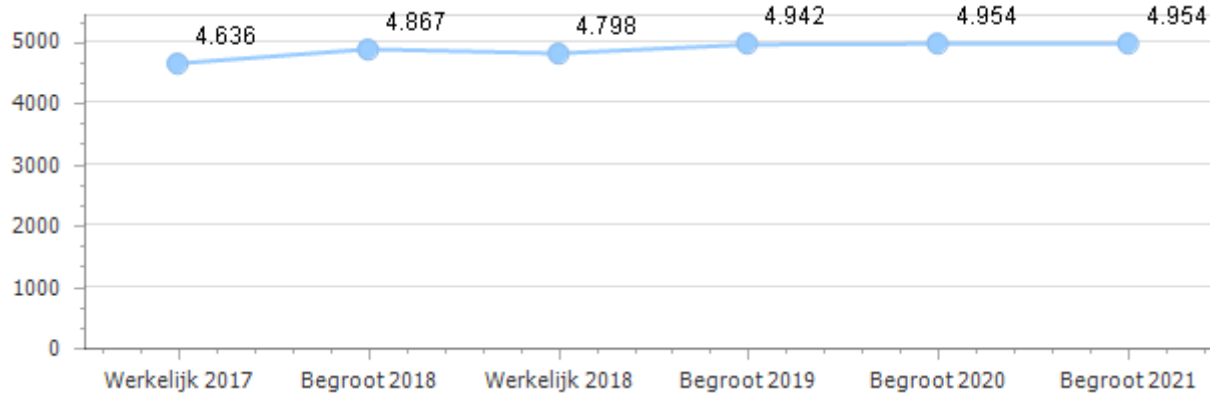

Taakveld Sportaccommodaties

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

Door het mogelijk maken van sportactiviteiten leveren sportaccommodaties een bijdrage aan gezondheid. Daarnaast zijn de accommodaties een belangrijke ontmoetingsplaats voor inwoners. De gemeente zorgt dat er voldoende en goed onderhouden sportaccommodaties zijn waar inwoners met elkaar kunnen sporten en de gemeente doet dit zo efficiënt mogelijk.

Wat hebben we bereikt?

We hebben onze gemeentelijke sportaccommodaties volgens het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) onderhouden. In 2019 ronden we het proces van verzelfstandiging van de acht Burense voetbalverenigingen af, zodat er nog betere randvoorwaarden ontstaan voor breder gebruik van de sportaccommodaties.

Prestatie 1

De sportaccommodaties vervullen een steeds sterkere rol als ontmoetingsplaats. Koppeling aan andere activiteiten, zoals kunst & cultuur, biedt daarbij optimalisatiekansen voor (sport)verenigingen. We hebben de ambitie de sportaccommodaties de komende jaren te ontwikkelen tot vitale sportparken. Dat vereist ook een andere rol van de sportverenigingen. In 2018 willen we de raad hierover om een standpunt vragen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ontwikkeling naar vitale sportparken is gekoppeld aan het proces van verzelfstandiging van de Burense voetbalverenigingen. In 2018 hebben we dit proces met alle betrokkenen doorlopen. Definitieve besluitvorming hierover is gepland in de raad van april 2019.

Prestatie 2

In 2018 willen we met de voetbalverenigingen komen tot besluitvorming over het oprichten van een sportkoepel. Een koepel die verantwoordelijk is voor het beheer, onderhoud en vervanging van alle buitensportsportaccommodaties. Daarnaast moet een beslissing worden genomen over de financiering van het beheer en onderhoud. Uitgangspunt van de gemeente is dat het gehele beheer en onderhoud door de sportkoepel wordt uitgevoerd en dat de gemeente een nog vast te stellen aandeel in de kosten jaarlijks beschikbaar stelt. Het onderhandelingsresultaat leggen we aan de raad ter besluitvorming voor.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 is intensief en constructief samengewerkt met de afgevaardigden van de Burense voetbalverenigingen om te komen tot de oprichting van een sportkoepel. Partijen zijn het eens over de (financiële) voorwaarden. Definitieve besluitvorming hierover is gepland in de raad van april 2019.

Prestatie 3

In 2018 vervangen wij het kunstgrasveld in Beusichem. Vervolgens draagt de gemeente ook dit veld over aan de sportkoepel.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 hebben we een aanbestedingsprocedure doorlopen. Uiteindelijk bleken alle inschrijvingen boven het beschikbare krediet te liggen. Begin 2019 leggen we de raad een voorstel voor om het beschikbare krediet onder voorwaarden beschikbaar te stellen aan de voetbalvereniging BZS, zodat zij zelf de renovatie van het kunstgrasveld kan uitvoeren. Het bestuur van BZS ziet namelijk mogelijkheden om het zelf goedkoper te doen als zij dit kan combineren met de aanleg van een tweede kunstgrasveld.

Prestatie 4

Het kunstgrasveld in Lienden is in 2017 vervangen. De financiële afhandeling vindt in 2018 plaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Begin 2018 is de financiële afwikkeling definitief afgerond.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Geen

Achtergrondinformatie
- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Sportaccommodaties

Wat kostte taakveld Sportaccommodaties *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	354	227	**226**	605	295	295
Baten	-32	0	**-1**	0	0	0
Saldo taakveld	323	227	**225**	605	295	295

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Sportaccommodaties € 2 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Overige kleine afwijkingen.	2		I
Totaal	**2**		

Saldo taakveld Sportaccommodaties (x € 1.000,-)

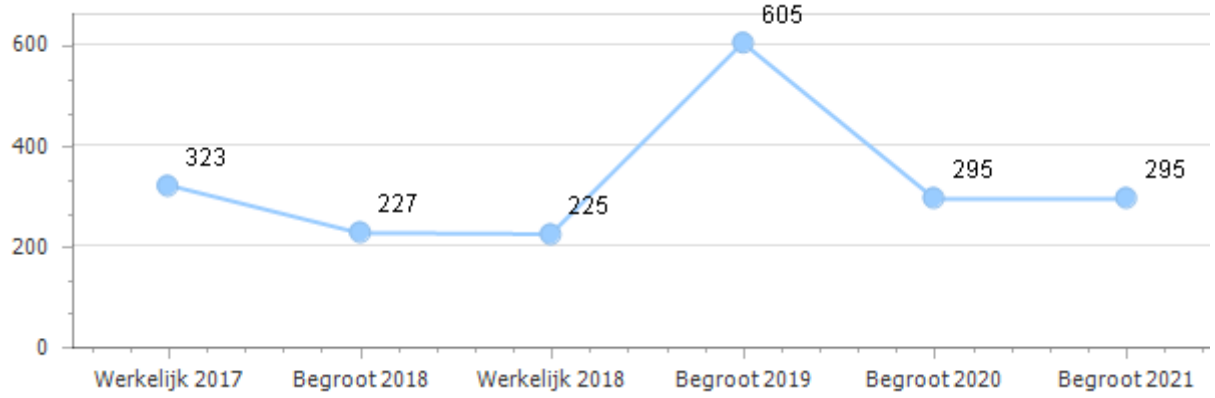

Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

We voeren het onderhoud uit binnen de gestelde kaders en vastgelegd in uitvoeringsplannen. We bieden inwoners en bedrijven de kans om hun leefomgeving naar een hoger onderhoudsniveau te tillen, dit kan leiden tot bijstellingen. Wij staan hier positief en welwillend tegenover.

Wat hebben we bereikt?

Onze samenwerkingspartner Avri heeft in nauwe afstemming met onze gemeente in 2018 uitvoering gegeven aan de uitvoeringsplannen openbaar groen.

Doel 2

We hebben kwalitatief goede speelruimte voor de kinderen in de gemeente Buren. Dit levert een bijdrage aan de leefbaarheid van de kernen en de gezondheid van kinderen.

Wat hebben we bereikt?

Ons beleid ten aanzien van speelvoorzieningen houdt in dat het onderhoud en beheer van de speelvoorzieningen onder de verantwoordelijkheid valt van speeltuinstichtingen en -verenigingen. In 2018 is het beheer van de speeltuinen in de Maurikse Gaarden weer overgedragen aan inwoners. Vanaf juni 2018 heeft Stichting Speeltuin Buren de overeenkomst met de gemeente opgezegd. Daarmee is het beheer van de vijf speeltuinen in de stad Buren weer tijdelijk in onze handen. We zoeken vrijwilligers die het beheer van de speeltuinen weer kunnen overnemen.

Prestatie 1

In 2018 willen we de aandacht voor het beheer openbaar groen uitbreiden naar een duurzame (her)inrichting. Daarmee beogen we een bijdrage te leveren aan een aantrekkelijkere leefomgeving voor onze inwoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 zijn de mogelijkheden verkend om de huidige groenstructuur te verbeteren en daarmee langdurig in stand te kunnen houden. Na deze verkenning is in 2018 besloten hier voorlopig geen gevolg aan te geven omdat de financiële middelen op dit moment ontbreken.

Prestatie 2

We bieden mogelijkheden voor initiatieven van bewoners(groepen) om het onderhoud van groen van de gemeente over te nemen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onze wens dat bewonersgroepen het groenbeheer binnen onze gemeente konden overnemen heeft in 2018 niet geleid tot nieuwe initiatieven.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- Er is een landelijk probleem met de Essen, de Essentaksterfte. Onze gemeente heeft met circa 30% van het totaal aantal bomen, veel Essen. Voor de aanpak is geld vrijgemaakt. In 2018 zijn we gestart met aanpak.
- Bestrijding Japanse duizendknoop. We hebben de landelijke ontwikkelingen gevolgd. In 2018 was er geen directe aanleiding om in de gemeente Buren actie te ondernemen.
- In 2018 hebben we vrijwilligers van groeninitiatieven betrokken en ondersteund met begeleiding, training, gereedschappen en materiaal. Hiervoor hebben we de subsidie van de provincie Gelderland ingezet;
- In 2018 hebben we geconcludeerd dat wij het huidige landschapsbeleid vertalen naar input voor de nieuwe Omgevingswet;
- De insteek is dat de speeltuinen in beheer zijn bij inwoners. Duurzaam voortbestaan van speeltuinen en speeltuinverenigingen staat onder druk door groot beroep op (verantwoordelijkheid van) inwoners;
- Het ligt in de verwachting dat de eikenprocessierups volgend jaar opnieuw voordoet en de bestrijding ervan extra kosten met zich meebrengt.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Openb. groen en (openlucht) recreatie

Wat kostte taakveld Openb. groen en (openlucht) recreatie *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.599	2.082	**1.963**	1.992	1.916	1.809
Baten	-39	-43	**-10**	-8	-8	-8
Saldo taakveld	1.560	2.039	**1.954**	1.984	1.908	1.801

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie € 85 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Zie overhevelingsformuliernummer 2 'Onderhoudsbestek Avri uitvoering bomen'	42		I
Voor het knippen van hagen was rekening gehouden met een nieuwe aanbesteding en met een fors hogere aanneemsom (marktprijzen zijn fors gestegen). Echter bleek een aanbesteding in 2018 nog niet noodzakelijk. Hierdoor kon Avri nog gebruik maken van de zeer gunstige inschrijfprijzen van een aantal jaar geleden.	23		I
In mei-juni was er een extreme uitbraak van de eikenprocessierups. De uitbraak was vele malen groter dan voorgaande jaren.		19	I
Er waren extra kosten om takken en bomen op te ruimen naar aanleiding van de storm van februari 2018.		14	I
Dit bedrag is bedoeld als co-financiering van het projectenprogramma landschap. We hebben in 2018 niet het gehele bedrag aan co-financiering uitgegeven.	26		I
We hadden uit 2017 € 17.000 overgeheveld ten behoeve voor projecten in het kader van de dijkverzwaring. De aanneemcombinatie HOP heeft echter ook geld aan de initiatiefnemers gegeven, waardoor onze bijdrage kon komen te vervallen.	17		I
Overige kleine afwijkingen	10		I
totaal	**118**	**33**	

Saldo taakveld Openb. groen en (openlucht) recreatie (x € 1.000,-)

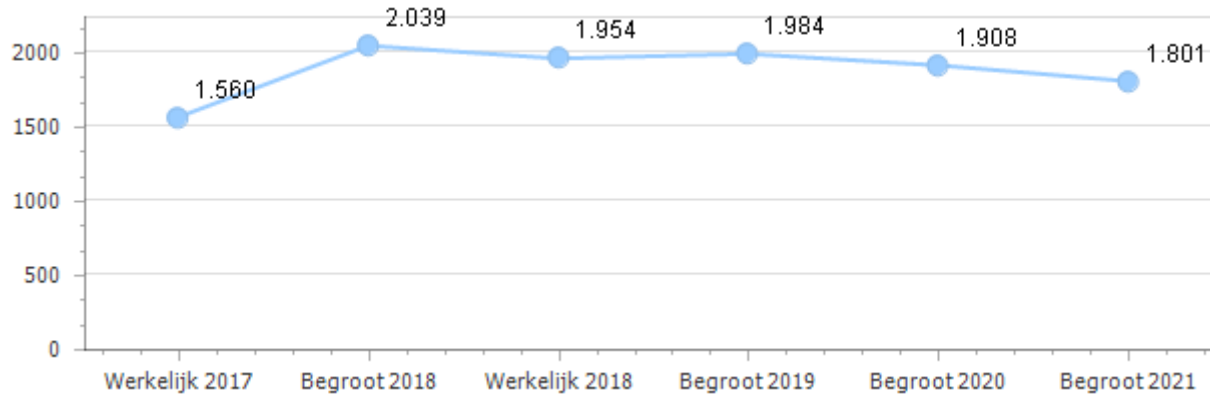

Taakveld Beheer overige gebouwen/gronden

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

In dit taakveld omschrijven we algemene uitgangspunten voor alle accommodaties. Daarnaast heeft dit taakveld betrekking op gebouwen en gronden die de gemeente in bezit heeft en die niet in een ander taakveld zijn ondergebracht. Het bezit van deze gebouwen is voor de gemeente geen taak op zich. De panden in dit taakveld ondersteunen andere beleidsvelden (denk aan dorpshuizen) of zijn bedoeld voor huisvesting van de eigen organisatie zoals het gemeentehuis.

Met deze panden wil de gemeente ontmoetingen mogelijk maken en de leefbaarheid ondersteunen en versterken. Beheer, onderhoud en vervanging van de gemeentelijke panden wordt zo efficiënt mogelijk (oppervlak en financiën) uitgevoerd. De gemeente Buren wil het goede voorbeeld geven op het gebied van duurzaamheid. Accommodaties in eigendom hebben is kapitaalintensief. We streven naar een evenwichtige invloed op de meerjarenbegroting.

Wat hebben we bereikt?

We hebben onze gemeentelijke gebouwen volgens het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) onderhouden en in stand gehouden. In 2018 zijn we gestart om de accommodatie Het Klokhuis voor de dorpskern Maurik te behouden. Dit gaat in nauw en goed overleg met het bestuur van Het Klokhuis.

Prestatie 1

Functiecirkel

In 2018 gaan we verder met het beoordelen van de maatschappelijke accommodaties met de functiecirkel. Dit doen we in de clusters Beusichem, Lienden en Buren. Cluster Maurik is in 2017 uitgevoerd. Het leidt tot een functioneel accommodatieplan, dat we in 2018 zullen voorleggen aan de raad. Het accommodatieplan is gericht op een efficiënte en overwogen inzet van de accommodaties. Het toepassen van de functiecirkel staat verder uitgewerkt in taakveld Samenkracht en burgerparticipatie.

1. Evenwichtige belasting van de begroting

We streven naar een evenwichtige invloed op de meerjarenbegroting. We willen een voorziening instellen voor noodzakelijke nieuwbouw en verbeteringen van maatschappelijke accommodaties. Daarvoor willen we de exploitatievoordelen en verkoopopbrengsten van overtollig vastgoed inzetten. Het voorstel tot het vormen van deze voorziening leggen we in 2018 voor aan de raad.

2. Duurzaamheid

We onderzoeken in 2018 of we het functionele gemeentelijk vastgoed kunnen verduurzamen. Dat betekent: minder energieverbruik en minder CO_2-uitstoot. Ook kijken we naar innovatiemogelijkheden. Bijvoorbeeld door het combineren van zonnepanelen met warmwaterboilers en centrale verwarming. We zien daarvoor mogelijkheden bij onze gymzalen. Daarbij leggen we een koppeling met de uitvoering van onderhoudsmaatregelen en met de bezetting van dat vastgoed.
De inzet moet er uiteindelijk toe leiden dat we komen van een MJOP naar een DMJOP: een meerjarenonderhoudsprogramma waar per pand duurzaamheidsmaatregelen zijn geïntegreerd in het MJOP en in de financiering.
Het duurzaamheidsonderzoek combineren we met het duurzaamheidsonderzoek voor schoolgebouwen. Hierdoor besparen we € 20.000,-. Het onderzoek betalen we uit bestaande middelen.

3. Verkopen

In 2018 verwachten we te verkopen de niet-functionele gemeentelijke eigendommen, waaronder het dorpshuis De Hoekenburg in Rijswijk, de voormalige school De Kastanjehof in Erichem en een woningbouwkavel in Zoelmond. Het college neemt een besluit over het toekomstig beheer van de volkstuinen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De functiecirkel is een onderdeel geworden van het proces rondom het thema kerngericht werken. De opzet en planning met betrekking tot kerngericht werken is leidend geworden.

2. Evenwichtige belasting van de begroting

Het voornemen om een voorziening in te stellen met betrekking tot vastgoed bleek niet wenselijk. Nieuwbouw dekken uit een voorziening levert mogelijk een dekkingsprobleem op in de toekomst, omdat je op het moment van vervanging weer voldoende moet verkopen om middelen beschikbaar te hebben voor de vervanging. Het is beter om structurele ruimte binnen de begroting te creëren voor vervanging.

3. Duurzaamheid

Bij de reguliere onderhoudswerkzaamheden aan de gemeentelijke panden worden, voor zover de financiële middelen toereikend zijn, duurzame materialen gebruikt. Dit is het zogenaamde laaghangende fruit.
In de vastgoedsector, zo ook bij het gemeentelijk vastgoed, is het gebruikelijk om periodiek (meestal eens in de vier jaar) een nieuw MJOP op te stellen voor de totale vastgoedportefeuille. In de gemeente Buren is recent, namelijk in 2017, een nieuw MJOP opgesteld. Dit betekent dat in 2021 een herziening nodig is. Uit bedrijfsvoeringsoogpunt (efficiency en kostenbesparing) ligt het voor de hand om in 2021 ook de duurzaamheidsmaatregelen mee te nemen. Ofwel alsdan een DMJOP op te stellen.

4. Verkopen

In 2018 is de koopovereenkomst van het dorpshuis De Hoekenburg in Rijswijk door partijen getekend. De juridische levering vindt plaats zodra het nieuwe bestemmingsplan van een ontwikkeling nabij De Hoekenburg onherroepelijk is.
De voormalige basisschool De Kastanjepoort in Erichem is verkocht. De juridische levering is gepland in april 2019.
In 2018 zijn we gestart met het bouwrijp maken van de woningbouwkavel in Zoelmond (o.a. doorlopen vergunningprocedure voor de kap van 5 eikenbomen, welke eind 2018 is afgerond). In 2019 verwachten we de bouwkavel te verkopen.
Eind 2018 is aan de huurders van de volkstuinen meegedeeld dat, vooruitlopend op toekomstige wetgeving, het in onze gemeente verboden is nog langer chemische bestrijdingsmiddelen te gebruiken.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Achtergrondinformatie
- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Beheer ov.gebouwen/gronden

Wat kostte taakveld Beheer ov.gebouwen/gronden *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	931	911	**895**	1.040	605	605
Baten	-401	-236	**-277**	-186	-161	-161
Saldo taakveld	530	675	**618**	855	444	444

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden € 57 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Bij het afsluiten van de grondexploitatie Lage Korn in 2015 creëerden we een voorziening voor nog te maken kosten in verband met een nog te verkopen kavel. Dit perceel is medio 2018 verkocht. De dam ten behoeve van de ontsluiting van het perceel is inmiddels aangelegd. In de planning staat nog opgenomen dat wij als gemeente vanaf het perceel naar de openbare weg zorg dragen voor een ontsluiting. Deze werkzaamheden staan gepland voor 2019. Hier is nog een bedrag van € 5.400,- mee gemoeid die in de voorziening wordt gehouden. Hiermee kan € 20.000,- vrijvallen in de jaarrekening 2018.	20		I
Eind 2018 zijn voor een periode van drie jaar onze pachtpercelen opnieuw uitgegeven op basis van een openbare inschrijving. Dit heeft, samen met enkele andere nieuwe contracten, geleid tot extra inkomsten.	15		S
In de begroting is 1% rente toegerekend over de boekwaarde van de gronden en dorpshuizen. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het percentage bijgesteld naar 0%. Dat geeft een voordeel van € 10.000,-. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar het taakveld Treasury.	10		I
Overige kleine afwijkingen.	12		I
Totaal	**57**		

Saldo taakveld Beheer ov.gebouwen/gronden (x € 1.000,-)

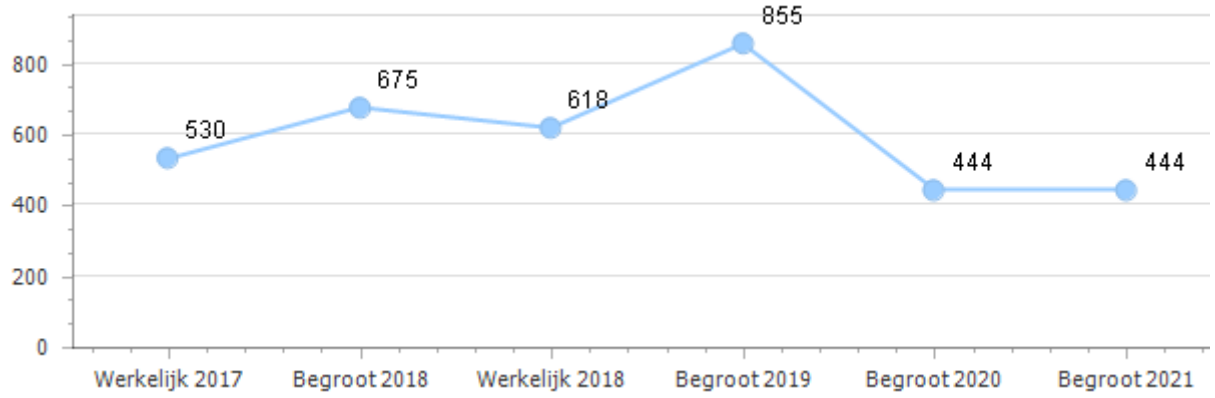

Taakveld Ruimtelijke Ordening

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

We zorgen er voor dat de ontwikkelingen in de gemeente bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. We zetten daarbij zoveel mogelijk de burger centraal.

Wat hebben we bereikt?

Bij ruimtelijke initiatieven die binnenkomen bekijken we of we de ruimtelijke kwaliteit kunnen verbeteren. Waar mogelijk laten we de initiatiefnemer de omgeving informeren. Dit is al in de lijn van de Omgevingswet. In 2018 zijn er voorbereidingen getroffen voor het Plussenbeleid.

Prestatie 1

De invoering van de Omgevingswet in Buren krijgt volgend jaar verder vorm. Met een impactanalyse brengen we de varianten in beeld. Daarbij brengen we de minimale variant en de meest volledige variant in beeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is gewerkt aan een plan van aanpak in 2018. Zie prestatie 2 voor meer toelichting.

Prestatie 2

We maken een plan van aanpak met aandacht voor: samenwerking, stakeholdersanalyse, ambitieniveau van de raad. Daarnaast brengen we het besluitvormingsproces in beeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Op 1 januari 2021 wordt de Omgevingswet ingevoerd. Binnen de Omgevingswet is een aantal verbeterdoelen geformuleerd, die betrekking hebben op zowel de inhoudelijke beleidsinstrumenten, de interne werkprocessen bij de gemeente als de informatiebeschikbaarheid en digitalisering. Om dit op een goede manier te implementeren is begin 2018 een projectplan opgesteld en is in de loop van het jaar een drietal kopgroepen opgericht, die zich elk met een deel van implementatie bezighouden. Het projectplan gaat uit van drie fases. De eerste fase, een verkenning van de nulsituatie en het bepalen van de ambitie is in 2018 afgerond en wordt begin 2019 aan de raad te besluitvorming voorgelegd. In het ambitiedocument worden de accenten voor 2019 bepaald. De kopgroepen hebben intussen een routekaart opgesteld voor de tweede fase van de implementatie, het uitwerken van de ambities.

Prestatie 3

In 2018 starten we het veegplan 2019 om passende nieuwe ontwikkelingen (voornamelijk van particulieren) mogelijk te maken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 zijn we gestart met het Veegplan 2019. De ingekomen verzoeken toetsten we op haalbaarheid. We zijn aan de slag gegaan met de verzoeken die haalbaar zijn. Er zijn negen verzoeken in behandeling.Eind 2018 zijn alle ingekomen verzoeken aan de raad gepresenteerd.

Prestatie 4

In 2018 starten we met een nota van uitgangspunten voor de algehele herziening van het bestemmingsplan Buitengebied, tenzij door de komst van de Omgevingswet de actualisatieplicht voor bestemmingsplannen komt te vervallen. In dat geval richten we ons op een nota van uitgangspunten voor het opstellen van een omgevingsvisie/omgevingsplan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De actualiseringsplicht is vervallen. In 2018 is er een plan van aanpak vastgesteld voor de invoering van de Omgevingswet. Aan de hand van het plan van aanpak zijn er werkgroepen geformeerd en werken we aan diverse thema's vanuit de Omgevingswet (communicatie, digitalisering, producten (visie en plan).

Prestatie 5
We begeleiden de planologische procedures voor woningbouwplannen Voorstraat (Lienden) en Het Binnen (Lienden).

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Voor het plan Het Binnen zijn we in 2018 vooral bezig geweest met de ontwerpfase als voorbereiding op de planologische procedure.
Voor het plan de Voorstraat is de planologische procedure afgerond.

Prestatie 6
We begeleiden de planologische procedure voor het woningbouwproject in de dorpskern Kerk-Avezaath (Plan Gerritse).

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De initiatiefnemer heeft het plan in 2018 teruggetrokken van verdere ontwikkeling; het project is daarmee afgesloten. In het kader van de verdeling van de woningbouwcontingenten heeft de initiatiefnemer voor de achterblijvende locatie een nieuw initiatief ingediend.

Prestatie 7
We begeleiden de planologische procedure voor het woningbouwproject Nieuwenhuizen in Rijswijk op basis van de in 2017 vastgestelde uitgangspunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Dit project heeft in 2018 stilgelegen in afwachting van de grondexploitatie. Begin 2019 is de opzet voor Nieuwenhuizen aangeleverd en gaan we in gesprek met de provincie over een mogelijke subsidie in het kader van steengoed benutten.

Prestatie 8
We begeleiden de planologische procedure voor het woningbouwproject Hoekenburg in Rijswijk op basis van de in 2017 vastgestelde uitgangspunten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De Hoekenburg is verkocht en in 2018 is een start gemaakt met de kadastrale herverdeling van de kerkstraat en is gewerkt aan de stedenbouwkundige schets ter plaatse van het rehoboth gebouw. Vervolgens is de planologische procedure opgestart.

Prestatie 9
Het actualiseren van de archeologische waardenkaart om inzicht te krijgen in de archeologische waarden in onze gemeente. Actuele gegevens zijn nodig voor het maken van de omgevingsvisie. In de loop van 2018 ontvangt u hiervoor een voorstel.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 hebben we het proces in kaart gebracht samen met onze regio-archeoloog en zijn er subsidiemogelijkheden onderzocht. We wachten nu op een besluit van de Provincie over een subsidie. De Provincie stelt subsidie beschikbaar voor een pilot. Er zijn meerdere aanvragen ingediend. Om die reden is de actualisatie inhoudelijk nog niet gestart.

Prestatie 10
In 2018 stellen we een spuitzonebeleid op om de kaders op het gebied van spuitzones voor onze gemeente vast te leggen. Deze kosten dekken we uit bestaande middelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 stelde we concept-beleid op voor het spuitzonebeleid. Door tussenkomst van de werkgroep Ruimte staat het onderwerp geagendeerd voor de raadsvergadering van juni 2019.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Voor de implementatie van de Omgevingswet is een bedrag van € 955.000,- beschikbaar gesteld. De financiële gevolgen daarna zijn nog niet duidelijk.

Achtergrondinformatie

We krijgen jaarlijks circa 15 particuliere verzoeken tot bestemmingsplanwijziging. Deze verzamelen we in 1 veegplan.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Ruimtelijke Ordening Taakveld

Wat kostte taakveld Ruimtelijke Ordening *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	660	779	**1.004**	1.261	1.183	1.040
Baten	-371	-155	**-597**	-146	-138	-136
Saldo taakveld	289	624	**407**	1.115	1.045	905

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Ruimtelijke ordening € 217 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
De werf aan de Voorstraat in Lienden is verkocht, gesloopt en de grond is gesaneerd. De grond is in december 2018 overgedragen aan Stichting Woningbeheer Betuwe (SWB) ten behoeve van woningbouw. Overhevelingsvoorstel voor Gemeentewerf Lienden ivm nog uit te voeren werkzaamheden ivm sloop en inrichting van de openbare ruimte € 120.000	217		I
Totaal	**217**		

Saldo taakveld Ruimtelijke Ordening (x € 1.000,-)

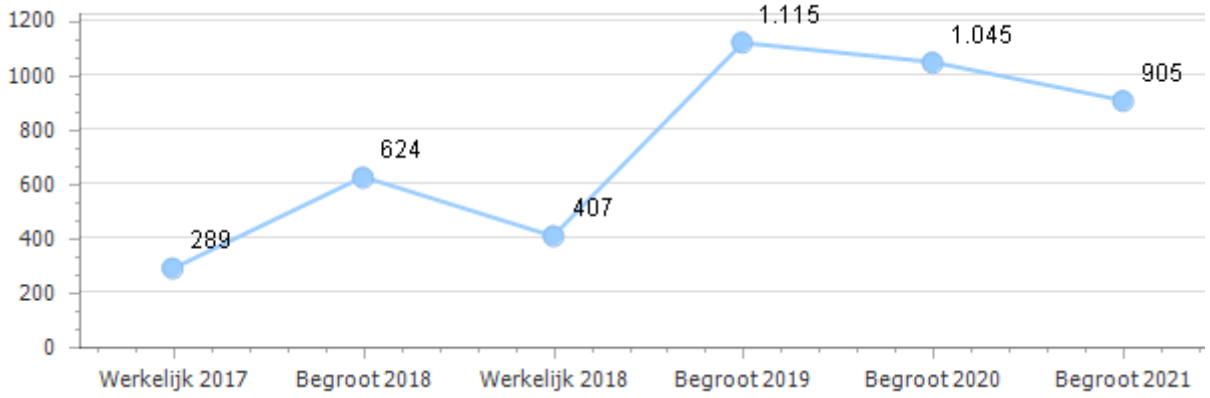

Taakveld Openbare orde en veiligheid

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc

Doel 1

Vanuit het taakveld Openbare orde en Veiligheid zorgen we in Buren voor een veilige en prettig leefbare samenleving. Het Integraal Veiligheidsplan 2015 - 2018 blijft hiervoor het uitgangspunt. Het beleid op dit taakveld verandert in 2018 niet.

In 2018 willen we:

- Veiligheid en leefbaarheid optimaal inzetten voor de inwoners.
- De ondermijnende criminaliteit aanpakken.
- De verbinding tussen zorg en veiligheid verder ontwikkelingen.

Wat hebben we bereikt?

- Onze werkzaamheden op het gebied van veiligheid en leefbaarheid hebben bijgedragen aan een veilig woon- en werkklimaat binnen de gemeente Buren. Voor en met inwoners zijn de 112 Whatsapp groepen onderhouden en zijn er praktische afspraken tussen leden, beheerders, gemeente en politie.
- Ondermijnende criminaliteit is met diverse partners binnen het veiligheidsdomein opgepakt. Binnen het IGP overleg worden casussen integraal opgepakt en gezamenlijke controles door onder andere politie, Omgevingsdienst, Brandweer, RIEC, Belastingdienst uitgevoerd.
- Het domein zorg en veiligheid is volop in ontwikkeling. Er is meer samenwerking gerealiseerd tussen beide werkvelden zodat casussen meer integraal zijn en worden opgepakt.

Prestatie 1

In 2016 hebben we peilingen gehouden onder inwoners. In 2017 is hebben we per kern of postcode vastgelegd wat inwoners vinden van de veiligheid en leefbaarheid in hun directe omgeving. In 2018 blijven we ons optimaal inzetten voor veiligheid en leefbaarheid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het Netwerk Leefbaarheid is een overlegvorm waarin de veiligheid en leefbaarheid van de gemeente Buren met verschillende partners wordt besproken. Dit overleg is verder geoptimaliseerd, zodat er een verbeterde samenwerking tot stand is gekomen.

Prestatie 2

Ondermijnende criminaliteit raakt onze gehele gemeente. Het is een verschijnsel dat de laatste jaren in Nederland veelvuldig voorkomt. Ook bestuurders komen helaas vaker met ondermijning in aanraking. In 2018 willen we meer aandacht besteden aan de verschillende vormen van ondermijning. Dat kunnen we niet alleen. We werken samen met RIEC, OM, politie en nadrukkelijk ook met andere gemeenten. De ondermijning beperkt zich namelijk niet tot gemeentegrenzen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ondermijnende criminaliteit heeft de aandacht van gemeente in de vorm van het optimaliseren van bestaande samenwerkingsverbanden. Daarnaast is de raad geïnformeerd middels een interactieve intergemeentelijke bijeenkomst. Deze bijeenkomst is georganiseerd door het RIEC.

Prestatie 3

We onderzoeken mogelijkheden om meer kennis met de zorg- en veiligheidspartners te delen, binnen de kaders van privacywetgeving. Bijvoorbeeld tussen Stib en de politie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vanuit het sociaal domein zijn workshops over privacy georganiseerd. Daarin stond het delen van informatie centraal. Deze bijeenkomsten waren toegankelijk voor gemeentepersoneel, zorginstellingen, politie en woningbouwcorporaties.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- Het privacyvraagstuk speelt een rol bij het delen van informatie tussen instanties en partners.
- De aanpak van ondermijning heeft tijd nodig.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht de gemeenten beleidsindicatoren op te nemen. Voor dit taakveld zijn dat:

- Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren) :75 (2017)
- Harde kern jongeren (aantal per 10.000 inwoners) :0,0 (2014)
- Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners) :0,3 (2017)
- Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners :2,8 (2017)
- Diefstallen uit woning: (aantal per 1.000 inwoners) :1,6 (2017)
- Vernielingen en beschadigingen (per 1.000 inwoners) :3,6 (2017)

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Openbare orde en veiligheid

Wat kostte taakveld Openbare orde en veiligheid *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	223	241	**254**	264	264	264
Baten	-51	-29	**-27**	-29	-29	-29
Saldo taakveld	172	212	**227**	235	235	235

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Openbare orde en veiligheid € 15 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
We betalen met ingang van 2018 jaarlijks een bijdrage aan het IGP, deze was per abuis niet begroot.		15	I
Totaal		**15**	

Saldo taakveld Openbare orde en veiligheid (x € 1.000,-)

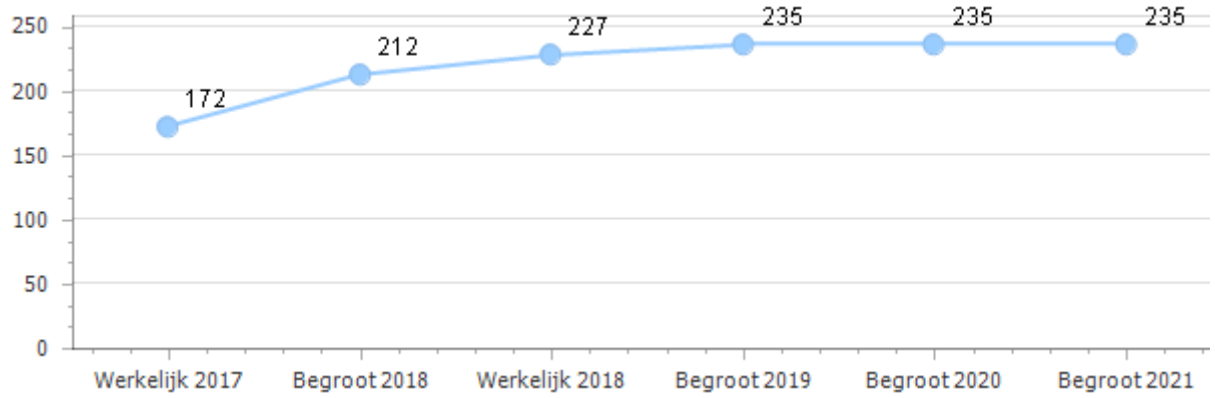

Taakveld Economische promotie

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Buren is een aantrekkelijk verblijfsgebied voor toeristen en recreanten. En voor bedrijven is Buren een goede gemeente om zich te vestigen, waardoor er voldoende werkgelegenheid is voor onze inwoners.

Wat hebben we bereikt?

In de Ruimtelijk Strategisch Visie van de regio Rivierenland zijn de 'hotspots' voor recreatieve ontwikkeling in onze gemeente opgenomen. De grotere recreatie-ondernemers blijven jaarlijks ontwikkelen en innoveren. We willen in ons omgevingsbeleid de voorwaarden scheppen om te blijven ondernemen.

Doel 2

Wij stimuleren duurzaam gedrag van inwoners omdat wij de groene identiteit van de regio onderschrijven.

Wat hebben we bereikt?

In onze gemeente is een aantal recreatieondernemers die voor hun bedrijfsactiviteit de groene vlag hebben ontvangen. Green Key ((Groene vlag) is een keurmerk voor accommodaties (hotels, campings) en andere aanbieders van toerisme en recreatie (bijvoorbeeld attractieparken en sauna's). Het stelt eisen op het gebied van milieu en natuur, bijvoorbeeld energiebesparing, afvalscheiding en duurzame inkoop. Er zijn drie niveaus: Goud, Zilver en Brons.
In 2018 zijn de voorbereidingen gestart voor de startnotitie Klimaatvisie.

Doel 3

Samen met de gemeenten in de regio Rivierenland voeren we het beleid uit met de drie speerpunten: Economie & Logistiek, Agribusiness en Recreatie & Toerisme.

Wat hebben we bereikt?

- In samenspraak met het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT Rivierenland) is voor het eerst een uitvoeringsjaarplan opgesteld;
- Er is onderzoek gedaan naar de toekomst van de Logistieke Hotspot Rivierenland. Het gaat hier met name om de organisatievorm;
- De herijking van het RPB is voorbereid. Bij het vervolg van het herijkingsproces wordt ook de discussie over de aansluiting bij het Regionaal Acquisitiepunt (RAP) voor de uitgifte van bedrijfsterrein gevoerd;
- In september 2018 hebben we de Laanboomroute geopend (fietsroute). Dit valt onder de zgn. cross-overs in de Agribusiness;
- We nemen deel aan het project Lekker Lokaal (streekproducten ook in de eigen regio verkopen).

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn twee belangrijke ontwikkelingen rondom bestaand beleid:

1. In 2018 stellen we samen met de belanghebbenden een visie voor de stad Buren op voor de korte en middellange termijn. Het bedrag voor het opstellen van de visie stad Buren is doorgeschoven naar 2019. In 2018 was er geen ambtelijke capaciteit voorhanden het plan op te stellen.

2. In 2019 / 2020 heeft Buren 625 jaar stadsrechten. In Buren zijn er inwoners enthousiast en bereid om dit jubileum op passende wijze te vieren. De gemeente wil hieraan bijdragen. Vooruitlopend daarop is budget gereserveerd. Het gaat om werkbudget en budget voor activiteiten. Het (werk)budget wordt in 2019 overgedragen aan de Stichting Buren 625.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht gemeenten beleidsindicatoren in op te nemen. Voor dit taakveld zijn dat:

- het aantal bedrijven dat zich in Buren vestigt: 147,2 per 1.000 inwoners in 2018

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Economische promotie

Wat kostte taakveld Economische promotie *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	89	74	**80**	202	109	109
Baten	-209	-188	**-231**	-188	-188	-188
Saldo taakveld	-120	-114	**-151**	14	-79	-79

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Economische promotie € 37 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Hogere opbrengst toeristenbelasting: De toename van de toeristenbelasting kan worden verklaard door het plaatsen van veel nieuwe chalets en zomerhuisjes op het Eiland van Mourik. Verder is 2018 ook een bijzonder mooie zomer geweest met verhoudingsgewijs meer kampeerders in eigen land.	40		I
Overige kleine afwijkingen.	-3		I
Totaal	**37**		

Saldo taakveld Economische promotie (x € 1.000,-)

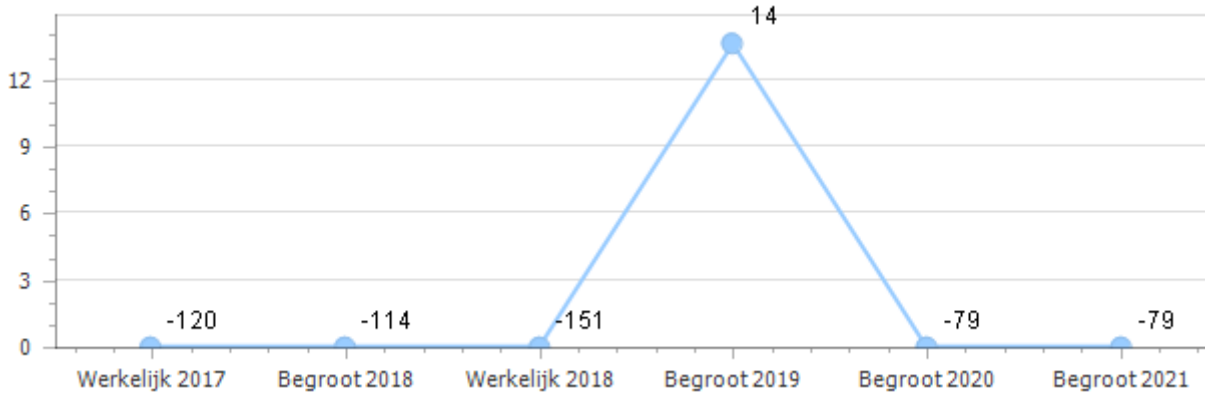

Taakveld Musea

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

In 2018 blijven we het museum Buren en Oranje ondersteunen.

Wat hebben we bereikt?

We hebben het museum volgens ons meerjarenonderhoudsplan (MJOP) onderhouden.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Musea

Wat kostte taakveld Musea *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	12	11	**12**	12	12	12
Baten	-4	0	**-1**	0	0	0
Saldo taakveld	8	11	**11**	12	12	12

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Musea € 0	Voordeel	Nadeel	I/S
Geen afwijkingen.			
Totaal			

Saldo taakveld Musea (x € 1.000,-)

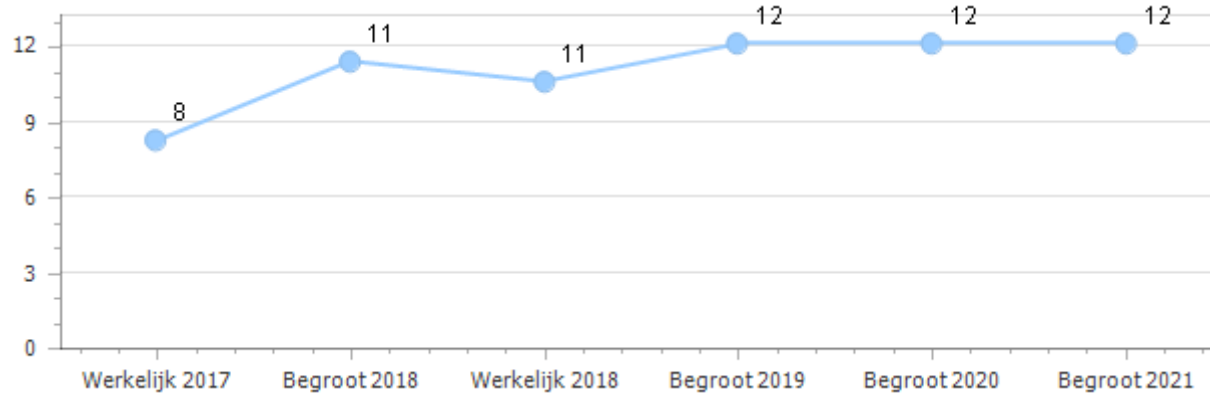

Taakveld Cultureel erfgoed

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

De gemeentelijke monumenten en hun omgeving dragen bij aan de identiteit van de woonkernen. Ze vertegenwoordigen een economische waarde en zijn een belangrijke stimulans voor toerisme. Wij zetten ons in voor het behoud van de gemeentelijke monumenten. Daarbij laten we ons adviseren door de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van het Gelders Genootschap.

Wat hebben we bereikt?

Volgens ons vastgestelde meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voerden we in 2018 de reguliere onderhoudswerkzaamheden uit aan onze bijzondere gebouwen en objecten (molens, kerktorens, stadsmuren en monumentale gebouwen).

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Cultureel erfgoed

Wat kostte taakveld Cultureel erfgoed *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	228	188	**199**	191	191	191
Baten	-85	-76	**-77**	-67	-67	-67
Saldo taakveld	143	112	**122**	124	124	124

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Cultureel erfgoed € 10 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
In 2018 was sprake van onvoorziene herstelwerkzaamheden aan een gemetselde trottoirband op de historische stadsmuur. Het metselwerk is vervangen door natuursteenbanden.		6	I
Overige kleine afwijkingen.		4	I
Totaal		**10**	**I**

Saldo taakveld Cultureel erfgoed (x € 1.000,-)

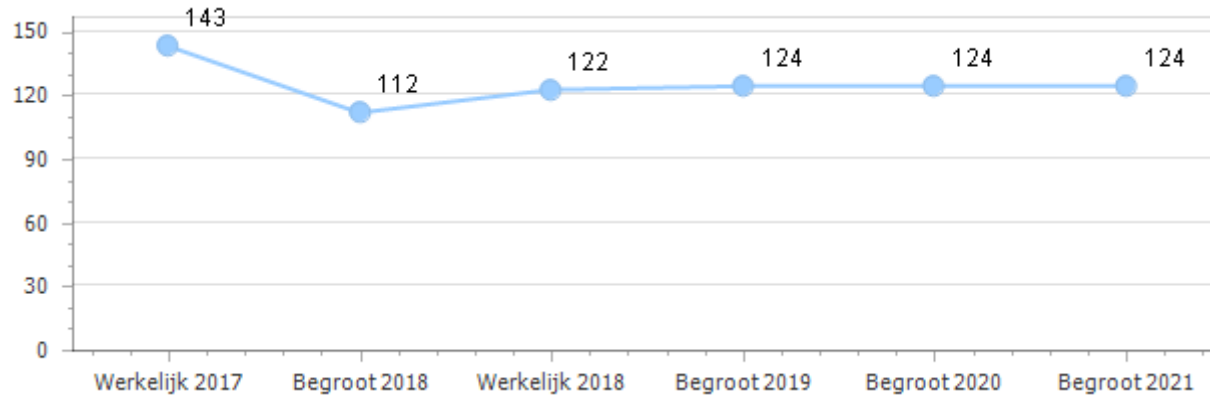

Taakveld Begraafplaatsen

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

We verzorgen de teraardebestelling met respect voor de laatste wens van de overledene.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we 81 plechtigheden verzorgd op onze begraafplaatsen.

Doel 2

Het onderhouden van de begraafplaatsen doen we volgens het afgesproken kwaliteitsniveau A+.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we ons onderhoud aan de begraafplaatsen kunnen onderhouden volgens het afgesproken kwaliteitsniveau A+.

Doel 3

Het begraven en het onderhoud van de begraafplaatsen is kostendekkend.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we dit kunnen bereiken, maar wel door een extra onttrekking uit de voorzieningen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

De kosten van de begraafplaatsen zijn hoger dan de inkomsten. De inkomsten dalen doordat inwoners eerder kiezen voor herbegraven. De voorziening wordt hiermee te snel uitgeput. We leggen in 2019 een voorstel aan de raad voor met meerdere scenario's om verdere uitputting van de voorziening te voorkomen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Begraafplaatsen

Wat kostte taakveld Begraafplaatsen *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	561	342	**372**	347	345	344
Baten	-578	-377	**-386**	-389	-388	-387
Saldo taakveld	-18	-34	**-14**	-43	-43	-43

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Begraafplaatsen € 20 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
In 2018 werden we geconfronteerd met stormschade aan enkele graven in Lienden. De kosten die gemoeid zijn om de graven in de oorspronkelijke staat te herstellen zijn geraamd op € 25.000 en hiervoor is een verplichting opgenomen.		25	I
Overige kleine afwijkingen.	5		
Totaal	**5**	**25**	

Saldo taakveld Begraafplaatsen (x € 1.000,-)

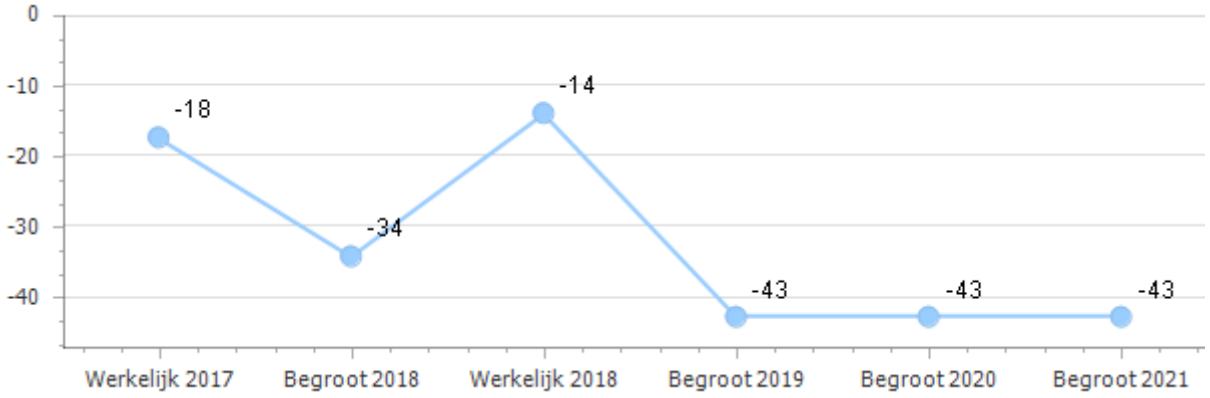

Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Met ons economisch beleid willen we de bedrijvigheid en werkgelegenheid behouden en versterken. We richten ons daarbij op alle economische sectoren, met extra aandacht voor de fruitteelt & agribusiness en de vrijetijdseconomie (recreatie en toerisme). Voor de prestaties binnen dit taakveld verwijzen we naar het taakveld Economische ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt?

Zie voor toelichting over dit doel: taakveld Economische promotie, doel 3 en taakveld Economische ontwikkelingen, doel 1.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

In 2018 en 2020 wordt de Regionale Programmering Bedrijfsterrein (RPB) opnieuw bezien. De gemeente Buren moet daarbij aantonen dat met name in 2020 de eerste 6 hectaren van bedrijfsterrein Doejenburg II zijn verkocht. De overige 6 ha die "on hold" staan, kunnen daarna worden uitgegeven. In 2018 maken we een eerste tussenbalans op.

Eind 2018 hebben we totaal 5 ha verkocht en/of in onderhandeling op het bedrijventerrein Doejenburg II. Dat betekent nog 1 ha te gaan binnen de eerste 6 ha. In het kader van de herijking RPB is dit van groot belang om de noodzaak van uitgifte van de tweede 6 ha (nu on-hold) aan te tonen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Wat kostte taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	11.223	495	**1.988**	1.021	1.555	202
Baten	-1.364	-172	**-1.681**	-861	-1.404	-59
Saldo taakveld	9.859	323	**307**	160	151	143

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur € 16 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
In de begroting is 1% rente toegerekend over de boekwaarde van de gronden uitgegeven in erfpacht en het gedeelte van Doejenburg wat 'on hold' staat. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het percentage bijgesteld naar 0%. Dat geeft een voordeel van € 110.000,-. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar het taakveld Treasury.	110		I
Meer ontvangen erfpacht dan geraamd. Per abuis was het tweede halfjaar 2017 niet in rekening gebracht. Dit is in 2018 hersteld.	10		I
Minder betaalde ozb dan geraamd.	9		I
Betreft een storting in de voorziening verwachte verliezen. Dit is voornamelijk te wijten aan het feit dat de interne uurtarieven gestegen zijn, alsook de stijging van de materiaalkosten door de opleving van de woningmarkt.		83	I
Het budget voor verkoop stimulerende maatregelen zetten we in bij mogelijkheden om de doelgroep te bereiken. In 2018 zijn algemene kosten gemaakt, zoals aanpassing van de website, een artikel in de fruitbode en kosten voor aanpassing van een kavel om een verkoop te realiseren. Het vrijgevallen bedrag blijft gereserveerd binnen de grondexploitatie.	32		I
Minder uren gemaakt dan begroot, omdat de werkzaamheden worden uitgevoerd als dit voor de verkoop noodzakelijk is.	56		
Waardering kavel bedrijfswoningen Doejenburg II De waardering van de kavels voor bedrijfswoningen op Doejenburg II is te hoog gewaardeerd in de grondexploitatie. Het risico is afgedekt in het weerstandsvermogen. Het verlies moeten we storten in de voorziening verwachte verliezen en mag niet afgedekt zijn via een reserve. Gevolg: een nadelig financieel effect van € 120.000 op het saldo van de jaarrekening 2018.		120	I
Overige kleine afwijkingen.	2		I
Totaal	**219**	**203**	**I**

Saldo taakveld Fysieke bedrijfsinfrastructuur (x € 1.000,-)

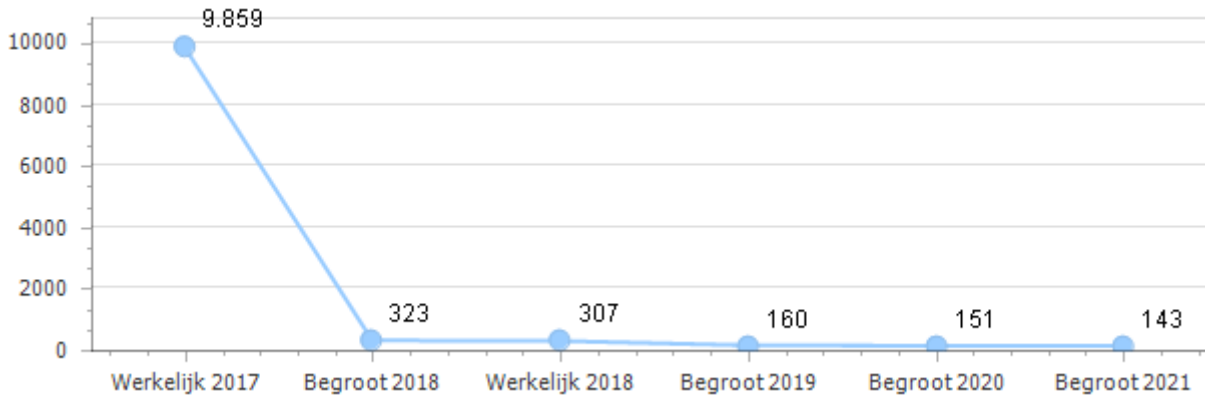

Taakveld Afval

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

Wij zetten in op een toekomstbestendig gebruik van de leefomgeving en investeren in duurzame ontwikkeling. Veel van ons afval bevat waardevolle grondstoffen en kan hergebruikt worden. Naast plastic, groente-, fruit- en tuinafval en oud papier en karton, gaan we ook glas en textiel recyclen.

Wat hebben we bereikt?

Samen met Avri hebben we in 2018 een aantal inloopbijeenkomsten georganiseerd in onze gemeente voor het stellen van vragen over de plaatsing van de ondergrondse afvalcontainers. Inwoners konden hun zienswijzen indienen tegen de voorgestelde locatie(s). Dit had tot gevolg dat er meer ondergrondse containers zijn/worden aangebracht. Per 1 juli 2019 start de nieuwe manier van afvalinzameling.
Ook is de campagne afvalscheidenheelgewoon onder de aandacht gebracht. Avri heeft op diverse locaties met een informatiebus gestaan waar inwoners vragen konden stellen over de nieuwe manier van afval aanbieden. Waar mogelijk waren wij aanwezig bij de informatiebus. Doel is restafval te verminderen en de leefomgeving duurzamer te maken.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Het nieuwe beleid heeft een aantal merkbare gevolgen voor onze inwoners.

- Het serviceniveau zal veranderen. Bijvoorbeeld de frequentie van ophalen, de manier van het aanbieden van afval en de openingstijden van de milieustraat;
- De communicatie richt zich nog sterker op het verminderen en scheiden van afval;
- Er komt een financiële stimulans zoals ‘goed scheiden loont’.

De verschillende instrumenten, de scenario's, keuzes en de financiële haalbaarheid van de beleidsmaatregelen voor de komende vier jaar worden uitgewerkt in het Regionaal Beleidsplan Afval en Grondstoffen.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren op te nemen. Bij dit taakveld is dat:
de omvang van het huishoudelijk restafval: 119 kg per inwoner in 2017

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Afval

Wat kostte taakveld Afval *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.652	1.730	**1.734**	1.788	1.788	1.788
Baten	-1.874	-1.966	**-1.964**	-2.012	-2.012	-2.012
Saldo taakveld	-221	-236	**-229**	-224	-224	-224

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Afval € 7 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Overige kleine afwijkingen.		7	I
Totaal		**7**	

Saldo taakveld Afval (x € 1.000,-)

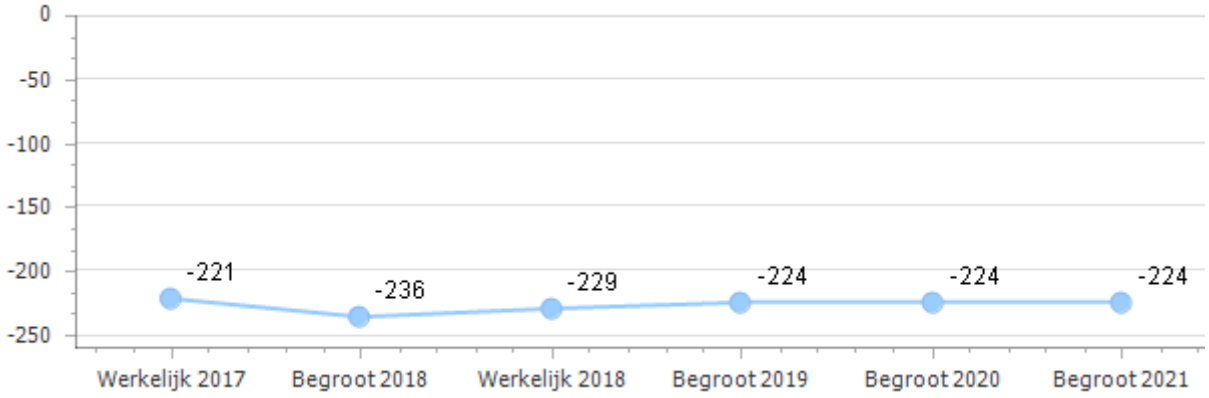

Taakveld Crisisbeheersing en Brandweer

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc

Doel 1

De bezetting van functionarissen binnen de regionale crisisbeheersing is gegarandeerd.

Wat hebben we bereikt?

We leveren een bijdrage aan de regionale crisisbeheersing. Deze bijdrage bestaat uit het invullen van een aantal regionale piketfuncties, dit zodat de regionale crisisbeheersing door de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid vorm kan worden gegeven.

Doel 2

De functionarissen binnen de regionale crisisbeheersing zijn goed opgeleid en geoefend.

Wat hebben we bereikt?

Er is zorg voor gedragen dat de regionale piketfunctionarissen die een rol hebben binnen de regionale crisisbeheersing zijn opgeleid.

Doel 3

De brandweerzorg (repressief en preventief) blijft op peil dankzij samenwerking binnen de veiligheidsregio.

Wat hebben we bereikt?

De repressieve brandweerzorg blijft lokaal georganiseerd door middel van de inzet van beroepsmatige en vrijwillige brandweermensen. De preventieve brandweerzorg is lokaal en regionaal georganiseerd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Crisisbeheersing en Brandweer

Wat kostte taakveld Crisisbeheersing en Brandweer *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.907	1.993	**2.039**	2.058	2.058	2.058
Baten	-14	0	**0**	-20	-20	-20
Saldo taakveld	1.892	1.993	**2.039**	2.038	2.038	2.038

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Crisisbeheersing en brandweer € 46 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Op de bijdrage aan de VRGZ constateren wij een tekort van € 42.000. € 7.000 daarvan is te herleiden naar de herverdeeleffecten van de begroting tussen de gemeenten onderling. Daarnaast hebben wij een zienswijze ingediend op de conceptbegroting in 2018. We hadden verwacht hiermee de begroting met € 35.000 naar beneden bij te kunnen stellen en hadden dit al verwerkt in onze eigen begroting. De zienswijze is echter niet toegekend, waardoor de begroting met € 35.000 moet worden opgehoogd. Hierover bent u eerder geïnformeerd bij de tweemaandsrapportage november-december 2018.		42	I
Overige kleine afwijkingen.		4	I
Totaal		**46**	

Saldo taakveld Crisisbeheersing en Brandweer (x € 1.000,-)

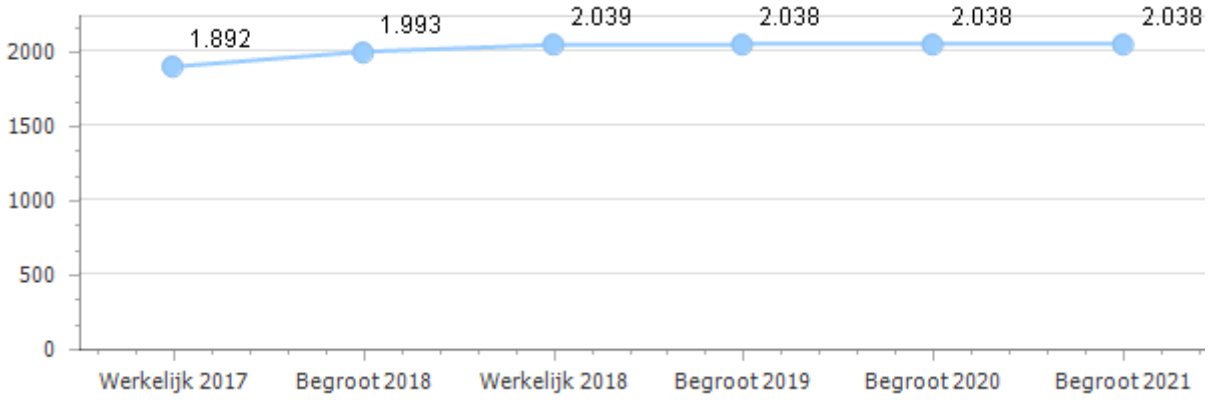

Taakveld Openbaar vervoer

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

We houden het openbaar vervoer zo veel mogelijk in stand. We bieden passend vervoer aan als het openbaar vervoer niet volstaat. We faciliteren de basismobiliteit voor inwoners die niet zelfstandig kunnen reizen. Mensen die op deze manier reizen, maken gebruik van een WMO-pas. Andere inwoners kunnen ook gebruikmaken van de basismobiliteit.

Wat hebben we bereikt?

In overleg met Arriva en de Provincie zijn de OV- buslijnen binnen onze gemeente in stand gehouden. In 2018 hebben wij een Provinciale subsidie gekregen voor de dorpsauto in Ingen. Twee bushaltes in Lienden en Ommeren zijn in samenspraak met inwoners verplaatst.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Openbaar vervoer

Wat kostte taakveld Openbaar vervoer *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	13	4	**4**	3	3	3
Baten	-17	-17	**-17**	-17	-17	-17
Saldo taakveld	-3	-13	**-13**	-13	-13	-13

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Openbaar vervoer € 0	Voordeel	Nadeel	I/S
Geen afwijkingen.			
Totaal			

Saldo taakveld Openbaar vervoer (x € 1.000,-)

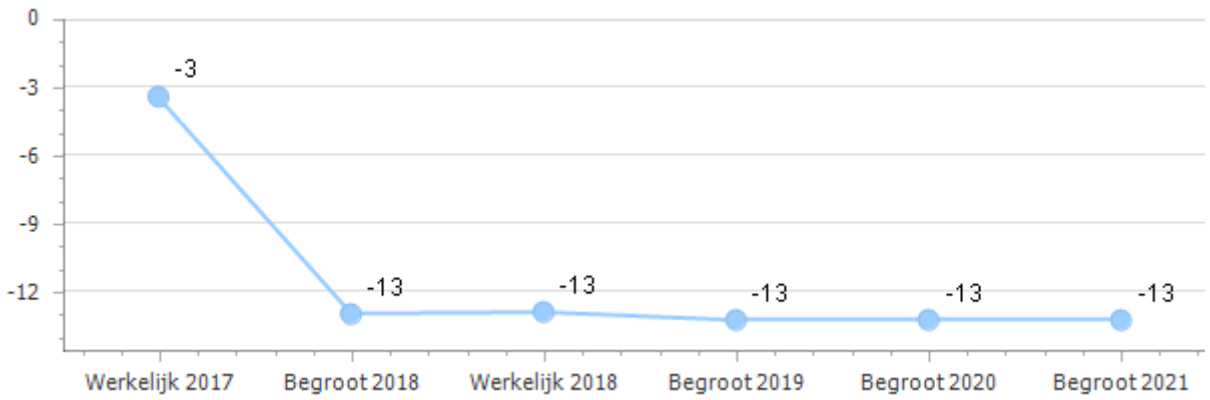

Taakveld Riolering

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

Nederland leeft met water. We krijgen het en we gebruiken het. En dan willen we er weer vanaf. Daar zorgt de gemeente voor met het stedelijk waterbeheer. Stedelijk waterbeheer draagt bij aan de volksgezondheid en leefbaarheid (droge voeten). De gemeente moet afvalwater, regenwater en grondwater doelmatig inzamelen en transporteren. We treffen maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. We dragen zorg voor de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater, voor zover burgers en bedrijven zich daar redelijkerwijs niet van kunnen ontdoen. We dragen zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater dat vrijkomt binnen de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

Als gemeente hebben wij drie zorgplichten: grondwater, hemelwater en stedelijk afvalwater.
In 2018 hebben wij geen klachten van inwoners ontvangen over grondwater. Volgens de beleidskeuze in het GRP (Gemeentelijke RioleringsPlan) voeren we dan geen acties uit. De zomer van 2018 was extreem droog. Dit kan uiteindelijk leiden tot scheurvorming aan gebouwen. Onze gemeente heeft een aantal klachten ontvangen over dergelijke scheurvorming. Mogelijke schade ligt bij eigenaren en niet bij de gemeente.

Voor hemelwater en stedelijk afvalwater maken we als gemeente gebruik van het rioolsysteem. Daarin voerden we dit jaar regulier onderhoud uit. We renoveerden gemalen en vervingen pompen. Verder is planmatig de riolering geïnspecteerd volgens een nieuwe methodiek die we in 2017 zijn gestart.

Dit jaar hebben we onafhankelijk onderzoek laten doen naar de kwaliteit van onze gemeentelijke rioleringszorg. Uit dit onderzoek blijkt dat we goede rioleringszorg leveren. Als belangrijk ontwikkelpunt wordt genoemd de aansluiting op de Omgevingswet en klimaatontwikkelingen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Risico's:
Extreme regenval kan leiden tot schade, waarvoor de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden. In 2019 voeren we samen met onze partners risicodialogen.

Ontwikkelingen:
Voor onze gemeente is het van belang dat wij goed voorbereid zijn op de klimaatveranderingen. Dit vraagt van ons een integrale aanpak binnen de gehele openbare ruimte. Als gemeente moeten we hiervoor de beheerbudgetten integraal gaan inzetten. Dit betekent dat we de koers, namelijk in volgorde repareren, renoveren en vervangen, die de raad heeft ingezet in 2013 mogelijk moeten bijgesteld. Vanwege het wegvallen van het wettelijk kader van de GRP onderzoeken we de aansluiting bij gebiedsplannen vanuit de Omgevingswet.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Riolering

Wat kostte taakveld Riolering *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	2.481	2.247	**2.306**	2.372	2.424	2.615
Baten	-2.601	-2.597	**-2.653**	-2.721	-2.773	-2.964
Saldo taakveld	-120	-350	**-347**	-349	-349	-349

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Riolering € 3 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Overige kleine afwijkingen.		3	I
Totaal		**3**	

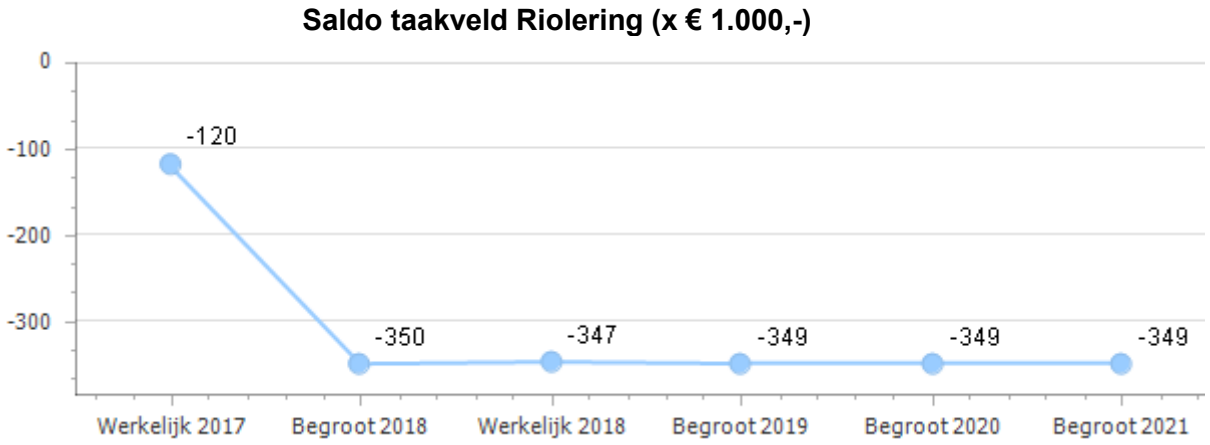

Taakveld Milieubeheer

Portefeuillehouder: D.J. Russchen

Doel 1

Wij zetten in op een toekomstbestendig gebruik van de leefomgeving en investeren daarom in duurzame ontwikkeling. Dat houdt in dat wij als gemeente ecologische, economische en sociale belangen afwegen, waarbij we rekening houden met toekomstige generaties.

In 2018 gaan we verder met het proces dat in 2017 is gestart: het ontwikkelen van een visie en meerjarenprogramma voor de leefomgeving. Onderdeel daarvan is de uitwerking van het thema Duurzaamheid en de intensivering van de inzet op het thema.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 heeft u de programma-aanpak en doelen voor de leefomgeving vastgesteld. Vanuit het thema Kerngericht Werken is verder gewerkt aan de wijze waarop wij invulling willen geven aan de dorpenronde die in de programma-aanpak is vastgesteld.

In 2018 zijn we gestart met een traject om te komen tot een startnotitie klimaatvisie.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

- Voor uitvoering van de milieutaken is geen ambtelijke capaciteit beschikbaar. Daarvoor wordt een voorstel nieuw beleid opgevoerd. Hiermee willen we onze eigen ambitie onderstrepen. We merken namelijk dat de ambities van partijen om ons heen hoog zijn als het gaat om het thema duurzaamheid. Hier willen we op inspelen;
- Inwoners werken nu vooral met de gemeente samen binnen het thema landschap. Dat willen we verbreden;
- Voor al dan niet meewerken aan windturbines en zonneparken hebben we nu geen beleid. Hiervoor is een afwegingskader nodig. De via nieuw beleid voorgestelde beleidsmedewerker willen we hiervoor inzetten.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in op te nemen. Dat is voor dit taakveld:

- het percentage hernieuwbare elektriciteit: 46,6% in 2017.

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Milieubeheer

Wat kostte taakveld Milieubeheer *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	105	215	**171**	231	171	171
Baten	-62	-55	**-73**	-55	-55	-55
Saldo taakveld	43	160	**97**	176	116	116

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Milieubeheer € 63 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Het jaarprogramma voor de leefomgeving 2018 bevat verschillende doelen en thema's uit verschillende beleidsvelden. U kunt daarbij denken aan Klimaat en Energiebeleid, Koepelvisie Buren, IBOR wegen en openbare Ruimte, Speelruimtebeleid en Burense Visie op het kind etc. In 2018 is € 20.000 voor het programma voor de leefomgeving even "on hold" gezet in verband met het kerngericht werken.	27		I
Een hogere bijdrage die wij hebben ontvangen van de Stichting Afvalfonds in verband met zwerfafval. Dus door het succes van deze acties is er meer zwerfafval opgehaald en daar staat een hogere vergoeding tegenover.	31		I
Overige kleine afwijkingen.	5		I
Totaal	**63**		

Saldo taakveld Milieubeheer (x € 1.000,-)

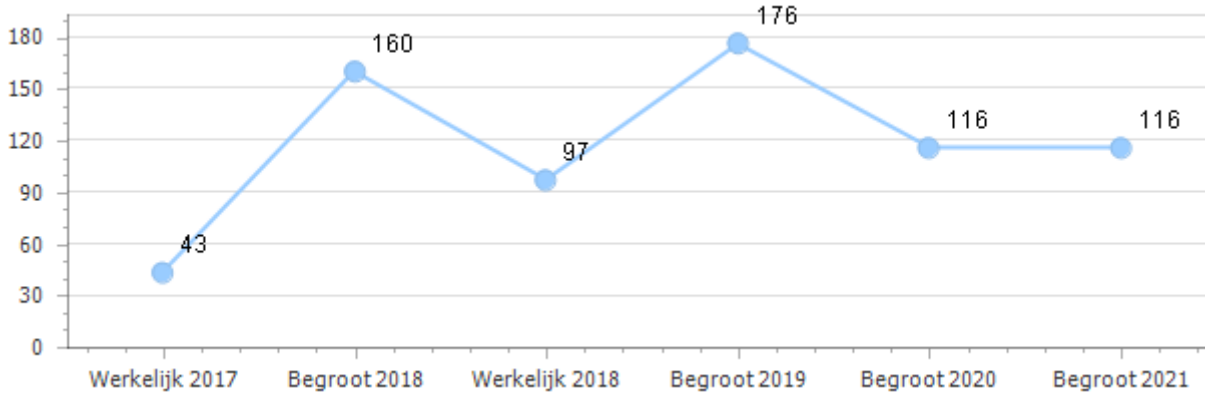

Taakveld Parkeren

Portefeuillehouder: G.J. Keller

Doel 1

Parkeren is belangrijk voor de mobiliteit en de bereikbaarheid. Daarmee is parkeren ook in economisch opzicht belangrijk. Voor bewoners is parkeren van invloed op het leefklimaat en welbevinden in de eigen woonomgeving.

Het doel van ons parkeerbeleid is het waarborgen van de balans tussen de bereikbaarheid van de stad en verantwoord gebruik van openbare ruimte. We passen de parkeerkencijfers van publicatie 317 CROW toe om de parkeerbehoefte in beeld te krijgen. Bij ontwikkelingen wordt vervolgens bepaald op welke manier de parkeerbehoefte wordt ingevuld.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we op een aantal locaties extra parkeervakken aangelegd nabij de ondergrondse afvalcontainers. Vanzelfsprekend toetsen wij bij nieuwbouwprojecten de parkeernorm aan de CROW normering.
Op verzoek van inwoners zijn er extra parkeerverwijzingen opgenomen naar omliggende parkeervoorzieningen in Buren om zoekverkeer te voorkomen.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Hoge parkeerdruk bij grote evenementen zorgt voor enige druk op de leefomgeving van onze inwoners.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van taakveld Parkeren

Wat kostte taakveld Parkeren *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	0	11	**1**	26	1	1
Baten	0	0	**0**	0	0	0
Saldo taakveld	0	11	**1**	26	1	1

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Parkeren € 10 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Begin 2018 is de parkeerdruk van vrachtverkeer onderzocht bij de rotonde Peperstraat en op het bedrijventerrein 't Hulster. Gezien de geringe aantallen van vrachtverkeer bleek het mogelijk te zijn om het vrachtverkeer te laten parkeren op het bedrijventerrein. Na klachten van de chauffeurs over de geringe parkeermogelijkheid is de parkeerdruk opnieuw gemeten. De resultaten van dit onderzoek wezen uit dat het handhaven van de parkeerplekken bij de rotonde Peperstraat gerechtvaardigd was. Door slimme inrichting van deze parkeerplekken zijn de aanlegkosten daarom aanzienlijk lager geworden.	10		I
Totaal	**10**		

Saldo taakveld Parkeren (x € 1.000,-)

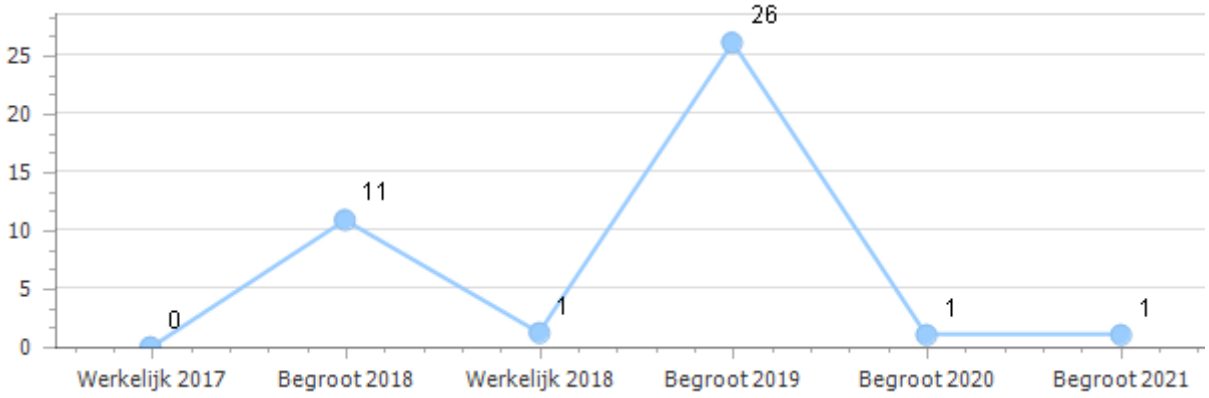

Bedrijfsvoering

Inleiding
Met het programma Bedrijfsvoering ondersteunen we het bestuur van de gemeente en de ambtelijke organisatie. Daarnaast bedient Bedrijfsvoering inwoners en ondernemers vanuit Juridische Zaken. Bedrijfsvoering verleent ook ICT-diensten aan de Omgevingsdienst Rivierenland.

De doelstelling is om een volwaardige partner voor het bestuur en de ambtelijke organisatie te zijn. Bedrijfsvoering levert toegevoegde waarde aan het primaire proces. In 2017 is een duidelijke uitspraak gedaan over de toekomst van Buren: de gemeente ontwikkelt zich vanuit het perspectief van een zelfstandige gemeente. De organisatie ontwikkelt zich door, vooral op de aspecten kwaliteit, kwetsbaarheid en kosten. Deze drie k's vormen het uitgangspunt bij gemeentelijke samenwerking in de regio.
De vergaande digitalisering van de samenleving vraagt ook om een andere rol van de gemeente in de klantbenadering. Bedrijfsvoering faciliteert hierin met als doel om zo veel mogelijk en veilig digitaal diensten te verlenen en te werken.

Doelen en prestaties

Doelen
1. Uitvoering van de vastgestelde strategische kaders
De uitvoering van de vastgestelde strategische kaders op het gebied van informatievoorziening (I&A-plan), personeel (strategisch HR-beleid), juridische zaken (inclusief inkoop), financiën (begroting en tweemaandelijkse rapportages) en communicatie (strategisch communicatiebeleid).

Wat hebben we bereikt?
Informatievoorziening
De uitvoering van het I&A-beleidsplan 2017 - 2021 loopt volgens planning. Hierin zijn geen grote afwijkingen op dit moment. Jaarlijks rapporteren wij, middels een raadsinformatiebrief, in het tweede kwartaal in meer detail over de voortgang van het beleidsplan.

Personeel
HR maakt een professionaliseringsslag door. Er wordt professioneel en allround geadviseerd. Zo is bijvoorbeeld advisering over ziekteverzuimbeheersing en inhuur van derden onderdeel van ingeplande HR-accountgesprekken. Daarnaast wordt in het team Advies verder gewerkt aan professionalisering van de advisering.

Juridische Zaken
Na de reorganisatie hebben we de juridische advisering een goede plaats gegeven in de organisatie. Door een herschikking van taken is er meer ruimte voor advisering aan bestuur en collega's. Het proces advisering wordt ingebed in de bestuurlijke route.

Inkoop
Vanaf april 2018 werken we met de tendermodule van CTM. De werkgroep is bezig met het verder inrichten van de processen, de rollen en de verantwoordelijkheden. Op dit moment vindt de implementatie van de contractenmodule plaats, zodat het hele inkoopproces van uitvraag tot contractbeheer in CTM kan plaatsvinden. Eind 2018 startten we het project professionalisering inkooporganisatie voor de uitvoering van de verbeterslagen en borgen van de inkoopfunctie van de gemeente Buren, volgens het normenkader vermeld in het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie. In 2019 geven we hier verder invulling aan.

Communicatie
In 2018 hebben we het strategisch communicatiebeleidsplan opgesteld. Eind 2018 heeft het college dit vastgesteld. We hebben de raad hierover in december 2018 geïnformeerd tijdens een informatiebijeenkomst.

Financiën
Er zijn in 2018 op basis van een evaluatie verbeteringen doorgevoerd in de programmabegroting, in de P&C cyclus en in de rapportages. De begroting, de kadernota, de rekening en de tweemaandsrapportages zijn gedigitaliseerd en goed toegankelijk gemaakt. De kwaliteit van de informatie in de rapportages is verbeterd en SLIM (Smart, Leesbaar, Informatief en Mogelijk) gemaakt.

In 2018 zijn we gestart met elke twee maanden een tussenrapportage aan te bieden. Deze zes rapportages zijn ontwikkeld om gedurende het hele jaar recente sturingsinformatie te bieden, naast de kadernota, programmabegroting en jaarrekening. Eind 2018 is de werking hiervan geëvalueerd en staat het doorvoeren van een optimalisatie voor 2019 op de agenda van de raad.

2. HR-instrumenten
De volgende HR-instrumenten worden opgepakt in 2018:
- Implementatie van Strategische personeelsplanning;
- Doorontwikkeling van managementrapportages, kwalitatieve analyses;
- Implementatie van het vernieuwde proces inhuur derden;
- Optimaliseren van het inwerkprogramma nieuwe medewerkers;
- Project digitale personeelsdossiers;
- Opzet talent programma;
- Begeleiding leidinggevenden bij de kwalitatieve uitvoering van de gesprekscyclus.
- Ondersteuning van de organisatieontwikkeling.

Wat hebben we bereikt?
De volgende HR-instrumenten zijn volgens planning opgepakt in 2018:

Doorontwikkeling van managementrapportages, kwalitatieve analyses
In 2018 zijn managementrapportages in nauw overleg met de directie ontwikkeld. Hierin zijn de aanbevelingen van de rekenkamercommissie meegenomen. Er wordt gerapporteerd over instroom, doorstroom en uitstroom, ziekteverzuim en de gesprekkencyclus. Ook gaan we in de 2MR rapporteren over de gevolgen van de reorganisatie.
De rekenkamercommissie adviseert ook over inhuur van derden te rapporteren. Vanwege de behoefte van de directie om snel bij te kunnen sturen, doen we dit niet in de 2MR maar maandelijks.

Implementatie van het vernieuwde proces inhuur derden
In 2018 is een werkgroep opgestart waarin HR, Financiën en Inkoop vertegenwoordigd was. Doel was om een praktische procedure te ontwikkelen voor inhuur. Ander doel was om sturingsinformatie voor de directie te ontwikkelen. Eind 2018 is het proces succesvol opgeleverd en geïmplementeerd.

Optimaliseren van het inwerkprogramma nieuwe medewerkers
In 2018 is een nieuwe introductiegids en een introductieprotocol ontwikkeld. De leidinggevende is verantwoordelijk voor de introductie van nieuwe medewerkers en volgt daarvoor het ontwikkelde introductieprotocol. Hierbij wordt dit programma op maat gemaakt. Een uitzondering is de introductie van teammanagers. Per 1 oktober 2018 is een collectief inwerkprogramma voor de teammanagers verzorgd.

Niet gepland, maar wel opgepakt en uitgevoerd is een protocol 'omgaan met e-mail bij afwezigheid van een medewerker'. De werkgever mag, onder bepaalde voorwaarden, tijdelijk de e-mail van een afwezige medewerker inzien als er waarschijnlijk informatie in de e-mail te vinden is die voor het werk nodig is.

De volgende HR-instrumenten zijn niet opgepakt in 2018:
- Project digitale personeelsdossiers;
- Implementatie van Strategische personeelsplanning;
- Opzet talent programma.

HR is niet toegekomen aan de ontwikkeling van bovengenoemde HR-instrumenten. Door her-prioritering en focus op de reorganisatie hebben wij andere keuzes gemaakt. Dit is mede ingegeven door een groot aantal werving- en selectieprocedures (in een krapper wordende arbeidsmarkt). Ook voerden wij een reorganisatie door. Wij zijn gestart met een organisch organisatieontwikkelingstraject. Echter, hierdoor bleek dat we niet het gewenste resultaat zouden bereiken en dat een reorganisatie nodig was. Dit betekende een forse toename van werkzaamheden van HR.

3. Doorontwikkeling gemeentelijke taken
Het doorontwikkelen van de gemeentelijke taken, mede door onze systemen en procedures efficiënt in te richten. Daarbij focussen we in 2018 vooral op de processen met strategische waarde voor de gemeente. LEAN-systematiek maakt daarvan onderdeel uit.

Wat hebben we bereikt?
Het processenprogramma wordt niet meer onderhouden en wordt niet gebruikt. Onderzoek naar een alternatief heeft plaatsgevonden. Het programma Engage is aangeschaft en geïnstalleerd. In het vierde kwartaal van 2018 worden de contouren van procesmanagement bepaald. De uitvoering volgt in 2019. LEAN zal daarbij een van de uitgangspunten zijn.

4. Versterken van de gemeente Buren als digitale overheid
Het verder versterken van de gemeente Buren als digitale overheid en daarbij inspelen op de behoefte van de klant. Daarbij gaat het om digitale dienstverlening, verdere ontwikkeling van de nieuwe website, en vervolgstappen zetten in digitaal werken.

Wat hebben we bereikt?
De website is vernieuwd en wordt verder doorontwikkeld. Inmiddels zijn de belangrijkste burgerzaken-processen volledig gedigitaliseerd met de invoering van iBurgerzaken.

In 2018 hebben we een samenwerking opgezet met drie andere gemeenten met de ondertekening van een intentieverklaring. Samen brengen we onze kennis en wensen in bij het landelijke VNG-programma "Samen organiseren" en borgen hiermee continuïteit in onze digitale dienstverlening. In 2019 willen we aansluiten op de nieuwe landelijke architectuur bij de digitale dienstverlening (Common Ground, NLx). Hiervoor willen we met een paar processen proefdraaien om te komen tot een oplossing waarbij inwoners de voortgang en het overzicht in hun zaken eenvoudig kunnen volgen en inzien.

5. Verdere verkenning naar samenwerking in de regio
De verdere verkenning naar samenwerking in de regio op onderdelen zoals: de Omgevingswet en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) die vanaf mei 2018 van kracht is.

Wat hebben we bereikt?
Omgevingswet
Met betrekking tot de regionale afstemming in het kader van de Omgevingswet kunnen we de volgende vorderingen rapporteren:

- We stemmen onze werkzaamheden over de implementatie van de Omgevingswet nauwgezet af met de gemeente Neder-Betuwe. We hanteren grotendeels hetzelfde plan van aanpak, informeren elkaar over de voortgang en gebruiken elkaars resultaten, zoals presentaties, kennis en onderzoeken.
- We nemen deel aan een regionale werkgroep, waarin de tien gemeenten in de regio Rivierenland deelnemen. In deze werkgroep heeft in 2018 vooral kennisuitwisseling plaatsgevonden. Afgesproken is om vanaf 2019 na te gaan of er naast kennisuitwisseling ook thema’s zijn, die gemeenten gezamenlijk kunnen oppakken.

AVG: Een gezamenlijke FG voor drie gemeenten
Samen met de gemeenten West Maas en Waal en Neder-Betuwe hebben we met ingang van 1 april 2018 een FG (Functionaris Gegevensbescherming) aangesteld voor één jaar. Deze FG hebben we ingehuurd via een detacheringsbureau. Vanaf 1 april 2019 willen we een FG direct in dienst nemen, om de kosten voor detachering te besparen. De samenwerking is daarvoor uitgebreid met de gemeente Bommelerwaard (Zaltbommel en Maasdriel).

1.1: Sluitende meerjarenbegroting;
1.2: Afdoende niveau van reserves en voorzieningen;
1.3 Beheersbare schuld.

Deze specifieke doelen werken we uit in verschillende taakvelden. Doel 1.1 loopt door de hele begroting heen en vindt zijn weerslag in het taakveld '*Resultaat van de rekening van baten en lasten*'. De *paragraaf Weerstandsvermogen* bevat de maatstaven voor onder meer de hoogte van het weerstandsvermogen in relatie tot de vrij besteedbare middelen (doel 1.2). Per programma worden ook de beschikbare reserves en voorzieningen weergeven. Hier vindt u ook informatie over de verschillende indicatoren die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente Buren. In de *paragraaf Financiering* is informatie opgenomen over de schuld van de gemeente en in hoeverre deze voldoet aan gestelde normen (1.3).
2.1. Kostendekkende rechten, heffingen en leges;
2.2 Acceptabele woonlasten.
Op deze twee onderdelen komen we terug in de *paragraaf Lokale heffingen*, het *taakveld Wonen*, het *taakveld Riolering* en de 3 taakvelden over de gemeentelijke belastingen.
3.1 Inventariseren & kwantificeren risico's;
3.2 Benodigde beheersmaatregelen;
3.3 Voldoende weerstandsvermogen.
De politiek-bestuurlijke risico's vindt u, waar relevant voor de begroting, onder de programma's bij de programmateksten en bij de taakvelden. De afwegingen over het weerstandsvermogen en de hoogte daarvan, vindt u in de *paragraaf Weerstandsvermogen*.
Prestaties
In de taakvelden vindt u een specifieke toelichting op de prestaties die we in 2018 hebben geleverd.

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen geweest?

1. Rol van de gemeenteraad en het college in de fysieke leefomgeving van onze inwoners.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de fysieke leefomgeving. Samen met bewoners werken wij aan schone, veilige en leefbare kernen.

2. Komst van de nieuwe Omgevingswet.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
In 2018 zijn tijdens een aparte workshop met de raad de uitgangspunten en doelstellingen van de Omgevingswet toegelicht. De belangrijke consequentie van de Omgevingswet is dat dit vraagt om een andere manier van besturen. De startnotitie van de Omgevingswet wordt in het eerste kwartaal 2019 voorgelegd aan de raad. Daarnaast heeft de gemeenteraad een werkgroep ruimtelijke ontwikkelingen met als belangrijkste aandachtspunt: de invoering van de Omgevingswet. De werkgroep fungeert als klankbord voor het college.

3. Verkiezing van een nieuwe raad, een nieuw college met nieuw programma.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
De verkiezingen zijn goed verlopen. Het inwerkprogramma van de raad is in 2018 voor een groot gedeelte afgerond. Er is tevens een coalitieakkoord vastgesteld. De inhoudelijke vertaling van het coalitieakkoord is verwerkt in de begroting 2019. We zijn met de raad in gesprek over een bestuurlijke planning die betrekking heeft op de hele bestuursperiode. Daarnaast loopt het project besturingsfilosofie. Met als thema's onderlinge samenwerking (raad, college, organisatie), grip op regionale samenwerking en burgerparticipatie.

De raad prioriteerde in 2018 in de begroting de volgende drie thema's:
1. Klimaat en duurzaamheid;
2. Regionale economie;
3. Kerngericht werken.

De thema's zijn in september door de raad vastgesteld.

4. Communicatie met en naar onze inwoners.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
De online dienstverlening is verbeterd in 2018, er kunnen meer zaken digitaal afgehandeld worden. De dienstverlening van TIC is uitgebreid, zij voeren nu ook de eerstelijns beantwoording van STIB-gerelateerde vragen uit. Hierdoor hoeft de inwoner niet doorverbonden te worden, hij/zij krijgt direct antwoord.

Eind 2018 heeft het college het Strategisch communicatiebeleid 2018-2022 vastgesteld. Hierin staan de uitgangspunten en activiteiten om de communicatie met inwoners verder te verbeteren.

5. Dienstverlening naar de klant (verdergaande digitalisering).

Wat is de status van deze ontwikkeling?
2018 was een jaar waarin landelijk veel plannen zijn gemaakt om met alle gemeenten gezamenlijk de digitale dienstverlening naar klanten van de gemeenten te realiseren. De VNG heeft hiervoor het college van Dienstverleningszaken opgezet en een taskforce ingericht. Met het programma "Samen Organiseren" geven gemeenten hier nu samen invulling aan. Hierbij wordt er gestuurd op een volledig nieuwe architectuur waarbij alle gemeenten aansluiten op een gemeentelijke digitale snelweg (NLx). Deze open architectuur sluit goed aan bij de door de gemeente Buren in 2017 ingeslagen weg met het Open Webconcept. Echter verlaat de VNG hiermee ook eerdere initiatieven zoals de collectieve voorziening Landelijke Online Diensten (LOD) die wij hadden opgenomen in het I&A-beleidsplan 2017 -2021.
Voor de komende jaren moeten we goed kijken hoe onze belangrijkste informatiesystemen gaan aansluiten op de NLx. In 2019 willen we hier onze eerste proefprojecten mee gaan uitvoeren, waarbij inwoners de voortgang en het overzicht in hun zaken eenvoudig kunnen volgen en inzien.

De dienstverlening via de website is uitgebreid. Hierdoor kunnen meer zaken online afgehandeld worden en hoeven inwoners minder vaak naar het gemeentehuis te komen of te bellen.

6. Toezichtarrangement verlengd lokaal bestuur.

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Er is in 2018 geen toezichtarrangement gemeenschappelijke regelingen vastgesteld. Wel vindt er een dialoog plaats tussen college en raad over hoe de raad meer grip kan krijgen op regionale samenwerking. Die dialoog is ook bedoeld voor verdieping van taken, rolverdeling tussen raad en college.

7. Waarborgen van privacy (BIG, ENSIA, AVG, Wet Datalekken).

Wat is de status van deze ontwikkeling?
7.1: BIG (Baseline Informatieveiligheid Gemeenten)
De maatregelen van de BIG zijn we gestaag verder aan het invoeren. 2018 is het laatste jaar dat de BIG in deze vorm wordt gebruikt: in 2019 maken we de verplichte overgang naar de BIO, de Baseline Informatieveiligheid Overheden. De stand van zaken van de BIG komt goed tot uiting in ENSIA.

7.2 ENSIA
ENSIA (Eenduidige normatiek single information audit) is sinds 2018 verplicht voor gemeenten. Met deze methodiek wordt de informatieveiligheid organisatiebreed bekeken en voor BRP en Suwinet extern geaudit. Om te slagen voor de audit moet de gemeente haar hele organisatieveilligheid op orde hebben - dezelfde eis die de BIG stelt. ENSIA 2018 deed verslag over 2017; die audit hebben we succesvol afgerond. ENSIA 2019, over 2018, loopt nu nog. De ENSIA rapportage resulteert in een assurancerapport en een collegeverklaring aan de raad, uiterlijk in juni 2019.

7.3 AVG
De AVG, Algemene Verordening Gegevensbescherming, is per mei 2018 van kracht geworden. Overeenkomstig deze wet hebben we als gemeente een FG (Functionaris Gegevensbescherming) aangewezen, in samenwerking met Neder-Betuwe en West Maas en Waal.
De FG heeft een plan van aanpak opgesteld waarin de evaluatie van de wet datalekken (zie hieronder), het verwerkingenregister, de verwerkersovereenkomsten en iBewustzijn zijn opgenomen.

Voor het verwerkingenregister en de verwerkersovereenkomsten beginnen we in januari 2019 met een inhaalslag, met als doel op 1 april het register beschikbaar te hebben en up to date te zijn met de verwerkersovereenkomsten. De termijn om als gemeente geheel AVG-compliant te worden voor alle processen en onderdelen wordt algemeen op 3 tot 5 jaar gesteld.
Voor het onderdeel iBewustzijn, oftewel het vergroten van het bewustzijn over informatieveilig en privacybewust werken, voeren we van december 2018 tot mei 2019 een programma uit met medewerking van opleidingsorganisatie SEP. We hebben een nulmeting gehad, twee dagen van workshops die we opvolgen met gesprekken in de teamoverleggen en informatie via intranet. In het voorjaar doen we een tweede meting voor de resultaten. Op de workshops is zeer positief gereageerd. Het doel is om bij voorkeur jaarlijks hier gericht aandacht aan te besteden.

7.4 Wet datalekken
De Wet datalekken is in januari 2016 (!) van kracht geworden en sindsdien operationeel in de gemeente. In het kader van de PDCA is de procedure dit jaar geëvalueerd en enigszins aangepast: voortaan doen medewerkers meldingen van datalekken aan de Servicedesk in plaats van aan de Ciso. Overigens is de wet datalekken onderdeel van de AVG.

8. Passende werkomgeving (structuur en cultuur van de organisatie, organisatieontwikkeling).

Wat is de status van deze ontwikkeling?
Per 1 oktober 2018 kent de gemeente een nieuwe organisatiestructuur. De organisatie kent minder managementlagen (directie en teammanagers) en minder teams (8). Eind 2018 is er een start gemaakt met de verdere organisatieontwikkeling. Deze loopt door in 2019.

Wat heeft het gekost?
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier de totale uitgaven en inkomsten van het programma in een meerjarig perspectief. Ook kunt u de uitgaven en inkomsten van de taakvelden openen. Verder vindt u de incidentele uitgaven en inkomsten horende bij dit programma en een overzicht van de reserves die aan dit programma zijn gekoppeld.
Hieronder vindt u het financieel overzicht voor dit programma. U vindt hier het saldo van het programma in een meerjarig perspectief.

Tabel 1: de inkomsten / uitgaven van het programma

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	15.660	14.032	**14.160**	13.075	11.939	12.310
Baten	-53.203	-43.143	**-44.120**	-44.107	-41.775	-41.490
Saldo programma	-37.542	-29.111	**-29.959**	-31.032	-29.835	-29.179

Tabel 2: de incidentele inkomsten en uitgaven van het programma

(€ x 1.000,-)

Toelichting	Begroot 2018		Werkelijk 2018	
	Struc-tureel	Inciden-teel	**Struc-tureel**	**Inciden-teel**
Ipads gemeenteraad		15		**19**
Wachtgelden wethouders		64		**80**
Versterken P&O en beter in control (nieuw beleid 2018)		154		**154**
Inhuur derden (resultaatbestemming jaarstukken 2017)		280		**304**
Doorontwikkeling organisatie (overheveling budget jaarstukken 2017)		37		**32**
Communicatie Omgevingsdienst Rivierenland		29		**7**
ICT Omgevingsdienst Rivierenland		214		**354**
Opleidingskosten (resultaatbestemming jaarstukken 2017)		70		**70**
Diverse stortingen reserves		2.684		**2.748**
Vrijval voorziening frictiekosten				**-627**
Storting dubieuze debiteuren				**24**
Saldo uitgaven programma	**10.452**	**3.547**	**10.995**	**3.165**
Onttrekking voorziening wachtgelden wethouders		- 64		**- 80**
Communicatie bijdrage Omgevingsdienst Rivierenland		- 29		**- 31**
ICT bijdrage Omgevingsdienst Rivierenland		-383		**- 551**
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren		0		**- 66**
Inhuur derden; bijdrage van een gemeenschappelijke regeling		0		**- 14**
Diverse onttrekkingen reserves		- 4.664		**-4.640**
Saldo inkomsten programma (excl. saldo € 407)	**-38.003**	**- 5.140**	**-38.330**	**- 5.382**

Tabel 3: de reserves die horen bij het programma

(€ x 1.000,-)

Stand reserves per 31/12	Werkelijk 2017	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Algemene reserve	2.885	**1.111**	2.073	2.245	2.705	2.705
Algemene reserve (geblokkeerde gedeelte weerstandsvermogen)	2.948	**2.750**	2.794	2.794	2.794	2.794
Egalisatie accres algemene uitkering	100	**0**	0	0	0	0
Informatie- & automatiseringsplan 2017 - 2021	417	**470**	331	279	228	178
Overlopende posten	791	**1.570**	768	788	808	828
Gemeentehuis [1]	221	**191**	160	144	128	112

[1] Betreft een reserve ter dekking van afschrijvingslasten. De omvang van de reserve is gelijk aan alle toekomstige afschrijvingen.

(x € 1.000,-)

Verbonden partijen	Werkelijk 2018
Bedrijfsvoering	**475**
Regio Rivierenland	207
Regionaal Archief Rivierenland	268

Taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Dit taakveld heeft tot doel de inkomsten uit de algemene uitkering en de overige uitkeringen uit het Gemeentefonds in beeld te houden.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 boden wij u de financiële effecten van de vier circulaires aan. Dit zijn de circulaires van maart, mei, september en december. De maartcirculaire is extra geweest vanwege het InterBestuurlijk Programma. De financiële effecten zijn verwerkt in de begroting.

Prestatie 1

Het college informeert de raad in 2018 op drie momenten over de ontwikkelingen van de Algemene Uitkering. Dat gebeurt bij de Kadernota (effecten Meicirculaire), bij de Septembercirculaire en, als er effecten zijn, ook bij de Decembercirculaire.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben verantwoord via de tweemaandsrapportages.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

De ontwikkelingen in het Gemeentefonds volgen grofweg de ontwikkelingen van de Rijksbegroting. Dat heeft invloed op de mate waarin wij als gemeente vooruit kunnen kijken. Via de tweemaandsrapportages houden we de raad op de hoogte van de ontwikkelingen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds

Wat kostte taakveld Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	5	2	**2**	3	3	3
Baten	-29.200	-30.414	**-30.527**	-32.112	-32.643	-32.979
Saldo taakveld	-29.195	-30.411	**-30.525**	-32.110	-32.640	-32.977

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds € 114 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Op 7 december jl. verscheen de decembercirculaire 2018. De omvang van het gemeentefonds (accres) wordt niet aangepast. Echter ontvangen we over de afgelopen jaren 2016 t/m 2018 wel een nabetaling van per saldo € 64.000: 2016 € 11.000 minder 2017 € 30.000 meer 2018 € 45.000 meer. Hierover bent u in de zesde tweemaandsrapportage geïnformeerd.	64		I
Over de periode oktober 2017 tot en met december 2018 ontvangen we een bijdrage voor het huisvesten van statushouders. Voorheen werd de bijdrage uitbetaald door het COA. Met ingang van oktober 2017 wordt de bijdrage achteraf uitbetaald via de meicirculaire. De bijdrage ontvangen wij bij de meicirculaire 2018. Omdat het grootste gedeelte van de periode 2018 betreft, verantwoorden we de bijdrage in 2018.	50		I
Totaal	**114**		

Saldo taakveld Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds (x € 1.000,-)

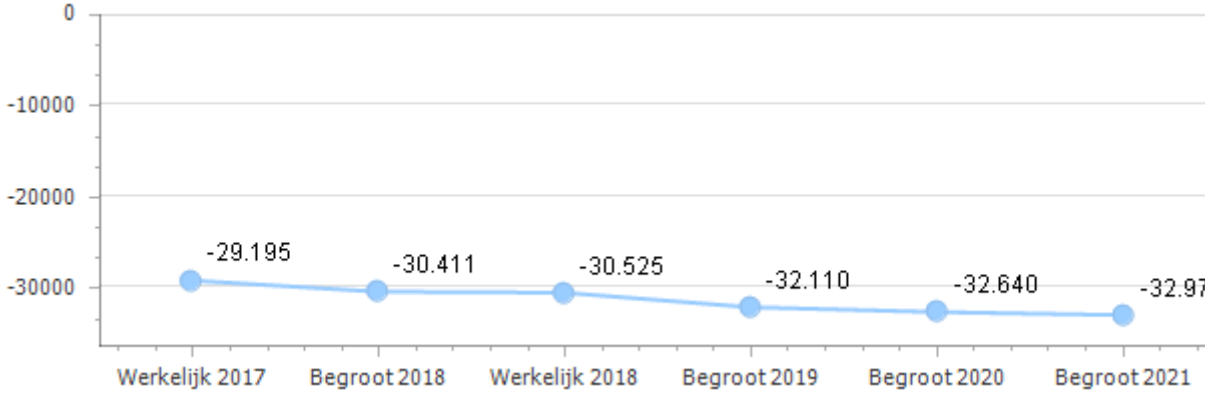

Taakveld Overhead

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc / G.J. Keller / S.T. Klein - De Jong / D.J. Russchen

Doel 1

In 2018 voldoet de gemeente Buren aan de uitgangspunten van het programma digitale overheid. Dit houdt in dat burgers en bedrijven meer zaken digitaal kunnen afhandelen met de gemeente in 2018. Digitaal werken is leidend voor hoe we processen in de organisatie inrichten.

Wat hebben we bereikt?

iBurgerzaken is in 2018 uitgebreid met rijbewijzen en reisdocumenten. In 2018 is de module i-Archief aangeschaft en ingericht. Het is ons doel om in het eerste kwartaal van 2019 het applicatiebeheer en uitvoerende archiveerwerkzaamheden te beleggen in de organisatie. Ook worden de betrokken medewerkers geïnstrueerd.

In 2017 is met het project JOIN 2e fase, waarvoor in het I&A plan budget beschikbaar is gesteld, de basis gelegd voor volledig digitaal zaakgericht werken in de gemeente Buren. De processen in JOIN zijn zo ingericht dat een basis is gelegd voor het in de toekomst verstrekken van statusinformatie via een persoonlijke internetpagina. In 2018 is Join verder doorontwikkeld, waardoor het mogelijk wordt dat in 2019 onze inwoners gebruik kunnen maken van een persoonlijke internetpagina. In 2019 willen we starten met de digitale handtekening in Join.

In 2018 hebben we ook bij de doorontwikkeling van onze website (Open Webconcept) een samenwerking opgezet met drie andere gemeenten.
Met het Open Webconcept hebben een basis gelegd om onze digitale dienstverlening aan te sluiten op de nieuwe gemeentelijke digitale snelweg (NLx).
Voor de komende jaren gaan we bekijken hoe onze belangrijkste informatiesystemen gaan aansluiten op de NLx. In 2019 willen we hier onze eerste proefprojecten mee gaan uitvoeren waarbij inwoners de voortgang en het overzicht in hun zaken eenvoudig kunnen volgen en inzien.

Doel 2

Het financieel beleid blijft gericht op het versterken van de structurele kwaliteit van de begroting en rapportages. In 2018 worden de tweemaandelijkse rapportages verder ontwikkeld. Dit geldt ook voor risicomanagement.

Wat hebben we bereikt?

Er zijn in 2018 op basis van een evaluatie verbeteringen doorgevoerd in de programmabegroting, in de P&C cyclus en in de rapportages. De begroting, de kadernota, de rekening en de tweemaandsrapportages zijn gedigitaliseerd en goed toegankelijk gemaakt. De kwaliteit van de informatie in de rapportages is verbeterd en SLIM (Smart, Leesbaar, Informatief en Mogelijk) gemaakt.

In 2018 is gestart met elke twee maanden een tussenrapportage aan te bieden. Deze zes rapportages zijn ontwikkeld om gedurende het hele jaar recente sturingsinformatie te bieden naast de kadernota, programmabegroting en jaarrekening. Eind 2018 is de werking hiervan geëvalueerd en staat het doorvoeren van een optimalisatie voor 2019 op de agenda van de raad.

Doel 3

In 2018 werken we met het inkoopsysteem CTM. Dit systeem biedt overzicht en geeft meer mogelijkheden voor actuele sturing en controle op het inkoopproces. Ook is dit onderwerp in beeld bij de Rekenkamercommissie.

Wat hebben we bereikt?

Vanaf april 2018 werken we met de tendermodule van CTM. De werkgroep is bezig met het verder inrichten van de processen, de rollen en de verantwoordelijkheden. Op dit moment vindt de implementatie van de contractenmodule plaats, zodat het hele inkoopproces van uitvraag tot contractbeheer in CTM kan plaatsvinden. Eind 2018 startten we het project professionalisering inkooporganisatie voor de uitvoering van de verbeterslagen en het borgen van de inkoopfunctie van de gemeente Buren, volgens het normenkader vermeld in het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie. In 2019 geven we hier verder invulling aan.

Doel 4

Bedrijfsvoering krijgt een sterkere positie bij de advisering over bestuursvoorstellen. Dit betekent onder andere dat er vooraf én achteraf een kwaliteitstoets plaatsvindt. Deze procesafspraken worden goed gemonitord en waar nodig bijgesteld.
Bij risicovolle en/of politiek gevoelige zaken maken we vooraf een afweging of externe juridische expertise noodzakelijk is.

Wat hebben we bereikt?
Het 'kwaliteitsvangnet' is een groep medewerkers die vooraf vanuit juridisch, financieel, taaltechnisch en algeheel kwaliteitsoogpunt alle voorstellen voorafgaand aan de collegebehandeling beoordeelt. In 2018 is de kwaliteit voldoende geweest voor een goede besluitvorming. In 2018 is ook een start gemaakt met de verbetering van de processen rondom besluitvorming en kwaliteitsborging vanuit het proces. In 2019 vindt implementatie van die processen plaats. Daarmee zal een consistent systeem ontstaan om de afgesproken kwaliteit te bereiken en te behouden

Doel 5

In 2017 stelde u het I&A plan 2017-2021 vast. Vanaf 2018 voeren we deze plannen uit. Als onderdeel van de P&C-cyclus rapporteren wij aan de raad over de voortgang van deze plannen. Daarnaast brengen we de financiële consequenties in beeld.

Wat hebben we bereikt?
De uitvoering van het I&A-beleidsplan 2017 - 2021 loopt volgens planning . Hierin zijn geen grote afwijkingen op dit moment. Jaarlijks rapporteren wij, middels een raadsinformatiebrief, in het tweede kwartaal in meer detail over de voortgang van het beleidsplan.

Doel 6

In 2017 stelde u het Strategisch Personeelsbeleid vast. De uitvoering van een aantal onderdelen is in 2017 gestart. In 2018 gaan we verder met onder andere managementinformatie en strategische personeelsplanning. De ontwikkeling van de professionele advisering vanuit P&O staat daarbij voorop.

Wat hebben we bereikt?
HR maakt een professionaliseringsslag door. Er wordt professioneel en allround geadviseerd. Zo is bijvoorbeeld advisering over ziekteverzuimbeheersing en inhuur van derden onderdeel van ingeplande HR- accountgesprekken. Daarnaast wordt in het team Advies verder gewerkt aan professionalisering van de advisering.

De volgende HR-instrumenten zijn volgens planning opgepakt in 2018:

- Doorontwikkeling van managementrapportages, kwalitatieve analyses;

In 2018 zijn managementrapportages in nauw overleg met de directie ontwikkeld. Hierin zijn de aanbevelingen van de rekenkamercommissie meegenomen. Er wordt gerapporteerd over instroom, doorstroom en uitstroom, ziekteverzuim en de gesprekkencyclus. Ook gaan we in de 2MR rapporteren over de gevolgen van de reorganisatie.
De rekenkamercommissie adviseert ook over inhuur van derden te rapporteren. Vanwege de behoefte van de directie om snel bij te kunnen sturen, doen we dit niet in de 2MR maar maandelijks.

- Implementatie van het vernieuwde proces inhuur derden;

In 2018 is een werkgroep opgestart waarin HR, Financiën en Inkoop vertegenwoordigd waren. Doel was om een praktische procedure te ontwikkelen voor inhuur. Ander doel was om sturingsinformatie voor de directie te ontwikkelen. Eind 2018 is het proces succesvol opgeleverd en geïmplementeerd.

- Optimaliseren van het inwerkprogramma nieuwe medewerkers;

In 2018 is een nieuwe introductiegids en een introductieprotocol ontwikkeld. De leidinggevende is verantwoordelijk voor de introductie van nieuwe medewerkers en volgt daarvoor het ontwikkelde introductieprotocol. Hierbij wordt dit programma op maat gemaakt. Een uitzondering is de introductie van teammanagers. Per 1 oktober 2018 is een collectief inwerkprogramma voor de teammanagers verzorgd.

Niet gepland, maar wel opgepakt en uitgevoerd is een protocol omgaan met e-mail bij afwezigheid van een medewerker. De werkgever mag, onder bepaalde voorwaarden, tijdelijk de e-mail van een afwezige medewerker inzien als er waarschijnlijk informatie in de e-mail te vinden is die voor het werk nodig is.

De volgende HR-instrumenten zijn niet opgepakt in 2018

- Project digitale personeelsdossiers;
- Implementatie van Strategische personeelsplanning;
- Opzet talentprogramma.

HR is niet toegekomen aan de ontwikkeling van bovengenoemde HR-instrumenten. Door her-prioritering en focus op de reorganisatie hebben wij andere keuzes gemaakt. Dit is mede ingegeven door een groot aantal werving- en selectieprocedures (in een krapper wordende arbeidsmarkt). Ook voerden wij een reorganisatie door. Wij zijn gestart met een organisch organisatieontwikkelingstraject. Echter, hierdoor bleek dat we niet het gewenste resultaat zouden bereiken en dat een reorganisatie nodig was. Dit betekende een forse toename van werkzaamheden van HR.

Doel 7

We willen in verbinding staan en glashelder communiceren met inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Het college ontwikkelt hiervoor Strategisch Communicatiebeleid. In 2018 leggen wij dit aan u voor.

Wat hebben we bereikt?

In 2018 hebben we het strategisch communicatiebeleidsplan opgesteld. Eind 2018heeft het college dit vastgesteld. We hebben de raad hierover in december 2018 geïnformeerd tijdens een informatiebijeenkomst.

Doel 8

Onderdeel van het I&A-plan 2017-2021 is zaakgericht werken. Hiermee bereidt de organisatie zich voor op het invoeren van een zaakvolgsysteem in 2018.

Wat hebben we bereikt?

De organisatie heeft in 2017 met het project JOIN 2^{e} fase een zaakvolgsysteem ingevoerd. In 2018 is dit project JOIN doorontwikkeld en daarmee is de basis gelegd voor volledig digitaal zaakgericht werken. Met een aantal processen die nu in Join afgehandeld worden gaan we in 2019 een proef draaien met digitaal indienen van aanvragen, digitaal afhandelen van zaken, externe rapportering over voortgang van zaken en het digitaal ondertekenen en versturen van documenten. De uitdaging in 2019 is de aansluiting van deze zaakinformatie in Join op de NLx (nieuwe digitale snelweg voor gemeenten).

Prestatie 1

Informatie over het uitvoeringsplan informele aanpak

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2018 zijn trainingen "informele aanpak" verzorgd voor circa 20 medewerkers. Op basis van de positieve ervaringen is besloten de trainingen ook in 2019 en 2020 te verzorgen, zodat alle medewerkers die hiervoor in aanmerking komen getraind worden. Mede door de trainingen is het aantal klachten dat volgens de formele processen van klachtbehandeling moest worden behandeld gedaald tot 1. Het totaal aantal klachten in 2018 bedroeg 23, waarvan 22 met de informele aanpak konden worden behandeld.

Het aantal bezwaarschriften(totaal 90) dat niet bij de commissie bezwaarschriften, om advies kwam is 33. De reden waarom behandeling niet nodig was kan divers zijn. Zeker is dat ook hier de informele aanpak van invloed op dat aantal is.

Prestatie 2
Versterken digitaal werken

Wat hebben we daarvoor gedaan?
- In 2017 en 2018 zijn iBurgerzaken en iArchief geïmplementeerd. Hiermee kunnen inwoners online burgerzaken producten 24/7 aanvragen. De beschikbare producten zijn: uittreksel, verhuizingen, aangifte geboorte, aangifte huwelijken, aangifte geregistreerd partnerschap, verklaring naamgebruik, verzoek geheimhouding, rijbewijzen en reisdocumenten.
- In 2018 hebben we ook bij de doorontwikkeling van onze website (Open Webconcept) een samenwerking opgezet met drie andere gemeenten. Met het Open Webconcept hebben een basis gelegd om onze digitale dienstverlening aan te gaan sluiten op de nieuwe gemeentelijke digitale snelweg (NLx).
- In 2017 en 2018 is met het project JOIN 2e fase de basis gelegd voor volledig digitaal zaakgericht werken in de gemeente Buren. De processen in JOIN zijn zo ingericht dat een basis is gelegd voor het in de toekomst verstrekken van statusinformatie via een persoonlijke internet pagina.
- In 2018 hebben we een onderzoek gestart om e-factureren voor ondernemers mogelijk te maken. In 2019 verwachten we dit te realiseren.

Prestatie 3
Samen On Line (doorlopende verbetering)

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Samen On Line is één van de thema's uit het I&A-beleidsplan 2017 -2021. Binnen dit thema werken we aan online toepassingen die de in- en externe dienstverlening verbeteren. In 2017 hebben we een grote stap gemaakt met de vervanging van onze website en het intranet met de implementatie van een Open Webconcept. Hiermee zijn we minder afhankelijk geworden van de "roadmap" en kostenplaatje van onze oude leverancier. We zijn nu weer zelf in staat keuzes te maken in nieuwe toepassingen. In 2018 zijn we actief op zoek gegaan naar partnergemeenten waarmee we dit actief samen verder kunnen oppakken. In november 2018 hebben we met de gemeenten Heerenveen, Lansingerland en Súdwest-Fryslân een intentieverklaring voor deze samenwerking getekend.
In 2019 gaan we de samenwerking verder vormgeven en gaan we aan de slag met de uitvoering van de uitkomsten uit de strategische opgave "visie op dienstverlening".

Prestatie 4
Informatieplan (projecten uit projectenkalender 2018)

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In juni heeft de raad een raadsinformatiebrief gehad over de uitvoering van het I&A plan in 2017 en de plannen voor 2018. In 2018 hebben bijna alle projecten uitgevoerd die op de planning stonden. Wel zijn een aantal projecten uitgesteld omdat onduidelijk is wat er landelijk gaat gebeuren met deze projecten. Zo zijn de collectieve voorzieningen van de VNG voor het digitaal aangifte van overlijden en de digitale verhuisservice gestaakt en worden er door de VNG nieuwe plannen gemaakt om zaken samen te gaan organiseren. In 2018 hebben we daarom samenwerking gezocht met andere gemeenten bij de realisatie van de digitale dienstverlening. In november 2018 hebben we deze samenwerking met vier gemeenten bestuurlijk bekrachtigd. We hebben ons hiermee voorbereid op de aansluiting op de nieuwe digitale snelweg NLx.

Prestatie 5
P&C-cyclus, tweemaandsrapportages, sturing en planning

Wat hebben we daarvoor gedaan?
Er zijn in 2018 op basis van een evaluatie verbeteringen doorgevoerd in de programmabegroting, in de P&C cyclus en in de rapportages. De begroting, de kadernota, de rekening en de tweemaandsrapportages zijn gedigitaliseerd en goed toegankelijk gemaakt. De kwaliteit van de informatie in de rapportages is verbeterd en SLIM (Smart, Leesbaar, Informatief en Mogelijk) gemaakt.

In 2018 is gestart met elke 2 maanden een tussenrapportage aan te bieden. Deze 6 rapportages zijn ontwikkeld om gedurende het hele jaar recente sturingsinformatie te bieden naast de kadernota, programmabegroting en jaarrekening. Eind 2018 is de werking hiervan geëvalueerd en staat het doorvoeren van een optimalisatie voor 2019 op de agenda van de raad.

Prestatie 6
Managementinformatie over personeel

Wat hebben we daarvoor gedaan?
In 2018 zijn managementrapportages in nauw overleg met de directie ontwikkeld. Hierin zijn de aanbevelingen van de rekenkamercommissie meegenomen. Er wordt gerapporteerd over instroom, doorstroom en uitstroom, ziekteverzuim en de gesprekkencyclus. Ook gaan we in de 2MR rapporteren over de gevolgen van de reorganisatie.
De rekenkamercommissie adviseert ook over inhuur van derden te rapporteren. Vanwege de behoefte van de directie om snel bij te kunnen sturen, doen we dit niet in de 2MR maar maandelijks.

Prestatie 7
Informatie over de uitvoering van het Strategisch Personeelsbeleid

Wat hebben we daarvoor gedaan?
De volgende HR-instrumenten zijn volgens planning opgepakt in 2018:
- Doorontwikkeling van managementrapportages, kwalitatieve analyses;
- Implementatie van het vernieuwde proces inhuur derden;
- Optimaliseren van het inwerkprogramma nieuwe medewerkers;
- Protocol omgaan met e-mail bij afwezigheid van een medewerker.

Door her-prioritering en focus op de reorganisatie zijn niet alle HR -instrumenten aangepast. Er is een groot aantal werving- en selectieprocedures geweest (in een krapper wordende arbeidsmarkt). Zoals eerder bij de bedrijfsvoering gemeld, voerden wij ook een reorganisatie door. Dit betekende een forse toename van werkzaamheden van HR. Denk hierbij aan het toepassen van het sociaal statuut en begeleiden bij het opzetten van een leiderschaps- en organisatieontwikkelingsprogramma.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen
Invoering vennootschapsbelasting (VPB)
In januari van 2019 is samen de juridische adviseur van BakerTilly het aangifte-dossier 2017 grotendeels opgesteld. De laatste onderdelen met betrekking tot de grondexploitaties worden in mei en juni uitgezocht. De verwachting is, dat we voor de zomervakantie een nihil-aangifte gaan indienen bij de belastingdienst. In de loop van dit jaar gaan we ook het aangifte-dossier VPB 2018 opstellen. Het is nog onbekend waar we in 2018 op uitkomen. We informeren u in de loop van 2019 over de eventuele financiële gevolgen.

Bijdrage VNG
De bijdrage aan de VNG is voor 2018 verhoogd met afgerond € 30.000,- Tot en met 2017 werd dit gedeelte van de bijdrage van de VNG ingehouden op de algemene uitkering. Als compensatie is de algemene uitkering voor 2018 verhoogd met € 30.000.- Deze aanpassing is dus budgettair neutraal

Achtergrondinformatie
Voor dit taakveld zijn de volgende wettelijke indicatoren verplicht:
- Formatie per 1.000 inwoners (eigen berekening) : 2017 5,15 fte/2018 5,30 fte
- Bezetting per 1.000 inwoners (eigen berekening) : 2017 4,77 fte/2018 4,72 fte
- Apparaatskosten in euro per inwoner (eigen berekening) : € 348
- Externe inhuur als % van totale loonsom (eigen budget) : 2,5% structureel budget
- Overhead als % van de totale lasten (eigen berekening) : 15,3 % van de totale lasten

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld Overhead

Wat kostte taakveld Overhead *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	8.022	8.988	**8.605**	9.497	8.997	8.508
Baten	-1.536	-564	**-998**	-1.209	-1.086	-804
Saldo taakveld	6.487	8.423	**7.607**	8.288	7.910	7.704

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Overhead € 816 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Gemeentehuis: - Energiekosten: *deze kosten* vallen al enkele jaren positief uit, vanwege gunstige tarieven en een goedwerkende installatie. De raming is bijgesteld in 2019. - Een aantal investeringen voor het gemeentehuis zijn nog niet uitgevoerd. Hierdoor zijn de kapitaallasten (rente en afschrijving) voor het gemeentehuis lager.	30 70		I
Salariskosten personeel: - op de salariskosten is in 2018 minder uitgeven € 78 V - doorberekende salariskosten + uitkeringen € 85 V - extra kosten van inhuur personeel tlv vacatureruimte € 153 N Totaal € 10 V	10		I
Pensioenen wethouders: Ieder jaar maken wij een actuele berekening van de pensioenverplichtingen aan de wethouders. Op basis van de berekening per 31-12-2018 blijkt dat we € 44 extra moeten storten in de voorziening.		44	I
Dubieuze debiteuren: Ieder jaar maken wij een actuele berekening van de dubieuze debiteuren. Op basis van de berekening per 31-12-2018 blijkt dat € 63 vrijvalt, omdat de voorziening te hoog is	63		I
Automatische incasso belastingaanslagen Het aantal mensen dat gebruikt maakt van automatische incasso neemt toe. Hierdoor stijgen de kosten. Ongeveer de helft van onze inwoners maakt nu gebruik van automatische incasso		26	S
Automatisering: Het batige saldo van ICT wordt voornamelijk veroorzaakt door externe dienstverlening (ODR & Lingewaal) *N.B. Dit bedrag is op taakveld 0.10 Mutaties reserves verrekend met de bestemmingsreserve ICT*	77		I
Opleidingskosten personeel: Voor een toelichting wordt verwezen naar het formulier resultaatover-heveling.		41	I
Communicatie: De werkzaamheden voor de ODR zijn grotendeels door eigen medewerkers uitgevoerd. het contract met de ODR is op 1 april 2018 beëindigd.	24		I
Rentekosten investering gemeentehuis: In de begroting is 1% rente toegerekend over de boekwaarde van het gemeentehuis. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het rentepercentage bijgesteld naar 0%. Dat geeft hier een voordeel van € 44 Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar het taakveld Treasury.	44		I
Van enkele oude openstaande debiteuren uit 2017 en één debiteur 2018 (personen van wie we nog geld moeten ontvangen) is het oordeel van de accountant dat we onvoldoende zichtbaar kunnen aantonen dat deze debiteuren nog overgaan tot betalen. Hiervoor moeten we geld opzij zetten, mochten we het geld niet ontvangen.		25	I

Gevolg: een nadelig financieel effect van € 120.000 op het saldo van de jaarrekening 2018. Waarvan € 25.000 dit taakveld en € 95.000 op taakveld Wonen en bouwen.			
In 2018 nam de gemeenteraad het besluit € 627.000 te reserveren middels een voorziening Frictiekosten bedrijfsvoering. Als gevolg van aangescherpte regelgeving omtrent het creëren van voorzieningen is deze voorziening niet toegestaan. Daarom is deze reservering teruggedraaid.	627		I
Overige kleine afwijkingen	7		
Totaal	**952**	**136**	

Saldo taakveld Overhead (x € 1.000,-)

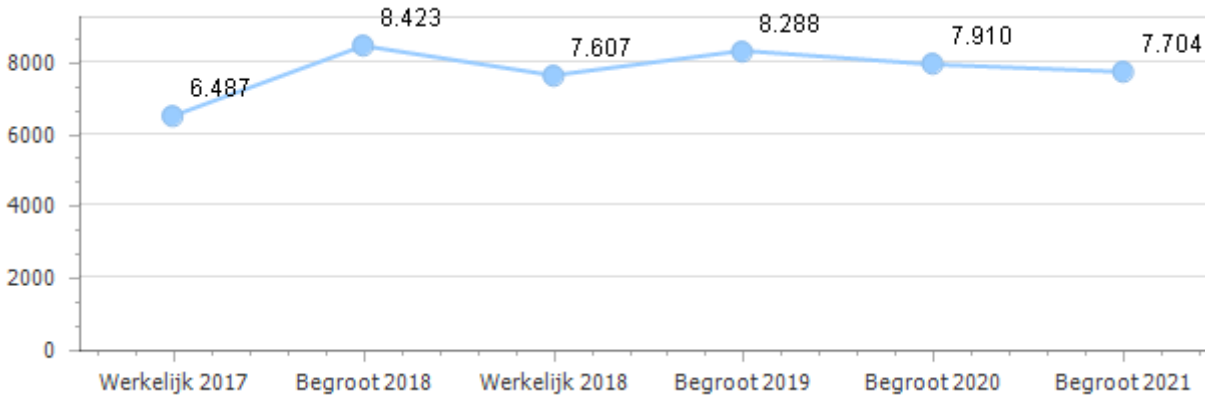

Taakveld Belastingen overig

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Binnen de huidige wet- en regelgeving realiseren we de opbrengsten hondenbelasting en precariobelasting.

Wat hebben we bereikt?

We hebben binnen de huidige wet- en regelgeving de opbrengsten van de hondenbelasting en precariobelasting gerealiseerd.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Motie RM&A/17/00352 roept het college op om de hondenbelasting af te schaffen. Deze motie heeft tot gevolg dat er een dekkingsbehoefte van ca. € 207.000,- ontstaat in de algemene middelen. Een verdere toelichting vindt u in de financiële beschouwingen.

De aanslag precariobelasting is gebaseerd op het aantal strekkende meters buizen, kabels, draden of leidingen dat in gemeentegrond ligt. Een voorbeeld hiervan is de gasleiding die in gemeentegrond ligt. Deze belasting is een hoge kostenpost voor de netbeheerder. Een risico kan zijn dat de netbeheerder in beroep gaat tegen de hoogte van het tarief. Als de rechter het beroep gegrond verklaart, heeft dit financiële gevolgen. Dit risico is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing onder de post overige risico's.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld Belastingen overig

Wat kostte taakveld Belastingen overig *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	49	60	**60**	70	70	70
Baten	-1.399	-1.427	**-1.421**	-1.421	-1.421	-1.421
Saldo taakveld	-1.350	-1.367	**-1.361**	-1.351	-1.351	-1.351

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Belastingen overig € 6 nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Lagere opbrengst hondenbelasting Er is ruim € 201.000,- ontvangen aan hondenbelasting. Dat is iets minder dan geraamd.		6	I
Totaal		**6**	

Saldo taakveld Belastingen overig (x € 1.000,-)

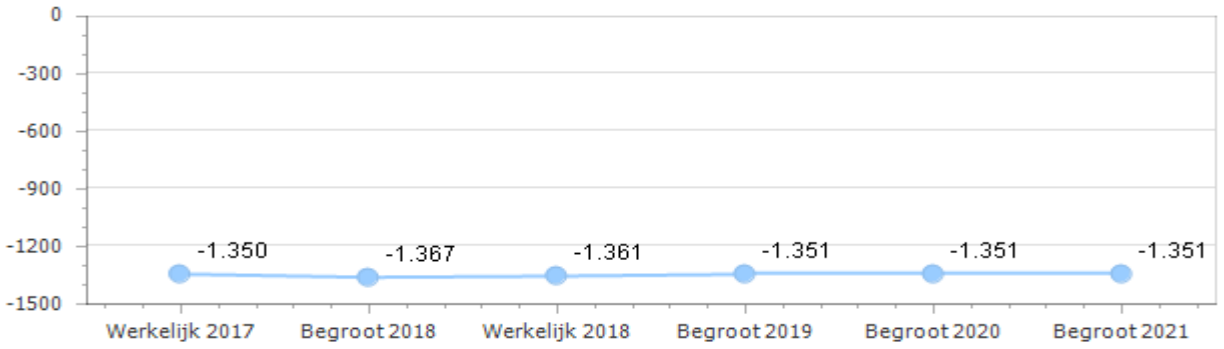

Taakveld OZB Woningen

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Binnen de huidige wet- en regelgeving realiseren we de OZB-opbrengst voor woningen.

Wat hebben we bereikt?

We hebben binnen de huidige wet- en regelgeving de opbrengsten van de OZB gerealiseerd. De OZB is opgelegd in februari 2018. De helft van de aanslagen wordt geïnd via automatische incasso.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen te vermelden.

Achtergrondinformatie

Het Rijk verplicht de gemeente beleidsindicatoren in de begroting en jaarrekening op te nemen. Deze zijn voor de gemeente Buren:

- de gemiddelde WOZ-waarde van woningen: 284.000 euro in 2018

Deze en andere informatie is terug te vinden op de website: www.waarstaatjegemeente.nl.

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld OZB Woningen

Wat kostte taakveld OZB Woningen *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	315	320	**343**	323	323	323
Baten	-3.794	-3.836	**-3.868**	-3.970	-3.970	-3.970
Saldo taakveld	-3.479	-3.515	**-3.526**	-3.647	-3.647	-3.647

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld OZB woningen € 11 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Hogere opbrengst OZB	43		I
Hogere kosten taxaties. Nu taxeren we nog op basis van de inhoud van de woningen. In de toekomst wordt dit op basis van oppervlakte. In 2018 zijn al voorbereidingskosten gemaakt voor deze verplichte overgang.		28	I
Overige kleine afwijkingen.		4	I
Totaal	**43**	**32**	

Saldo taakveld OZB Woningen (x € 1.000,-)

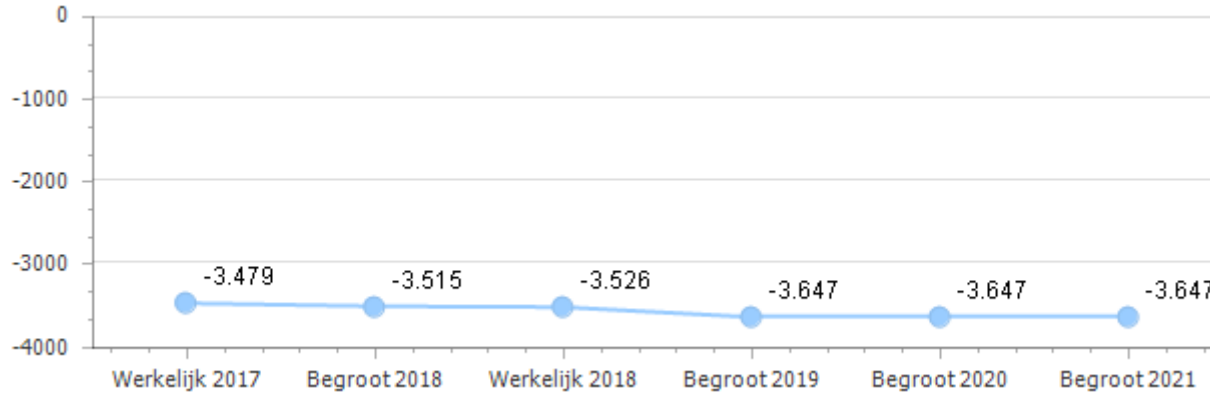

Taakveld OZB niet-woningen

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Binnen de huidige wet- en regelgeving realiseren we de OZB-opbrengst voor niet-woningen.

Wat hebben we bereikt?

Binnen de huidige wet- en regelgeving realiseren we de OZB-opbrengst voor niet-woningen. De OZB is opgelegd in februari 2018. De helft van de aanslagen wordt geïnd via automatische incasso.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Er zijn geen risico's of belangrijke ontwikkelingen te vermelden.

Achtergrondinformatie

- Klik *hier* over het OZB-tarief niet-woningen.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld OZB niet-woningen

Wat kostte taakveld OZB niet-woningen *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	32	47	**47**	50	50	50
Baten	-1.742	-1.713	**-1.699**	-1.754	-1.754	-1.754
Saldo taakveld	-1.710	-1.666	**-1.652**	-1.703	-1.703	-1.703

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld OZB-niet woningen € 14 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Lagere opbrengst OZB Op dit taakveld is bijna € 1.699.000,- ontvangen aan OZB voor bedrijven. Dat is iets minder dan geraamd.		14	I
Totaal		**14**	

Saldo taakveld OZB niet-woningen (x € 1.000,-)

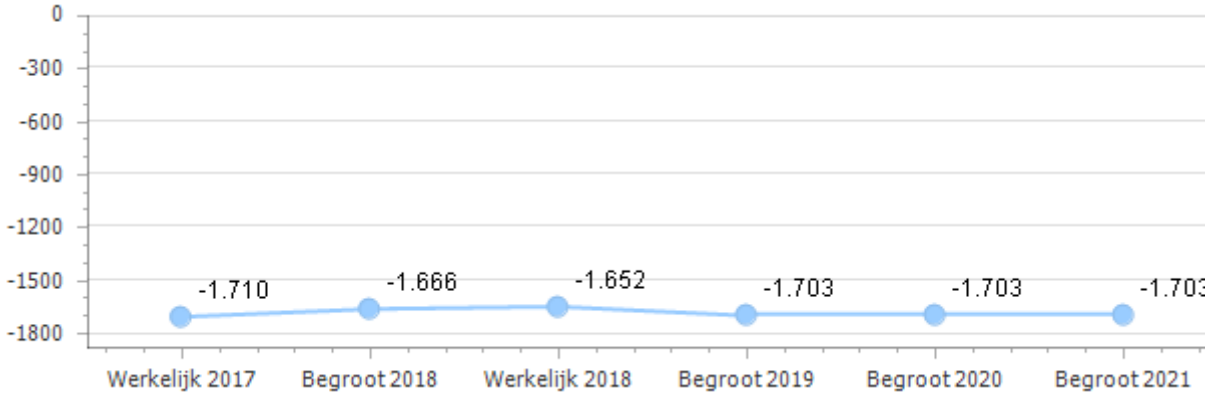

Taakveld Bestuur

Portefeuillehouder: J.A. de Boer MSc / S.T. Klein - De Jong

Doel 1

In 2018 zijn de verkiezingen. Dit betekent dat er een nieuw coalitieprogramma komt na de verkiezingen. Het eerste kwartaal geven we nog uitvoering aan het huidige coalitieakkoord. De nieuwe gemeenteraad kan bij de Kadernota 2019 verder richting geven aan hun programma. De volledige uitwerking vindt plaats in de begroting 2019.

Wat hebben we bereikt?

De verkiezingen zijn goed verlopen. Het inwerkprogramma van de raad is in 2018 voor een groot gedeelte afgerond. Er is tevens een coalitieakkoord vastgesteld. De inhoudelijke vertaling van het coalitieakkoord is verwerkt in de begroting 2019. We zijn met de raad in gesprek over een bestuurlijke planning die betrekking heeft op de hele bestuursperiode. Daarnaast loopt het project besturingsfilosofie. Met als thema's onderlinge samenwerking (raad, college, organisatie), grip op regionale samenwerking en burgerparticipatie.

De raad prioriteerde in 2018 in de begroting de volgende drie thema's:
1. Klimaat en duurzaamheid;
2. Regionale economie;
3. Kerngericht werken.

De thema's zijn in september door de raad vastgesteld.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Het Rijk heeft een gezamenlijke agenda en budget (IBP) vastgesteld samen met alle overheidslagen om twaalf opgaven te realiseren. Dit is een gezamenlijke bestuurlijke aanpak die past bij de aanpak van maatschappelijke opgaven van deze tijd. Dit is wat burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven van hun contact met de overheid verwachten. De precieze rol van de gemeente is vooral op financieel vlak nog niet duidelijk. Dit betekent dat het beleid nog moet worden ontwikkeld, dat onduidelijk is wat de maatregelen gaan zijn en dus ook wat de financiële consequenties zullen zijn.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Bestuur Taakveld

Wat kostte taakveld Bestuur *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.643	1.717	**1.766**	1.666	1.625	1.644
Baten	-293	-178	**-194**	-136	-99	-99
Saldo taakveld	1.350	1.539	**1.572**	1.531	1.526	1.545

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Bestuur € 33 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Extra storting in de voorziening pensioenen wethouders. Ieder jaar wordt er een actuele berekening gemaakt voor de pensioenverplichtingen van de wethouders. Op basis van deze berekening is er extra geld gestort		43	I
Overige kleine afwijkingen.	10		I
Totaal	**10**	**43**	

Saldo taakveld Bestuur (x € 1.000,-)

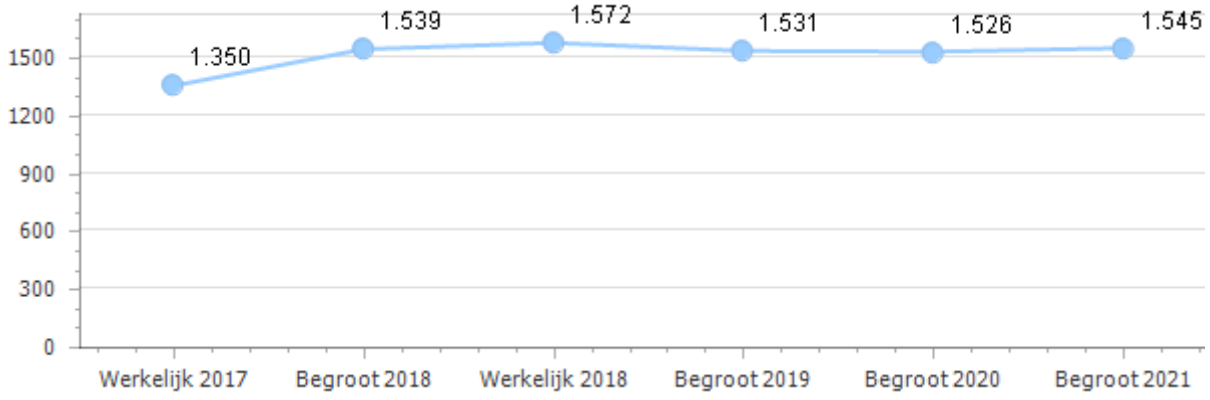

Taakveld Treasury

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Het doel van het taakveld Treasury is de financiering van het gemeentebeleid en/of het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. We streven naar zo min mogelijk financieringskosten en het beperken van de risico's. Dat doen we ook in 2018 door middel van totaalfinanciering.

Wat hebben we bereikt?

Maandelijks beoordelen we of het nodig is om een kortlopende kasgeldlening aan te trekken. Indien we over een langere periode over onze kasgeldlimiet gaan, trekken we een langlopende geldlening aan. Op dit moment is dat nog niet nodig. In 2019 ontvangt de raad het geactualiseerde treasurystatuut ter vaststelling , aan de hand van de nieuwe organisatie.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Het grootste risico op het gebied van financiering is het renterisico, dat ontstaat als we leningen aantrekken. We voldoen hierbij aan de landelijke renterisiconorm waarover u in de paragraaf financiering meer leest. In 2018 hebben we aan de kasgeldlimiet voldaan. Hierdoor is het renterisico beperkt gebleven. We lopen geen liquiditeitsrisico omdat we als gemeente voldoende leningen kunnen aantrekken.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.
- Klik *hier* voor cijfers over de netto schuld per inwoner en voor cijfers over de uitleenquote.

De inkomsten / uitgaven van Treasury Taakveld

Wat kostte taakveld Treasury *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	-134	-414	**-26**	-198	-198	-185
Baten	-168	-155	**-158**	-138	-133	-128
Saldo taakveld	-302	-569	**-183**	-336	-331	-314

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld Treasury € 386 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Rente investeringen Op dit taakveld worden alle rentekosten verantwoord. Daarna worden de rentekosten doorberekend naar de andere taakvelden. In de begroting 2018 zijn we uitgegaan van een renteomslagpercentage van 1%. Bij de jaarrekening wordt dit percentage opnieuw berekend. We komen nu op basis van de werkelijke rentekosten uit op een afgerond percentage van 0%. Voor de berekening wordt verwezen naar de paragraaf financiering. Dit betekent dat we vanaf taakveld Treasury veel minder rentekosten doorberekenen. Dat is op dit taakveld een nadeel, maar dit nadeel komt als voordeel terug op alle andere taakvelden.		397	I
Overige kleine afwijkingen.	11		I
Totaal	**11**	**397**	

Saldo taakveld Treasury (x € 1.000,-)

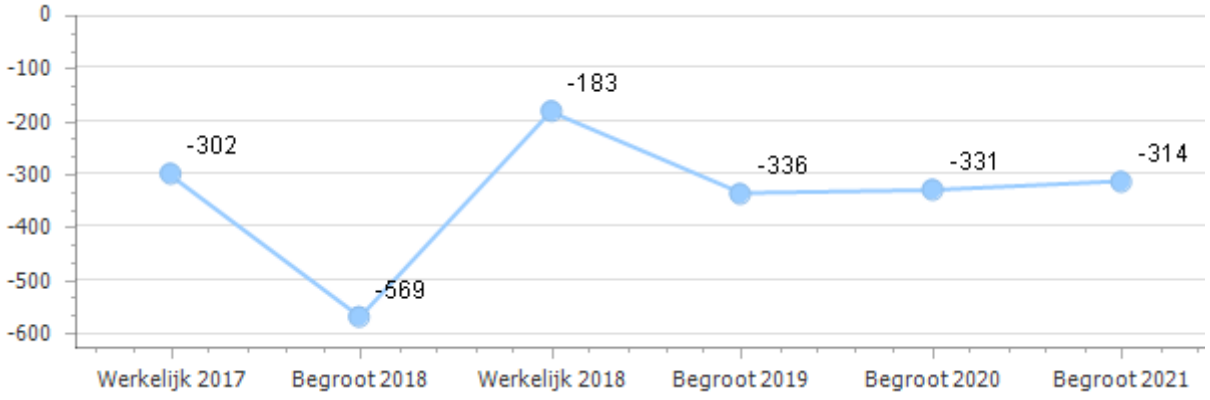

Taakveld Overige baten en lasten

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

We brengen alle baten en lasten (inkomsten en uitgaven) in beeld die we (nog) niet aan een specifiek taakveld kunnen toerekenen.

Wat hebben we bereikt?

De stelpost voor onvoorziene uitgaven is eerder bij de begrotingsbehandeling geschrapt. Op dit taakveld zijn de kosten voor inhuur derden verantwoord. Dit is het geval, omdat bij het vaststellen van de begroting nog niet bekend is waar inhuur nodig is. Voor de rest zijn er geen andere stelposten.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Dit is een taakveld dat we vooral gebruiken als administratieve ondersteuning. Risicovolle ontwikkelingen melden we in de overige taakvelden of in de paragrafen.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld Overige baten en lasten

Wat kostte taakveld Overige baten en lasten *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	828	596	**615**	312	776	1.301
Baten	-163	0	**-14**	0	0	0
Saldo taakveld	665	596	**601**	312	776	1.301

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld overige baten en lasten € 5 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Op dit taakveld worden de kosten voor inhuur personeel van derden verantwoord. In totaliteit gezien voor de totale organisatie is er een overschrijding van € 5.000,-.		5	I
Totaal		**5**	

Saldo taakveld Overige baten en lasten (x € 1.000,-)

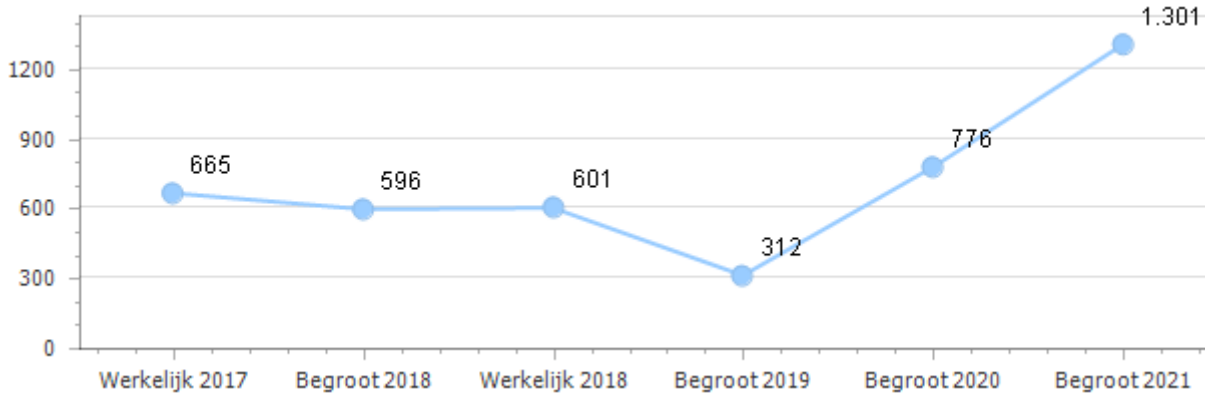

Taakveld Mutaties reserves

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Het taakveld mutaties reserves brengt het totaal aan onttrekkingen uit en stortingen in reserves in beeld.

Wat hebben we bereikt?

In principe zijn alle onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves conform de raadsbesluiten. In 2018 zijn er twee uitzonderingen:

- In de bestemmingsreserve ICT is conform het raadsbesluit I&A-plan 2017-2021 het 'voordeel' over 2018 gestort in de reserve ICT;
- Er is een extra storting gedaan in de bestemmingsreserve Omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening door extra inkomsten.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

Het geld dat we beschikbaar hebben in de algemene vrije reserve is relatief beperkt. Dat blijft de komende jaren naar alle waarschijnlijkheid zo. Dat betekent dat er minder incidentele middelen voor beleidsinitiatieven beschikbaar zijn.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld Mutaties reserves

Wat kostte taakveld Mutaties reserves *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	3.437	2.684	**2.748**	1.311	260	480
Baten	-14.909	-4.857	**-4.834**	-3.366	-668	-334
Saldo taakveld	-11.472	-2.174	**-2.086**	-2.055	-408	146

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld reserves € 88 (nadeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Het nadeel bestaat uit twee onderdelen: 1. Storting in de bestemmingsreserve I&A-plan 2017-2021: Bij het raadsbesluit Z17-47091 is besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve I&A-beleidsplan 2017-2021 en de jaarlijkse overschotten/tekorten te verrekenen met deze reserve. *N.B.: Bij het taakveld* Overhead *kunt u zien dat er een voordeel is van € 77.000,- op het onderdeel ICT.*		77	I
2. Door de initiatiefnemer binnen Centrumvoorziening Lienden is een kunstbijdrage betaald voor Winkelcentrum Midden Betuwe. Dit bedrag reserveren we in de reserve Omgevingsgerichte uitgaven & bovenplanse verevening totdat het kunstwerk wordt geplaatst. De inkomst is verantwoord binnen taakveld Ruimtelijke ordening.		11	I
Totaal		**88**	

Saldo taakveld Mutaties reserves (x € 1.000,-)

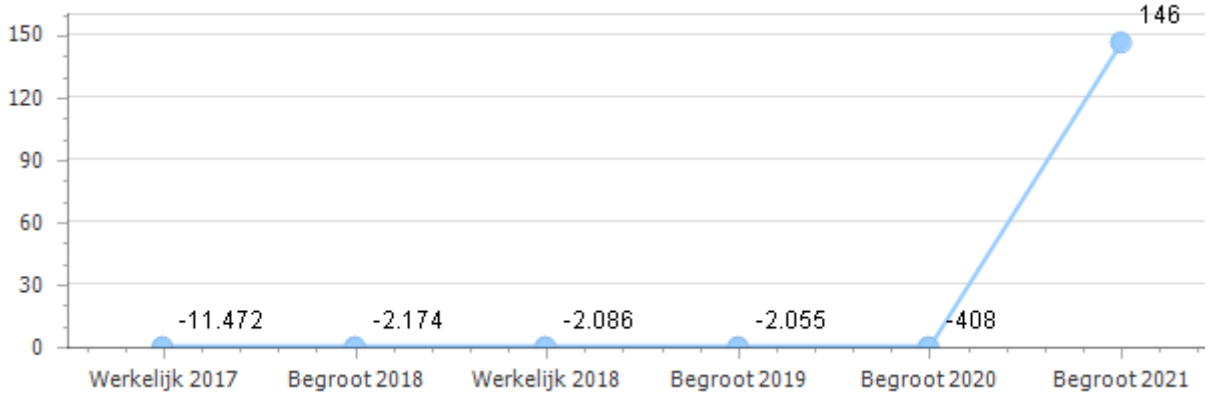

Taakveld Resultaat van de rekening baten en lasten

Portefeuillehouder: S.T. Klein - De Jong

Doel 1

Dit taakveld brengt het saldo van de begroting en jaarrekening in beeld. Het is het financiële overschot of tekort dat de gemeente behaalt.

Wat hebben we bereikt?

Gedurende het jaar is het saldo van de begroting in beeld gebracht aan de gemeenteraad. Hier is het saldo van de jaarrekening verantwoord. De bedrag ziet u terug in de verschillenanalyse.

Risico's en belangrijke ontwikkelingen

De afgelopen jaren stond de gemeentelijke begroting onder druk. De verwachting is dat het lastig blijft om tot een structureel sluitende begroting te komen. Onze afhankelijkheid van de uitgaven van het Rijk speelt daarbij een grote rol. De mogelijkheid om eigen middelen te genereren, is voor gemeenten relatief beperkt.

Achtergrondinformatie

- U vindt *hier* wat de gemeente nu al doet voor dit taakveld.

De inkomsten / uitgaven van Taakveld Resultaat v.d. rekening baten en lasten

Wat kostte taakveld Resultaat v.d. rekening baten en lasten *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	1.464	33	**0**	39	33	117
Baten	0	0	**-407**	0	0	0
Saldo taakveld	1.464	33	**-407**	39	33	117

Verschillenanalyse

Saldo Taakveld resultaat van de rekening € 964 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Het nadelige saldo van de jaarrekening 2018 is afgerond € 931.000,-. Eerder werd een batig saldo van € 33.000,- verwacht. Daardoor ontstaat een resultaat dat € 33.000,- minder nadelig is dan eerder verwacht, namelijk € 964.000,-. Het negatieve saldo wordt hier als een inkomst opgenomen om de exploitatie 2018 precies op € 0,00 te laten lopen. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar de verschillenanalyse.	964		I
Totaal	**964**		

Saldo taakveld Resultaat v.d. rekening baten en lasten (x € 1.000,-)

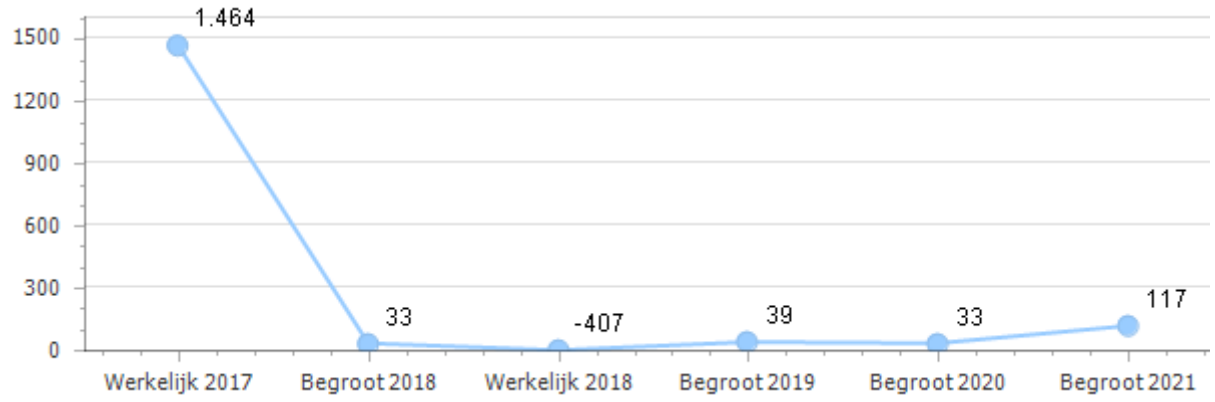

Hoofdstuk 2 Paragrafen

Lokale Heffingen

Inleiding
In deze paragraaf geven we inzicht in de ontwikkeling van onroerende zaakbelasting (OZB), riool- en afvalstoffenheffing, precario-, honden- en toeristenbelasting en leges. Ook geven we inzicht in de opbouw van de kostendekkende tarieven.

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft vanaf 2017 voor dat de paragraaf lokale heffingen informatie bevat over de opbouw van de verschillende tarieven. In de alinea Leges en kostentoerekening vindt u hierover meer informatie, met name over de toerekening van de overhead. De werkwijze die de raad hierin prefereert, nemen we op in de financiële verordening.

Ontwikkelingen
Het tarief van de precariobelasting mag vanaf 2016 niet verder worden verhoogd. Bij de andere belastingen en leges is geen sprake van ontwikkelingen.

Risico's
Bij het opstellen van de begroting 2018 was het belangrijkste risico binnen de lokale heffingen het op termijn afschaffen van de precariobelasting. Vanaf 2022 mag er niet meer geheven worden op kabels en leidingen. Het Rijk geeft geen alternatief dus we moesten zelf op zoek naar alternatieve dekking.Bij de kadernota 2019 is deze alternatieve dekking gevonden.

Uitleg gemeentelijke belastingen en rechten

Volgens de Gemeentewet kan de gemeente belastingen en rechten heffen. Er bestaat een verschil tussen belastingen en rechten. Bij een belasting mag de gemeente het tarief en de opbrengst zelf bepalen. De onroerende zaakbelasting (OZB) is in Buren de belangrijkste lokale belasting. Daarnaast heeft Buren toeristenbelasting, hondenbelasting, rioolheffing en (via AVRI) de afvalstoffenheffing.

De gemeente heft ook precariobelasting op kabels en leidingen die in gemeentegrond liggen. Deze belasting wordt door de netbeheerder betaald. Burgers krijgen hier geen aanslag voor van de gemeente.

Bij de zogenaamde rechten is de gemeente niet helemaal vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal kostendekkend zijn. Tegenover de betaling van rechten staan rechtstreekse diensten. Er mag dus niet bewust winst op worden gemaakt. De kostendekking wordt beoordeeld op basis van de begrote inkomsten en uitgaven. Wij kennen begrafenisrechten en de leges voor bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen en vergunningen.

Inkomsten belastingen en rechten

Grafisch ziet de opbrengst van de belastingen en rechten over de periode 2013-2018 er als volgt uit:

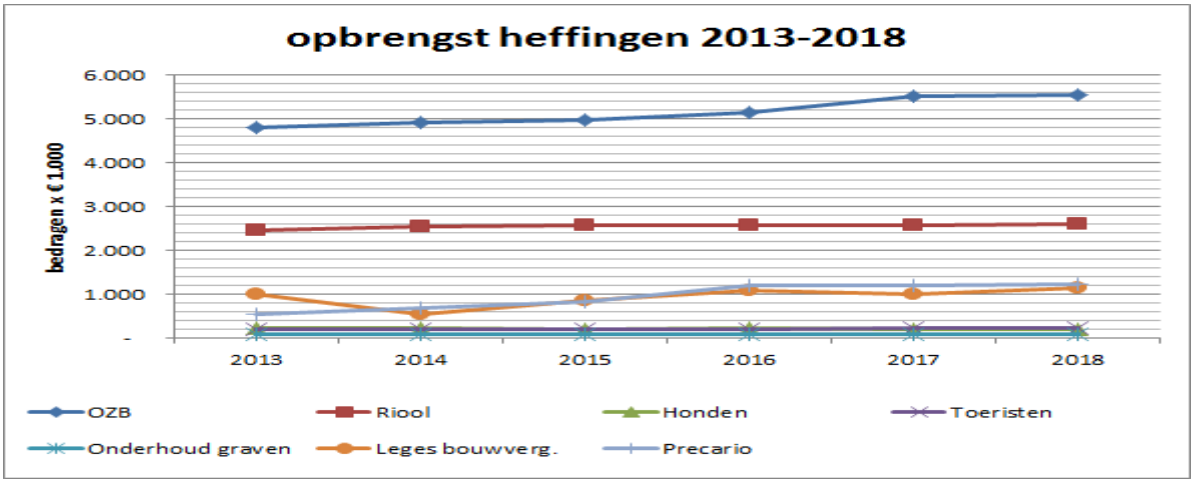

Tarievenbeleid

Wij hanteren in onze gemeente het uitgangspunt dat de belastingdruk zo laag mogelijk moet zijn. Op het moment dat er extra geld nodig is, verhogen we niet automatisch de belastingen. We proberen eerst op de uitgaven te korten. Per onderdeel ziet het beleid er als volgt uit:

OZB-opbrengst
De OZB-opbrengst in 2018 is € 30.000,- hoger dan geraamd. De oorzaak is moeilijk aan te wijzen, maar het is een combinatie van toename van het bouwvolume en het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ-waarde.

Toeristenbelasting
Het tarief van 2018 is vrijwel gelijk gebleven aan dat van 2017. Het tarief bedraagt € 1,23 per persoon, per overnachting.

Hondenbelasting
De tariefopbouw van de hondenbelasting is eenvoudig. De hondenbezitter betaalt een vast bedrag per hond, per jaar. Voor een kennel wordt de enige uitzondering gemaakt. Degene die een beroep doet op een kennelregistratie wordt voor een vast bedrag aangeslagen, onafhankelijk van het aantal honden dat aanwezig is. Bij het opstellen van de Kadernota 2018 is als uitgangspunt genomen dat het tarief ten opzichte van 2017 stijgt met de inflatiecorrectie uit de meicirculaire (2,4%). Het tarief voor 2018 komt daarmee op € 64,65 per hond en voor een kennel € 353,95.

Precariobelasting
Het tarief voor precariobelasting op kabels en leidingen is een bedrag per strekkende meter kabel of leiding. Het tarief voor 2018 is gelijk gebleven ten opzichte van 2017. Het tarief bedraagt € 5,-. Wettelijk gezien mag er precariobelasting worden opgelegd voor kabels en leidingen van gas, water en elektriciteit. Contractueel is echter vastgesteld dat er geen belasting op water en elektriciteit mag worden opgelegd. Dit is de reden dat de gemeente Buren alleen precariobelasting oplegt voor gasleidingen. Deze belasting vervalt op 1 januari 2022. Dit is korter dan het eerdere wetsvoorstel waarin werd gesproken over een termijn van 10 jaar.Wettelijk is bepaald dat er geen precariobelasting mag worden geheven voor leidingen van telecommunicatie. Deze categorie kunnen we dus ook niet aanslaan, omdat deze is vrijgesteld.

Rioolheffing
Het tarief van de rioolheffing komt voort uit de dekking van het gemeentelijk rioleringsplan. Voor 2018 kon volstaan worden met het handhaven van het tarief. De tariefdifferentiatie tussen woningen (1 x tarief) en niet-woningen (2 x tarief) blijft hier van toepassing. Voor 2018 gelden tarieven van € 217,- en € 434,- voor een woning, respectievelijk een niet-woning.

Onderhoudsrecht graven
In het vastgestelde Beleidsplan gemeentelijke begraafplaatsen is vastgelegd dat het beheer van begraafplaatsen kostendekkend moet zijn. In 2018 bedroeg het tarief € 125,50. Door een verplichte afkoopsom bij nieuwe uitgegeven graven loopt de opbrengst jaarlijks onderhoudsrecht terug.

Tabel: Ontwikkeling tarieven en inkomsten

	2016 (realisatie)	2017 (realisatie)	2018 (realisatie)	% stijging / daling 2018 t.o.v. 2017
Tarief OZB-woningen (%)	0,1257	0,1320	0,1313	- 0,5
Totaal WOZ-waarde van woningen x 1.000	2.803.322	2.852.515	2.925.753	
Inkomsten OZB-woningen (€) x 1.000	**3.515**	**3.794**	**3.841**	
Tarief OZB niet-woningen eigendom (%)	0,2256	0,2460	0,2385	-3,0
Tarief OZB niet-woningen gebruik (%)	0,1894	0,1926	0,1832	-4,9
Totaal WOZ-waarde niet-woningen x 1.000	434.324	441.568	438.385	
Inkomsten OZB niet-woningen (€) x 1.000	**1.616**	**1.742**	**1.699**	
Tarief toeristenbelasting (€)	1,21	1,22	1,23	+0,9
Aantal losse overnachtingen	52.500	52.500	76.500	
Aantal vaste standplaatsen (niet in gebruik door inwoners van Buren)	1.200	1.200	720	
Inkomsten toeristenbelasting (€) x 1.000	**198**	**209**	**228**	
Tarief hondenbelasting (per hond)	63,20	63,75	64,65	+1,4
Tarief hondenbelasting (kennel)	345,95	349,05	353,95	+1,4
Aantal geregistreerde honden	ca. 3.300	ca. 3.100	ca. 3.000	
Aantal geregistreerde kennels	12	12	12	
Inkomsten hondenbelasting (€) x 1.000	**208**	**202**	**201**	
Tarief precariobelasting (€)	5,00	5,00	5,00	0,0
Aantal strekkende meter kabels/leidingen	239.285	239.500	243.748	
Inkomsten precariobelasting (€) x 1.000	**1.204**	**1.197**	**1.220**	
Tarief rioolheffing woningen (€)	217,00	217,00	217,00	0,0
Tarief rioolheffing niet-woningen (€)	434,00	434,00	434,00	
Aantal woningen met rioolaansluiting	10.165	10.200	10.338	
Aantal niet-woningen met rioolaansluiting	790	800	827	
Inkomsten rioolheffing (€) x 1.000	**2.560**	**2.573**	**2.602**	
Tarief onderhoudsrecht graven (€)	120,50	123,00	125,50	+2,0
Aantal graven met jaarlijks onderhoudsrecht	746	691	589	
Inkomsten onderhoudsrecht graven (€) x 1.000	**82**	**86**	**74**	
Totaal inkomsten Belastingen en rechten (€) x 1.000	**9.384**	**9.776**	**9.865**	

Leges en kostentoerekening

In de regel worden de leges jaarlijks met het inflatiepercentage verhoogd. Het uitgangspunt is dat wij werken met kostendekkende tarieven. Enige jaren geleden is een doelmatigheidsonderzoek op kostentoerekening en kostendekkendheid uitgevoerd. De naar aanleiding hiervan verfijnde systematiek voor het toerekenen van kosten wordt nog actueel geacht.

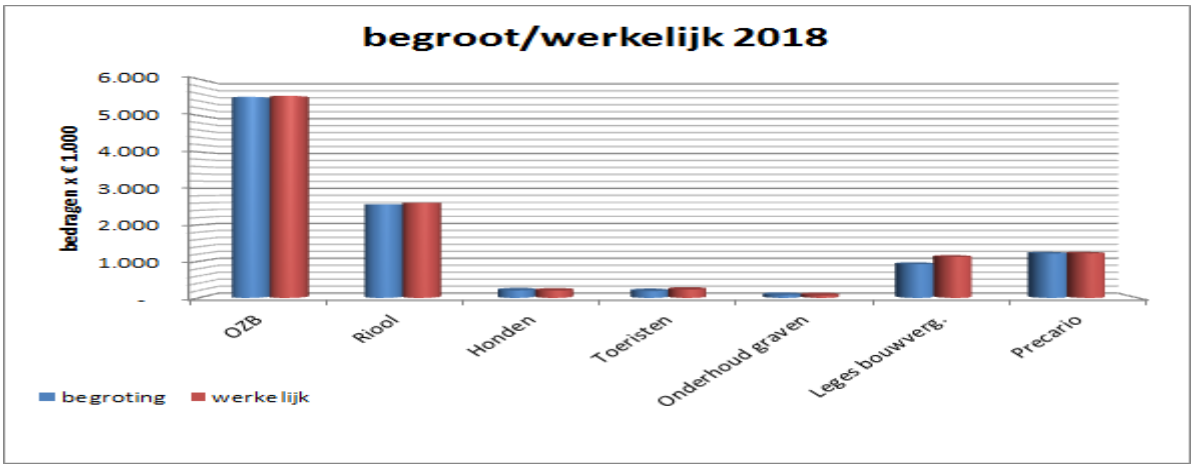

In bovenstaande staafdiagrammen ziet u de begrote opbrengst en de werkelijke opbrengst. Hierbij geldt: bedragen x € 1.000.

Kostentoerekening
De rentekosten zijn geen onderdeel voor het bepalen van de kostendekkende tarieven.
De toegerekende overhead in de jaarrekening 2018 is conform de raming in de begroting 2018.

Belastingdruk

Lokale belastingdruk is de optelsom van de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Gebaseerd op de tarieven van 2018 ziet de belastingdruk in de gemeente Buren in vergelijk met de regio er als volgt uit:
Ontwikkeling belastingdruk gemeente
https://ftgelderland.databank.nl/dashboard/Belastingen
Vergelijken belastingdruk
Waarstaatjegemeente - belastingdruk

Concluderend kan worden gesteld dat de belastingdruk in 2018 in Buren gemiddeld is ten opzichte van de regiogemeenten.

Kwijtschelding

Voor mensen met een (heel) laag inkomen is gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de aanslag OZB mogelijk. Dit is het geval wanneer aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de Invorderingswet is voldaan. Daarbij kijken we naar de bezittingen van de burger. Verzoeken om kwijtschelding worden jaarlijks ingediend en beoordeeld. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de aanslag OZB.

	2016	2017	2018
Kwijtscheldingsverzoeken	9	10	5

Waardering WOZ

De Waarderingskamer ziet toe op de kwaliteit en tijdigheid van de taxatiewerkzaamheden. De Waarderingskamer gaf goedkeuring aan de uitgevoerde werkzaamheden. Voor de uitvoeringskosten van de Wet WOZ ontvangt de gemeente een vergoeding van de afnemers (belastingdienst en waterschap). De vergoeding is opgenomen in de berekening van de algemene uitkering.

Bezwaar en beroep WOZ

Naar aanleiding van de aanslagen gemeentelijke belastingen ontvangt de gemeente bezwaarschriften en kwijtscheldingsverzoeken. Als een burger het niet eens is met de uitspraak op het bezwaarschrift, kan hij beroep aantekenen bij de rechtbank of hoger beroep bij het gerechtshof.

Tabel: Aantallen bezwaar en beroep

	2016	2017	2018
Bezwaarschriften WOZ	216	181	155
Beroepsschriften	5	6	11
Hoger beroepsschrift	0	0	0

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft aan hoe de financiële positie van de gemeente zich verhoudt tot de risico's. Om dat te kunnen beoordelen geven we inzicht in de risico's. Het daarvoor benodigde weerstandsvermogen wordt vervolgens afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit.

Ontwikkelingen

Economische ontwikkelingen
De gevolgen van het aantrekken van de economie waren al in 2017 in onze gemeente merkbaar en hebben zich doorgezet in 2018. Dat resulteerde onder andere in een verder aantrekken van de woningbouw in Buren. Wij beginnen echter ook de krapte om de arbeidsmarkt te ervaren. En merken dat het moeilijker wordt om voldoende gekwalificeerde medewerkers aan te treken. Wij hebben dat nu ook als nieuw risico opgenomen in onze weerstandsvermogen.

De nieuwe Omgevingswet
De invoering van de nieuwe Omgevingswet in januari 2021 is een operatie die vergelijkbaar is met de decentralisaties in het Sociaal Domein. Voor de implementatie is veel interne capaciteit nodig. Daarnaast zal op bepaalde onderdelen externe expertise nodig zijn. In de komende jaren wordt duidelijk wat de te verwachten financiële consequenties hiervan zijn en dan met name rond de ICT die nodig gaat zijn voor het realiseren van de landelijke ambitie om tot een volledig digitaal proces te komen.

Invoering vennootschapsbelasting
Over het jaar 2017 is een nihil aangifte ingediend bij de belastingdienst. Hiervoor hebben we in 2018 nog geen aanslag ontvangen van de belastingdienst. Over het jaar 2018 is de aanslag opgemaakt en ingediend.
Incidentele weerstandscapaciteit.
In 2018 zijn de onttrekkingen aan het weerstandsvermogen in totaal € 0,- Op basis van de risico-inventarisatie was de benodigde incidentele weerstandscapaciteit voor 2018 een bedrag van € 2.795.000,-. Belangrijk is hier te melden dat de aparte Reserves Sociaal Domein en de Grondexploitaties zijn bedoeld om de risico's bij open-einde-regelingen en de grondexploitaties (BT Doejenburg II) op te vangen. Bij de jaarrekening 2018 stellen we op basis van de laatste risico-inventarisatie voor om het risicobedrag per 1 januari 2019 te verhogen met € 90.000,- naar een weerstandsvermogen van in totaal € 2.840.000,-.

Berekening weerstandsratio
Om te bepalen of het weerstandsvermogen per 31 december 2018 nog toereikend is, kijken we naar de relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste en beschikbare weerstandscapaciteit. Het incidenteel beschikbare vermogen definiëren we als volgt:

Beschikbaar weerstandsvermogen	31-12-2018	nieuwe doorrekening 2019
Incidenteel onvoorzien	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0
Vrije beschikbare reserve	1.111	2.027
Weerstandsvermogen	2.750	2.720
Totaal	**3.861**	**4.747**

<u>Ratio weerstandsvermogen 31-12-2018</u>
Beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door benodigde weerstandscapaciteit:
3.861.000 : 2.750.000= 1,40

<u>Ratio weerstandsvermogen o.b.v. de nieuwe doorrekening voor 2019</u>
Beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door benodigde weerstandscapaciteit:
4.747.000 : 2.720.000= 1,75

De onderstaande normentabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende weerstandsratio.

Weerstandsratio	Waardering
Groter dan 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
Tussen 0,8 en 1,0	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

Volgens bovenstaande tabel krijgt onze weerstandsratio van 1,40 per 31 december 2018 de beoordeling "voldoende". Vooruitblikkend naar 2019 stijgt de weerstandsratio naar afgerond 1,71 en is daarmee "ruim voldoende".

Risico's

Geen algemene risico's. Voor de specifieke risico's verwijzen we naar het volgende subhoofdstuk 'Overzicht risico's'.

Risico's

Voor het begrotingsjaar 2018 hebben we een aantal structurele of incidentele risicogroepen benoemd in het weerstandsvermogen. Hieronder vindt u de verwachte ontwikkeling en doorwerking in 2018.

1. Aansprakelijkheid

De gemeente voert veel taken uit en loopt daarbij risico's. Bij het uitvoeren van taken is de gemeente aansprakelijk voor een tijdige en correcte uitvoering. Inwoners en belanghebbenden kunnen de gemeente aansprakelijk stellen als de gemeente deze taken niet goed uitvoert. De wettelijke regelingen zoals de Wet Dwangsom, de Wet Nadeelcompensatie en Schadevergoeding bij onrechtmatige overheidsbesluiten en het Burgerlijk Wetboek (onrechtmatige daad) zijn drie belangrijke grondslagen voor het aansprakelijk stellen van de gemeente.

Ook wordt informatieveiligheid en beveiliging steeds belangrijker. De Algemene Verordening Gegevensbescherming die in 2018 in werking treedt, schrijft een privacy-functionaris voor. En bij verkeerd gebruik van persoonsgegevens moet een data-lek op grond van de Wet Datalekken gemeld worden. Daarnaast gelden er voorwaarden vanuit de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten) waar risico’s aan vast zitten.

De risico's worden beperkt door het beschrijven van de processen en daarin maatregelen op te nemen. Verder zijn verzekeringen afgesloten tegen de financiële consequenties van mogelijke gebreken in de uitvoering van een taak. Bij grondexploitaties sluiten we overeenkomsten met de ontwikkelaars van gronden af om onder andere planschade af te dekken.

In 2018 is voor de financiële effecten van alle aansprakelijkheidsrisico's een bedrag van € 375.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2018 geen aanspraak gemaakt en bij de begroting 2019 is het bedrag hetzelfde gebleven.

2. Opvang bij rampen en calamiteiten

Landelijk is de Handreiking "Regionaal Risicoprofiel" opgesteld. De Wet op de Veiligheidsregio's verplicht de uitwerking van verschillende risicoprofielen. Dit profiel brengt de risico's van alle gemeenten in de regio Gelderland-Zuid duidelijk in kaart. De betreffende risico's voor onze gemeente blijven ten opzichte van voorgaande jaren ongeveer hetzelfde. Het gaat hierbij om risico's ten gevolge van rampen, calamiteiten, klimaatveranderingen en besmettelijke ziektes die de volksgezondheid bedreigen.
In 2018 is voor de financiële effecten van alle risico's voor opvang bij rampen en calamiteiten een bedrag van € 160.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2018 geen aanspraak gemaakt en bij de begroting 2019 is het bedrag hetzelfde gebleven.

3. Verbonden partijen
Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie of de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. We benoemen in de paragraaf verbonden partijen van onze begroting een aantal risico's daarvoor. De deelnemende gemeenten delen de financiële gevolgen van de verbonden partijen.
De laatste jaren houden de verbonden partijen steeds vaker zelf een buffer aan om eventuele tegenvallers op te vangen. Via de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement reserveren ze in hun begroting geld voor eventuele tegenvallers. Ook houden ze grotere algemene reserves aan. De kans dat ze een financieel beroep doen op de gemeenten is daarmee de afgelopen jaren kleiner geworden.
Bij de verbonden partij de AVRI is het risico op hogere kosten in 2018. Dit gaat om het eventueel in rekening brengen van mogelijk hogere onderhoudskosten van de begraafplaatsen. Op dit moment wordt die kostenopbouw onderzocht. Daarnaast is het risico van de bestaande achtervangregeling via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw voor een tweetal leningen van corporaties in de gemeente Buren nihil.

De verbonden partijen houden zelf voor hun risico's ook weerstandsvermogen aan. In de onderstaande tabel is dit weergegeven:

Verbonden partijen	weerstandsvermogen per 31-12-2018
GGD Gelderland Zuid	0,514 mln.
Werkzaak Rivierenland	1,127 mln.
AVRI	1,464 mln.
Omgevingsdienst Rivierenland	0,348 mln.
Veiligheidsregio	3,683 mln.
Regio Rivierenland	0,474 mln.
Regionaal Archief Rivierenland	0,427 mln.
Totaal weerstandsvermogen verbonden partijen	**8,037 mln.**

In 2018 is voor de financiële effecten van alle risico's voor verbonden partijen een bedrag van € 140.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2018 geen aanspraak gemaakt en bij de begroting 2019 is het bedrag hetzelfde gebleven.

4. Open-einde-regelingen / decentralisaties
Het gaat bij de open-einde-regelingen met name om regelingen als de Participatiewet, Leerlingenvervoer, Wet Matschappelijke Ondersteuning (WMO) en Jeugdwet. In de afgelopen jaren onderkenden we de risico's rond participatie, maar mede door het aantrekken van de economie is daardoor het risico verminderd en we weten niet hoe die zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Wel blijft de zorg voor nieuwkomers een mogelijk budgettair risico.

In de loop van 2018 werden de financiële effecten van met name de jeugdzorg duidelijk. Om welke risico's gaat het bij WMO/Jeugdwet:
- Open-einde-regelingen WMO/Jeugdwet.

Het gaat dan om een risico op budgetoverschrijdingen door een toenemende zorgvraag. Het risico wordt gevormd doordat enkele samenlopende zware indicaties bij de jeugdzorg met een omvangrijke en kostbare hulpvraag of door een toename in de enkelvoudige indicaties. Analyse van de uitgaven 2018 naar de onderliggende ontwikkelingen en structurele doorwerking wordt gedaan. Op basis daarvan zijn de ramingen beter bij te stellen.
- Invoering van het abonnementstarief WMO.

Wettelijk geldt vanaf 1 januari 2019 een abonnementstarief van € 17,50 en is de gemeentelijke vaststelling van een eigen bijdrage vervallen. De directe budget effecten zijn inmiddels verwerkt, maar mogelijk is er een drempelverlagend effect omdat de eigen bijdrage aanzienlijk lager is geworden. De verwachting is nu dat het effect gering zal zijn, maar een raming is nog niet te geven.

Voor de risico's van de WMO en de Jeugdwet is bij punt 9 in 2018 een apart bedrag in het weerstandsvermogen gereserveerd, omdat de bestemmingsreserve sociaal domein in 2018 en in de jaren daarna leeg loopt.

- Leerlingenvervoer.

Bij leerlingenvervoer is er een risico dat één of enkele complexe vervoersvragen voor een sterke kostenstijging kunnen zorgen.

In 2018 is voor de financiële effecten van alle risico's voor open-einde-regelingen een bedrag van € 287.500 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2018 geen aanspraak gemaakt en bij de begroting 2019 is het bedrag hetzelfde gebleven.

5. Grondexploitaties

Bij het opstellen van de grondexploitaties worden de risico's voor dat specifieke project geschat en in de grondexploitatie meegenomen. Is een geraamd bedrag niet nodig omdat het risico zich niet voordoet, dan valt het bedrag vrij ten gunste van het resultaat van het plan. Daarnaast kunnen zich externe ontwikkelingen voordoen die niet project-specifiek zijn en buiten de invloed van de gemeente liggen. Dit zijn de algemene risico's waar de grondexploitatieberekeningen niet of ten dele in voorzien.

Een belangrijk risico is een onverwachte en onvoorziene kostenstijging over de nog te maken kosten voor het bouw- en woonrijp maken van grond door de gemeente. Als de verkopen vervolgens vertraging oplopen, heeft dat hogere rentelasten tot gevolg. Als de marktvraag verschuift naar een ander type woning of kavel voor een andere bestemming kan dit tot een lagere opbrengst leiden.

In 2018 is voor de financiële effecten van alle risico's voor grondexploitaties bij de primitieve begroting een bedrag van € 1.260.000,- gereserveerd. Dit bedrag is in de loop van 2018 verlaagd met € 260.000,-. Bij de begroting 2019 is het bedrag € 1.000.000,-. Als gevolg van een lagere waardering van bedrijfskavels op bedrijventerrein Doejenburg II is in de jaarrekening 2018 € 120.000 extra gereserveerd in de voorziening verwachte verliezen. Bij de jaarrekening 2018 stellen we voor deze reservering te dekken uit het weerstandsvermogen.

6. Rentewijzigingen

Het gaat hierbij om het risico van grote wijzigingen in de rentevoet in combinatie met de omvang van benodigde nieuwe leningen en de aandelenportefeuille. Met een rentebuffer kunnen we sterke rentewijzigingen de komende tijd (deels) opvangen. Het renterisico voor onze aan te trekken en uitgezette gelden zal vanaf 2018 klein zijn. Dit komt doordat het Burense financieringstekort kleiner wordt en de aandelenportefeuille stabiel blijft. Het gevolg is dan een klein renterisico. Daarnaast verwachten we maar beperkte schommelingen in de hoogte van de rentetarieven in 2018 en volgende jaren.

In 2018 is voor de financiële effecten van alle risico's voor rentewijzigingen een bedrag van € 0,- gereserveerd en bij de begroting 2019 is dit bedrag ook € 0,-.

7. Maatschappelijke risico's en veiligheid

Als eigenaar zijn we verantwoordelijk voor het in stand houden van onze eigendommen. Bijvoorbeeld voor gebouwen, groenvoorzieningen, wegen en bruggen lopen we grotere risico's door onduidelijkheid over de onderhoudsstatus of door incidentele tegenvallers zoals kapotgevroren wegen. Mocht er sprake zijn van gebrekkig of achterstallig onderhoud, dan wordt de gemeente aansprakelijk gesteld als daardoor (letsel-)schade ontstaat. Dit risico is niet verzekerbaar.

In 2018 is voor de financiële effecten van alle risico's van maatschappelijke risico's en veiligheid een bedrag van € 340.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2018 geen aanspraak gemaakt en bij de begroting 2019 is het bedrag iets verlaagd naar € 330.000,-.

8. Overige risico's

Het gaat hierbij om een verscheidenheid aan risico's van calamiteiten, automatisering, stagnering economie, grondsanering, personeelsrisico's, klimaatveranderingen, vergrijzing, het niet tijdig actualiseren van bestemmingsplannen, regels die wijzigen of anders geïnterpreteerd moeten worden zoals precario, openbare orde, besmettelijke ziektes, etc. Dergelijke risico's worden waarschijnlijker en groter aangezien de samenleving hogere eisen stelt en complexer wordt.

Onder de overige risico's vallen ook risico's die het gevolg zijn van Europees, nationaal, provinciaal en regionaal beleid dat gemeenten verplichtingen oplegt. Dit zijn daarmee financieel budgettaire risico's. Voor de overige diverse risico's gaat het om een tiental benoemde risico's. De belangrijkste daarvan zijn voor calamiteiten, ruimtelijk beheer en de ontwikkeling van de algemene uitkering.

Daarnaast zijn bij de begroting 2018 2 nieuwe risico's benoemd:

- Breedband in Rivierenland

Aangegeven was bij de begroting 2018 dat bij een positieve besluitvorming in 2018 de gemeente Buren risicodragend zou zijn voor de garantstelling van maximaal € 10 miljoen voor de financiering van het regionale glasvezelnetwerk. Zover is het echter niet gekomen want eind 2018 is uiteindelijk gekozen om een alternatieve realisatie met een private partij te verkennen.

- Omgevingswet

Om te voldoen aan de eisen die de nieuwe Omgevingswet stelt, moeten we een omvangrijk implementatietraject realiseren. De werkzaamheden voor de Omgevingswet zijn inmiddels gestart met het oog op de invoering van deze wet in 2021. Op dit moment zijn de eisen die de wet stelt nog niet volledig bekend. Dat brengt met zich mee dat we de precieze consequenties van de wet nog niet weten. We kunnen daardoor nu niet ramen welke kosten hiermee gemoeid zijn. Wel is bekend dat voor het opstellen van de producten een substantieel bedrag nodig zal zijn de komende jaren. De werkzaamheden voor de Omgevingswet voeren we uit in de periode 2017 tot en met 2020.

In 2018 is voor de financiële effecten van alle risico's van de overige risico's een bedrag van € 295.000 gereserveerd. Op dit bedrag is in 2018 geen aanspraak gemaakt en bij de begroting 2019 is het bedrag iets verhoogd naar € 305.000,-.

9. WMO en jeugdwet (sociaal domein)

Op basis van de risico-inventarisatie moet er in de reserve weerstandsvermogen een bedrag worden opgenomen van minimaal € 440.000,- voor de WMO en Jeugdwet. Omdat we een aparte reserve deelfonds sociaal domein hebben, was het tot nu toe niet nodig om dit bedrag op te nemen in de reserve weerstandsvermogen.
Nu de reserve sociaal domein leegloopt, moeten we de reserve weerstandsvermogen aanvullen met € 440.000,-.Technisch gezien zou het ook later mogen, omdat de reserve sociaal domein nog niet leeg is per 31-12-2018, maar het is gewenst om nu al bij deze jaarrekening € 440.000,- te onttrekken aan de Algemene Reserve en toe te voegen aan het weerstandvermogen.

Samenvatting ontwikkelingen / totaalbeeld 2017-2019

Risico inventarisatie	Jaarrekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Bijgestelde ontwikkeling 2019 n.a.v. jaarrekening 2018
1. Aansprakelijkheid	700.000	375.000	375.000	288.000
2. Opvang bij rampen en calamiteiten	165.000	160.000	160.000	185.000
3. Verbonden partijen excl. WSW	100.000	140.000	140.000	110.000
4. Open einde regelingen excl. WMO/Jeugd	410.000	440.000	440.000	288.000
5. Grondexploitaties	1.145.000	1.260.000	1.000.000	1.000.000
6. Rentewijzigingen	275.000	0	0	0
7. Maatschappelijke risico's en veiligheid	250.000	340.000	340.000	535.000
8. Overige risico's	300.000	295.000	350.000	434.000
9. WMO en Jeugdwet (sociaal domein)	0	0	0	440.000
		3.010.000	**2.795.000**	**3.280.000**
Vrijval in 2018 en extra benodigd in 2019:		-215.000	485.000	-120.000
Totaal	**3.345.000**	**2.795.000**	**3.280.000**	**3.160.000**

Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen wordt gedefinieerd als *"het vermogen van de gemeente Buren om ook in ongunstige tijden de incidentele financiële risico's op te kunnen vangen om zo haar taken ongewijzigd te kunnen voortzetten"*.

Onder een risico verstaan we het gevaar voor financiële schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het risico heeft dan betrekking op het samenvallen van die bepaalde omstandigheden (de kans) en de negatieve gevolgen (de schade).

Schematisch ziet dit er als volgt uit:

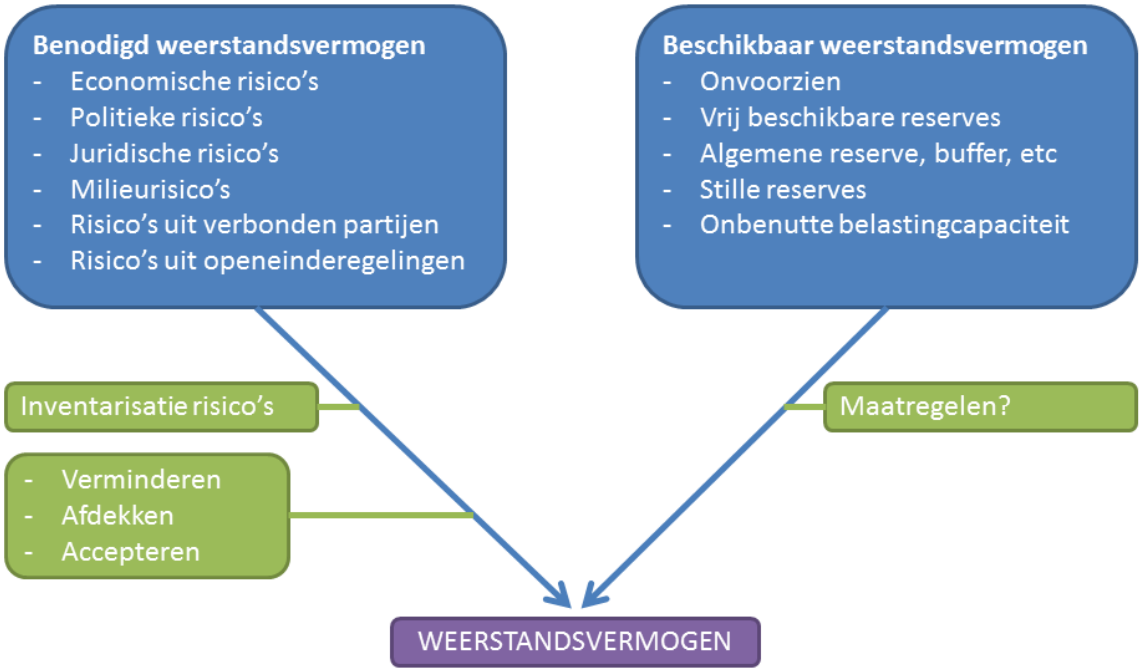

Naast de risico's zijn ook andere factoren van invloed op het weerstandsvermogen, zoals:

- het aanpassingsvermogen van de organisatie
- de kans dat tegenslagen zich gelijktijdig voordoen
- de risicocultuur van de organisatie
-

Belangrijk daarbij is dat de wetgever op diverse plaatsen aangeeft dat gemeenten ten aanzien van het nemen van financiële risico's terughoudend moeten zijn. Dit is dan ook een leidend beginsel voor onder andere het Treasurybeleid, zoals dat in het Treasurystatuut naar voren komt. Bij een gezond weerstandsvermogen is het mogelijk een niet voorziene financiële tegenvaller te betalen door de algemene reserve aan te spreken. Wanneer er onvoldoende weerstandsvermogen is, moeten wellicht activiteiten worden uitgesteld om tegenvallers op te vangen.

Beschikbaar weerstandsvermogen
Weerstandsvermogen vinden we zowel in de exploitatie als in het vermogen. Binnen de exploitatie gaat het om de stelpost onvoorzien en de onbenutte belastingcapaciteit. Voor onvoorziene uitgaven ramen we in Buren structureel een bedrag. Bij de onbenutte belastingcapaciteit gaat het om de eigen inkomstenbronnen van een gemeente voor zover deze nog niet 'maximaal' of kostendekkend zijn. Bij de onbenutte belastingcapaciteit gaat het met name om de OZB. Het betreft hier een inkomstenbron die niet direct beschikbaar is. De hoogte is het verschil tussen de feitelijke OZB en de normhoogte van de OZB in het kader van artikel 12.

In de vermogenssfeer bestaat de weerstandscapaciteit uit het vrij besteedbare en het geblokkeerde gedeelte van de algemene reserve (weerstandsvermogen) en de stille reserves. Een stille reserve is de theoretische berekening van het waardeverschil tussen de boekwaarde en de overwaarde van met name onze gemeentelijke panden of aandelen. Bij de stille reserves gaat het om de inzet van bezittingen als onroerend goed en dergelijke. Om over deze ruimte te kunnen beschikken, is politiek draagvlak nodig en zijn we, in geval van verkoop, afhankelijk van de markt. Dat betekent dat er enige tijd overheen gaat voordat het daadwerkelijke bedrag bekend is en we het geld daadwerkelijk contant kunnen maken. Het gaat dan bijvoorbeeld om de overwaarde op aandelen en andere gemeentelijke eigendommen van waarde die niet op de balans staan. Gelet op het onzekere karakter, laten we dit bedrag buiten de berekening van het weerstandsvermogen.

De opbouw van onze beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2018 ziet er als volgt uit:

Weerstandsvermogen in de exploitatie	**x € 1.000**
Stelpost onvoorzien	0
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	1.164
Totale weerstandscapaciteit in de exploitatie	1.164
Algemene reserve - vrij besteedbaar gedeelte in begroting	1.111
Algemene reserve - weerstandsvermogen *(geblokkeerde gedeelte)*	2.750
Totale weerstandscapaciteit in het eigen vermogen	3.861

Risico's en weerstandsvermogen

Een deel van onze algemene reserve wordt structureel geblokkeerd. Dit weerstandsvermogen (geblokkeerd gedeelte) van de algemene reserve berekenen we tweemaal per jaar opnieuw. Op basis van die inventarisatie worden toevoegingen of onttrekkingen gedaan aan het weerstandsvermogen. In 2018 waren er geen onttrekkingen en eind 2018 is het saldo van het weerstandsvermogen € 2.750.000,-. Dat bedrag is bedoeld voor het opvangen van alle door onze organisatie benoemde en onbenoemde risico’s en calamiteiten. Het vrij besteedbare gedeelte van de algemene reserve is het zogenaamde incidentele weerstandsvermogen. Hieraan wordt jaarlijks het exploitatieresultaat toegevoegd of onttrokken en het wijzigt dus mee met het jaarlijkse exploitatieresultaat.

De actualisatie van de risico-inventarisatie stelt ons in staat tot een analyse van de risico’s voor 2018, 2019 en daarna te komen. Er is voor de bestaande risico’s een financiële vertaling opgesteld. De financiële vertaling is gemaakt op basis van objectieve normeringen en een beoordeling door een professional. In de vertaling maken we een inschatting van de kans dat het risico optreedt en het gemiddelde financiële effect dat het veroorzaakt. Zo ontstaat per risico een financiële risicoraming. Bij de totale raming is rekening gehouden met een gedeeltelijke dekking van alle risico’s. Dit omdat niet alle risico's zich (tegelijk) zullen voordoen. In 2018 was de hoogte van ons weerstandsvermogen ruim voldoende om de risico's af te dekken.

Financiële kengetallen

Kengetal	**2017 realisatie**		**2018 begroting**		**2018 realisatie**		**2019 begroting**	
Structurele exploitatieruimte	0,4%	+	-3,0%	-	-6%	-	0.1%	-
Netto schuldquote	20%	+	38%	+	16%	+	24%	+
Netto schuldquote gecorrigeerd	19%	+	37%	+	16%	+	24%	+
Solvabiliteitsratio	31%	+/-	42%	+/-	28%	+/-	31%	+/-
Belastingcapaciteit (lokale lasten)	109%	+/-	103%	+/-	98%	+	103%	-
Grondexploitatie	17%	+/-	17%	+/-	8%	+	12%	+

beoordeling bovenstaande:
+ = weinig tot geen risico / categorie-onderverdeling A
+/- = beperkt, matig risico / categorie-onderverdeling: B
- = (mogelijk) risicovol / categorie-onderverdeling C

Beoordeling kengetallen

Structurele exploitatieruimte

Dit cijfer helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

Afgelopen jaren zijn steeds structurele bezuinigingsrondes uitgevoerd waardoor onze structurele exploitatieruimte matig tot voldoende is geweest. De cijfers van 2018 laten zien dat de structurele uitgaven wel iets hoger waren dan de structurele inkomsten. Daardoor was er geen ruimte voor nieuw beleid of tegenvallers. Meerjarig is er weinig tot geen verbetering te zien van de structurele exploitatieruimte en blijft deze rondom de nul schommelen.

Netto schuldquote (gecorrigeerd)

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onze netto schuldquote zegt dus over onze schuldenlast en ertegenover staande inkomsten. De kritische grens ligt volgens de laatste inzichten ongeveer bij 110-130%. Daar blijft onze gemeente met 16% ruim onder. Er is dus voldoende ruimte op de balans om de nodige investeringen te doen in de komende jaren en er hoeft op dit onderdeel geen pas op de plaats te worden gemaakt. De netto schuldquote gecorrigeerd met de leningen is in onze gemeente vrijwel gelijk aan de netto schuldquote.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin onze gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen en schuldeisers kan betalen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. Onze solvabiliteitsratio is de afgelopen jaren lager geworden, in 2018 is dit 28%. Dit komt doordat veel geïnvesteerd is in grondexploitaties in eerdere jaren zonder dat daar een toename van het eigen vermogen door winstneming tegenover staat of stond. Wel zijn hiervoor de (verwachte toekomstige) verliesvoorzieningen genomen waardoor het eigen vermogen is afgenomen. De solvabiliteitsratio is in 2018 matig en de verwachting is een licht stijgende ontwikkeling vanaf 2019.

Belastingcapaciteit (lokale lasten)

Dit kengetal geeft inzicht in hoe de belastingdruk zich in onze gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage laag ligt, betekent het mogelijk dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze. De gehanteerde normen van de provincie voor de belastingcapaciteit zijn: < 95% = voldoende, 95-105% = matig en >105% is onvoldoende.

In onze gemeente is de gemiddelde belastingdruk en dus ook het kengetal voor de belastingcapaciteit 2% vrijwel gelijk aan het landelijke gemiddelde in 2018 (en 2019 ook: waar staat je gemeente) Wel zijn de WOZ-waarden in onze gemeente gemiddeld hoger aangezien de huizenprijzen hoger liggen dan landelijk gemiddeld genomen (Buren: € 311.900,- en landelijk: € 248.700,-). In 2019 stijgt onze belastingdruk in verhouding tot het landelijke gemiddelde vrijwel niet.

Grondexploitatie

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten (alleen Teisterbant) en risico’s met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

In onze gemeente is in 2018 het kengetal voor de grondexploitatie 8% en dit betekent veel minder risicovol dan voorheen. De risicoreserve BT Doejenburgh II is omgevormd voor de te verwachten verliezen. Met de nog te maken stappen in de komende jaren gaan we de risico's van grondexploitaties verder verkleinen. In 2018 en ook in latere jaren geldt de normering 'matig' en kunnen we de risico's steeds verder beperken.

Rol gemeenteraad

Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze erg afhangen van de lokale situatie. De gemeenteraad kan wel eigen normen stellen voor deze kengetallen en bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen. Voor de financiële kengetallen geldt, net als voor de weerstandscapaciteit, dat het collegeakkoord het moment is om daar afspraken over te maken. Op dat moment kan de raad aangeven welk financieel beleid zij voor ogen heeft.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding
In deze paragraaf geven we het beleidskader voor het onderhoud van de kapitaalgoederen en de vertaling van de financiële consequenties naar de begroting aan. Per kapitaalgoed gaan we in op het beleidskader, de middelen, de begroting en de stand van de voorziening.

Ontwikkelingen
Begin 2019 stellen we de Raad voor om de Integrale Visie en het Beleid Openbare Ruimte (IBOR en IVOR) te laten vervallen en de inhoud te verwerken in de omgevingsvisie en de kerngerichte uitwerkingen van de omgevingsvisie. In 2019 actualiseren we onze uitvoeringsplannen (jaar- en meerjarenplannen) voor het operationele beheer van de openbare ruimte waar we in 2020 het besluitvormingsproces voor in gaan.

Risico's
Avri is verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderhoud van de openbare ruimte. De uitvoering bleef het afgelopen jaar binnen de vastgestelde beeldkwaliteit. Het is een aandachtspunt voor Avri om de werkzaamheden binnen het vastgestelde budget uit te voeren. In 2019 gaan we starten met het actualiseren van de dienstverleningsovereenkomsten die in lijn zullen zijn met ons integraal meerjarenplan.

Wegen
Algemeen
Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de wegen. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Wegen 2016-2045.

Beleid
De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19 januari 2016). Het beheerplan Wegen 2016-2045 is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Basis. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau op niveau Basis uit te voeren. Als we het kwaliteitsniveau voor het wegenonderhoud willen verhogen in de toekomstige jaren, dan is dit beschikbare budget ontoereikend.

Financiële middelen
- In de begroting van 2018 namen we voor het onderhoud voor wegen een bedrag op van € 2.664.869,- (inclusief index en areaaluitbreiding). De uitvoering van het onderhoud bekostigden we uit de onderhoudsvoorziening voor wegen.
- Na de inspectie van de wegen is er een uitvoeringsplan opgesteld. In de uitvoering zijn alle wegvakken die uit de planning kwamen gerepareerd. Hierdoor voldoen we aan de uitgangspunten van het beheerplan Wegen. Omdat de uitgaven per jaar fluctueren, gebruiken we de voorziening Wegen als egalisatievoorziening.
- De voorziening is voor de komende vier jaar toereikend om de werkzaamheden aan de wegen uit te voeren. Het betreft alleen groot onderhoud.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Grafiek
Meerjarig verloop voorziening Wegen: Aangepast n.a.v. vraag 142

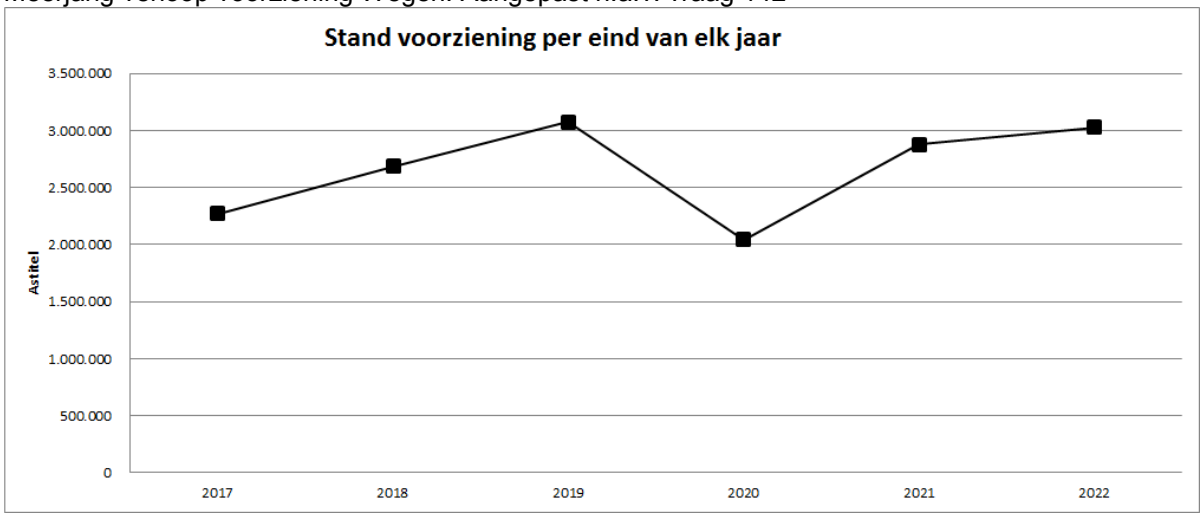

Risico's
- De prijzen van grondstoffen (onder andere olie) fluctueren sterk.
- In het beheerplan Wegen is geen rekening gehouden met rehabilitatiekosten, dat wil zeggen wat het zou kosten als de weg opnieuw moet worden aangelegd. Bij veranderingen van het verkeersaanbod (verhoogde aslast) is de draagkracht van de fundering onvoldoende. De restlevensduur van de weg vermindert dan sterk. En de kosten van de te nemen onderhoudsmaatregel valt dan hoger uit.
- De voorziening is op langere termijn niet toereikend om het vastgestelde onderhoud te garanderen. Er is een tekort in de jaren 2024 tot en met 2032. Daarna is de voorziening weer toereikend. In 2019 starten we een onderzoek op om de kostendekkendheid te herberekenen.
- Hoe lager het kwaliteitsniveau voor onderhoud van wegen, hoe hoger het risico van achterstallig onderhoud en daaruit voortvloeiende claims van weggebruikers.

Openbare verlichting

Algemeen
Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de openbare verlichting. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en de randvoorwaarden, die vastliggen in het beleidsplan Openbare verlichting.

Beleid
De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19 januari 2016). Het beheerplan Openbare verlichting 2013-2018 is één van de onderleggers van het IBOR. Omdat de financiële middelen beperkt zijn, onderhouden we de openbare verlichting op het kwaliteitsniveau Normaal. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en lange termijn toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau uit te voeren.

Financiële middelen
- In de begroting 2018 namen we voor het onderhoud aan de openbare verlichting een bedrag op van € 286.309,- (inclusief index en de areaaluitbreiding) op. Dit bedrag is exclusief energiekosten. De uitvoering van het onderhoud bekostigen we uit de voorziening Openbare verlichting.
- Na de inspectie van de openbare verlichting hebben we bepaald dat er een aantal armaturen en lichtmasten vervangen moesten worden. In 2018 gebruikten we standaard LED armaturen bij de vervanging van armaturen. In 2019 gaan we hiermee verder en schrijven we richting aannemers en projectontwikkelaars LED armaturen voor. Omdat de uitgaven per jaar fluctueren, gebruiken we de voorziening openbare verlichting als egalisatievoorziening.
- De voorziening Openbare verlichting is toereikend om het onderhoudsprogramma in de komende jaren uit te voeren. De voorziening stijgt de komende jaren gelijkmatig, omdat we dan sparen voor de grote vervangingen (onderhoud) die gepland staan vanaf 2030.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Grafiek
Meerjarig verloop voorziening Openbare verlichting:

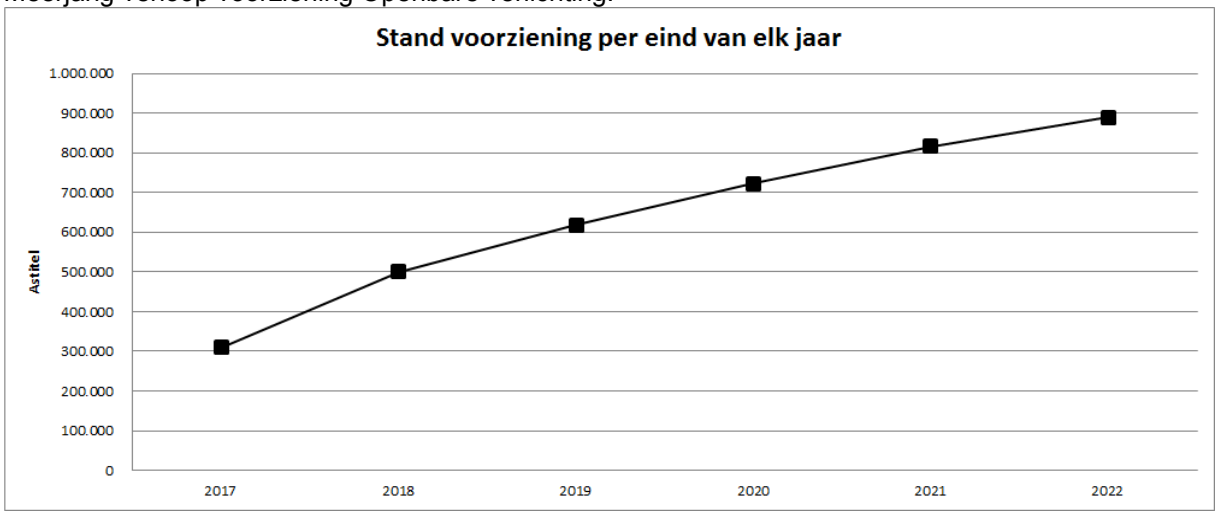

Risico's
- De stijging van de prijzen van onder andere staal en aluminium kan hoger zijn dan de begrote stijging.

Civieltechnische kunstwerken
Algemeen
Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan civieltechnische kunstwerken. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Infrastructurele kunstwerken 2016-2025.

Beleid
De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19 januari 2016). Het beheerplan Infrastructurele kunstwerken 2016-2025 is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Basis. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau uit te voeren.
Financiële middelen
- Via een vijfjaarlijkse inspectie van de civieltechnische kunstwerken bepalen we aan welke kunstwerken voor de komende jaren onderhoudswerkzaamheden moeten plaatsvinden. De uitgaven zijn per jaar wisselend en we gebruiken de voorziening Civieltechnische kunstwerken als egalisatievoorziening.
- In de begroting van 2018 namen we voor de civieltechnische kunstwerken een bedrag van € 273.720,- (inclusief index en inclusief de areaaluitbreiding) op. De uitvoering van het onderhoud bekostigden we uit de voorziening Civieltechnische kunstwerken.
- De voorziening voor de komende vier jaar is toereikend om de werkzaamheden aan de civieltechnische kunstwerken uit te voeren. In het beheerplan zijn vervangingen niet opgenomen. Indien vervanging nodig is, nemen we deze op in de lijst met vervangingsinvesteringen welke we u ter besluitvorming voorleggen bij de begrotingsbehandeling. In 2019 staat er een vervanging van een houten brug gepland. De vervanging van deze brug is geraamd op € 30.000,-.
- Tot en met 2022 groeit de voorziening, omdat we jaarlijks meer sparen dan uitgeven. Daarna daalt de voorziening, omdat dan de uitgaven voor groot onderhoud aan beschoeiing en duikers gepland staat.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Grafiek
Meerjarig verloop voorziening Civieltechnische kunstwerken:

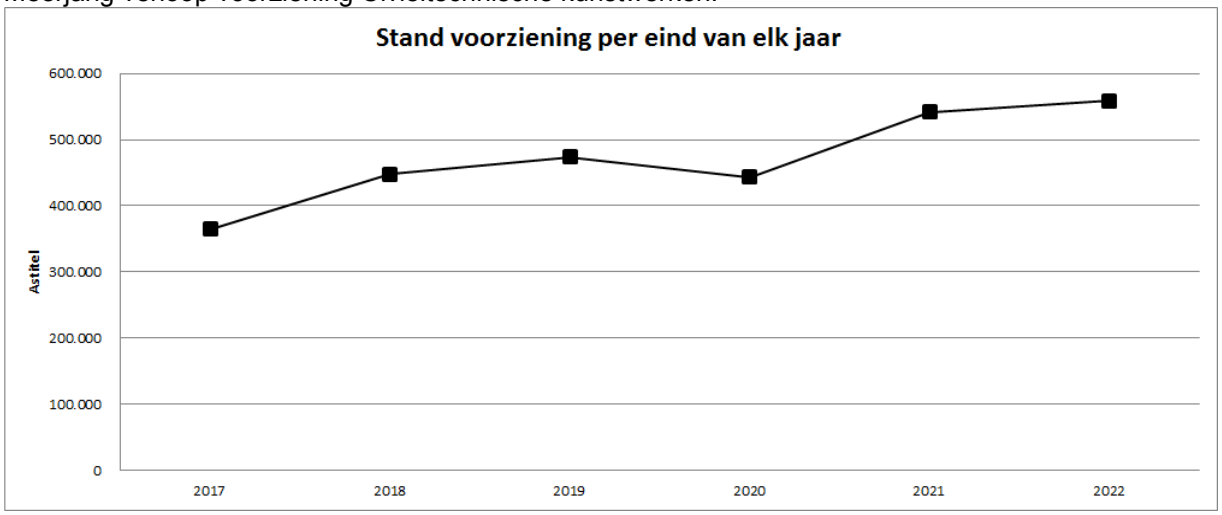

Risico's
- Het waterschap heeft het voornemen uitgesproken om de beschoeiingen (civiele kunstwerken) af te willen stoten. Zodra dit gebeurt, kan dit extra onderhoudskosten voor de gemeente betekenen.
- Bij vervanging van duikers wordt door het waterschap een grotere diameter geëist, wat extra aanleg- en beheerskosten met zich meebrengt.
- De aanschaf van hardhout verloopt moeizaam, door het beperkte aanbod. In 2019 gaan we kijken naar andere (duurzamere) materialen als kunststof. Deze zijn duurder in aanschaf en we weten niet of dit dezelfde kwaliteit geeft.

Riolering
Algemeen
Onder riolering verstaan we meer dan alleen buizen onder de grond. Het gaat om het geheel aan fysieke voorzieningen waarmee de gemeente zorgt voor de volksgezondheid en droge voeten. Hiervoor hebben we drie wettelijke zorgplichten, namelijk voor afvalwater, hemelwater en grondwater.

Beleid
De beleidskeuzes zijn opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld volgens het principe dat het systeem doelmatig werkt. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vereiste onderhoud voor de doelmatige werking van het systeem uit te voeren. De financiële beleidsuitgangspunten zijn:
- Een interne rekenrente van 1% op de investeringen te hanteren. Met ingang van 2019 is de rekenrente 0,5%.
- Tot en met 2020 vervangingsinvesteringen in tien jaar af te schrijven en vanaf 2021 direct af te boeken op de voorziening. Door te sparen voor investeringen bouwen we onze schulden af, en hoeven we op termijn geen rente meer te betalen.
- Riolen niet te vervangen op basis van afschrijvingsplanningen, maar op basis van toestandsgegevens uit inspecties.
- Een kostendekkend riooltarief te hanteren.
- Vanaf 2018 jaarlijks € 200.000,- gecompenseerde BTW op rioolwerkzaamheden aan de algemene middelen toe te voegen.

Financiële middelen
In 2018 bedroeg de hoogte van de rioolheffing € 217,- voor woningen. Dit tarief hanteren we al sinds 2014. In september 2017 besloot u met ingang van 2019 het tarief te laten stijgen naar € 225,- . In totaal inden we in 2018 € 2,60 miljoen. Naast de exploitatie voeden we hiermee drie voorzieningen:

1. Voorziening GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan): met deze voorziening zorgen we voor een gelijkmatige ontwikkeling van het tarief van de rioolheffing. De voorziening is in 2018 met € 200.500,- toegenomen en bedraagt eind 2018 € 3,925 mln. De toename is € 128.500,- hoger dan begroot. Dat komt voornamelijk door meer inkomsten (€ 42.000,- vanwege toename van het aantal aansluitingen door nieuwbouw). Verder is het beleidsuitgangspunt 1% rente toe te rekenen over de boekwaarde van de investeringen in het rioolstelsel. Bij het samenstellen van de jaarrekening is het percentage bijgesteld naar 0%. Dat geeft een voordeel van € 73.500,-. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen we naar het taakveld Treasury. Tot slot gaven we minder uit, doordat we moesten schuiven met de planning van de inspectie van de riolering. Dit werk doen we samen met zes regiogemeenten.
2. Voorziening vervanging riolering: met deze voorziening sparen we voor toekomstige rioolvervanging. De voorziening is in 2018 met € 200.000,- toegenomen en bedraagt eind 2018 € 800.000,-. Deze voorziening wordt volgens schema gevuld en vanaf 2021 starten we met rioolvervanging.
3. Voorziening Onderhoud Riolering (gemalen): deze voorziening gebruiken we voor groot onderhoud aan en vervanging van de rioolgemalen. Hiermee zorgen we voor een stabiele lastenontwikkeling in de begroting. In 2018 bedroegen de uitgaven 82% ten opzichte van de raming. Dat komt vooral doordat we minder hoeven te vervangen in de drukriolering dan verwacht. Tussen 1999 en 2005 hebben we op grote schaal drukriolering aangelegd. In principe moeten we nu midden in de vervangingsgolf zitten. We beheren kwaliteitsgestuurd, zodat we niet onnodig vervangen. We constateren voorzichtig dat de vervangingsgolf beduidend meer afvlakt dan we verwachten. Dit leidt tot uitgestelde investeringen. Het is alleen nog te vroeg om de meerjarenraming sterk bij te stellen. De lastenontwikkeling in de begroting stellen we wel bij.
   De voorziening nam in 2018 per saldo toe met € 93.399,- en bedraagt eind 2018 € 752.168,-.

Alle voorzieningen zijn toereikend voor de komende jaren. We streven naar een zo klein mogelijke reserve in alle voorzieningen.

Grafiek
Meerjarig verloop voorziening GRP:

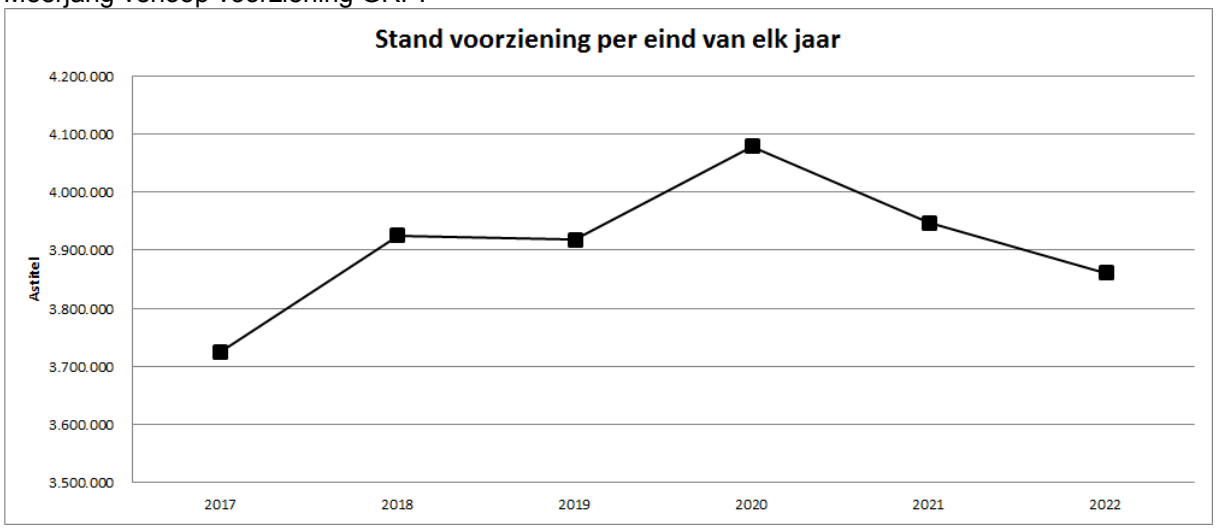

Meerjarig verloop voorziening Vervanging riolering (vrij verval):

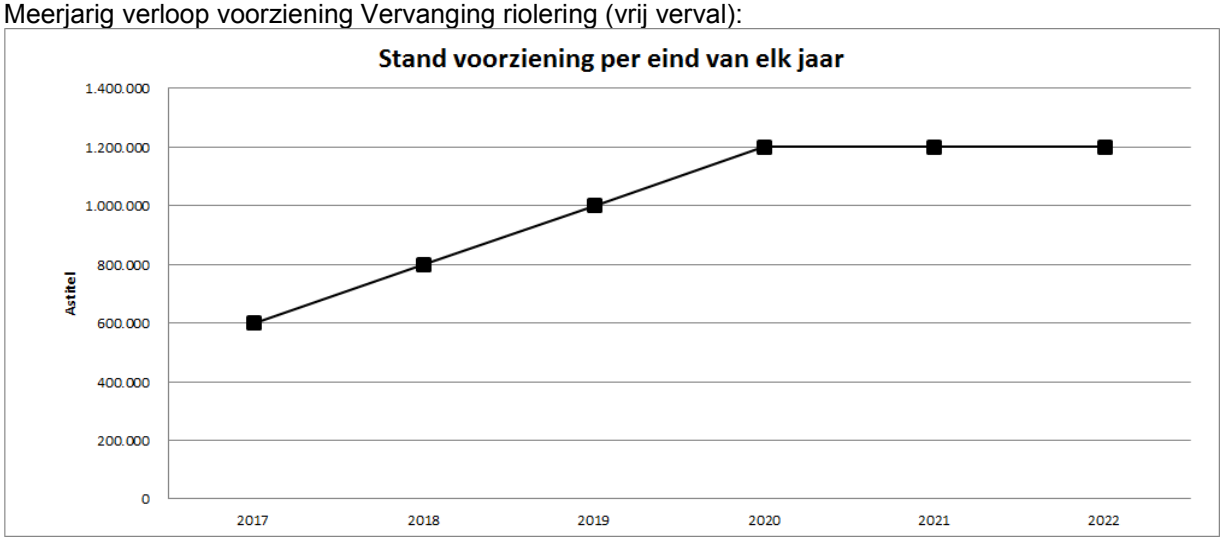

Meerjarig verloop voorziening Onderhoud Riolering (gemalen):

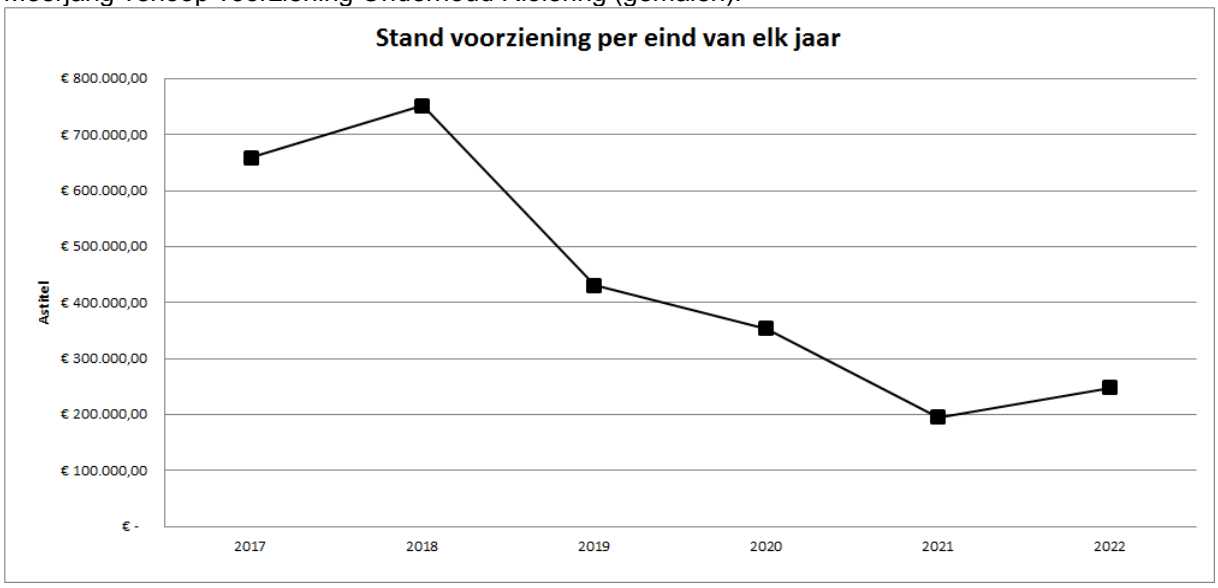

Risico's

- In 2018 zijn we regionaal aan de slag gegaan met klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie is de verzamelnaam voor het aanpassen van de omgeving aan het veranderende klimaat op het gebied van droogte, hitte, wateroverlast en waterveiligheid.
- Door het uitvoeren van zogenaamde stresstesten bepalen we waar de zwakke schakels in de openbare ruimte zitten. Voor het thema wateroverlast verfijnen we het beeld in 2019. Op basis daarvan starten we daarna de brede dialoog met onze stakeholders over welke risico's acceptabel zijn voor onze gemeente. Vanuit deze dialoog formuleren wij een uitvoeringsprogramma.

Water

Algemeen

Het oppervlaktewatersysteem kent vele beheerders. Waterschap Rivierenland beheert het regionale watersysteem (A-status). Perceeleigenaren beheren de kleine watergangen (B- en C-status), de haarvaten van het systeem. De gemeente heeft veel van die kleine watergangen. De wettelijke zorgplicht is vastgelegd in de Keur. Dat is de grondslag waarop het waterschap handhaaft.

Beleid
In 2009 stelden we met Waterschap Rivierenland een waterplan op. In het waterplan legden de we de visie vast. We willen een gezond, veerkrachtig kwalitatief goed aantrekkelijk en op de toekomst berekend watersysteem. Er zijn verschillende streefbeelden gedefinieerd die als het ware een kwaliteitsniveau aangeven. Maar het functioneren van het watersysteem is geborgd in de minimum eisen die het waterschap stelt. Er geldt dat de watergangen voldoende diep (baggeren) en vrij van begroeiing (groen) moeten zijn. In het waterplan voorzagen we een aantal maatregelen om bestaande knelpunten op te lossen.

Financiële middelen
In 2018 zijn de laatste maatregelen met het waterschap verrekend. We bleven binnen de begroting (realisatie: 96%). In 2018 is bij de tweemaandsrapportage juli - augustus 2018 besloten het restant van de reserve ad. € 31.750,- vrij te laten vallen. De overdracht van water aan het waterschap is in 2019 voorbereid en wordt in 2020 administratief voltooid.
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Grafiek
Dit kapitaalgoed kent geen egalisatievoorziening.

Risico's
- In 2018 zijn we regionaal aan de slag gegaan met klimaatadaptatie. Klimaatadaptatie is de verzamelnaam voor het aanpassen van de omgeving aan het veranderende klimaat op het gebied van droogte, hitte, wateroverlast en waterveiligheid.
- Door het uitvoeren van zogenaamde stresstesten bepalen we waar de zwakke schakels in de openbare ruimte zitten. Voor het thema wateroverlast verfijnen we het beeld in 2019. Op basis daarvan starten we daarna de brede dialoog met onze stakeholders over welke risico's acceptabel zijn voor onze gemeente. Vanuit deze dialoog formuleren wij een uitvoeringsprogramma.
- Er ligt een relatie met het kapitaalgoed Riolering. We verwachten daar het grootste risico, omdat in de voorziening GRP nu geen extra klimaatmaatregelen zijn opgenomen. Voor het kapitaalgoed Water lijkt het risico kleiner, omdat het waterschap de verantwoordelijkheid voor de inrichting van het watersysteem heeft.

Baggeren
Algemeen
We hebben de verplichting om gemeentelijke watergangen langdurig op diepte te houden. Daarom baggeren we deze watergangen. Dat doen we niet jaarlijks, maar planmatig volgens een meerjarig uitvoeringsplan.

Beleid
Het actuele beleidskader stelde u vast via raadsvoorstel Beheerplan baggeren, gedeeltelijke aanpassing hoofduitgangspunten (RV/15/00583). Betreft kwaliteitsniveau baggerscenario 3: "conform de schouw". U besloot aan te sluiten op de baggerplanning van het waterschap , preventief te baggeren, alle gemeentelijke watergangen te baggeren die niet baggerschoon zijn en perceeleigenaren aan de andere zijde van de watergangen uitsluitend te betrekken als dit op het totaal economisch voordelig is.
Een kwaliteitsniveau is niet expliciet bepaald, omdat het functioneren van het watersysteem is geborgd in de minimumeisen die het waterschap stelt ten aanzien van de diepte. We moeten dus simpelweg voldoen aan de schouw van het waterschap. De waterdiepte mag, door aanwezigheid van bagger, niet verder beperkt worden dan afhankelijk van de breedte van de watergang op zomerpeilhoogte:
- breder dan 2 meter: 0,50 meter ten opzichte van zomerpeil;
- breder dan 1 meter en smaller dan 2 meter: 0,40 meter ten opzichte van zomerpeil;
- smaller dan 1 meter: 0,30 meter ten opzichte van zomerpeil;
- C-water: Voor C-watergangen gelden geen diepte-eisen, we gaan uit van een diepte van 20 centimeter.

In 2018 voldeden we voor twee watergangen (< 0,5% van het areaal) niet aan de diepteschouw.

Financiële middelen

- In de begroting van 2018 namen we voor het baggeren van gemeentelijke watergangen meerjarig een bedrag op van € 141.250,- (inclusief index en areaaluitbreiding). De uitvoering van het onderhoud bekostigden we uit de voorziening Baggeren watergangen.
- Omdat de uitgaven per jaar fluctueren, gebruiken we de voorziening Baggeren watergangen als egalisatievoorziening. De voorziening Baggeren watergangen is toereikend om het onderhouds-programma uit te voeren. In 2018 is per saldo een bedrag van € 125.986,- toegevoegd aan deze voorziening. De stand van de voorziening is eind 2018 € 310.466,-. In 2018 is € 15.264,- uitgegeven.
- In het woongebied Lingemeer hebben we een grondige inventarisatie uitgevoerd. De discussie over de door de inwoners ervaren problematiek voeren we nu op feiten en niet meer op aannames. We werken nu constructief gezamenlijk met de inwoners aan een gedragen oplossing.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Grafiek

Meerjarig verloop voorziening Baggeren watergangen:

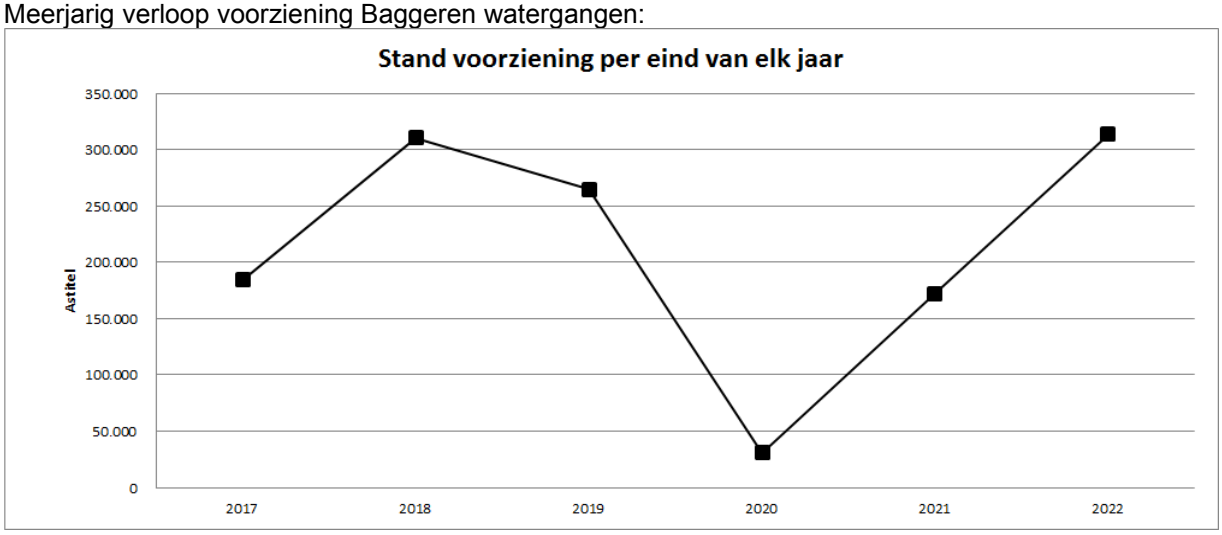

Risico's

- De belangenvereniging Lingemeer wil graag de watergangen uitdiepen. Dat biedt ons ook beheermatig voordeel. Maar deze kosten zijn niet in het uitvoeringsplan opgenomen en hiervoor kan aanvullend budget nodig zijn. De afstemming met de inwoners vereist meer tijd dan voorzien. In 2019 bepaalt het college of zij een voorstel aan de raad voorlegt.

Groen

Algemeen

Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden aan de openbare groenvoorzieningen uit. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Groen.
Het ambitieniveau voor het beheer is inmiddels vertaald in een Integraal Beeldkwaliteitsplan voor de openbare ruimte. Hierin is ook het dagelijks onderhoud aan bijvoorbeeld verharding, straatmeubilair en riolering opgenomen. Het onderhoud wordt uitgevoerd door Avri.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19-01-2016). Het beheerplan Groen 2011-2015 is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op binnen de kom B, buiten de kom C en de begraafplaatsen op A+. Het beschikbaar gestelde budget is op korte en middellange termijn toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau uit te voeren.

Financiële middelen

In 2018 rekenen we in de begroting met een structurele jaarlijkse onderhoudslast van € 1.508.000,-. We gaven in 2018 € 1.460.000 uit. Voor de verschillenanalyse verwijzen we naar taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie.
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Grafiek
We maken geen gebruik van een egalisatievoorziening.

Risico's
- Allerlei ziekten en plagen in het openbaar groen die invloed kunnen hebben op (onverwachte) kosten.

Begraafplaatsen
Algemeen
Op basis van het beheerplan Begraafplaatsen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit. De begraafplaatsen worden op niveau A+ onderhouden. De doelstelling is om de begraafplaatsen kostendekkend te beheren.

Beleid
De actuele beleidskaders staan in het IBOR-plan (vastgesteld 19-01-2016). Het beheerplan Begraafplaatsen is één van de onderleggers van het IBOR. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op A+. Het beschikbaar gestelde budget is op de langere termijn niet toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau en de begraafwerkzaamheden uit te voeren.

Financiële middelen
We beheren de begraafplaatsen op dit moment niet volledig kostendekkend. Er komt een herziening van het beleidsplan met als doel om het beheer wél kostendekkend te maken.
Om zeker te zijn van voldoende onderhoudsgelden voor de toekomst maken we gebruik van de voorziening Afkoopsommen onderhoud graven en de voorziening Afkoopsommen grafrecht. Alle afkoopsommen voor het onderhoud van de graven en het grafrecht voegen we toe aan deze voorzieningen. De kosten voor het ruimen van graven en het onderhouden van de begraafplaatsen bekostigen we uit deze voorzieningen.

Grafiek
Meerjarig verloop voorziening Afkoopsommen onderhoud begraafplaatsen:

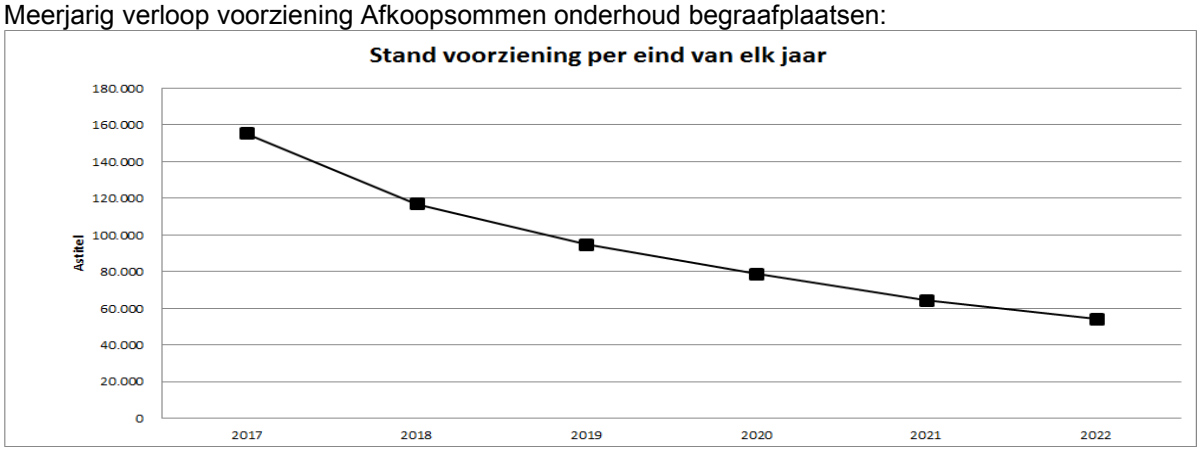

Meerjarig verloop voorziening Afkoopsommen grafrechten begraafplaatsen:

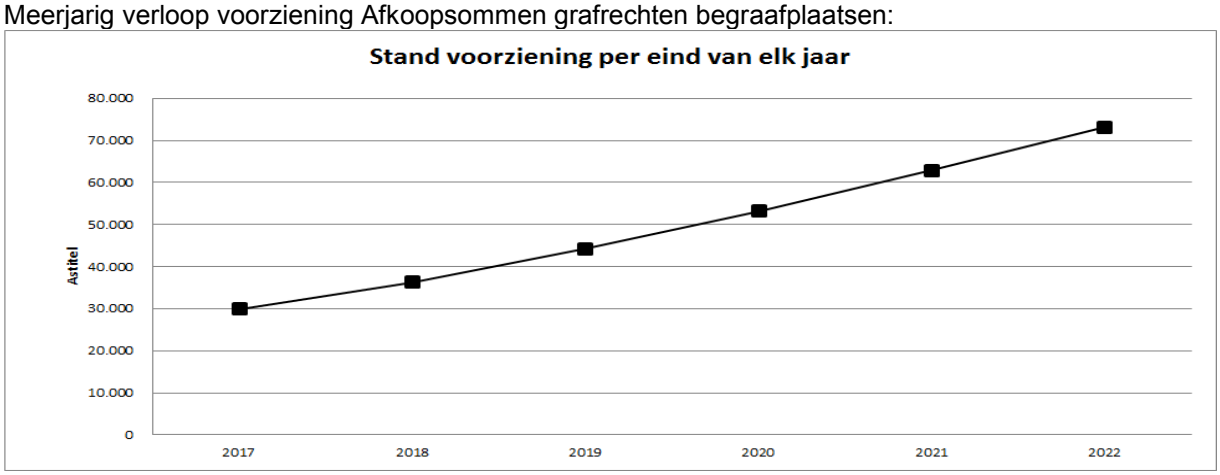

Risico's

- Van de inkomsten is vooral het aantal uit te geven graven en het daadwerkelijke aantal overlijdens niet beïnvloedbaar. Dit aantal fluctueert per jaar. In 2018 zijn er bijna 10% minder mensen overleden.
- Uit landelijk onderzoek blijkt dat de keuze voor cremeren toe neemt. Ook in onze gemeente neemt het aantal uit te geven graven af en dalen de inkomsten. Het tarief voor de urnen is verlaagd, we hebben een toename gezien in het aantal urnen. Ook de grafrechten periode is aangepast naar een periode van 20 jaar, duidelijk is dat hier behoefte aan is. Door deze maatregelen trachten we dit risico te verkleinen.

Gebouwen

Algemeen

Op 23 mei 2017 stelde u de meerjarenonderhoudsplanning gemeentelijk vastgoed (MJOP) vast. Daarmee is de basis gelegd voor het professioneel beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed. In de onderhoudsjaarplannen 2018 en 2019 zijn maatregelen opgenomen om het uitgestelde onderhoud van de afgelopen jaren weg te werken. We liggen hierbij nog steeds op koers. Daarnaast stoten we niet-functioneel vastgoed af. Bijvoorbeeld door verkoop van leeggekomen basisscholen in Erichem en Asch en sloop/ verkoop van de voormalige gemeentewerf in Lienden. Tot slot hebben we het vastgoedbeheer geprofessionaliseerd en de vastgoedformatie op orde gebracht met vaste bezetting.

Beleid

Bij de vaststelling van de begroting 2019 in de raad van november 2018 is een aantal beleidsuitgangspunten vastgesteld. De beleidsuitgangspunten met betrekking tot kostprijsdekkende huur (kpdh), hebben we hieronder uitgelicht.

Voor gebruik van gemeentelijk vastgoed wordt een marktconforme, minimaal kostprijsdekkende huur gehanteerd. Een en ander conform de verplichtingen vanuit de Wet Markt en Overheid. In uitzonderingsgevallen kan de gemeenteraad door middel van een zogenaamd ‘algemeen belang besluit’ hiervan afwijken en aan specifieke gebruikers of doelgroepen een lagere of zelfs geen huurprijs in rekening brengen. Het raadsbesluit van 9 december 2014 is in dit geval nog steeds van toepassing. Bij dit raadsbesluit zijn de navolgende economische activiteiten aangewezen als activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang:

- exploitatie binnen- en buitensportaccommodaties;
- exploitatie (verhuur) maatschappelijk vastgoed;
- faciliteren van speeltuinvoorzieningen;
- verhuur van grond (volkstuinen);
- verhuur woningen en woonwagens/standplaatsen;
- erfpacht- en opstalrechten;
- verhuur ruimten gemeentehuis (fractievergaderingen en exposities);
- antikraak panden.

Voor het berekenen van de kostprijsdekkende huur wordt de Discounted Cashflow-methode (DCF-methode), ook wel de netto contante waardemethode genoemd, toegepast.

Voor het bepalen van de marktconforme huur geldt de grondprijzenbrief die het college jaarlijks vaststelt dan wel een taxatie van een onafhankelijke makelaar/ taxateur.

Financiële middelen

Op basis van het MJOP en het na te streven onderhoudsniveau voor de verschillende objecten, berekenen we een structurele onderhoudslast voor onze begroting. In 2018 gaven we voor de uitvoering van klein onderhoud € 72.500,- uit. Verder stortten we € 329.000,- voor groot onderhoud in de voorziening Onderhoud gebouwen. Groot onderhoud bekostigen we uit de voorziening Onderhoud gebouwen. Tot slot is voor het gemeentehuis € 100.000,- opgenomen. Dit bedrag is in 2018 nagenoeg uitgegeven. Eind 2018 is de stand van deze voorziening € 783.000,-.
Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Grafiek
Meerjarig verloop voorziening Onderhoud gebouwen:

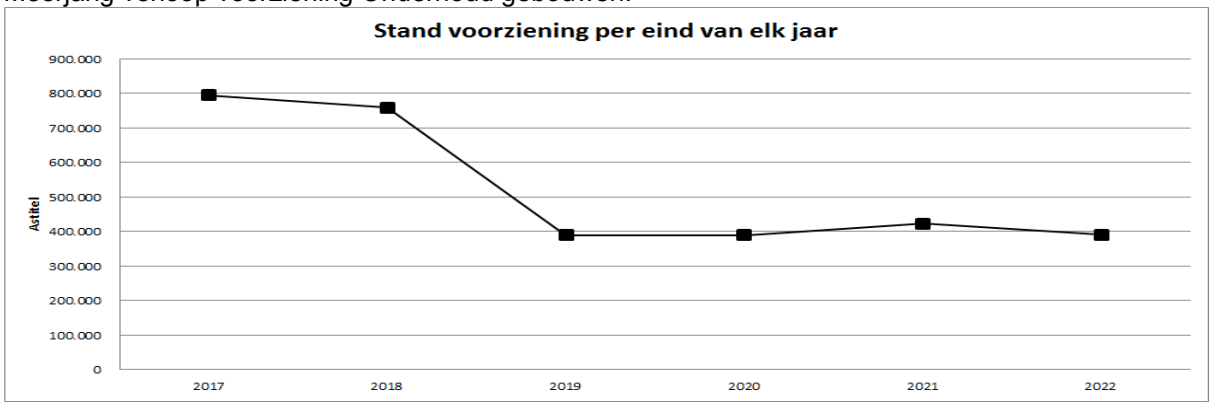

Risico's

- In de onderhoudsvoorziening is geen dekking opgenomen voor renovatie, vervanging, uitbreiding van de panden en eventuele nieuwbouw. Noch is dekking opgenomen voor extra (bovenwettelijke) duurzaamheidsmaatregelen.

Overzicht gebouwen	Aantal per 31-12-2017 (werkelijk)	Aantal per 31-12-2018 (begroting bijgesteld)	Aantal per 31-12-2018 (werkelijk)
Eigen huisvesting: gemeentehuis	1	1	1
Woningen	5	5	5
Gemeentewerf: Lienden	1	0	0
Brandweerkazerne: Buren	1	0	0
Dorpshuizen: - in volle eigendom: Lienden, Maurik, Beusichem, Ravenswaaij en Rijswijk[1] - uitgegeven in erfpacht /vestiging recht van opstal: Asch, Erichem, Kerk-Avezaath en Zoelen	5 4	5 4	5 4
Kleine verenigingsgebouwen: De Breipot (Ommeren), voormalige Jeugdsoos (Maurik), Het Binnen (Lienden)	3	3	3
Gymzalen: (waarvan twee bij een dorpshuis)	9	9	9
Sportvelden: acht voetbalverenigingen, één korfbalclub, drie tennisclubs (erfpacht). *Gebouwen niet van de gemeente, alleen Maurik is gedeeltelijk eigendom gemeente*	12	12	12
Commercieel: Poortgebouw en 't Heerenlogement	2	2	2
Bijzondere objecten: Museum, Synagoge	2	2	2
Begraafplaats: aula's en bergingen	12	12	12
Kerktorens: (inclusief aantal torens alleen uurwerken)	13	13	13
Monumenten: - twee molens, kanonnen, dorpspompen, stadswallen, historische muren in Buren	8	8	8
Overige: - drie muziektenten (Ingen, Beusichem en Eck en Wiel) - één garagebox - twee schuurtjes (Ravenswaaij / Zoelmond bij Kerk)	8	6	6
Schoolgebouwen [2]	15	15	15

[1] Er is overeenstemming over de verkoop van de Hoekenburg te Rijswijk. De verkoop kan pas worden geëffectueerd nadat het bestemmingsplan is aangepast en onherroepelijk is (planning: 2019).

[2] De voormalige school De Kastanjepoort te Erichem is onder voorbehoud verkocht. De voormalige school te Asch is met ingang van schooljaar 2018/2019 leeg gekomen en zal in 2019 worden verkocht.

Financiering

Inleiding

In deze paragraaf geven we het beleidskader voor risicobeheersing van de financieringsportefeuille. Daarnaast geeft het inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte (art.13 BBV). In de Notitie Rente 2017 van de Commissie BBV zijn de beleidsregels omtrent rente verder uitgewerkt.
Daarnaast zijn er uitgangspunten voor het vermijden en beheersen van risico's op het gebied van financiering opgenomen in de Wet Fido. De wettelijke kaders voor beheersing van de financiële risico's uit de Wet Fido zijn uitgewerkt in het gemeentelijke uitvoeringsbesluit, het treasurystatuut.

De nadruk in deze paragraaf ligt op het bieden van inzicht in de uitvoering van de treasuryfunctie. De belangrijkste onderdelen daarvan zijn de financiering van het gemeentebeleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn.

Ontwikkelingen

Vanaf 2018 is de Notitie Rente van de Commissie BBV verplicht. Hierin staan de geldende regels voor de verwerking van de rentelasten en -baten in de begroting en jaarstukken. Daarnaast zijn de bepalingen uit het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV verplicht voorgeschreven vanaf 2017. Dit betekent onder meer dat rente moet worden toegerekend aan de taakvelden. Vanaf 2017 worden alle rentebaten en -lasten gepresenteerd onder het taakveld Treasury. In 2018 is het saldo bij de jaarrekening op dit taakveld € 183.44,- positief.

Op basis van de BBV-regels uit de Notitie Rente hebben we in 2018 het gemiddelde rentetarief van 1% aangehouden als rentelast (renteomslagpercentage) over de investeringen. Het gemiddelde rentetarief wordt berekend over de te verwachten rente over de kort- en langlopende leningen in 2018. Het bij de begroting 2018 voorgecalculeerde omslagpercentage per 1 januari mag maximaal met een marge van 0,5% worden afgerond. Het omslagpercentage wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. Wel wordt een correctie op basis van nacalculatie verplicht gesteld als de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voorcalculatie aan de taakvelden zijn toegerekend. In 2018 is dit het geval.
Het omslagrentepercentage moet op consistente en eenduidige wijze worden toegerekend aan de individuele activa. Het is niet toegestaan om per investering of taakveld te differentiëren in het toe te rekenen rentepercentage.

De financieringsbehoefte is in 2018 verder afgenomen en neemt de komende jaren waarschijnlijk nog wat verder af (zie balans hoofdstuk 3). In samenhang daarmee neemt de langlopende leningenportefeuille af van € 10,5 miljoen op 1 januari 2018 naar € 7,8 miljoen op 31 december 2018. De verwachting voor 2019 is dat de rentetarieven voor kortlopende leningen zeer laag blijven en de rentetarieven voor langlopende leningen iets stijgen.

Risico's

Gezien de publieke taak, moet de gemeente zorgvuldig omgaan met publieke middelen. Risicobeheersing is daarbij van groot belang. Daartoe worden renterisico's beheerst middels de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Verder worden stringente eisen gesteld aan het uitzetten van liquide middelen: leningen en garanties worden in principe alleen verstrekt voor de uitoefening van de publieke taak. Voor het overige moeten overtollige middelen worden aangehouden in 's Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren) en blijven daar beschikbaar voor de uitoefening van de publieke taak.

<u>Renterisico</u>
Het grootste risico op het gebied van financiering is het renterisico. Dit renterisico lopen we bij het aantrekken (en eventueel uitzetten) van langlopende geldleningen. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Hoe meer de aflossing van schulden in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij de herfinanciering.

Kasgeldlimiet
Ook moeten we voldoen aan de wettelijke kasgeldlimiet. De limiet zorgt ervoor dat niet te veel kasgelden (kortlopende leningen < 1 jaar) worden aangetrokken. We mogen maximaal 8,5 % van het bedrag van de exploitatielasten in de begroting opnemen in de vorm van kasgelden.

Liquiditeitsrisico
We lopen geen liquiditeitsrisico omdat we als gemeente steeds voldoende leningen aan kunnen trekken waarmee we tijdig aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

Schatkistbankieren
Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden ingevoerd. Gemeenten, provincies en waterschappen zijn verplicht hun overtollige liquide middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. De tegoeden van de lagere overheden staan op de staatsbalans en worden van de staatsschuld afgetrokken, waardoor het financieringstekort van het Rijk lager wordt. Voor Buren heeft het verplichte schatkistbankieren vrijwel geen effect op de rentelasten.

Treasurybeleid

Eind 2015 is het treasurybeleid vastgesteld middels het Treasurystatuut. Hierbij is gebruikgemaakt van de *Handreiking Treasury 2015* van het ministerie van Financiën. In het statuut hebben we de wettelijke kaders voor beheersing van de financiële risico's uit de Wet Fido verder uitgewerkt. We hebben de gemeentelijke doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie van het beheer van liquiditeiten op korte en lange termijn beschreven. Met het vernieuwde BBV staan in de notitie Rente 2017 de nieuwe verantwoordingsregels voor het taakveld Treasury Deze regels hebben we in 2017 toegepast.
In het eerste kwartaal 2019 is het Treasurystatuut aangepast wegens de gewijzigde organisatiestructuur in oktober 2018. Daarnaast zijn geen andere wijzigingen gedaan in het Treasurystatuut 2015.

In de inleiding zijn de belangrijkste treasuryfuncties aangegeven: de financiering van het gemeentebeleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De Wet Fido heeft deze functies aan strenge regels gebonden door de invoering van het *schatkistbankieren* eind 2013.

Totaalfinanciering en rentekosten

De gemeente Buren werkt vanuit totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat de aangetrokken leningen niet een-op-een gekoppeld zijn aan de investeringsprojecten of verstrekte leningen. We bundelen alle schulden en tegoeden en we salderen alle gemeentelijke kastekorten en -overschotten voordat we ons op de kapitaalmarkt begeven.

Het omslagrentepercentage wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd (zie: *BBV notitie Rente 2017*). De taakvelden worden sinds 2017 voor hun kapitaalbeslag afgerekend op basis van een rentepercentage (met een mogelijke afronding van 0,5%). Het resultaat van de omslagrente komt rechtstreeks in de exploitatie op het taakveld Treasury tot uitdrukking. Het toerekenen van omslagrente aan de taakvelden vindt plaats via het taakveld Treasury.

In 2018 is op basis van de verplichte nacalculatie een correctie nodig van de omslagrente. Deze correctie is verplicht gesteld als de rentelasten meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voor gecalculeerde omslagrente aan de taakvelden zijn toegerekend.

Het BBV biedt vooralsnog de mogelijkheid om een rentevergoeding of inflatievergoeding over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en door te belasten aan de taakvelden. De Commissie BBV adviseert deze systematiek niet meer toe te passen, vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie. Deze aanbeveling hebben wij vanaf 2017 overgenomen. In 2018 is het toepassen van de notitie Rente wettelijk verplicht.

In 2018 gelden voor onze begroting de volgende uitgangspunten op basis van de nieuwe BBV-regelgeving:

- een omslagrentepercentage van 1%;
- De 1%-omslagrente wordt gehanteerd bij de kapitaalrentelasten;
- Er is geen rentevergoeding over het eigen vermogen (de reserves) en de voorzieningen;
- De uitzondering op de omslagrente van 1% bij de kapitaallasten geldt ook niet meer voor de grondexploitaties Doejenburg en Hooghendijck. Dit is in 2018 bij de 2MR besloten. Hier rekenden we eerder met een percentage van 0% volgens het daarover genomen raadsbesluit (15/00539).

De berekening in de begroting 2018 van de omslagrente is voor onze gemeente is gedaan op basis van de Notitie Rente 2017 van de Commissie BBV en is als volgt weer te geven:

Aan de taakvelden toegerekende rente gedeeld door Integraal gefinancierde activa:
520.323 : 51.549.890= 1,01%

Renteschema	2018
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	102.441
De externe rentebaten (idem)	- 156.228
Saldo rentelasten en rentebaten	**-53.787**
De rente die aan de grondexploitaties moet worden doorberekend	-131.667
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	**53.787**
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (renteomslag)	**131.667**
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
Renteresultaat op het taakveld Treasury	**-183.144**
Omslagrente afgerond	**-133.023**

Als het omslagrentepercentage afwijkt van de werkelijke vermogenskostenvoet (werkelijke rentelasten), ontstaat er een renteresultaat. Wanneer dit renteresultaat hoog wordt, is dat een signaal om het omslagrentepercentage te herzien. Dit was in Buren in 2018 het geval. De bij de begroting vastgestelde omslagrente van 1% is bij nacalculatie voor de jaarrekening naar beneden bijgesteld naar 0%, uitgezonderd voor grondexploitatie Doejenburg (1%). Het renteresultaat vloeit voort uit het feit dat geen nieuwe langlopende leningen zijn aangetrokken in combinatie met het in de loop van 2018 gelijktrekken van de rentevoet voor alle grondexploitaties naar 0% met uitzondering van met name Doejenburg.

Bij de jaarrekening 2018 is de nacalculatie van de omslagrente als volgt:

Aan de taakvelden toe te reken rente gedeeld door Integraal gefinancierde activa:
133.023 : 51.549.890= 0,26%. Aan de taakvelden is afgerond 0% rente toegerekend. Het resultaat van de omslagrente, € 133.023, komt rechtstreeks in de exploitatie op het taakveld Treasury tot uitdrukking. Dit is binnen de toegestane afrondingsmarge van 0,5%.

In 2019 zullen we het omslagrentepercentage in het voorjaar opnieuw berekenen en indien nodig het omslagpercentage aanpassen.

Risicobeheer
Een belangrijke doelstelling van de treasuryfunctie is het voeren van een risicomijdend treasurybeleid. Om dit te realiseren is in het treasurystatuut vastgelegd dat de gemeente alleen leningen aan derden mag verstrekken voor de uitoefening van haar publieke taak. Ook het uitzetten van gelden moet risicomijdend zijn.
Naast risicomijdend gedrag bij het aantrekken en uitzetten van gelden is het ook van belang dat we renteschommelingen, oftewel renterisico's, voorkomen. Het renterisico wordt in beeld gebracht met behulp van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten gebruikt de provincie bij het uitoefenen van haar toezichthoudende taak.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente maximaal met rood staan en kortlopende geldleningen mag financieren. Dit limiet is 8,5% van het bedrag van de exploitatielasten in de begroting bij aanvang van het jaar. De kasgeldlimiet mag niet meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden worden. Gebeurt dit wel dan moet de gemeente de Provincie Gelderland daarover informeren en daarbij een plan aanbieden om weer te gaan voldoen aan de kasgeldlimiet. In 2018 heeft de gemeente Buren de kasgeldlimiet niet met meer dan drie achtereenvolgende kwartalen overschreden. Er moet daarbij door Buren enerzijds rekening worden gehouden met beschikbare kredieten en anderzijds met tijdelijke uitschieters in de behoefte aan kort geld. Daarom wordt voorzichtigheidshalve enige marge aangehouden onder de kasgeldlimiet.

In de onderstaande grafiek brengt de kasgeldlimiet ten opzichte van het benodigde kasgeld in beeld:

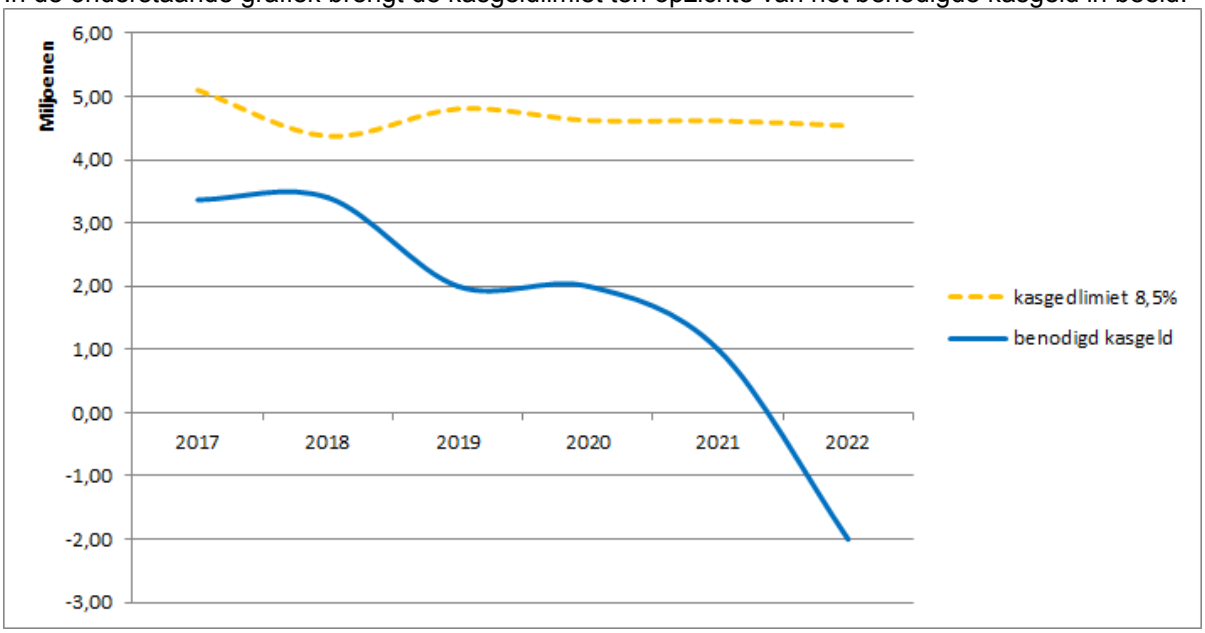

Voor het jaar 2018 is het exploitatiesaldo: 51,44

De kasgeldlimiet (8,5%) is: 4,37

In 2018 hebben we gemiddeld € 3,7 miljoen kasgeld geleend tegen een gemiddelde rente van -0,37% (baten: € 15.318).
In 2018 was geen herfinanciering van de afgeloste leningen nodig. Op basis van de huidige verwachte (des-)investeringen en de bijbehorende financieringsbehoefte is het in 2019-2020 niet nodig om lopende leningen te moeten herfinancieren.

Hieronder volgt de verhouding tussen de kasgeldlimiet en het benodigd kasgeld (kortlopend krediet):

Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021
De kasgeldlimiet (8,5%):	4,37	4,37	4,85	4,85	4,85
Het gemiddeld benodigde kasgeld:	3,36	3,72	-2,00	-2,00	-1,00

Renterisiconorm
De renterisiconorm stelt dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Deze norm is bedoeld om door de jaren heen tot een goede opbouw van de leningenportefeuille te komen. Door een goede opbouw wordt het renterisico door renteaanpassingen en herfinanciering van leningen van jaar tot jaar voldoende beperkt. Het renterisico wordt bepaald op basis van de aflossingsbedragen van onze leningen in de toekomstige jaren. Deze moeten immers (her)gefinancierd worden. tegen het dan geldende rentepercentage.

De renterisiconorm is gebaseerd op de verwachte meerjarige begrotingscijfers. Door maximaal 20% van het begrotingstotaal per jaar af te lossen vermijden we te grote rentelasten op de langlopende leningen. De (te hoge) rentelasten leggen beslag op de begrotingsruimte en zijn nadelig voor onze gemeentelijke financiële positie.

De rente op langlopende leningen staat voor langere tijd vast en daarmee wordt het renterisico sterk beperkt.

Hieronder volgt een grafiek waarin de renterisiconorm ten opzichte van het renterisico in 2017-2022 in beeld wordt gebracht:

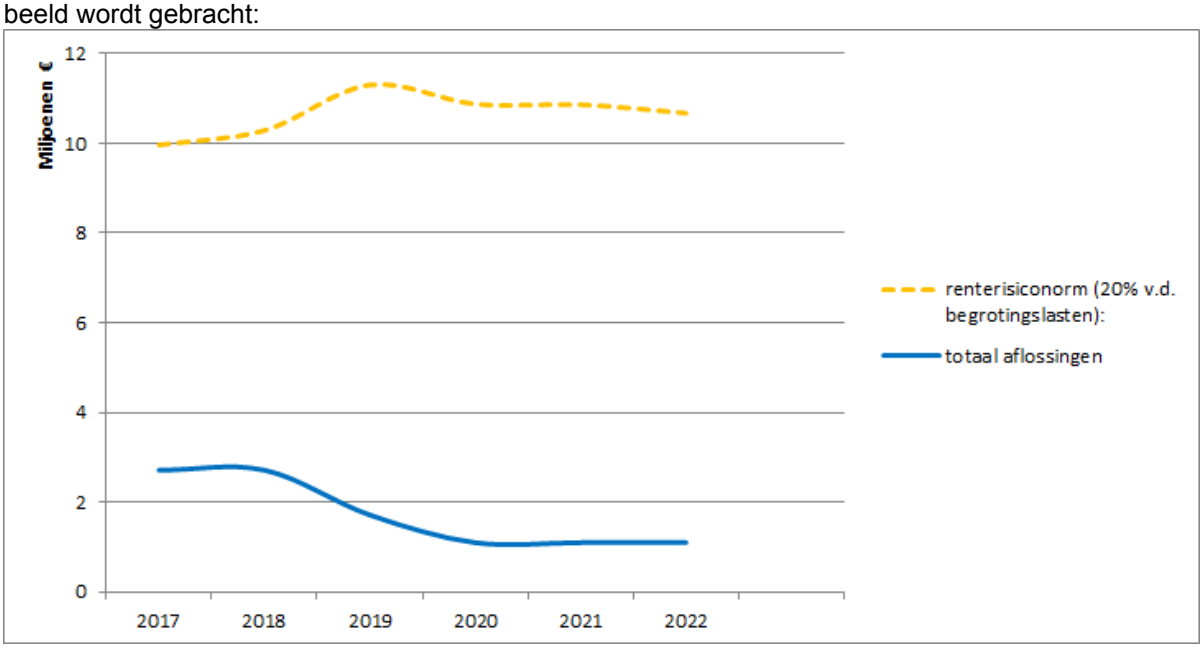

De gemeente Buren blijft in 2018 en in de komende jaren ruim onder de gestelde renterisiconorm van 20% van het begrotingstotaal. De norm was in 2018 € 10,3 miljoen. In 2018 is € 2,7 miljoen afgelost en daarmee blijven we ruim binnen de gestelde wettelijke norm. Ook was een herfinanciering van de afgeloste € 2,7 miljoen niet nodig. In 2019 en latere jaren is de verwachting dat aan de renterisiconorm wordt voldaan. De verwachting is dat in 2019 ongeveer € 2-3 miljoen moet worden geherfinancierd.

Schatkistbankieren
Bij het schatkistbankieren wordt het drempelbedrag berekend (Art.7 Regeling Schatkistbankieren Decentrale Overheden). Het drempelbedrag is het maximale bedrag dat een decentrale overheid over een heel kwartaal gezien gemiddeld op dagbasis buiten de schatkist mag hebben. De berekening van de benutting van het drempelbedrag vermelden we bij de toelichting op de balans. Uit onderstaand overzicht blijkt dat onze gemeente in alle kwartalen van 2018 onder het drempelbedrag van € 386.000 is gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2018			
(1)	**Drempelbedrag**	**386**	**386**	**386**	**386**
	Kwartaal	1	2	3	4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**177**	**62**	**36**	**112**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	209	324	350	274
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag:					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	51.440	51.440	51.440	51.440
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	51.440	51.440	51.440	51.440
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	386	386	386	386
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.966	5.628	3.349	10.307
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	177	62	36	112

Leningen- en aandelenporteuille

Aangetrokken leningen

We hebben vijf langlopende geldleningen aangetrokken waarvan de stand per 31 december 2018 als volgt is (in euro's):

Oorspronkelijk bedrag	Geldgever	Laatste jaar aflossing	Renteper-centage	Leningbedrag per 31-12-2018	Rente 2018
5.513.430	BNG	2019	4,48%	275.672	12.487
6.806.703	BNG	2019	4,48%	340.335	15.416
5.000.000	BNG	2018	1,23%	0	9.051
8.000.000	BNG	2024	0,93%	4.800.000	51.811
3.000.000	BNG	2026	0,53%	2.400.000	13.086
Totaal:				**7.816.007**	**101.852**

De verwachting is dat de rentelast in 2019 voor onze bestaande leningen € 56.000 bedraagt (excl. rente nieuwe leningen). Daarnaast hebben we in 2018 € 101.852,- betaald. Dit is een gemiddelde rente van 1,3% over de langlopende leningen.

Aandelen en uitgezette leningen

De gemeente bezit 23.953 aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2018 hebben we over 2017 een dividenduitkering ontvangen van € 60.601. Dit is ongeveer 55% meer dan in 2017. Daarnaast heeft de gemeente Buren een achtergestelde lening uitgegeven aan Vitens. Vitens betaald de gemeente Buren jaarlijks een aflossing op deze lening van ongeveer € 100.000,-.

Daarnaast bezit de gemeente 24.035 aandelen van Vitens en ontvingen we daarvoor in 2018 over het jaar 2017 een dividenduitkering van € 79.316. De verwachting is dat we in 2019 veel minder dividend uitgekeerd krijgen over 2018 en volgende jaren van Vitens vanwege nieuwe financiële regelgeving WACC, gelijkblijvende of lagere drinkwatertarieven en veel grotere kapitaallasten voor investeringen.

Financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte geeft aan of we geld nodig hebben of geld uit kunnen zetten. In 2018 is er een tekort aan financieringsmiddelen. In de onderstaande schema's wordt de financieringsbehoefte, de -middelen en of er een overschot of tekort is in beeld gebracht.

Tabel: Financieringsbehoefte voor de periode 2018-2022

Financieringsbehoefte (bedragen x € 1.000.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Materiële vaste activa	28	27	26	25	25
Financiële vaste activa	1	1	1	1	0
Boekwaarde grondexploitaties	9	7	5	2	0
Totale behoefte	**38**	**35**	**32**	**28**	**25**

De bedragen hierboven betreffen in 2018 de boekwaarden op 1 januari van het genoemde kalenderjaar en de verwachte boekwaarden 2018-2022. De boekwaarden grondexploitaties zijn gecorrigeerd met de berekenende verliesvoorzieningen/boekverliezen.

Tabel: Financieringsmiddelen voor de periode 2018-2022

Financieringmiddelen bedragen x € 1.000.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Reserves en voorzieningen	24	25	23	22	23
Langlopende leningen	11	8	6	5	4
Totale middelen	35	33	29	27	27
Uitgezette middelen	0	0	0	0	0
Totaal beschikbare middelen	**35**	**33**	**29**	**27**	**27**

Tabel: Financieringsoverschot of - tekort voor de periode 2018-2022

Benodigd (bedragen x € 1.000.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Financieringsmiddelen	35	33	29	27	27
Financieringsbehoefte	38	35	32	28	25
totaal tekort (-) / overschot (+) aan middelen	-3	-2	-2	-1	2
Kredietlimiet kortlopend	4	4	4	4	4
Benodigd nieuwe langlopende financieringsmiddelen	0	0	0	0	0

In 2018 zijn er door de gemeente Buren geen nieuwe langlopende leningen afgesloten. In 2019 en volgende jaren verwachten we geen nieuwe langlopende leningen nodig te hebben. Dit komt doordat we vrijwel geen nieuwe investeringen gepland hebben in de komende jaren. De lopende leningen moeten waarschijnlijk wel worden geherfinancierd.

Relatiebeheer
De huisbankier van de gemeente Buren is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Deze relatie is vastgelegd in een zogenaamde raamovereenkomst. Hierin zijn onder andere afspraken met betrekking tot de rentepercentages van in rekening-courant geleende gelden vastgelegd. De raamovereenkomst is in 2018 voor het laatst geactualiseerd.

Tabel: Taakveld Treasury 2018 en de verwachtingen voor 2019-2022

Rentekosten en -opbrengsten (bedragen x € 1.000)	Begroot 2018	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
toegerekende rentelasten aan investeringen	-523	-133	-274	-260	-236	-220
Betaalde rente voor kortlopende leningen	0	1	0	0	0	0
Betaalde rente voor langlopende geldleningen	102	102	57	47	38	29
Ontvangen rente over kortlopende geldleningen	-15	-14	-10	-7	-5	-3
Ontvangen rente over langlopende leningen / beleggingen	-138	-144	-125	-123	-121	-121
Treasurykosten organisatie	5	5	6	6	6	6
Totaal treasury	**-569**	**-183**	**-346**	**-337**	**-318**	**-309**

Indicatoren en kengetallen

Klik *hier* voor cijfers over de netto schuldquote.
Klik *hier* voor cijfers over de netto schuld per inwoner.

Zie ook kengetallen bij Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in de ontwikkeling van de organisatie. We schetsen de lijnen waarlangs de organisatie zich het afgelopen jaar ontwikkeld heeft. Daarvoor is het besluit van uw raad over de bestuurlijke richting voor Buren van 7 maart 2017 een belangrijk gegeven. Daarin sprak uw raad uit dat Buren zich als een zelfstandige gemeente blijft ontwikkelen. Ook is gevraagd om samenwerking te zoeken in onze regio als dat voordeel oplevert wat betreft kwetsbaarheid, kosten of kwaliteit. Wat betreft de bedrijfsvoering is daarbij aangegeven dat geïnvesteerd kan worden in de bedrijfsvoering zodat "het huis op orde" komt. Dit was daarmee een uitgangspunt voor de organisatie en zeker de organisatie ontwikkeling die in 2018 zijn beslag kreeg. Verder vonden in maart 2018 vonden de gemeenteraadsverkiezingen plaats waarna een nieuwe raad en een nieuw college aan zijn getreden met een nieuw akkoord.

In de bedrijfsvoeringsparagraaf bij de begroting 2018 hebben al gewezen op de verkiezingen van maart 2018. Dat gaf nieuwe (beleids-)doelen die in eerste aanzet uitgewerkt zijn in de begroting 2019, maar zeker in de komende tijd verder uitgewerkt worden in de thema's: kerngericht werken, duurzaamheid en regionale economie. Zoals in de begroting 2018 aangekondigd is met uw raad ook gewerkt aan de verdere innovatie van de P&C cyclus. Zo is begin 2018 de eerste digitale jaarrekening verschenen en hebben zijn voor het eerst over een heel jaar de gevraagde zes 2MaandsRapportages (2MR) gepresenteerd. Verder is het nieuwe coalitieakkoord 2018 in de begrotingsthema's en speerpunten opgepakt en samen met u verder uitgewerkt. Eind 2018 is daarbij ook gestart met de eerste evaluatie van de nieuwe P&C cyclus/documenten en zijn wij daar met u over in gesprek. Dit zal resulteren in voorstellen voor de verdere doorontwikkeling….
We hebben in de begroting 2018 ook aangegeven te gaan onderzoeken wat de mogelijkheden zouden zijn voor beleidsontwikkeling op basis van (big) data. Ook zouden we aandacht besteden aan een andere nieuwe ontwikkeling zijnde de decentrale dienstverlening, bijvoorbeeld bij de mensen thuis. Op deze – en de andere- in de begroting 2018 voorgenomen ontwikkelingen komen we in deze bedrijfsvoeringsparagraaf bij de rekening terug en geven aan wat gerealiseerd is.
In deze bedrijfsvoeringsparagraaf bij de rekening 2018 gaan we dan ook in op:

- Ontwikkelingen en projecten rond bedrijfsvoering
- Informatie veiligheid en privacy
- Rekenkamerrapporten
- Kengetallen bedrijfsvoeringstaken

Innoveren van onze dienstverlening

In 2018 is de online dienstverlening uitgebreid en hebben we veel aandacht aan de website besteed. Een goede interne afstemming zorgt ervoor dat we de inwoners op de website van actuele informatie voorzien. Ook worden steeds meer afspraken online ingepland (5332 in 2018) en kunnen meer producten online aangevraagd worden.

Intern zijn er ook slagen gemaakt op weg naar volledige digitalisering. Zo is de 2^{e} fase van ons zaakvolgsysteem geïmplementeerd en daarmee hebben we weer een stap in de goede richting gezet om steeds meer diensten aan te kunnen bieden via Mijn Overheid. Een van de 5 strategische opgaven waarmee we in Buren aan de slag gaan, is dan ook het ontwikkelen van een visie op dienstverlening.

Door het vervangen van de vaste PC's door laptops, is de organisatie volledig voorbereid op locatie onafhankelijk werken. Dit zal de dienstverlening van de Gemeente Buren versterken, zoals al tot uiting is gekomen in de strategische opdracht "Kerngericht Werken" welke in 2018 van start is gegaan en in 2019 ontwikkeld wordt.

Digitale veiligheid

Digitale veiligheid (informatieveiligheid en privacy)
Met een motie bij de kadernota heeft uw raad in 2017 gevraagd het onderwerp informatiebeveiliging op te nemen in de begroting en daarmee in de P&C-cyclus. Aangezien de rekening de spiegel van de begroting is, geven wij in dit onderdeel van onze bedrijfsvoeringsparagraaf ook gehoor aan die motie.

Dit sluit ook aan bij de ideeën van de landelijke overheid zoals verwoord in het programma Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). ENSIA helpt gemeenten in één keer verantwoording af te leggen over informatieveiligheid. De ENSIA-verantwoording sluit aan bij de Baseline informatieveiligheid gemeenten (BIG). Deze hebben wij op advies van de rekenkamer opgepakt en geïmplementeerd. De organisatie voldoet daarmee wat dat betreft aan de ENSIA-audit die onder andere aan de BIG-normen toets. In 2019 wordt de BIG overigens vervangen door de nieuwe landelijke standaard, BIO (Baseline informatieveiligheid Overheden). Buren gaat uiteraard mee in deze overgang en we zijn dan ook bezig met deze omschakeling. Over de BIO heeft de VNG uw raad en college geïnformeerd (zie VNG-brief van 7 jan 2019 Lbr. 19/002) en daarin deze 10 gouden regels als standaard meegegeven:

De 10 bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging:

1. Bestuurders bevorderen een veilige cultuur
2. Informatiebeveiliging is van iedereen
3. Informatiebeveiliging is risicomanagement
4. Risicomanagement is onderdeel van de besluitvorming
5. Informatiebeveiliging behoeft ook aandacht in (keten)samenwerking
6. Informatiebeveiliging is een proces
7. Informatiebeveiliging kost geld
8. Onzekerheid dient te worden ingecalculeerd
9. Verbetering komt voort uit leren en ervaring
10. Het bestuur controleert en evalueert

ENSIA
ENSIA zorgt er dus voor dat we één keer verantwoording af te leggen over informatieveiligheid. De belangrijkste gebieden van ENSIA waarop dat gebeurd zijn:

- BRP en PUN (basisregistratie personen en identiteitsbewijzen)
- DigiD
- BAG (basisregistratie gebouwen)
- BGT (basisregistratie grootschalige topografie)
- Suwinet (landelijk raadpleegsysteem voor sociale zaken)

Overigens is ENSIA een rapportage die de organisatie invult. Een externe IT-auditor toetst vervolgens of we voldoen aan de vereiste standaarden. Omdat ENSIA op de BIG is gebaseerd, is de toets van de auditor impliciet ook een BIG-toets. De auditor legt dat vast in een Assurance-rapport. Op basis van dat rapport geeft het college een Verklaring Informatiebeveiliging af. Wij streven ernaar bij de behandeling van de rekening 2018 aan uw raad ook deze ENSIA-Verklaring te overleggen.

AVG (Algemene verordening gegevensgebruik)
In 2018 hebben ook wij de AVG geïmplementeerd. Die legt de verplichting op om alle gegevensverwerkingen te registreren en elke handeling (met betrekking tot persoonsgegevens) te kunnen verantwoorden. Hoewel veel AVG-verplichtingen ook al van toepassing waren onder de Wbp (wet bescherming persoonsgegevens) vraagt de verantwoordingsplicht toch veel meer werk. Halverwege 2019 willen we het verplichte Verwerkingenregister gereed hebben. Aangezien het een dynamisch register is, wordt ook gewerkt aan het opzetten van permanent onderhoud. Verder zijn we ook begonnen met de actualisatie van verwerkingsovereenkomsten . Dit zijn bindende afspraken met ketenpartners die persoonsgegevens van onze inwoners verwerken zoals bij leerlingenvervoer.

De verplichting om een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen in eerste instantie ingevuld door het inhuren van een functionaris voor 8 uur per week. Vanaf 24 juni 2019 neemt Buren samen met de gemeenten West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Bommelerwaard voor in ieder geval 1 jaar samen een FG aan. Deze FG zal de verdere stappen zetten in het realiseren en borgen van een APV-proof Buren.

Veiligheidsincidenten en datalekken
De Informatie BeveiligingsDienst (IBD) maakt elke 2 jaar een rapportage over de risico's voor gemeentelijke informatieveiligheid. De IBD concludeert o.a. dat informatieveiligheid te weinig op de politieke agenda staat, dat er te weinig gekwalificeerde mensen beschikbaar zijn en dat de complexiteit toeneemt. Uit het IBD rapport blijkt ook dat de mens de zwakste schakel is in informatiebeveiliging. Met het oog op dat laatste hebben we eind 2018 ingezet op een programma gericht op het "informatieveiligheid bewustzijn" voor onze medewerkers.
We zien dat in Buren in 2018 6 data-incidenten zijn gemeld. Geen enkel datalek hebben we hoeven rapporteren bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Het ging hierbij vooral om fouten met het gebruik van individuele emailadressen en verkeerde adressering van post aan inwoners. Bij de laatstgenoemde categorie hebben we maatregelen genomen om dit structureel op te lossen.
Mogelijk is er nog sprake van een "onderrapportage" doordat medewerkers incidenten niet altijd herkennen. Door de ingezette bewustwording en het vergroten van kennis over incidenten werken we aan bewustzijn en herkenning.

Tot slot enkele data
Onze netwerkbeveiliging – de Firewall – heeft in december 2018 (de firewall rapporten zijn per maand) in totaal 2707 bedreigingen onderschept.

In week 7 tot en met 52 hadden we dus 620.224 emails (in- en uitgaand). Van dat totaal is 16% spam en virussen, die door onze beveiliging zijn tegengehouden.

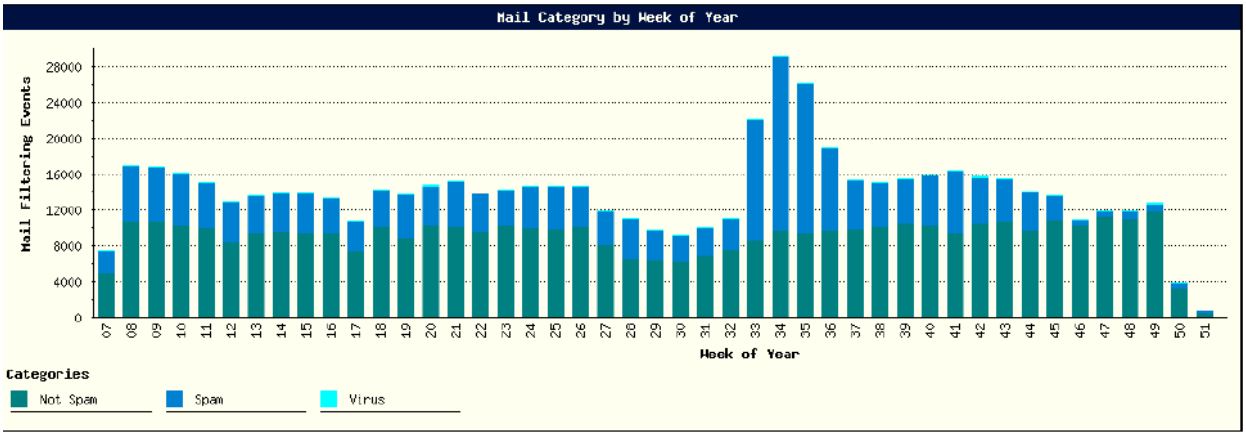

PS: Deze monitor is pas sinds week 7 2018 operationeel.

Digitaliseren (intern)

In 2018 hebben we verdere stappen gezet in het intern digitaliseren en diverse werkprocessen digitaal doorontwikkeld. Dit betreft bijvoorbeeld de processen leerlingenvervoer, inkoop en inhuur derden. Digitaal archiveren is organisatiebreed opgepakt.

De organisatie heeft samen met het Regionaal Archief Rivierenland een pilot uitgevoerd voor het digitaal overbrengen van archiefbescheiden naar een e-depot. Deze pilot is zeer succesvol verlopen. Burgemeester De Boer heeft hiervoor tijdens een regionale bijeenkomst een onderscheiding in ontvangst genomen. De resultaten van deze pilot dienen als basis voor de invoering van een e-depot door het Regionaal Archief Rivierenland. In september 2018 is het handboek vervanging vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders. Dit houdt in dat voor de processen die onder de reikwijdte van dit handboek vallen, digitaal werken leidend is geworden.

De uitrol en gebruik van de digitale handtekening is opgehouden, omdat de technische inrichting meer impact heeft op de manier van werken voor medewerkers dan voorzien. Dit moet nu eerst als voorwaardelijk veranderingstraject opgepakt worden. Door de inspanningen die de organisatie-ontwikkeling en het daarop aanpassen van de inrichting van systemen, zijn we hier nog niet aan toe gekomen. Dit wordt in 2019 verder opgepakt. Dit geldt ook voor het ontwikkelen van een kwaliteitssysteem voor de gedigitaliseerde documentenstroom en processen. Dit wordt nu in samenwerking met de gemeente Neder-Betuwe ontwikkeld.

Organisatieontwikkeling

Werken aan de structuur van de organisatie
In 2017 is de basis gelegd voor ontwikkeling naar een zelfstandige, wendbare, open, daadkrachtige en flexibele organisatie. Om dat resultaat te bereiken was er een structuur- en cultuur wijziging nodig. Dit traject zijn we in 2018 gestart.. Voordat de nieuwe organisatie in oktober 2018 is gestart is er veel werk verzet. Zo is er gewerkt aan een organisatieplan en organisatiebesluit. Door de coöperatieve houding van de OR zijn planningen en resultaten gehaald. Maar het ging ook om de werving & selectie en het aantrekken van andere nieuwe medewerkers. Om de verdere ontwikkeling zo goed mogelijk te sturen en eventueel zijn enige evaluatie momenten gepland.

Op 1 oktober 2018 zijn we gestart met een tweehoofdige directie en 8 teammanagers. Deze 8 teammanagers zijn met grote zorgvuldigheid en vanuit de organisatie-uitgangspunten geworven. Daarbij is een mooie mix ontstaan van intern & externe kandidaten en werkervaring in & buiten gemeenteland. We hebben er vertrouwen in dat deze inrichting van de gemeente Buren een toekomstbestendige organisatie oplevert met een adequate dienstverlening in nauwe samenwerking met inwoners, organisaties, bedrijven en verenigingen.

Werken aan de cultuur:
De visie, missie en kernwaarden, opgesteld in 2016, zijn nog steeds van kracht.
Betrouwbaar, professioneel, deskundig en betrokken zijn de basiscompetenties waarop de organisatie aanspreekbaar wil zijn voor onze inwoners en andere stakeholders. Daarnaast is vertrouwen van groot belang. Vertrouwen van onze medewerkers in de organisatie, college en raad (visa versa) en vertrouwen van onze burgers in de gemeente. Dat maakt o.a. dat gestart is met een cultuurtraject. Dit traject is gestart in 2018 maar door voortschrijdend inzicht inmiddels bijgesteld. Zo gaat het nu om een veranderingstraject waarin zowel de structuur als de cultuuruitgangspunten verenigd zijn.. Dit wordt begeleid door een extern bureau en de inzet is een cultuur waarin:

- Het plezierig werken is.
- Het geven en krijgen van feedback normaal is.
- De besluitvorming en communicatie open en eerlijk plaatsvindt.
- Zeggen wat je doet en doen wat je zegt vanzelfsprekend is.
- Betrokkenheid wordt getoond.
- Eigenaarschap en deskundigheid centraal staan.
- Zaken worden afgemaakt.

Andere belangrijke onderdelen van de verandering zijn eigenaarschap en rolvastheid. Deze punten zijn natuurlijk niet nieuw en moeten in samenhang worden gezien met de andere uitgangspunten ten aanzien van de aansturing, de formatie, de manier van werken, de verdeling van verantwoordelijkheden en de cultuur. Wat dit betekent in de organisatie aan houding en gedrag van onze medewerkers, stijl van leiding geven, etc. is momenteel onderdeel van het veranderingstraject.

Vernieuwing planning & rapportages
In 2018 is, na de vernieuwingen rond de programmabegroting in 2017, verder gewerkt aan de vernieuwing van de P&C cyclus. Zo is begin 2018 ook de eerste digitale jaarrekening verschenen, die ook qua opzet en uitvoering de spiegel van de begroting 2017 was. Verder is in 2018 gewerkt aan de doorontwikkeling van het informatie- en rapportagesysteem door het presenteren van zes 2MaandsRapportages (2MR). hiervan waren er 3 informerend en 3 besluitvormend. Daarmee is uw raad zoals afgesproken elke 2 maanden geïnformeerd over de realisatie van budgetten, de doelen en de prestaties.
Een volgende fase van de innovatie van de planning en control cyclus ingezet is in 2018 ingezet met het coalitieakkoord 2018 als uitgangspunt. Zo zijn de thema's en speerpunten als beleidsinhoudelijke hoofdlijnen in de begrotingsopzet versterkt. De slogan "SLIM op weg" stond daarbij centraal. Dat wil zeggen: Smart, Leesbaar, Informatief en Mogelijk maken van sturingsinformatie in de P&C-instrumenten.
Verder is volgens afspraak met uw raad gestart met een eerste evaluatie van de geïnnoveerde P&C-cyclus. Het doel van de evaluatie is om na te gaan of alle vernieuwingen voldoen aan de verwachtingen en te kijken over de effectiviteit en efficiency van de nieuwe P&C cyclus qua opzet en werkwijze. Dat gebeurt intern in de organisatie als met uw raad en met het oog op verdere verbetering. Daarbij wordt ook gekeken naar de inzet die nog is voor het realiseren van de P&C instrumenten in hun nieuwe opzet.

Datagedreven beleidsontwikkeling

In 2018 maakten we een start met datagedreven werken voor het sociaal domein. Daarbij zagen we de eerste mogelijkheden van beter gebruik van data. In het kader van kerngericht werken willen we datagedreven werken een grotere rol laten spelen. Wel werd duidelijk dat de gewenste diepere ontwikkeling van datagedreven werken nadrukkelijke personele inzet vraagt en dat dit vooralsnog een nieuwe taak is die zich niet eenvoudig binnen de huidige taken laat inpassen. Wel zijn wij ervan overtuigd dat data gedreven werken ons als gemeente op vele terreinen kan ondersteunen om zo meer gerichte interventies te doen.

Aanbevelingen rekenkamerrapporten en accountant

We informeren u over de stand van het opvolgen van de aanbevelingen van de rekenkamer en de accountant. Het gaat om 4 rekenkamerrapporten en de aanbevelingen van de accountant bij de boardletter 2018.

In de begroting 2019 hebben wij al de stand van de volgende rapporten aangegeven en aangegeven dat we ze als afgerond beschouwen. Het gaat hier om de volgende rapporten:

- Prestatieafspraken Woonvisie
- Rapport leges

Op deze rapporten zullen wij hier dan ook niet terug komen.

<u>Rapport "P&O"</u>

In april 2017 is het Strategisch HR-beleid 2017-2022 door de Raad vastgesteld. Het strategisch HR-beleid kent drie thema's: "Gemeente Buren beter door HR", "Flexibiliteit door HR", en "HR in control". Deze drie HR thema's zijn op tactisch niveau verder uitgewerkt in een HR planning. In het jaarplan 2018/19 is aan de hand van deze thema's een aantal onderwerpen opgepakt.

- Strategische Personeelsplanning (SPP)
  De basis gegevens zijn op orde, zoals formatie/bezetting, inhuur derden en verzuim. Deze zullen nog verder worden verbeterd in 2019.
- Personeelszorg
  Voor de risico-inventarisatie- en evaluatie (RI&E), het periodiek medisch onderzoek(PMOo) en het medewerkers-onderzoek (MO) is een projectplan en planning beschikbaar die door HR en een extern bureau worden uitgevoerd begin 2019.
- Reorganisatie en doorontwikkeling nieuwe teams en teammanagers.
  Het organisatieplan is uitgewerkt en personele reorganisatie is in augustus 2018 afgerond. De werving van nieuwe teammanagers is ook afgerond en in oktober 2018 zijn we gestart met de nieuwe organisatie. Het verander- en teamcoaching traject is uitgewerkt en we zijn in januari 2019 samen met een extern bureau gestart met dit traject
- Rapportages
  In de tweemaandelijkse rapportage worden de belangrijkste indicatoren van het P&O-beleid weergegeven. Dit betreft de instroom en uitstroom van medewerkers, de ziekteverzuimcijfers en de gevoerde personeelsgesprekken. In de tweemaandelijkse rapportage vanaf juni 2018 worden de cijfers betreffende inhuur meegenomen.

<u>Rapport "Informatieveiligheid</u>

De belangrijkste aanbeveling betrof het implementeren van de zogenaamde BIG-normen (Baseline informatieveiligheid gemeenten). De organisatie voldoet inmiddels aan de BIG normen om de daarop gebaseerde ENSIA-audit, BRP-zelfevaluatie en de zelf-evaluaties voor de BGT, BAG, Suwinet en DigiD te behalen. Dat was het geval bij de verantwoording over 2018 en we zien die over 2018 met vertrouwen tegemoet. Wel is nog gewerkt aan een programma gericht op het "informatieveiligheid bewustzijn" van onze medewerkers dat begn 2019 is gestart.

<u>Rapport sociaal domein "indicatoren in beeld</u>

Na het uitkomen van het rekenkamerrapport is een eerste aanzet gegeven voor het realiseren van deze aanbevelingen. Door de organisatie ontwikkeling en daarmee samenhangende personele verschuivingen is dat helaas zo goed als stil komen te liggen. Het wordt weer opgepakt met de voorgenomen herinrichting van de processen Wmo, Jeugd en participatie en zal daar ook onderdeel vanuit maken. De transformatie sociaal domein zal vanaf 2019 opgepakt worden als een van de strategische opgaven van Buren. Overigens zijn een groot aantal van de indicatoren zoals het rapport aangeeft al beschikbaar. De verwachting is ook dat een aantal niet te realiseren is, bijvoorbeeld "het meten van de indicatoren" omdat dit onevenredig veel inzet vraagt. Daarbij is het ook de vraag of management, bestuur en raad op alle indicatoren moeten willen sturen. Wat dat betreft geldt voor een dashboard vaak dat minder, maar gerichtere informatie vaak beteris..

Rapport "Inkoopfunctie van de gemeente Buren"
Eind 2018 is gestart met het project “professionalisering inkooporganisatie” gericht op de uitvoering van de verbeterslagen volgens het normenkader vermeld in het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie en het borgen van de inkoopfunctie. In 2018 is daartoe een inkooppakket geïnstalleerd. Dit biedt overzicht in de inkoopprocedures en geeft meer mogelijkheden voor actuele sturing en controle op het inkoopproces. Het projectteam is bezig met het verder inrichten van de processen, de rollen en de verantwoordelijkheden. Op dit moment vindt de implementatie van de contractenmodule plaats, zodat het hele inkoopproces van uitvraag tot contractbeheer in het pakket kan plaatsvinden.
Op 4 december 2018 is er een raadsinformatiebijeenkomst geweest over beleidsuitgangspunten, Duurzaamheid, Social return, MKB en Innovatie. In 2019 geven we verder invulling aan verbeterpunten, waaronder het concretiseren van de beleidsuitgangspunten in de inkoopprocedure, het actualiseren van het inkoop en aanbestedingsbeleid en het beschrijven en vaststellen van het inkoopproces.

Boardletter 2018
De accountant BakerTilly (BT) heeft ook bij de interim-controle van 2018 aanbevelingen gedaan. In reactie daarop is een aanpak opgesteld en samen met de eerste voortgangsrapportage is uw raad daar al over geïnformeerd (D.025548). Over de realisatie daarvan wordt periodiek aan de kwaliteitscommissie gerapporteerd. Inmiddels zijn de eerste aanbevelingen afgerond en is er één vervallen. De aanbevelingen sociaal domein zijn voor de middellange termijn opgepakt.

Samenwerking
Uw raad heeft medio maart 2017 aangegeven dat Buren verder gaat als zelfstandige gemeente. Maar ook dat Buren moet openstaan voor samenwerking in de regio, zeker als dat meerwaarde biedt voor wat betreft kwetsbaarheid, kosten of kwaliteit.

Buren werkt binnen de regio inmiddels al op veel terreinen samen. Bijvoorbeeld bij de uitvoering van de participatiewet voor Neder-Betuwe of het verzorgen van ICT voor de ODR. Ook op terreinen als de waterketen of verzekeringen werken we samen. Verder werken we bijvoorbeeld ook samen met de nieuwe functie in het kader van de “Algemene Verordening Gegevensgebruik. Daarnaast voeren we regie op de taken die ODR en AVRI voor ons uitvoeren.

Binnen de bestaande samenwerking zijn in de regio verdere stappen gezet op de drie bekende speerpunten:
1. Agribusiness: Onze tuinbouw wordt nóg meer toonaangevend in Europa
2. Logistiek: Wij komen in de top 3 van logistieke hotspots van Nederland
3. Recreatie en toerisme: Wij bereiken een jaarlijkse omzetgroei van 5%

Zo heeft Fruitdelta Rivierenland vorm gekregen en is de samenwerking met de provincie verder aangetrokken. Er is ook een regiodeal opgesteld en aan het rijk aangeboden met belangrijke voorstellen voor de arbeidsmarkt in de regio. Voor recreatie en toerisme zijn prestatieafspraken gemaakt met het Regionaal Bureau voor Toerisme. We sturen zo concreter op resultaten.
Voor wat betreft het speerpunt logistiek is de doelstelling aangepast: Wij blijven in de top 5 van logistieke hotspots van Nederland. Die past beter bij de realiteit van het moment.

Dat niet alle samenwerkingsinitiatieven tot resultaten heeft geleid mag blijken uit de discussie rond glasvezel.
Sinds de begroting van 2017 zijn met de BBV-aanpassing in totaal 38 verplichte en 12 facultatieve indicatoren opgenomen bij de diverse taakvelden. Dat geldt ook voor deze begroting en voor de 5 verplichte financiële indicatoren. Vanuit de bedrijfsvoering zijn er kengetallen beschikbaar die geen plaats hebben gekregen elders in de begroting, maar wel een beeld geven op onderdelen van de bedrijfsvoering. In het volgende overzicht geven we die kengetallen weer.

Kengetallen bedrijfsvoeringsparagraaf 2018		Norm	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2017	Rekening 2018
Financiën	Belastingaanslag: - geïnd op betaaldag - % oninbaar	90%	80%	83%	85%	98%
		0,5%	0,9%	0,7%	0,7%	0,5%
Financiën	Betalen van facturen binnen de termijn van 30 dagen	90%	88%	82%	76%	78%
Juridisch	Aant. gegronde bezwaren	n.v.t.	11	23	5	5
	Gemiddelde behandelingsduur	12 weken en 6 weken verdaging	16,5 weken	17,5 weken	16,7 weken	16,7 weken
Dienstverlening	Gemiddelde wachttijd balie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	4 minuten
Control	Getrouwheid en rechtmatigheid (accountant)	Toleranties: 1% fouten 3% onzeker	Binnen norm	Binnen norm	Binnen norm	PM
ICT	Bedrijfszekerheid	99,6%	Binnen norm	Binnen norm	Binnen norm	Binnen norm
P&O	Ziekteverzuim	Gemid. NL-gemeenten 5,3%	3,9%	6 %	7,6%	10,5%
P&O	Mobiliteit					
	- instroom	n.v.t.	8	13	14	26
	- uitstroom	n.v.t.	21	16	10	15
P&O	fte's	n.v.t.	132,4	132,9	131.9	132,8

Verbonden partijen

Inleiding
Gemeenten werken vaak samen bij de uitvoering van taken. Dat doen ze met verschillende organisaties. Als gemeente een financieel belang heeft (er geld in steekt) én rechtstreeks invloed heeft op de besluiten van een organisatie, noemen we dat een "verbonden partijen". Een organisatie die alleen subsidie ontvangt, is dus geen verbonden partij.

Ontwikkelingen
- Gemeenten voeren steeds meer taken uit. De rol van verbonden partijen wordt daarin belangrijker.
- Met de verbonden partijen is afgesproken dat zij hun begrotingen en jaarrekeningen tijdig aanleveren. De regiocoördinator draagt zorg voor de interne advisering hierover.
- In 2017 zijn de mogelijkheden van een regiobreed eenduidig aansturingskader onderzocht. Daaruit bleek dat het de voorkeur heeft om per gemeente maatwerk te leveren. In 2018 werken we dit voor Buren uit.

Na de verkiezingen in maart 2018 is een nieuw coalitieakkoord gemaakt met daarin veel aandacht voor de samenwerking, zowel binnen de gemeente als met andere partners. Er is een traject met de gemeenteraad gestart, waarvan een onderdeel is "het sturen op gemeenschappelijke regelingen". In 2019 zal de uitwerking vorm krijgen. Basis voor de uitwerking wordt o.a. de nog vast te stellen besturingsfilosofie.
In 2018 zijn de jaarstukken en begrotingen van de GR-en zijn tijdig in de gemeenteraad behandeld.

Risico's
De gemeente blijft beleidsmatig en bestuurlijk verantwoordelijkheid houden ten aanzien van deze partijen. De middelen die de gemeente ter beschikking stelt, gaan verloren in geval van faillissement van de verbonden partij. Bij financiële problemen van de verbonden partijen is de gemeente aansprakelijk.
De verbonden partijen vormen geen direct risico. Mogelijke risico's staan in de begroting van de verbonden partijen. Hiervoor reserveren ze vaak zelf middelen. De gemeente Buren reserveert € 110.000,- voor in het weerstandsvermogen, mocht een verbonden partij een beroep doen op middelen van de gemeente.

Buiten de aan de gemeenteraad in voorkomend geval extra gevraagde budgetten voor de afzonderlijke GR-en zijn de risico's in 2018 binnen de GR-en opgevangen.

Regio Rivierenland

Portefeuillehouder	J.A. de Boer
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Tiel
Samenstelling	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, Geldermalsen, Maasdriel, Neerijnen, Lingewaal, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren.
Jaar van deelname	1986
Verplichte deelname	Ja, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
Bestuur en andere overlegorganen	De regeling heeft een algemeen bestuur waarin elke gemeente een vertegenwoordiger heeft. De stemverhoudingen in het algemeen bestuur zijn gebaseerd op inwonersaantallen. Gemeente Buren heeft 11/100 stemmen in het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf leden die maximaal 45% van de stemmen hebben. Andere overlegorganen binnen de regio zijn de drie speerpunt beraden en de portefeuillehoudersoverleggen op deelterreinen zoals Wonen, Ruimtelijke ordening en Verkeer en vervoer. Gedurende 2018 is de sturing voor bestaande projecten niet gewijzigd.
Ontwikkelingen	Op 25 mei 2016 is het ambitiedocument door het algemeen bestuur vastgesteld. Daarin zijn drie speerpunten benoemd (Agribusiness, Logistieke hotspots en Recreatie en toerisme) met acht regionale opgaven. Het uitvoeringsprogramma 2016-2020 is in oktober 2016 vastgesteld. In 2017 heeft de regio aan realisatie van de doelen in het uitvoeringsplan gewerkt.
De taken	
Taken	De Regio Rivierenland behartigt de (gezamenlijke) belangen van de gemeenten en voert gemeenschappelijke taken uit, onder andere van provinciaal en rijksbeleid. Ook ondersteunt de regio de gemeenten in bestuurlijk, beleidsmatig en strategisch opzicht. Vanuit het visiedocument van 25 mei 2016 worden taken uitgevoerd. De Regio voert voor de gemeente ook een aantal specifieke (contract gestuurde) taken uit: • Inkoop • Leerplicht • Sociale recherche
Doelen	1. Speerpunt Recreatie en toerisme: we bereiken een jaarlijkse omzetgroei van 5 %. 2. Speerpunt Logistieke hotspots: we komen in de top 3 logistieke hotspots van Nederland. 3. Speerpunt Agribusiness: onze tuinbouw wordt nóg meer toonaangevend in Europa. 4. Inkoop: op een effectieve, doelmatige manier verzorgen, begeleiden en uitvoeren van (gezamenlijke) gemeentelijke aanbestedingen. 5. Leerplicht: het voorkomen van verzuim van leerplichtige jongeren. 6. Sociale recherche: het voorkomen en bestrijden van misbruik van voorzieningen binnen de Participatiewet.

Indicatoren	1. Recreatie en toerisme 2. Speerpunt Logistieke hotspots 3. Speerpunt Agribusiness 4. De minderuitgaven door inkoop 5. Aantallen vroegtijdige schoolverlaters 6. Het bedrag dat bespaard wordt aan uitkeringsgelden
Taakvelden	Activiteiten van de Regio Rivierenland vinden plaats binnen de taakvelden Onderwijsbeleid en leerlingenzaken, Bestuur, Verkeer en vervoer, Economische ontwikkeling, Economische promotie, Wonen en bouwen en Inkomensregelingen.

Doelen, ontwikkelingen en verantwoording

Zijn de doelen in 2018 behaald?	Er zijn forse stappen gemaakt met de drie speerpunten. De doelen worden in een aantal jaren mogelijk gehaald. Zeker niet in 1 jaar. Zaken als duurzaamheid en mobiliteit kregen in 2018 veel aandacht.Evenals de regionale ruimtelijke structuurvisie.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	De organisatie is in 2018 verder ontwikkeld. Veel aandacht is besteed aan de draagvlakvergroting vanuit de regio naar de gemeenten. Het sociaal domein(inkoop) is nu deels bij de regio ondergebracht. Stappen zijn gezet om te komen tot een breedbandvoorziening in de regio. Buren besloot niet mee te doen.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling die taken uitvoert in opdracht van tien gemeenten. Het weerstandsvermogen van de regio wordt gevormd door het weerstandsvermogen van de afzonderlijke gemeenten. Niettemin zijn er redenen om ook binnen de regio financiële weerstand op te bouwen. Om het inzicht te versterken in de bestaande en toekomstige financiële risico's en de mate waarin deze zijn afgedekt door reserves heeft het Regiokantoor een onderzoeksrapport 'Risico's bij Regio Rivierenland' op laten stellen. Mede op basis van de uitkomsten van de risico-inventarisatie en de in het onderzoekrapport opgenomen adviezen is een algemene reserve gevormd van € 474.000 voor het afdekken van deze (financiële) risico's.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	1.893	1.516	1.215
	Voorzieningen	174	210	76
	Resultaat	172	ntb	N.t.b.
	De reserves en voorzieningen per 31 december 2018 zijn op basis van de begroting 2019. De jaarrekening 2018 is nog niet ontvangen.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Bijdrage aan de GR	178	207	**207**	214	214	214
Rekeningresultaat van de GR	-14	-21	**-21**	-10	-10	-10

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Portefeuillehouder	J.A. de Boer
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Samenstelling	De VRGZ vormt het samenwerkingsverband van: • De 16 gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en regio Rivierenland. • De Regionale Ambulancevoorziening (RAV). • De Gemeenschappelijke Meldkamer Gelderland-Zuid. • De brandweer. • De politie Gelderland-Zuid.
Jaar van deelname	1 januari 2013
Verplichte deelname	Ja, op basis van de wet op de veiligheidsregio's.
Bestuur en andere overlegorganen	Algemeen bestuur waarin de burgemeester vertegenwoordigd is met een stem. De dagelijkse aansturing gebeurt door het directieteam, bestaande uit een algemeen directeur, de brandweercommandant, de directeur regionale ambulancevoorziening en de directeur publieke gezondheid.
Ontwikkelingen	Het verbeteren van de dekking rondom brandweerzorg en de organisatieontwikkeling.
De taken	
Taken	Brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing.
Doelen	• Versterken proactief handelen. • Verhogen zelfredzaamheid en burgerparticipatie. • Verbeteren risicocommunicatie.
Indicatoren	Voor bovenstaande doelen zijn nog geen indicatoren opgesteld. Wel hebben we als indicatoren de normen van opkomsttijden voor ambulance en brandweerzorg.
Taakvelden	Openbare orde en veiligheid, Crisisbeheersing en brandweer.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	Het versterken van de zelfredzaamheid van inwoners stond in 2018 centraal. We zoomden speciaal in op personen die verminderd zelfredzaam zijn, zoals ouderen of mensen met een beperking. De doelen zijn behaald door voorlichting te geven aan de doelgroep en de woonomgeving te bezoeken. De brandweer en geneeskundige zorg blijft een lokaal karakter houden. De bezetting van brandweer en ambulanceposten blijven immers noodzakelijk om adequate hulp te verlenen aan de inwoners. De taken op geneeskundige zorg, brandweerzorg en crisisbeheersing zijn volgens plan uitgevoerd.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	In 2019 wordt blijvende aandacht besteed aan de continuïteit van vitale infrastructuur. Daarmee wordt aan de inwoners uitgelegd wat te doen bij uitval van deze voorzieningen en hoe de hulpdiensten hiermee omgaan.

Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** *Brandweerzorg en organisatieontwikkeling VRGZ* In 2018 nam het AB van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) een besluit over het brandweerzorgplan en de organisatieontwikkeling van de VRGZ. Over dit onderwerp ontving de raad in april een informatiebrief en de begroting 2018 is hierop aangepast.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Jaarrekening**	**31-12-2018 Verwacht resultaat**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	4.030	3.731	3.731
	Voorzieningen	2.209	1.053	653
	Resultaat	(neg.)1.379	(neg) 214	(negatief) 0
	De reserves en voorzieningen per 31 december 2018 zijn op basis van de jaarrekening 2019.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Bijdrage aan de GR	1.826	1.916	**1.958**	2.002	2.002	2.002
Rekeningresultaat van de GR	-17	0	**0**	-20	-20	-20

Regionaal Archief Rivierenland

Portefeuillehouder	J.A. de Boer
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Tiel
Samenstelling	Deelnemers: gemeenten Tiel, Geldermalsen, Neerijnen, Neder-Betuwe, Buren, Maasdriel en Zaltbommel. Het Waterschap Rivierenland heeft een dienstverleningsovereenkomst gesloten met het RAR.
Jaar van deelname	1991
Verplichte deelname	Ja, overeenkomstig de gemeenschappelijke regeling.
Bestuur en andere overlegorganen	Algemeen bestuur: afgevaardigde gemeente Buren burgemeester J.A. de Boer Msc (voorzitter) Dagelijks bestuur: burgemeester J.A. de Boer Msc (voorzitter), gekozen vanuit het algemeen bestuur
Ontwikkelingen	• Uitbreiding depotruimte is gerealiseerd. Deze uitbreiding was noodzakelijk door aansluiting van de gemeenten Maasdriel en Zaltbommel. • E-depot: het RAR oriënteert zich op de aanschaf hiervan voor het beheren van digitale archieven. Pilot met de gemeente Buren is zeer succesvol verlopen. • Strategische Informatie Overleg (SIO) is opgestart.
De taken	
Taken	• Het gemeenschappelijk beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers in de archiefbewaarplaatsen in het werkgebied. Uitgangspunt daarbij is de gemeenschappelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor alle naar die archiefbewaarplaats overgebrachte archiefstukken. • Het verlenen van diensten aan het publiek en de deelnemers. • Het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers.
Doelen	• De werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten hebben een beheersmatig karakter op basis van een wettelijke verplichting (Archiefwet 1995). • In het RAR-beleidsplan 2015-2018 staat digitaal centraal. Hierbij is zowel aandacht voor het digitaal beschikbaar stellen van al aanwezige informatie als voor het beheer van digitale informatie en digitale duurzaamheid.
Indicatoren Taakvelden	N.v.t. Ondersteuning organisatie.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	Ja. De organisatieverandering die is doorgevoerd leidt tot een duidelijker dienstverlening door scheiding van advies en inspectietaken.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	In 2018 is vooruitlopend op de definitieve inrichting van een e-depot een voorziening gerealiseerd t.b.v. het ondervangen van problematiek voor de gemeente Tiel. Op basis hiervan en op basis van de positieve uitkomsten van de pilot die met de gemeente Buren is gedaan wordt de verdere inrichting van een e-depot ter hand genomen.

Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Bestaande risico's:** Het RAR hanteert de volgende uitgangspunten voor het risicomanagement: * Het RAR wil de continuïteit van de organisatiedoelen waarborgen en de vermogenspositie beschermen; * Het RAR wil actief haar risico's beheersen en kunnen opvangen en wil voorkomen dat incidentele tegenvallende financiële resultaten verhaald moeten worden op de gemeenten. De hoogte van de ratio van het weerstandsvermogen is door het Algemeen Bestuur in 2014 vastgesteld op minimaal 1,0. Medio 2017 heeft het Algemeen Bestuur de Update 2017 Risicomanagement & Weerstandsvermogen vastgesteld, waarbij de minimale norm van 1,0 is gehandhaafd. Op basis van de actuele cijfers bedraagt het normbedrag van de weerstandscapaciteit € 202.000,-. Het ratio 2019 is voor het einde van het jaar berekend op 0,97. Dit ratio is als volgt berekend: weerstandscapaciteit € 196.257 / risico's € 202.000. *Ziekteverzuim* Gebruikelijk is een verzuimcijfer van 3 - 5%. Vanaf 2014 is er stijgende lijn in ziekteverzuim merkbaar: 3,7% in 2014, 5,9 % in 2015 en 9,05% in 2016. In 2017 is al dalende trend te zien met ziekteverzuim van 7,01%. Met doorzetten van deze trend verwachten we in 2019 onder de 5% uit te komen. In de begroting 2019 wordt evenals in de begroting 2018 uitgegaan van een verzuim van 5%. *N.B.: bovenstaande informatie komt uit de begroting 2019 van de RAR. De jaarrekening is nog niet binnen.*

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	457	260	196
	Voorzieningen	86	48	43
	Resultaat	14	8	0

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Bijdrage aan de GR	262	266	**268**	269	278	286
Rekeningresultaat van de GR	0	0	**0**	-20	-20	-20

Werkzaak

Portefeuillehouder	D.J. Russchen
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
Vestigingsplaats	Tiel - Geldermalsen
Samenstelling	De gemeenten: Buren, Culemborg, Geldermalsen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Neerijnen, Tiel West Maas en Waal en Zaltbommel.
Jaar van deelname	2018
Verplichte deelname	Deelname is niet verplicht, maar de gemeenteraad van Buren besloot hiertoe op 28 oktober 2014. Het eerstvolgende moment waarop Buren zou kunnen uittreden, is 1 januari 2021.
Bestuur en andere overlegorganen	Werkzaak wordt bestuurd door een algemeen bestuur (AB) en een dagelijks bestuur (DB). Het AB bestaat uit negen leden, een per deelnemende gemeente. Gemeente Buren wordt vertegenwoordigd in het AB door wethouder D.J. Russchen. Elk lid heeft een stem. Het DB bestaat uit drie leden, waaronder de voorzitter. Gemeente Buren is niet vertegenwoordigd in het DB.
Ontwikkelingen	De Werkzaak is op 1 januari 2016 van start gegaan met de uitvoering van o.a. de WSW. De Werkzaak is hierin de opvolger van de GR Lander. Ook is met deze overgang naar de Werkzaak in 2016 en 2017 de financieringssystematiek is aangepast.
De taken	
Taken	GR Werkzaak doet de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) voor Burense werkzoekenden die op 31-12-2014 een dienstverband hadden bij de GR Lander conform de WSW. Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom van werkzoekenden. Nu moeten alle werkzoekenden (ook de arbeidsgehandicapte medewerkers) zich via de Participatiewet melden bij de gemeente voor de nodige ondersteuning.
Doelen	Een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de WSW.
Indicatoren	Per 1 januari 2019 is er sprake van ca. in totaal 95 SW-dienstverbanden en 4 loonkostensubsidies (99 unieke werkzoekenden) voor mensen uit de gemeente Buren. Dit aantal SW'ers neemt de komende jaren steeds wat verder af.
Taakvelden	Taakveld Begeleide participatie
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	De GR Werkzaak heeft op het Programma Werk (WSW-deel) een negatief subsidieresultaat van een half miljoen. Begroot was een negatief resultaat van € 1,0 miljoen. Het bedrijfsvoeringsresultaat was € 0,35 mln. positief ten opzichte van € 0 begroot). Wat betreft de kwalitatieve bedrijfsdoelen van GR Werkzaak, zijn de doelen geformuleerd in de begroting 2019 voor de programma's Werk, Inkomen en Bedrijfsvoering tezamen. De Werkzaak heeft de meeste bedrijfsmatige gestelde doelen behaald in 2018 en deze worden beschreven in de jaarrekening en de bijbehorende aanbiedingsbrief.

Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	De GR Werkzaak zet in 2019 in op creëren van nieuwe en het behouden van bestaande relaties met werkgevers om blijvend kansen te bieden aan werkzoekenden. Hierbij is goede samenwerking met de deelnemende gemeenten van belang. De WSW'ers worden ontwikkeld om te kunnen werken op (groeps)werkplekken bij reguliere werkgevers met begeleiding vanuit de Werkzaak. Vanaf 1 januari 2017 is er een wettelijke plicht om werkzoekenden met een indicatie voor Beschut Werk aan het werk te krijgen en te houden. De Werkzaak geeft hieraan haar uitvoering voor alleen die gemeenten die de uitvoering van de Participatiewet bij Werkzaak hebben ondergebracht. Buren doet dit zelf (voor ook Neder-Betuwe). Per 1 januari 2019 hadden we alle inwoners uit Buren (en Neder-Betuwe) met een indicatie 'Beschut Werk' geplaatst. Daarnaast onderzoekt de Werkzaak een mogelijke afstemming/synergie met de arbeidsmatige dagbesteding WMO. GR Werkzaak heeft nu als belangrijke taak om verdienmodellen te ontwikkelen waarmee enerzijds meer werkzoekenden doorstromen naar werk en anderzijds onbenut arbeidspotentieel van mensen met verminderde loonwaarde te gelde weet te maken. Verder wordt ingezet op de verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt door middel van onderwijsprojecten en samenwerking met UWV.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** Er zijn financiële risico's die beïnvloedbaar zijn door GR Werkzaak (zoals het verlies van grote werkgevers, groei van niet plaatsbare mensen, te weinig geschikt aanbod voor de vraag, of verandering van beleid gemeenten). Daarnaast zijn er niet te beïnvloeden financiële risico's (zoals hoogte bezuinigingen en de hoogte van de SW-lonen). GR Werkzaak zet in op de risico-onderdelen die beheersbaar zijn.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Rekening**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	5.241	5.872	n.t.b.
	Voorzieningen	434	3.990	n.t.b.
	Rekeningresultaat (gemeentelijke bijdragen)	12.331	11.235	13.499

De ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in 2018 is conform de bestemmingen die zijn vastgesteld bij de jaarrekening 2018 door het AB Werkzaak bepaald.

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Bijdrage aan de GR	-128	0	**486**	85	113	113
Overige goederen en diensten	0	172	**0**	0	0	0
Rekeningresultaat van de GR	0	0	**-353**	0	0	0

Omgevingsdienst Rivierenland

Portefeuillehouder	S.T. Klein-de Jong
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Burgemeester van Lidth de Jeudelaan 3, 4001 VK Tiel
Samenstelling	Provincie Gelderland, gemeenten: Buren, Neder-Betuwe, West Betuwe, Zaltbommel, Tiel, Maasdriel, West Maas en Waal en Culemborg.
Jaar van deelname	2013
Verplichte deelname	Voor vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieu is deelname verplicht. Daarnaast voert de omgevingsdienst voor ons ook vergunningverlening en handhaving uit voor bouwtaken.
Bestuur en andere overlegorganen	De Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) heeft een dagelijks bestuur bestaande uit de directeur van de ODR en vier wethouders. Daarnaast heeft een wethouder/gedeputeerde van elke deelnemer zitting in het algemeen bestuur. De gemeente Tiel, die alleen milieutaken heeftn ingebracht, heeft één stem, de overige deelnemers hebben twee stemmen.
Ontwikkelingen	Belangrijke ontwikkelingen in 2018 waren: • Per 1 januari 2018 gingen we over op outputfinanciering. Dit wil zeggen dat we betalen voor daadwerkelijk geleverde diensten in plaats van een vast bedrag. We betaalden de ODR op basis van geleverde uren. 2018 hebben we gebruikt om de outputfinanciering te monitoren. Vervolgens is besloten de financiering op basis van daadwerkelijk gemaakte uren ongewijzigd voort te zetten. • Inspelen op veranderende wetgeving. Met name de komst van de Omgevingswet. • Wij hebben gewerkt aan het verstevigen van de rol van gemeentelijke opdrachtgevers. Zowel op regionaal niveau als binnen het Gelders stelsel van omgevingsdiensten is de rol van de opdrachtgever beter op de kaart gezet. • Per 2024 is er een verbod op asbestdaken. In 2018 heeft de ODR in samenwerking met de gemeenten een plan van aanpak voor het saneren van deze asbestdaken voor de komende zes jaar opgesteld. • De werkzaamheden van de ODR groeien, en het pand waar ze gehuisvest zijn wordt te klein. In 2018 is besloten dat de ODR zal verhuizen naar een andere locatie in Tiel. De verhuizing zal in principe budget neutraal plaatsvinden. • De ODR heeft in 2018 voor het eerst energiecontroles uitgevoerd bij bedrijven om energie besparende maatregelen te controleren. Hiervoor is ook subsidie van de provincie verkregen. • Er is in de loop van 2018 een toenemende aandacht geweest voor klantgerichtheid en communicatie. Om hier handen en voeten aan te geven is besloten een projectgroep op te richten. Deze is begin 2019 van start gegaan.
De taken	
Taken	De gemeente heeft de ODR opdracht gegeven de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) uit te voeren voor de gemeente Buren. Concreet betekent dit dat de ODR de volgende taken uitvoert: • Het verlenen van omgevingsvergunningen. Dat is de vergunning voor

	bouwen, milieu en ruimte. • Het toezicht houden op de uitvoering van deze vergunningen om ervoor te zorgen dat er bijvoorbeeld niet meer of anders wordt gebouwd dan de vergunning toestaat. • Zo nodig handhaven. Dat betekent: afdwingen dat de wet gevolgd wordt. • Het verlenen van specialistisch advies voor vergunningen en voor bestemmingsplannen.
Doelen	• **Doel 1.** Wabo-taken van de gemeente Buren uitvoeren. • **Doel 2**. Met de ODR en mede-opdrachtgevers een gezamenlijk inspelen op de aanstaande wijzigingen in wet- en regelgeving, bijvoorbeeld energiecontroles en sanering van asbestdaken. • **Doel 3**. Toewerken naar het gezamenlijk regionaal aansturen van de ODR (wat de ODR doet, moet in elke gemeente hetzelfde zijn, hoe en wanneer is maatwerk). • **Doel 4**. Efficiënte overgang naar outputfinanciering. In 2018 is de ODR voor het eerst op basis van daadwerkelijk besteedde uren afgerekend. • **Doel 5.** Toewerken naar harmonisatie leges
Indicatoren	Wij zijn tevreden als de ODR aan het einde van 2019 de opgelegde taken heeft uitgevoerd binnen het bestaande budget. In 2018 kregen wij maandelijks een terugkoppeling van de prestaties van de ODR. In 2019 is sluiten de werkprogramma's voor het eerst aan op deze terugkoppeling waardoor beter overzicht ontstaat.
Taakvelden	De werkzaamheden van de ODR vallen onder het taakveld Bouwen en wonen.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	**Doel 1.** Vanwege de aantrekkende economie is het werk substantieel toegenomen. Dit resulteerde in een overschrijding van € 125.000,-. Aan de andere kant brachten de extra afgegeven vergunningen ook meer leges op, in totaal € 215.000,-. Per saldo sluiten we het jaar af met een opbrengst van € 90.000,-. **Doel 2.** Wij hebben ons voorbereid op nieuwe wet- en regelgeving. Zie ook de ontwikkelingen op het gebied van asbestdaken, energiecontroles en de aanpak van breedplaatvloeren. **Doel 3**. Op verschillende vlakken hebben wij als opdrachtgevers meegewerkt om samen met de ODR de kwaliteit van werkzaamheden te vergroten. Bijvoorbeeld als het gaat om klantgericht werken. **Doel 4**. Het systeem van outputfinanciering is in 2018 gemonitord en geevalueerd. Dit in nauwe samenwerking met de opdrachtgevers. **Doel 5.** De indeling van leges-categorieën is bij een meerderheid van de gemeenten in Rivierenland gelijkgetrokken.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Belangrijke ontwikkelingen voor de komende jaren betreffen de verhuizing van de ODR, het inspelen op de komende omgevingswet, de sanering van asbestdaken, de evaluatie van het VTH beleid.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** De overgang naar outputfinanciering brengt vanzelfsprekend nieuwe risico's met zich mee. Vanaf 2018 worden de inkomsten en uitgaven in samenhang bekeken en is de bekostiging van de ODR minder zeker. Belangrijkste maatregel hiertoe is een flexibele arbeidsschil van 10%.

	Formeel hebben de voormalige West Betuwe gemeenten aangegeven per 1-1-2020 te stoppen met de bouwtaken. Op dit moment is het onduidelijk wat er precies gaat gebeuren. Indien West-Betuwe zich terugtrekt kan dit financiële consequenties hebben. Andere te vermelden risico's zijn: het voldoende beschikbaar zijn van gekwalificeerd personeel, stopzetten of herverdelen van subsidies externe veiligheid en archeologie en de ontwikkelingen rondom privatisering Bouwtoezicht waardoor het werkaanbod minder kan worden.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Verwacht resultaat**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	1.476	637	621
	Voorzieningen	0	0	0
	Rekeningresultaat	775	n.t.b.	n.t.b.

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Bijdrage aan de GR	2.127	2.146	**2.286**	2.246	2.244	2.223
Rekeningresultaat van de GR	-60	-72	**-72**	-20	-20	-20

GGD Gelderland-Zuid

Portefeuillehouder	D.J. Russchen
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Samenstelling	Gemeenten uit de regio's Rivierenland en Rijk van Nijmegen
Jaar van deelname	2013 (na fusie van twee GGD'en; Rivierenland en regio Nijmegen)
Verplichte deelname	Deelname is verplicht op basis van de Wet publieke gezondheid.
Bestuur en andere overlegorganen	Dagelijks bestuur en algemeen bestuur (AB). Onze wethouder Volksgezondheid zit in het AB. De stemverhouding is een stem per 20.000 inwoners. Buren heeft twee stemmen van de 36.
Ontwikkelingen	Het aantal meldingen bij Veilig Thuis neemt flink toe. Medewerkers zijn in 2018 getraind om per 2019 te handelen conform de vernieuwde meldcode. Daarnaast komt de zorg voor personen met verward gedrag op termijn over naar de gemeente.
De taken	
Taken	De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Dit doet ze door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Doelen	1. Onze inwoners krijgen informatie over een gezonde leefstijl; 2. We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk kinderen worden ingeënt; 3. Wij krijgen informatie hoe het met de gezondheid van onze inwoners is gesteld; 4. Kinderen kunnen zich op een gezonde manier ontwikkelen; 5. Ouderen blijven zo lang mogelijk gezond; 6. We voorkomen infectieziekten zo veel mogelijk; 7. We inspecteren de kinderdagverblijven volgens de wettelijke normen;

Indicatoren	1. De GGD informeert inwoners actief over een gezonde leefstijl;
	2. De GGD voert de inentingen uit;
	3. We verzamelen en analyseren gegevens over de gezondheid van onze inwoners. In 2018 rapporteerde de GGD het onderzoek onder de bevolkingsgroep Kinderen 0-12 jaar (Kindmonitor);
	4. Voor dit doel wilden wij:
	  1. dat de GGD voor onze gemeente de ontwikkelingen in de gezondheid van onze kinderen volgt en knelpunten signaleert;
	  2. dat de GGD voorlichting, advies, instructie en begeleiding geeft aan kinderen en hun ouders;
	  3. daarnaast werkte de GGD actief mee aan de totstandkoming van de Burense visie op het kind.
	5. Voor dit doel wilden wij:
	  1. dat de GGD voor onze gemeente de ontwikkelingen in de gezondheid van onze ouderen volgt en knelpunten signaleert
	  2. dat de GGD voorlichting, advies en begeleiding geeft aan ouderen;
	  3. de GGD actief bijdraagt aan het organiseren van het Geriatrisch Netwerk
	6. Voor dit doel wilden wij:
	  1. We hebben afspraken met de GGD, huisartsen en RIVM gemaakt

	over rollen en taken als er uitbraak van een infectieziekte dreigt; 2. De gemeente heeft vooral een rol in de communicatie naar haar inwoners; 7. We geven de GGD opdracht om de inspecties uit te voeren. Alle kinderdagverblijven, gastouders en peuterspeelzalen krijgen regelmatig een inspectie;
Taakvelden	Volksgezondheid

Doelen, ontwikkelingen en verantwoording

Zijn de doelen in 2018 behaald?	Ja
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Alle gemeenten in Nederland moeten per 1 oktober 2018 een sluitende aanpak hebben voor psychisch kwetsbare mensen die risico lopen op verward gedrag. Aan GGD Gelderland-Zuid is gevraagd om deze aanpak te ontwikkelen in 2018. In 2018 zijn medewerkers van de GGD getraind in de werkwijze die hoort bij de vernieuwde meldcode. In 2018 was er, mede door de komst van de AVG, aandacht voor bewustwording en technische ondersteuning van informatiebeveiliging bij de GGD. De bedoeling is om het proces van informatiebeveiliging te laten certificeren volgens de kwaliteitsnorm voor informatiebeveiliging voor de zorgsector in Nederland. In 2020 moeten alle zorginstellingen aan deze norm voldoen. Vanaf 2019 wil de GGD meer (sturen op) risicogericht werken in plaats van maximale veiligheid voor iedereen. Om meer grip te krijgen op de financiën van de GGD, incl. Veilig Thuis, startte in de tweede helft van 2018 een financiële werkgroep. Hierin zitten beleidsinhoudelijke en financiële medewerkers van zowel de GGD als gemeenten. Vanuit Buren zit een financieel adviseur in die werkgroep.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** GGD is een van de partijen binnen de GHOR en daarmee een calamiteitenorganisatie, met bijbehorende risico's. In 2018 is er een negatief resultaat van € 1.254.000,-. Gemeente Nijmegen heeft besloten dit negatieve resultaat voor haar rekening te nemen. Nieuwe risico's in 2019 hangen samen met de nieuwe huisvestingsplannen. De GGD loopt het risico dat de rentestanden gaan stijgen totdat daadwerkelijk de leningen voor de huisvesting zijn afgesloten

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Verwacht resultaat**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	785	786	741
	Voorzieningen	627	499	0
	Rekeningresultaat	(neg.) 127	(neg.) 272	-45
	De reserves en voorzieningen per 31 december 2017 zijn op basis van de jaarrekening 2017.			

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Bijdrage aan de GR	777	889	**828**	940	940	940

Avri

Portefeuillehouder	G.J. Keller
De organisatie	
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Geldermalsen
Samenstelling	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, West Betuwe, Maasdriel, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren.
Jaar van deelname	2015
Verplichte deelname	Nee
Bestuur en andere overlegorganen	Het bestuur van Avri bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden. De gemeenteraden wijzen één lid aan per gemeente. Dat kan een raadslid, de voorzitter van de raad of een wethouder zijn. De gemeente Buren wordt op dit moment vertegenwoordigd door wethouder Keller. Ieder lid heeft één stem. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. De gemeente Buren is niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.
Ontwikkelingen	Met de fusie van Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal is West Betuwe per 1 januari 2019 IBOR taken bij Avri gaan afnemen.
De taken	
Taken	De reguliere taak van Avri is het verwijderen van huishoudelijk afval. Dit doen ze voor al de tien gemeenten. Een 'plustaak' is het onderhouden van de openbare ruimte. Dit voert Avri uit voor vier van de acht gemeenten. Avri onderhoudt sinds 1 maart 2012 de openbare ruimte van de gemeente Buren. Dit is vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO wordt jaarlijks, op ambtelijk niveau, geëvalueerd en aangescherpt.
Doelen	Onderstaande doelen hebben betrekking op de IBOR taken. 1. Transparant en flexibel ingerichte kostentoerekening met een juiste financiële vertaling van de feitelijk geleverde dienstverlening. 2. Juiste stuur- en verantwoordingsinformatie aan bestuur en management. 3. Optimale sturing op directe en indirecte kosten. 4. Openbare ruimte onderhouden op het afgesproken kwaliteitsniveau, vastgelegd in de DVO. 5. Verminderen doorbelasting overheadkosten naar IBOR.
Indicatoren	1. Inzicht in de kostentoerekening en uitgevoerde werkzaamheden. 2. Het tijdig en correct opleveren van stuur- en verantwoordingsinformatie aan bestuur en management in de vorm van (bestuurs)rapportages. 3. Inzicht in de uitvoeringskosten en splitsing van directe- en indirecte kosten. 4. In de uurtarieven zijn de overheadkosten gedaald.
Taakvelden	Afval, Wegen, Openbaar groen, Openbare verlichting, Riolering, Milieu.

Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	1. In 2018 heeft Avri goed aan de beheerders kunnen verantwoorden wat er voor het beschikbaar gestelde budget is gedaan. . 2. Doel nog niet volledig bereikt. Afgelopen jaar heeft Avri veel aandacht besteed de ontwikkeling van de rapportages. In 2018 heeft Avri ingezet op een beter inzicht in haar dienstverlening voor de gemeenten, die (onderdelen van) het pluspakket afnemen. Daarbij kon de eigen wens hiertoe prima worden gecombineerd met de noodzaak bij de gemeente West-Betuwe i.o. om de IBOR-taken helder in beeld te krijgen 'aan de voorkant' (DVO). Daarnaast heeft Avri samen met de gemeente Tiel gewerkt aan een andere wijze van rapporteren, hetgeen ook heeft bijgedragen aan een transparanter werkrelatie tussen Avri en Tiel. Het komende jaar wil Avri de nieuwe inzichten ten aanzien van begroten en verantwoorden ook met andere gemeenten delen. Wij sturen daar als gemeente ook op aan. 3. Doel bereikt voor 2018. 4. Doel is bereikt. Ondanks de bijzondere weersomstandigheden (storm, droge periode, groeizame periode en code rood tijdens de gladheidbestrijding) is de kwaliteit van de uitgevoerde werkzaamheden in 2018 goed. In 2019 zal hier nogmaals naar worden gekeken bij de herziening van het DVO. 5. Dit doel is niet behaald. Avri is de laatste jaren door de uitbreiding als gevolg van de IBOR-taken gegroeid. Als gevolg hiervan zijn de overheadkosten ook toegenomen, maar nu stabiel.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	In 2019 gaat Avri omgekeerd inzamelen. Dat houdt in dat inwoners hun restvuil zelf in ondergrondse containers moet gooien. In 2018 zijn hiervoor de voorbereidingen getroffen, zoals het plaatsen van de ondergrondse containers in de kernen. In verband met de herindeling van de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal heeft de ontvlechting van de Neerijnen en Avri plaatsgevonden. Deze ontvlechting en de toevoeging van taken voor de gemeente West Betuwe hebben voor de overige IBOR gemeenten noch financiële noch kwalitatieve gevolgen
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** Een toename in dumping van chemisch afval of asbest in de openbare ruimte vormt een financieel risico.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?

	31-12-2017 Rekening	31-12-2018 Verwacht resultaat	31-12-2019 Begroting
Reserves	1.482	1.576	1.199
Voorzieningen	2.034	2.079	1.884
Rekeningresultaat	0	0	0

De reserves en voorzieningen per 31 december 2018 en 2019 zijn op basis van de begrotingscijfers 2019.

(x € 1.000,-)

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Bijdrage aan de GR	2.317	2.539	**2.477**	2.463	2.463	2.463

BV Logistieke Hotspot Rivierenland

Portefeuillehouder	S.T. Klein - De Jong
De organisatie	
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Tiel
Samenstelling	De drie O-s: Onderwijs Ondernemers Overheid: het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, Geldermalsen, Maasdriel, Neerijnen, Lingewaal, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren. Vanaf 1 januari 2019 vormen de gemeenten Neerijnen, Lingewaal en Geldermalsen samen de nieuwe gemeente West-Betuwe.
Jaar van deelname	2014
Verplichte deelname	Ja, op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de gemaakte afspraken.
Bestuur en andere overlegorganen	1. Raad van Commissarissen. 2. De regionale speerpuntvoorzitter economische zaken is afgevaardigde in het stichtingsbestuur van de Logistieke Hotspot Rivierenland (LHR). Namens bloedgroep overheid.
Ontwikkelingen	In 2016 is een tussentijdse evaluatie gehouden waaruit verschillende tekortkomingen bleek. Met name op het gebied van communicatie, governance en het verdienmodel. In 2018 is opdracht gegeven voor een transitie. Dit betekent dat de organisatiestructuur, projectfocus, verantwoording en personele bezetting aangepast moet worden om de organisatie toekomstbestendig te maken.
De taken	
Taken	Het ontwikkelen van voldoende bedrijfsterreinen voor de vestiging van logistieke bedrijven. Inzet voor betere doorstroming A2 > A15 (mobiliteit)
Doelen	Te komen in de top 3 van logistieke hotspots van Nederland.
Indicatoren	Niet van toepassing.
Taakvelden	Economische ontwikkeling
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2017 behaald?	**Doel 1.** Vanwege de aantrekkende economie is het werk substantieel toegenomen. Desondanks zijn de Wabo-taken binnen budget uitgevoerd. **Doel 2.** Wij hebben ons voorbereid op nieuwe wet- en regelgeving. Dit is een continu proces en komt elk jaar terug. **Doel 3**. Op verschillende vlakken zijn we bezig geweest met uniformering van taken. Bijvoorbeeld als het gaat om invorderen van dwangsommen. **Doel 4**. Er is hard gewerkt aan de voorbereiding van de outputfinanciering. 2018 is een overgangsjaar, waarin outputfinanciering nauwlettend wordt gemonitord en geëvalueerd. De opdrachtgevers zijn hier nauw bij betrokken. **Doel 5.** De indeling van leges-categorieën is bij een meerderheid van de gemeenten in Rivierenland gelijkgetrokken.

Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	- Terugkoppeling van de prestaties is aanzienlijk verbeterd. Wij krijgen nu niet alleen kwantitatieve informatie over de uitgevoerde werkzaamheden, maar de kwalitatieve terugkoppeling wordt nu ook stapsgewijs ingevoerd aan de hand van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) - Outputfinanciering wordt het komend jaar geëvalueerd. Hierdoor krijgen we meer grip op inzet en financiën.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	**Nieuwe en gewijzigde risico's** De overgang naar outputfinanciering brengt vanzelfsprekend nieuwe risico's met zich mee. Voor het eerst worden de inkomsten en uitgaven in samenhang bekeken. Hier is in de begroting ODR 2018 rekening mee gehouden.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?

	31-12-2017 Rekening	**31-12-2018 Verwacht resultaat**	**31-12-2019 Begroting**
Reserves	701	701	637
Voorzieningen	0	0	0
Rekeningresultaat	775	n.t.b.	N.t.b.

BV Recreatiemaatschappij Uit®waarde

Portefeuillehouder	S.T. Klein - de Jong
De organisatie	
Juridische vorm	Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath
Samenstelling	Gemeenten Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe Neerijnen, Tiel, West Maas en Waal, Geldermalsen, Giessenlanden, Gorinchem, Leerdam, Lingewaal, Arnhem Lingewaard en Overbetuwe
Jaar van deelname	1999
Verplichte deelname	Komt voort uit het voormalige Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal
Bestuur en andere overlegorganen	1. Raad van Commissarissen. Gemeenten zijn hierin vertegenwoordigd. 2. Algemeen bestuur Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal. Vertegenwoordigd door portefeuillehouder recreatie en toerisme. Stemverhouding: elk lid een stem.
Ontwikkelingen	Staat vermeld in de Strategische Verkenning 2014 - 2018 en vastgesteld in 2014 door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.
De taken	
Taken	Vanaf 1999 kwamen de deelnemende gemeenten, in hun nieuwe rol van aandeelhouder, meer op afstand te staan. Het onroerend goed werd overgedragen en een afkoopsom werd betaald ten behoeve van toekomstig beheer. De recreatieschappen kozen voor een model van maatschappelijk ondernemen. Kernactiviteit: het duurzaam in standhouden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de (Natuur- en) Recreatieschappen Lingegebied, Nederrijn, Lek en Waal en Over-Betuwe ten behoeve van een breed publiek in het Rivierengebied.
Doelen	BV Recreatiemaatschappij Uit®waarde is een onderneming, die is gericht op het behartigen van maatschappelijke taken, zoals omschreven in de kernactiviteit.
Indicatoren	De operationele structuur is een productgeoriënteerde organisatie. Hierbij is er onderscheid tussen twee bedrijfsonderdelen: **1. Dagrecreatie en terreinbeheer** Dit bedrijfsonderdeel is verantwoordelijk voor het beheer van de recreatiegebieden. Verdeeld over negen recreatiegebieden is in totaal circa 860 hectare land en water in eigendom. Naast technisch beheer en onderhoud is ook exploitatiebeheer een belangrijk onderdeel van de te vervullen taak. Planontwikkelingsinitiatieven vinden plaats vanuit dit onderdeel. **2. Routebureau** Dit bedrijfsonderdeel is verantwoordelijk voor advies, projectmanagement, ontwikkeling, realisatie, beheer en onderhoud van recreatieve infrastructuur en veerverbindingen. In opdracht van overheden, organisaties en bedrijven worden nieuwe routes en veerverbindingen tot stand gebracht. In totaal heeft het Routebureau circa 2.500 kilometer bewegwijzerde eigen routes (fietsroutenetwerk, wandel-, struin-, skeeler- en kanoroutes), een compleet netwerk aan toeristische objectbewegwijzering en tien toeristische veerverbindingen gerealiseerd en in exploitatie.

Taakvelden	Alle bestaande en nieuw te ontwikkelen activiteiten zijn ondersteunend aan de kernactiviteit en dienen zich te bewegen binnen de vrijetijdssector.
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	Ja, onder andere realisering horecapand op recreatieterrein De Meent in Beusichem en aanpassing infrastructuur van dit terrein.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	De doorontwikkeling van het tien jaar oude Fietsroutenetwerk Rivierenland; het verlengen van beheer en onderhoud. Aanleg van een zonne-energiepark op de noordplas van de Beldert met aan de randen verdere ontwikkeling van de Belbert Beach (Whipeout).
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Geen financiële risico's: is een besloten vennootschap.
Financiën	
Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?	Uit het jaarverslag 2017 blijkt dat de netto vermogenswaarde van de deelneming B.V. Recreatiemaatschappij Uit®waarde te Kerk-Avezaath € 28.429.000,- bedraagt. Het jaarverslag 2018 is pas in juni beschikbaar.

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Portefeuillehouder	S.T. Klein - De Jong
De organisatie	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Den Haag
Samenstelling	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is een bank die volledig in overheidsbezit is. De helft van de aandelen is van de Staat. De andere 50% is van de gemeenten, hoogheemraadschappen en provincies.
Jaar van deelname	De BNG is opgericht in 1914.
Verplichte deelname	De gemeente is vanwege de financiële verhoudingen met het Rijk verplicht een bankrekeningnummer bij de BNG te openen. Hierop worden de algemene uitkering en andere rijksvoorschotten uitbetaald.
Bestuur en andere overlegorganen	De aandeelhouders oefenen invloed uit door de vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering. Het aantal aandelen van de BNG bedraagt 55.690.720. We bezitten 23.953 aandelen. Dit is 0,04% van het totaal aan aandelen.
Ontwikkelingen	Ook de BNG heeft last van de extreem lage marktrente. Dit heeft effect op het resultaat van de BNG en daarmee op het dividend dat wij van de BNG ontvangen.
De taken	
Taken	BNG is onze huisbankier. Als aandeelhouder profiteren we van het dividend van de BNG. Dit is een algemeen dekkingsmiddel.
Doelen	De BNG draagt bij aan de algemene dekkingsmiddelen van onze gemeentelijke organisatie. De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Indicatoren	Geen
Taakvelden	Treasury
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	Strategische doelstellingen: substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sectoren, het semipublieke domein en tegelijkertijd een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Hierbij zijn voorwaarden voor het realiseren van deze strategische doelen een excellente kredietwaardigheid en adequate risicobeheersing en een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering. De hoogste ratings van Moody's en S&P in 2018 duiden op een sterke vermogenspositie, een solide risicobeheersing en op betrouwbaarheid en integriteit in de bedrijfsvoering. De strategische doelen zijn in 2018 gehaald. Aan de aandeelhouders wordt voorgesteld om 50% (2017: 37,5%) van de beschikbare winst na belasting uit te keren. Dit komt neer op een dividendbedrag van EUR 159 miljoen. Het dividend bedraagt EUR 2,85 per aandeel van nominaal EUR 2,50 (2017: EUR 2,53 dividend per aandeel). Hiermee is het rendementsdoel voor 2018 is behaald.

Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	In 2018 staan trends als duurzaamheid, digitalisering, decentralisatie en desintermediatie onverminderd hoog op de agenda van de bank. Met ingang van 1 januari 2018 dient BNG Bank haar balans en resultatenrekening te rapporteren conform de nieuwe standaard voor financiële instrumenten (IFRS 9). De bank heeft de invoering van deze standaard afgerond en maakt in het halfjaarbericht 2018 de rapportageverschillen ten opzichte van de huidige standaard (IAS 39) volledig inzichtelijk. BNG Bank heeft de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen in 2018 laten stijgen met € 2,1 miljard naar ruim € 11,6 miljard. Dit is in lijn met de omvang van nieuw verstrekte langlopende leningen in 2018. Het renteresultaat over 2018 komt uit op € 337 (€ 393 miljoen in 2017). De belangrijkste oorzaak van de lagere winst ten opzichte van 2017 is de daling van het resultaat financiële transacties naar EUR 112 miljoen positief (2017: EUR 181 miljoen positief). Als gevolg van de onvoorspelbare bewegingen op de financiële markten acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2019.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank zoals dat tot uitdrukking komt in de uitstekende externe ratings. In 2017 is de hoogst haalbare risicorating behaald. Daarnaast bleef de BNG binnen haar zogenoemde Risk Appetite, die is vastgelegd in het Risk Appetite Statement 2017. Deze risicorapportage wordt ieder kwartaal opgesteld door Risk Management en wordt in 2019 doorontwikkeld. De bank hanteert een streng beveiligingsbeleid, interne richtlijnen en procedures om de veiligheid van de bedrijfsvoering te waarborgen en te voldoen aan relevante wet- en regelgeving. Naast de aanwezige procedurele en technische beveiligingsmaatregelen worden medewerkers getraind om het risicobewustzijn scherp te houden. Een belangrijk punt van aandacht is de beperking en beheersing van de beveiligingsrisico's die een gevolg zijn van internetgerelateerde dreigingen.

Financiën **x € 1.000.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Verwacht resultaat**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	4.687	4.991	p.m.
	Voorzieningen	0	0	p.m.
	Rekeningresultaat	393	337	N.t.b.

NV Vitens	
Portefeuillehouder	S.T. Klein - De Jong
De organisatie	
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap (NV)
Vestigingsplaats	Utrecht
Samenstelling	De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provincies en gemeenten. Het dagelijkse bestuur van het drinkwaterbedrijf is in handen van de verschillende raden en commissies.
Jaar van deelname	Historisch gegroeid vanuit WMG (Waterleiding Maatschappij Gelderland)
Verplichte deelname	Nee, maar aandelen zijn moeilijk verhandelbaar.
Bestuur en andere overlegorganen	Het aantal aandelen van Vitens bedraagt 5.777.247. De gemeente Buren bezit 24.035 aandelen. Dit is 0,416%.
Ontwikkelingen	Vitens investeert ook in 2018 in duurzaamheid en het in goede staat houden van de infrastructuur.
De taken	
Taken	Vitens is onze drinkwaterleverancier en het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Ze voorzien de provincies Friesland, Overijssel, Flevoland, Gelderland en Utrecht en een aantal gemeenten in Noord-Holland en Drenthe van betrouwbaar drinkwater. Als aandeelhouder profiteren we van het dividend van de BNG. Dit is een algemeen dekkingsmiddel.
Doelen	Vitens draagt bij aan onze algemene dekkingsmiddelen. Het continu leveren van topkwaliteit drinkwater tegen een lage prijs blijft altijd de kerntaak van Vitens. Door innovatie en efficiënte bedrijfsvoering wil Vitens in 2018 de operationele kosten laag houden zonder af te doen aan kwaliteit of leveringscontinuïteit.
Indicatoren	Geen indicatoren.
Taakvelden	Treasury
Doelen, ontwikkelingen en verantwoording	
Zijn de doelen in 2018 behaald?	Belangrijkste doelstelling en hoogste prioriteit is een uitstekende waterkwaliteit. De kwaliteit van water wordt gemeten met de Waterkwaliteitsindex (WKI). Hoe lager en dichter bij 0, hoe beter de kwaliteit. In 2018 was de WKI 0,017 (ntb) en daarmee is de WKI-doelstelling 0,020 behaald.
Welke ontwikkelingen staan er gepland de komende jaren?	Het continu leveren van topkwaliteit drinkwater tegen een lage prijs blijft altijd de kerntaak van Vitens. De komende jaren gaat Vitens programma's in het kader van procesautomatisering afronden en extra aandacht besteden aan (cyber)security en datamanagement en -beheer. Daarnaast zet Vitens in de komende jaren verder in op bij- en herscholing van haar mensen. Maar werkgeluk staat ook hoog op de agenda. Klanttevredenheid staat al enkele jaren centraal bij Vitens. Dat is inmiddels een onderdeel van de dagelijkse operatie. De komende jaren wordt in aanvulling daarop gewerkt aan meer gemak voor de klant, onder meer door het aanbieden van gebruiksvriendelijke online tools waarmee de klant op een makkelijke en snelle manier, en wanneer het hem uitkomt, zelf al zijn waterzaken kan regelen.

	Daarnaast blijft Vitens focussen op innovatie om te komen tot een intelligente infrastructuur, waarmee proactief gestuurd kan worden op kwaliteit en kwantiteit van drinkwater. Om kraanwater van topkwaliteit te leveren, wordt er alles aan gedaan om onze grondwaterbronnen schoon te houden. Daarvoor moet de grond en alles erboven ook schoon zijn. Ingezet wordt dan ook in de komende jaren op samenwerkingen met waterschappen, landbouworganisaties en overheden die gericht zijn op een schone leefomgeving. Hiervoor ontwikkelt Vitens onder andere een innovatiecentrum gericht op een schone bodem.
Welke (Financiële) risico's liepen we / wat zijn de toekomstige risico's?	Vitens is van mening dat het huidige risicoprofiel nog niet aansluit op (de scope van) het gewenste risicoprofiel. Daarbij zijn er de volgende toprisico's te onderkennen in 2018: 1. Betrouwbare data: in 2018 is het risico van betrouwbare data opnieuw een 'topbedrijfsrisico'. Hoewel er in 2017 en 2018 diverse acties zijn doorgevoerd, zal pas na afronding van het project Datamanagement AM sprake kunnen zijn van een substantiële daling van dit bedrijfsrisico. 2. Infrastructuur: rekening houdend met de getroffen maatregelen en verkregen inzichten in de opgave van vervangingsbeleid voor de ondergrondse infrastructuur (en de vertaling ervan in het investeringsprogramma) is Vitens van mening dat het 'topbedrijfsrisico' in 2017 verder is beheerst. Het risico wordt voor 2018 niet meer als 'topbedrijfsrisico' onderkend. Naast deze risico's zijn onder andere nog te noemen: de beschikbaarheid van productiecapaciteit en productiebronnen en een efficiënte en slagvaardige bedrijfsvoering. In 2018 is de interne risicobeheersings- en controlesystemen voor de risicocategorieën 'lange termijn waardecreatie' en 'operationeel' ingericht in overeenstemming met de bepalingen zoals opgenomen in het Vitens-beleid.

Financiën **x € 1.000,-**

Wat was de ontwikkeling van de vermogenspositie / wat is de toekomstige ontwikkeling?		**31-12-2017 Rekening**	**31-12-2018 Verwacht resultaat**	**31-12-2019 Begroting**
	Reserves	534	n.t.b.	p.m.
	Voorzieningen	5	n.t.b.	p.m.
	Rekeningresultaat	48	n.t.b.	N.t.b.

Grondbeleid

Inleiding
Doel van het grondbeleid is bevordering van het maatschappelijk gewenst ruimtegebruik en bevordering van een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten bij locatieontwikkeling. Grondbeleid verhoogt de kwaliteit van het ruimtegebruik.

Ontwikkelingen
Grondbeleid zorgt ervoor dat de gemeente ruimtelijke plannen kan realiseren. De gemeente Buren heeft onder andere een grondbedrijf functie. Dit betekent dat de resultaten van de grondexploitatie onderdeel uitmaken van het resultaat zoals in de jaarrekening van de gemeente is vermeld. De gemeente kent twee verschillende vormen voor de uitvoering van ruimtelijke plannen.

1. De gemeente is grondeigenaar of koopt grond en ontwikkelt voor eigen rekening en risico. Dit is zogenaamd actief grondbeleid. Actief grondbeleid wordt door onze gemeente alleen in uitzonderingssituaties toegepast.
2. De gemeente begeleidt ingediende plannen van particuliere eigenaren en is daarbij zelf geen grondeigenaar. Dit is zogenaamd faciliterend grondbeleid. Uitgangspunt is dat onze gemeente faciliterend grondbeleid voert. Bij faciliterend grondbeleid gaan we uit van een kostenneutrale ontwikkeling.

Risico's
Risico's bestaan uit:

1. Risico's binnen lopende projecten waar de gemeente (mede)verantwoordelijk is en waar een directe relatie bestaat tussen het risico en het project. Deze risico's worden ingeschat en verwerkt in de grondexploitatie.
2. Risico's voortkomend uit externe ontwikkelingen die niet project specifiek zijn en buiten de invloed van de gemeente liggen. Deze laatste risico's zijn algemene risico's waarvoor in de grondexploitatie geen raming kan worden opgenomen. Voor deze risico's wordt een bedrag in het weerstandsvermogen gereserveerd. Bij de actualisatie van de risico's bij de jaarrekening is er een bedrag van € 1.000.000,- opgenomen binnen het weerstandsvermogen. Bij de vaststelling van de jaarstukken 2018 stellen we de raad voor € 120.000,- te onttrekken uit het weerstandsvermogen ter dekking van het extra verlies op bedrijventerrein Doejenburg II. Dit verlies ontstaat vanwege de lagere waardering van kavels voor bedrijfswoningen. Dit bedrag was gereserveerd binnen het weerstandsvermogen.

Voorbeelden van mogelijke risico's die zich voor kunnen doen zijn:

- niet nakoming van overeenkomsten;
- risico bij projecten waarin de gemeente samenwerkt met een ontwikkelaar;
- een onvoorziene kostenstijging voor nog te maken kosten;
- vertraging in de verkopen.

Wij bieden de raad jaarlijks ter besluitvorming de nota Herziening grondexploitaties aan. Wij rapporteren in deze nota over de voortgang en de financiële situatie van de grondexploitaties. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat eveneens in op de risico's van grondexploitaties.

Grondbeleid

Structuurvisie en de Wet ruimtelijke ordening (Wro)
Het doel van de wet is een goede regeling bieden voor het verhalen van kosten, een bijdrage vragen voor binnenplanse verevening en locatie-eisen stellen bij een ontwikkeling van een particulier initiatiefnemer.

Bij het ontwikkelen van een locatie spelen grondbezit en het voeren van een grondexploitatie een belangrijke rol. De Wro biedt de gemeente de mogelijkheid om de ruimtelijke ontwikkeling te sturen en geeft de gemeente instrumenten om de particuliere grondexploitatie te begeleiden. De Wro verplicht elke gemeente één of meerdere structuurvisies op te stellen voor het gehele grondgebied.

De structuurvisie is het strategisch document in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling en vormt een toetsingskader voor de beoordeling van nieuwe plannen en initiatieven en voor nieuw op te stellen bestemmingsplannen. In de structuurvisie wordt de basis gelegd voor verevening van bovenplanse kosten en een te vragen bijdrage voor ruimtelijke ontwikkelingen. De raad stelde in oktober 2009 de structuurvisie voor de periode 2009-2019 vast. In de uitvoeringsparagraaf wordt aangegeven hoe de gemeente het beleid wil realiseren.

De Wro gaat in januari 2021 op in de Omgevingswet. De Omgevingswet is nu nog in voorbereiding. In 2019 informeren wij de raad regelmatig over de voortgang van het implementatieplan voor de Omgevingswet.

Nota grondbeleid
De raad stelde in januari 2017 de nota Grondbeleid 2017 - 2020 vast. De nota Grondbeleid is een strategische nota die op hoofdlijnen kaders schetst voor het grondbeleid van de gemeente. Op basis van deze nota voeren wij een transparant grondbeleid. Uitgangspunt is een faciliterend grondbeleid. In uitzonderingssituaties is actief grondbeleid mogelijk.
Als we kosten moeten verhalen, doen we dat op basis van anterieure overeenkomsten. Dit is het zogenaamde private spoor van de Wro. Conform de gedachte achter de Wro zet de gemeente Buren in eerste instantie in op een samenwerkingsovereenkomst of grondexploitatieovereenkomst met de initiatiefnemer van een ontwikkellocatie.

Grondverwerving
Het uitgangspunt is dat wij gronden minnelijk verwerven. Wanneer dat niet lukt, zetten we het instrument van onteigening in. De mogelijkheden die de Wet voorkeursrecht gemeenten biedt, zetten we optimaal in. Voordat we gronden verwerven, stellen we een verwervingsplan op.

Bouwen voor behoefte
We onderzochten hoe vraag en aanbod van woningen zich in de periode tot 2025 tot elkaar verhouden. We onderscheiden daarbij voor de gemeente vier deelgebieden. In die deelgebieden blijken aanbod en vraag niet goed bij elkaar te passen. We gebruiken de komende jaren om die aansluiting te verbeteren.

Tussentijdse winstneming
Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningsbeginsel , het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze, maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.

In 2018 zijn er geen projecten die aan de voorwaarden voor tussentijdse winstneming voldoen.

Verlies wordt genomen op het moment dat dit verlies berekend wordt. Voor dit berekende verlies vormen wij een voorziening. De projecten bedrijventerrein Doejenburg II en Teisterbant Kerk Avezaath zijn verliesgevend.

Project	Verwacht verlies 1-1-2019	Verwacht verlies 1-1-2018
Maurik Oost bedrijventerrein Doejenburg II	4.261.000	4.058.000
Teisterbant Kerk Avezaath	181.000	181.000
Totaal	**4.442.000**	**4.239.000**

Het berekende resultaat is het saldo van geraamde uitgaven en inkomsten. Dit saldo wordt beïnvloed door de toepassing van parameters. Er zijn drie parameters: kostenstijging, opbrengststijging en rentepercentage. In de grondexploitatieberekening is gerekend met de volgende percentages:

				Parameters
Project	**Opbrengst-stijging**	**Kostenstijging algemene kosten**	**Kostenstijging civiele werken**	**Rente percentage**
BT Doejenburg II	0%	2,4%	2,5%	0%
Teisterbant Kerk-Avezaath	0%	2,4%	2,5%	0%
Hooghendijck Beusichem	0%	0%	0%	0%

Grondprijzen

Het grondprijsbeleid is geregeld in de nota Grondbeleid. Wij stellen de grondprijzen marktconform vast. De twee methoden die we gebruiken zijn de residuele waardemethode en de comparatieve methode. Het college van burgemeester en wethouders werkt het grondprijsbeleid jaarlijks uit in een grondprijzenbrief. De raad ontvangt deze grondprijzenbrief ter kennisname.

In 2017 stelde de raad de beleidsnotitie Grondprijsbeleid Doejenburg II vast. Hiermee is het mogelijk een grondprijsdifferentiatie toe te passen.

Risico bouwgrondcomplexen

Wij bieden de raad jaarlijks een herziening van de grondexploitaties aan. Wij rapporteren in dit raadsvoorstel over de voortgang en de financiële situatie van de grondexploitaties. Het voeren van grondexploitaties brengt verschillende risico's met zich mee. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement gaat hier ook op in. Binnen het weerstandsvermogen is bij de begrotingsbehandeling 2019 € 1.000.000 gereserveerd voor het afdekken van risico's voor de grondexploitaties. Bij de actualisatie voor de jaarrekening 2018 is dit bedrag in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing niet aangepast. Bij de vaststelling van de jaarstukken 2018 stellen we de raad voor € 120.000,- te onttrekken uit het weerstandsvermogen ter dekking van het extra verlies op bedrijventerrein Doejenburg II. Dit verlies ontstaat vanwege de lagere waardering van kavels voor bedrijfswoningen. Dit bedrag was gereserveerd binnen het weerstandsvermogen.

Voor plannen die naar verwachting alleen met verlies worden gerealiseerd, wordt een voorziening ter hoogte van de berekening van het verlies gevormd. Eind 2018 is de omvang van de voorziening € 4.442.000. De projecten Bedrijventerrein Doejenburg II en Teisterbant zijn verliesgevend.

Project	Verwacht verlies 1-1-2019	Verwacht verlies 1-1-2018
Maurik Oost bedrijventerrein Doejenburg II	4.261.000	4.058.000
Teisterbant	181.000	181.000
Totaal	**4.442.000**	**4.239.000**

Ontwikkeling en bespreking bouwgrondcomplexen

Resultaten per project

In deze paragraaf staat een overzicht van de onderhanden projecten, het berekende resultaat per 1 januari 2019, per 1 januari 2018 en de geplande einddatum en een korte toelichting per project. De grondexploitaties zijn per 1 januari 2019 herzien.

In onderstaand overzicht staan de resultaten van de herziening. Negatieve resultaten worden met een '-' teken aangegeven. Voor de berekende verliezen is bij de jaarrekening een voorziening gevormd.

Project	Resultaat per 1-1-2019	Resultaat per 1-1-2018	Verschil	Geplande einddatum
Bedrijventerrein Doejenburg II	- 4.261.000	- 4.058.000	- 203.000	31-12-2020
Teisterbant Kerk Avezaath	- 181.000	- 181.000	0	31-12-2023
Hooghendijck Beusichem	127.000	207.000	- 80.000	31-12-2018
Totaal	**- 4.315.000**	**- 4.032.000**	**- 283.000**	

Naast de in het overzicht genoemde projecten zijn particuliere initiatieven in ontwikkeling. De initiatieven worden separaat behandeld of 'liften' mee met het veegplan. Dit is afhankelijk van de wens van de initiatiefnemer. Uitgangspunt is dat de gemeente medewerking verleent aan realisatie van de plannen, onder de voorwaarde dat de gemaakte kosten op de initiatiefnemer worden verhaald.

Korte samenvatting van de voortgang van de projecten (grondexploitaties)

Bedrijventerrein Doejenburg II te Maurik
Het plan Doejenburg II vormt een uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Doejenburg. De destijds op de locatie gevestigde sportvoorzieningen van voetbal, scouting, korfbal en tennis zijn verplaatst. In de periode 2015 tot en met 2017 zijn de opstallen gesloopt. Het terrein is nagenoeg geheel bouwrijp gemaakt. De geraamde civieltechnische kosten zijn nog globaal en op hoofdlijnen geraamd. Een nadere uitwerking kan leiden tot hogere of lagere kosten.

De activiteiten richtten zich in 2018 op de verkoop van de kavels. Eind 2018 zijn zeven kavels verkocht. Om de verkoop te stimuleren, stelde de raad in december 2017 twee beleidsnotities vast: de beleidsnotitie Grondprijsbeleid en de beleidsnotitie Verkaveling. In deze notities is een grondprijsdifferentiatie vastgesteld en de mogelijkheid om kleinere kavels te kopen. In gesprekken met mogelijke kopers bleek dat de vraag verschuift van grote naar kleine kavels. De notitie grondprijsdifferentiatie heeft in 2018 geleid tot verkoop van 1,3 ha.

Afgerond zes ha bedrijventerrein is bij de Jaarstukken 2017 op basis van het beleid vanuit de provincie Gelderland uit de grondexploitatie gehaald en overgeheveld naar de Materiële Vaste Activa.

Teisterbant te Kerk-Avezaath
Het plangebied ligt aan de noordwestzijde van Kerk-Avezaath, ten westen van de voetbalvelden en ten zuiden van De Woerd. De raad stelde december 2013 de ruimtelijke visie vast en gaf het college mee een plan te ontwikkelen waarbij aansluiting is gezocht met de woningbehoefte. In 2016 waren de resultaten van het woningbehoefteonderzoek bekend. In 2018 maakten wij een aantal varianten van een stedenbouwkundig plan die aansluiten op het woningbehoefteonderzoek. Wij voerden overleg met betrokken eigenaren en bewoners van Kerk-Avezaath. De raad is september 2018 bijgepraat over de voortgang. In maart 2019 stelde de raad de kaders vast voor de uitwerking van het plan:
- een financieel resultaat dat het bij de jaarrekening 2017 genomen verlies van € 181.000 niet te
- boven gaat en
- het stedenbouwkundig plan wordt samen met inwoners en mogelijke kopers uitgewerkt tot een plan
- van maximaal 45 woningen.

De kostenraming van de grondexploitatie bevat een aantal stelposten. De stelposten zijn globaal geraamd, welke stelposten het betreft en wat de omvang is van deze stelposten, totaal en per post alsmede de omvang van de stelposten ten opzichte van de totale kostenraming. De kostenraming is globaal van aard en moet nader uitgewerkt worden in de volgende projectfases. Hier zit een risico op hoger uitvallende kosten.

Hooghendijck Beusichem
Plan Hooghendijck is een uitbreidingslocatie aan de rand van Beusichem. Het bestemmingsplan is sinds augustus 2010 onherroepelijk. In 2007 tekenden gemeente en Ballast Nedam Bouw een samenwerkingsovereenkomst om voor gezamenlijke rekening en risico deze grondexploitatie te voeren. De samenwerking is inmiddels beëindigd en de overeenkomst is overgenomen door een andere ontwikkelaar. De huisartsenpraktijk huurde tot oktober 2018 een kavel. Deze kavel is in 2018 verkocht. De werkzaamheden van de gemeente richten zich op de afwikkeling van de overeenkomst. De overeenkomst loopt tot en met 2022. Bij de jaarrekening 2018 wordt de grondexploitatie afgesloten.

In Teisterbant en BT Doejenburg II zijn nog kavels te verkopen:

Project	Oppervlakte in m²
Bedrijfskavels	
Bedrijventerrein Doejenburg II	39.417
Woningbouw	
Teisterbant	14.096

Verschillenanalyse
In bovenstaande tabel staan de geraamde resultaten per 1 januari 2019 en de geraamde resultaten per 1 januari 2018. Onderstaand een korte toelichting op het verschil.

Maurik Oost bedrijventerrein Doejenburg II	Bedrag
Nadeel per 01-01-2019	- € 4.261.000
Nadeel per 01-01-2018	- € 4.058.000
Toename nadeel	- € 203.000

In de notitie grondprijsbeleid staat dat afhankelijk van de grootte van de kavel een gedifferentieerde grondprijs wordt berekend en onder bepaalde voorwaarden kan de gemeente een korting geven. In 2018 is een grote kavel verkocht onder de voorwaarden van de beleidsnotitie grondprijsdifferentiatie. Het verschil met de grex is een nadeel van € 54.000. De prijs voor een bedrijfswoningkavel is met € 10 per m2 verlaagd. In 2018 zijn minder werkzaamheden uitgevoerd dan geraamd. Een voordelig verschil van € 33.000. De uurtarieven zijn bij het vaststellen van de begroting 2019 gestegen evenals de kosten van de nog uit te voeren werkzaamheden aan het openbaar gebied. Dit is een nadeel van € 62.000.

Teisterbant Kerk-Avezaath	Bedrag
Nadeel per 01-01-2019	- € 181.000
Nadeel per 01-01-2018	- € 181.000
Toename nadeel	- € 0

De uurtarieven zijn bij het vaststellen begroting 2019 gestegen en de raming voor externe advieskosten is bijgesteld. Een nadeel van € 48.000. De kostenstijging is € 6.000 hoger dan vorig jaar. De raad besloot bij de begroting 2019 geen rente meer toe te rekenen aan het plan, maar direct ten laste te brengen van het jaarrekeningresultaat. Een voordeel van € 54.000. Per saldo geen verschil.

Hooghendijck Beusichem	Bedrag
Nadeel per 01-01-2019	- € 127.000
Nadeel per 01-01-2018	- € 207.000
Toename nadeel	- € 80.000

Het afhandelen van de overeenkomst kost meer tijd dan voorzien. De inrichting van het openbaar gebied brengt nog kosten met zich mee. In 2019 maakt de gemeente het bestek voor het woonrijpmaken en beoordeelt de uitgevoerde werkzaamheden. De kadasterkosten van de nog te leveren kavels komen voor rekening van de gemeente. De kostenstijging is € 10.000 hoger dan vorig jaar. Totaal een nadeel van € 80.000.

Kostentoerekening aan de grondexploitaties
De kwaliteitscommissie deed in haar evaluatie van de jaarrekening 2011 verbetervoorstellen. Zij gaf aan dat in de jaarrekening een overzicht van de kostentoerekening van de interne kosten en rente dient te komen. De interne kosten betreffen de doorberekende uren (inclusief overhead) van personeel aan de verschillende projecten. De rentetoerekening betreft de omslagrente die we als kosten meenemen in de projecten. Hieronder treft u dit overzicht aan voor de periode 2017-2019. Met ingang van 2018 rekenen wij geen rente toe aan de projecten. De rentelast wordt direct op het taakveld in de jaarstukken inzichtelijke gemaakt

Overzicht kostentoerekening aan de grondexploitaties

	Werkelijk 2017	Werkelijk 2018	Begroot 2019
Interne kostentoerekening	139.000	112.000	141.000
Rentetoerekening	13.000	132.000	54.000

InterBestuurlijk Programma

Inleiding, ontwikkelingen en risico's

Inleiding
Veel maatschappelijke opgaven overstijgen de grenzen van gemeenten, Rijk of provincies. Tijd dus voor een nieuwe, gezamenlijke aanpak van maatschappelijke vraagstukken, vinden het Rijk en de koepels van decentrale overheden. Het Interbestuurlijk Programma (IBP) voorziet daarin. Dit Interbestuurlijk Programma (IBP) is medio februari 2018 opgezet, omdat VNG, Rijk, IPO en UvW ervan doordrongen zijn dat de grote maatschappelijke opgaven waarvoor Nederland staat, een samenwerking vragen op basis van gezamenlijkheid, gelijkwaardigheid en wederkerigheid. De VNG heeft namens alle gemeenten deze overeenkomst getekend en daarmee is er een inspanningsverplichting.

Gemeenten bepalen zelf hoe hun prioriteiten en begroting eruit ziet. Dat betekent dat de programma's die voortkomen uit het IBP geen landelijke verplichte deelname vragen: elke gemeente staat zelf voor de afweging of ze wil meedoen. Als geen sprake is van landelijke wetgeving is er geen plicht. Maar: met veel partijen werken aan dezelfde maatschappelijke opgaven, mogelijk ook op regionaal niveau, versterkt natuurlijk wel de aanpak en de kans om de beoogde resultaten te behalen.

Het IBP kent de volgende thema's:
1. Samen aan de slag voor het klimaat;
2. Toekomstbestendig wonen;
3. Regionale economie als versneller;
4. Naar een vitaal platteland;
5. Merkbaar beter in het sociaal domein;
6. Problematische schulden voorkomen en oplossen;
7. Nederland en migrant voorbereid;
8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving;
9. Passende financiële verhoudingen.

Ontwikkelingen
Bij de maartcirculaire 2018 is in het gemeentefonds budget voor de uitvoering van het IBP beschikbaar gesteld. De extra middelen in het acres van maart voor het IBP zijn niet geoormerkt. Er is de nodige speelruimte voor het inzetten van de middelen. In de begroting 2019 zijn voor het IBP de volgende middelen gereserveerd:

(x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Gereserveerd vanuit de maartcirculaire 2018	0	490	1.015	1.300
Mobiliteitsagenda Regio Rivierenland	-	26	26	26
Nog beschikbaar	**0**	**464**	**989**	**1.274**

Landelijk wordt aan de invulling van de thema's gewerkt. Zo is er een programmastructuur opgezet met een programmateam en werkgroepen en is er per thema een ontwikkelingspad. Tussen gemeenten zijn vooral ervaringen en kennis gedeeld over hoe het met de opgaven gaat, waar professionals tegenaan lopen bij het interbestuurlijk samenwerken en waar de kansen liggen. Het IBP heeft dit willen ondersteunen middels diverse communicatiemiddelen.

Op een aantal opgaven zijn er afspraken vastgelegd in 2018; zoals binnen het sociaal domein, klimaatadaptatie en het ontwerp klimaatakkoord. Het IBP-programmateam werkte mee aan de aanpak om de tekorten in het sociaal domein te onderzoeken, om oplossingen te kunnen verkennen. Tekorten op de Jeugdzorg bij een aantal gemeenten was en is een van de grootste knelpunten.
Gemeenten maken binnen de opgaven een eigen prioritering aan; per gemeente spelen immers andere ontwikkelingen.

De gemeente Buren heeft in 2018 vijf strategische opgaven vastgesteld voor de komende bestuursperiode. Voor het bepalen van de strategische opgaven is gekeken naar de opgaven binnen het coalitieakkoord 'Samen, proactief en kerngericht 2018-2022' van de gemeente Buren, de opgaven binnen het IBP en de opgaven die vanuit de VNG en de provincie Gelderland prioriteit hebben.

In samenhang kwamen we daarmee op de volgende vijf strategische opgaven voor de gemeente Buren voor 2019-2022:

1. Kerngericht werken
2. Duurzaamheid
3. Visie op transformatie sociaal domein
4. Visie op dienstverlening
5. Omgevingswet

Voor het realiseren van deze vijf strategische opgaven zijn daarnaast randvoorwaarden geformuleerd; waaronder middelen, mensen en het IBP. De strategische opgaven samen met de randvoorwaarden dekken alle thema's binnen het IBP af. Via de ingerichte structuur kunnen we op deze manier de voortgang van het IBP goed volgen, monitoren en er verslag van leggen. Er is aandacht voor alle facetten binnen het IBP.

Risico's
Op 27 juni 2018 heeft de algemene ledenvergadering van de VNG het programma bekrachtigd. Daarbij is door veel gemeente zorg uitgesproken over de financiële tekorten in het sociaal domein en de effecten daarvan op de gemeentelijke financiën. Wat dat betreft is het IBP voor de gemeenten niet gelijk ook de afronding van het gesprek met het Rijk over de financiële problematiek rond het sociaal domein. Het gesprek met het Rijk over de BUIG-gelden wordt dan ook voortgezet.
Als er als nog resultaat verwachtingen komen vanuit het IBP, kan dat impact hebben op de noodzakelijke personele inzet en budgettaire ruimte binnen het nu gereserveerde IBP budget.

Mobiliteitsagenda Regio Rivierenland

Een van de opgave van het IBP is toekomstbestendig wonen. Om deze opgave te realiseren is het van groot belang mobiliteit (weg en openbaar vervoer) te garanderen. Een andere opgave met raakvlakken is regionale economie als versneller. Binnen deze opgave is bereikbaarheid aangemerkt als een belangrijke factor.
De Regio Rivierenland heeft drie economische speerpunten benoemd waarop we ons focussen: agribusiness, economie en recreatie en toerisme. Goede bereikbaarheid is een voorwaarde voor de ontwikkeling van deze economische speerpunten. Deze bereikbaarheid staat momenteel onder druk en dat zal de komende jaren niet minder worden. Samenwerking is noodzakelijk voor de aanpak van de regionale bereikbaarheid. Om die te verbeteren zetten we in op robuuste, duurzame en slimme bereikbaarheid van Regio Rivierenland. In de Mobiliteitsagenda Regio Rivierenland is dit uitgewerkt in acht hoofdopgaven. Die opgaven werken we in het najaar uit in een Uitvoeringsplan Mobiliteit. De gemeente Buren is bestuurlijk trekker van de opgave slimme mobiliteit.

Hoofdstuk 3 Jaarrekening

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De voorschriften uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vormen het kader voor de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling. De jaarrekening stellen we op met inachtneming van deze voorschriften. Alle aanpassingen en aanvullingen van het BBV tot en met 31-12-2018 verwerkten we in deze grondslagen.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting of voorziening gevormd te worden.

Balans
Hierna leest u een nadere toelichting per onderdeel van de balans.

Vaste activa

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.
Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Waardering gemeentehuis.
In 2015 is de boekwaarde van het gemeentehuis verlaagd van afgerond € 8 miljoen naar € 4 miljoen. Dit is gerealiseerd door € 4 miljoen vanuit de bestede bestemmingsreserve gemeentehuis te storten in een voorziening afwaardering gemeentehuis. Deze voorziening is een correctie op de boekwaarde van het gemeentehuis. In juni 2015 heeft de raad besloten om het bestemmingsplan van het gebied waarop gemeentehuis staat te wijzigen. Vervolgens heeft de raad op 9 november 2015 bij de behandeling van de begroting 2016 besloten om de functie van het gemeentehuis te wijzigen van maatschappelijk naar bedrijfseconomisch, met als beoogd doel om delen van het gemeentehuis te gaan verhuren.
Volgens artikel 59 lid 2 BBV wordt het gemeentehuis door het besluit van de Raad en de wijziging van het bestemmingsplan nu aangemerkt als materiële vaste activa met een economische functie, want het gemeentehuis kan nu bijdragen aan het genereren van middelen. Hierdoor is er sprake van een duurzame waardevermindering.

Investeringen, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Voor investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven geldt dat: hiervoor gevormde voorzieningen in mindering moeten worden gebracht op het investeringsbedrag. De overige eisen zijn gelijk als genoemd bij de investeringen met een economisch nut. Het begrip “investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven” (zie artikel 35) is door de Commissie BBV geïntroduceerd in haar laatste besluit van 25 juni 2013. In artikel 62 is hiervoor het nieuwe lid 4 opgenomen dat verwijst naar de verplichte afboeking van de gevormde voorziening.

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut
Investeringen in materiële vaste activa in de openbare ruimte die uitsluitend een maatschappelijke functie vervullen zijn investeringen die geen middelen genereren, maar wel duidelijk een publieke taak vervullen. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in water, wegen en pleinen. Deze investeringen moeten we met ingang van 2017 ook activeren en afschrijven, conform het vernieuwde BBV.
Dat betekent dat we voor dergelijke investeringen structurele dekking voor de kapitaallasten moeten opnemen. Dat kan eventueel via een onttrekking uit een reserve, waarbij de kapitaallasten gelijk oplopen met de onttrekking. Zie de nota waarderings- en afschrijvingsbeleid.

De afschrijvingstermijnen in de staat van activa 2018 zijn in overeenstemming met de “herziene nota waardering- en afschrijvingsbeleid 2014-2018", vastgesteld op 20 december 2016. In de 1e helft van 2019 wordt een nieuwe nota vastgesteld.

Bedrijventerrein Doejenburg II 'on hold'
Regionaal zijn er afspraken gemaakt in de Regionale Programmering Bedrijventerreinen. Daarbij is afgesproken dat 6 ha. van Doejenburg II tijdelijk uit de markt is genomen.
Omdat wij deze grond niet meer kunnen verkopen als industriegrond is de boekwaarde overgeboekt van voorraden naar materiële vaste activa. Het gaat om een totaalbedrag van € 10,4 miljoen. Tegenover deze investering staat een voorziening van € 10,1 miljoen. Deze grond staat dus per saldo voor € 300.000,- op de balans. Dit vertegenwoordigt de agrarische waarde.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Er zijn geen voorzieningen voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. De actuele waarde ligt boven de verkrijgingsprijs.

Vlottende activa

Voorraden
De als “onderhanden werken” opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
De als "gereed productie en handelsgoederen" opgenomen bouwgronden Hooghendijck zijn gewaardeerd zoals overeengekomen in de verkoopovereenkomst. Het verlies is verwerkt in 2015 toen we de grond verkochten.

Tussentijdse winstneming (voorraden)
Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningbeginsel , het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst (de POC-methode) is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.
Zowel het realisatiebeginsel als het voorzichtigheidsbeginsel komen volgens hun tot uitdrukking in de vereiste voorwaarden voor de POC-methode:

- Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
- De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Ontwikkeling bedrijventerrein Doejenburg
Regionaal zijn er afspraken gemaakt over de uitgifte van grond van bedrijventerreinen in het rivierenland. Deze afspraken zijn vastgesteld binnen de Regionale Programmering Bedrijventerreinen in de Regio Rivierenland. Binnen de regio is er een te groot volume aan bedrijfsterreinen. Op basis hiervan is tijdelijk 6 hectare uit de markt genomen. Dat betekent ook dat de bestemming van deze gronden op de balans (tijdelijk) is gewijzigd van “onder handen werk” naar “materiële vaste activa”.

Voorziening verwachte verliezen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor de verwachte oninbaarheid is een voorziening opgenomen die in de balanstelling in mindering gebracht is op de vorderingen. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

De van Europese Unie, het rijk en overige Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen, die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, zijn verantwoord onder de overlopende activa.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De onderhoudsvoorzieningen stoelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen.
In de paragraaf “onderhoud kapitaalgoederen” die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid nader uiteengezet. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij anders vermeld. Onder de vlottende passiva worden afzonderlijk opgenomen de netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar en de overlopende passiva.

In de balans worden onder de netto-vlottende schulden afzonderlijk opgenomen:
- kasgeldleningen;
- banksaldi;
- overige schulden.

In de balans worden onder de overlopende passiva afzonderlijk opgenomen:
a. verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
b. de van de Europese Unie, rijk en overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
c. overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Balans per 31-12-2018

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2018	PASSIVA	31-12-2017	31-12-2018
VASTE ACTIVA			**VASTE PASSIVA**		
- kosten geldleningen /saldo agio en disagio	0	0			
- kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0	- Algemene reserve	4.368.394	3.860.576
- Bijdrage aan activa van derden	0	0			
			-Bestemmingsreserves:	9.027.605	8.913.009
			- Gerealiseerde resultaat	1.463.618	(406.939)
- Immateriele vaste activa	**0**	**0**	**Totaal eigen vermogen**	**14.859.617**	**12.366.646**
Investeringen met economisch nut:			Voorz. verplichtingen, verliezen en risico's	1.601.681	1.821.192
- gronden uitgegeven in erfpacht	0	0	Door derden beklemde mid. (spec.aanw.)	5.599.335	5.880.157
- ov. investeringen met een economisch nut	19.662.962	18.979.420	Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.923.598	4.702.624
- invest.,waarvoor ter bestrijding v.d. kstn. een heffing kan worden geheven	7.792.346	7.145.981			
Invest. in openb. ruimte met maatsch. nut:	0	0			
-ov. investeringen met een maatschapp. nut	193.746	534.576			
- Materiele vaste activa	**27.649.054**	**26.659.977**	**Voorzieningen**	**11.124.614**	**12.403.973**
Kapitaalverstrekkingen aan:					
- deelnemingen	0	95.687	- Obligatieleningen	0	0
- gemeenschappelijke regelingen	0	0			
- overige verbonden partijen	0	0	Onderhandse leningen van:		
Leningen aan:			- binnenl. pens.fondsen en verz.instellingen	0	0
- openbare lichamen (artikel 1 wet Fido)	0	0	- binnenl. banken en ov. fin. instellingen	10.532.014	7.816.007
- woningbouwcorporaties	0	0	- binnenl. bedrijven	0	0
- deelnemingen	0	0	- openbare lichamen (artikel 1 wet Fido)	0	0
- overige verbonden partijen	0	0	- overige binnenlandse sectoren	0	0
			- buitenlandse instellingen	0	0
- Overige langlopende geldleningen u/g	574.209	456.428			
- Uitzettingen 's Rijks schatkist >= 1 jaar	0	0	Waarborgsommen	79.915	108.315
- Uitzettingen van Nederlands schuldpapier >=	0	0	Door derden belegde gelden	0	0
- Ov. uitzettingen met een looptijd >= 1 jaar	204.967	110.922			
- Financiele vaste activa	**779.176**	**663.037**	**Vaste schulden met loopt. langer dan 1 jr.**	**10.611.929**	**7.924.321**
Totaal vaste activa	**28.428.230**	**27.323.014**	**Totaal vaste passiva**	**36.596.160**	**32.694.941**
VLOTTENDE ACTIVA			**VLOTTENDE PASSIVA**		
Grond- en hulpstoffen	0	0			
Onderhanden werk: gronden in expl.	8.927.728	4.361.789			
Gereed product en handelsgoederen	0	2.159.637	1.900.431		
Vooruitbetalingen	0	0			
- Voorraden	**8.927.728**	**6.521.426**			
			Netto-vlott. schulden met rente lt < 1 jr		
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar			- kasgeldleningen bij openbare lichamen	0	0
- vorderingen op openbare lichamen	4.705.559	6.866.863	- overige kasgeldleningen	5.000.000	4.000.000
- verstrekte kasgeldlen. aan openb. lich.	0	0			
- overige verstrekte kasgeldleningen	0	0	- Banksaldi	0	0
- rek.-courantverh. met het Rijk	2.164.357	0			
- rek.-courantverh. met niet fin. instellingen	0	0	- Overige schulden	3.840.964	5.237.634
- overige vorderingen	2.769.469	3.427.456			
- uitzettingen in 's Rijks schatkist	0	0			
- uitzettingen van Nederlands schuldpapier	0	0			
- overige vorderingen	0	0			
- overige uitzettingen	0	0			
- Uitzett. met rentetypische looptijd < 1 jr	**9.639.385**	**10.294.319**	**- Netto-vlott. schulden met rente lt < 1 jr**	**8.840.964**	**9.237.634**
Kassaldi	4.316	6.603			
Banksaldi	521.287	114.721			
- Liquide middelen	**525.603**	**121.324**			
- Overl. activa nog te ontvangen bijdr. EU			- Overl. passiva vooruit ontvangen bijdr. EU		
- Overl. activa nog te ontvangen bijdr. Rijk	0	0	- Overl. passiva vooruit ontvangen bijdr. Rijk		
- Overl. activa nog te ontv. bijdr. ov.overheid	18.972	5.030	- Overl. pass. vooruit ontv. bijdr. ov.overheid	36.166	420.505
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van het volgende begrotingsjaren komen	553.725	696.142	- Overige vooruitontvangen bedragen en nog te betalen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	2.620.353	2.608.174
- Overlopende activa	**572.697**	**701.172**	**- Overlopende passiva**	**2.656.519**	**3.028.680**
Totaal vlottende activa	**19.665.413**	**17.638.241**	**Totaal vlottende passiva**	**11.497.483**	**12.266.314**
TOTAAL-GENERAAL	**48.093.643**	**44.961.255**	**TOTAAL-GENERAAL**	**48.093.643**	**44.961.255**
			Gewaarborgde geldleningen/garanties	**3.535.707**	**3.325.689**

Toelichting op de balans

Vaste activa

Immateriële vaste activa
Immateriële vaste activa worden niet geactiveerd. De boekwaarde is nihil.

Materiële vaste activa
Door gewijzigde regelgeving in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording), moet vanaf 2014 de materiële vaste activa verder worden uitgesplitst. De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, wordt apart gepresenteerd. Het belangrijkste voorbeeld van een dergelijke investering betreft de riolering.

Vanaf 2017 is er weer een wijziging in de regelgeving van het BBV. Vanaf 2017 moeten investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte worden geactiveerd. Dit soort investeringen komen bij de gemeente Buren pas voor vanaf 2017. De investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte worden apart gepresenteerd. Het belangrijkste voorbeeld van een dergelijke investering in dit boekjaar betreft de aanleg van een fundering van een weg.

Verder wordt met ingang van 2017 ook een uitsplitsing verlangd in gronden uitgegeven in erfpacht. Vorig jaar is dat verzuimd, daarom in de jaarrekening van 2018 deze uitsplitsing voor de eerste keer meegenomen. Om toch aansluiting te maken op de beginstand en de mutatie van vorig jaar, is het bedrag opgenomen in de kolom Correctie beginstand.

De post materiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000,-	Boekwaarde 31-12-2017	Corr Begin stand	Boek-waarde 31-12-2018	Voorziening afwaardering	Balans-waarde 31-12-2018
Overige investeringen met economisch nut	33.676	**-537	32.432	14.013	18.419
Investeringen, waarvoor we ter bestrijding van de kosten een heffing kunnen heffen	7.792	-23	7.146	0	7.146
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut *(nieuwe systematiek zie Notitie MVA dec. 2017*)*	194		535	0	535
Gronden uitgegeven in erfpacht.	0	560	560	0	560
Totaal	**41.662**	**0**	**40.673**	**14.013**	**26.660**

* Vanaf 2017 is er een wijziging in de regelgeving van het BBV. Vanaf 2017 moeten investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte worden geactiveerd. Dit soort investeringen komen bij de gemeente Buren pas voor vanaf 2017.
**De mutatie van -537 ontstaat door een toevoeging van 23 uit de post investeringen waar een heffing aan ten grondslag ligt en een onttrekking naar de post gronden uitgegeven in erfpacht van 560.

In de jaarrekening van 2017 is een investering m.b.t. dijkverzwaring van 23.000, zowel in de groep van investeringen waaraan een heffing ten grondslag ligt als ook in de groep van investeringen met een maatschappelijk nut gepresenteerd. Deze investering hoort thuis in de groep van investeringen met een maatschappelijk nut. In de kolom “Corr begin stand” wordt zichtbaar gemaakt welke verschuiving dit voor de beginstand zou betekenen.

Het bedrag in de kolom “voorziening afwaardering” bestaat uit de volgende onderdelen:
- Afwaardering gemeentehuis 3.901
- Afwaardering “on hold” Doejenburg II 10.112

Op grond wordt niet afgeschreven.

De uitsplitsing van investeringen zonder en met onderliggende heffing:

Bedragen x € 1.000,- **De investeringen worden per categorie als volgt onderverdeeld:**	**Zonder heffing**		**Met heffing**	
Boekwaarde ultimo	**31-12-2017**	**31-12-2018**	**31-12-2017**	**31-12-2018**
Gronden en terreinen	13.946	13.671	19	19
Woonruimten	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	18.371	17.880	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	184	532	7.747	7.104
Vervoermiddelen	21	18	0	0
Machines, apparaten en installaties	697	586	0	0
Overige materiële vaste activa	651	840	26	23
Totaal	**33.870**	**33.527**	**7.792**	**7.146**

De uitsplitsing van investeringen met economisch nut en met maatschappelijk nut:

Bedragen x € 1.000,- **De investeringen worden per categorie als volgt onderverdeeld:**	**Met economisch nut**		**Met maatschappelijk nut**	
Boekwaarde ultimo	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2018
Gronden en terreinen	13.965	13.690	0	0
Woonruimten	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	18.371	17.880	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.737	7.116	194	520
Vervoermiddelen	21	18	0	0
Machines, apparaten en installaties	697	586	0	0
Overige materiële vaste activa	677	848	0	15
Totaal	**41.468**	**40.138**	**194**	**535**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen weer:

Bedragen x € 1.000,-	Balans-waarde 31-12-17	Boek-waarde 31-12-17	Ver-meer-dering	Ver-min-dering	Af-schrij-ving	Bij-dragen derden	Boek-waarde 31-12-18	Voor-ziening afwaar-dering	Balans-waarde 31-12-18
Gronden en terreinen	3.853	13.965	0	275	0	0	13.690	10.112	3.578
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gebouwen	14.470	18.371	105	108	488	0	17.880	3.901	13.979
Grond-,weg-& waterbouwwerken	7.931	7.931	390	0	685	0	7.636	0	7.636
Vervoermiddelen	21	21	0	0	3	0	18	0	18
Machines, apparaten & installaties	697	697	26	0	137	0	586	0	586
Overige materiële vaste activa	677	677	333	0	147	0	863	0	863
Totaal	**27.649**	**41.662**	**854**	**383**	**1.460**	**0**	**40.673**	**14.013**	**26.660**

De kolom afschrijving heeft betrekking op de normale afschrijvingen en de eventuele extra afschrijvingen in het lopende jaar.

De grootste mutaties (uit de kolom vermeerderingen hierboven) in het boekjaar staan in onderstaand overzicht vermeld.

Bedragen x € 1.000,-	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2018	Cumulatief besteed t/m 2018
Zoelense Zandweg te Maurik (vervanging fundering)	231	231	231
Faciliteren digitaal werken vervanging van de werkplekken	212	198	198
Totaal	**443**	**429**	**429**

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

Bedragen x € 1.000,-	Boek-waarde 01-01-18	Ver-meer-dering	Ver-min-dering	Aflossing /Afschrij-ving	Afwaar-dering	Boek waarde 31-12-18
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	0	0	0	0	0	96
Overige langlopende leningen	574	0	0	118	0	456
Overige uitzettingen met looptijd > 1 jaar	205	2	96	0	0	111
Totaal	779	2	96	118	0	663

Conform de richtlijnen van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) moeten een aantal posten die onder de rubriek van “Overige uitzettingen met looptijd > 1” van de financiële vaste activa staan, verplaatst worden naar de rubriek “Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen. Het gaat hier om posten die betrekking hebben op aandelen die de gemeente Buren heeft bij derden. De aanpassingen zijn te zien in bovenstaande tabel.

Vlottende activa

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden zijn:

Bedragen x € 1.000,- Onderhanden werken	2017	2018
Boekwaarde	13.166	8.804
Voorziening voor verlies	4.239	4.442
Balanswaarde onderhanden werk		**4.362**
Gereed product en handelsgoederen	0	2.160
Totaal voorraden	**8.928**	**6.521**

De waardering van de kavels voor bedrijfswoningen op Doejenburg II is € 10 per m2 te hoog gewaardeerd in de grondexploitatie. Het risico is afgedekt in het weerstandsvermogen. Het verlies van € 120.000,-. moeten we storten in de voorziening verwachte verliezen en mag niet afgedekt zijn via een reserve.

Verder is in bovenstaande tabel een nieuwe post opgenomen “Gereed product en handelsgoederen”. Deze post was opgenomen onder overige vorderingen omdat de gemeente een meerjarige vordering heeft op de exploitant van Hooghendijck. Per definitie is een vordering kortlopend en daar valt een meerjarige vordering dus niet onder. Bovendien is de gemeente nog juridisch eigenaar van de grond en hoort de post dus onder bovenstaande voorraad thuis.

Het verloop van de bouwgronden is in onderstaand overzicht opgenomen.

Bedragen x € 1.000,- Grond-exploitatie	Balans-waarde 1-1-18	BW 1-1-18	Inves-tering en netto	In-kom-sten netto	Ver-min-de-ring	Re sul taat	BW 31-12-18	Ver-wacht verlies	Balans waarde 31-12-18
		+	+	-	-	+	=	-	=
BT Doejenburg II	5.189	9.247	103	1.651	0	0	7.699	-4.261	3.438
Teisterbant Kerk-Avez.	865	1.046	59	0	0	0	1.105	-181	924
Hooghendijck Beusichem	2.873	2.873	39	3.182		270	0	0	0
Subtotaal iegg *)	8.928	13.166	201	4.833	0	270	8.804	-4.442	4.362
Totaal	**8.928**	**13.166**	**201**	**4.833**	**0**	**270**	**8.804**	**-4.442**	**4.362**

Het project Hooghendijck is eind december 2018 afgesloten met een winst van € 270.000. We kunnen het project afsluiten want:

- De gemeente heeft geen grond meer in het plan. De laatste grond die in ons bezit was, is in november 2018 verkocht.
- Voor de overige gronden is een overeenkomst gesloten voor de verkoop. Overeengekomen is dat de grondoverdracht plaatsvindt tot en met 2022.

In onderstaande tabel het verloop van de boekwaarde per 31 -12-2018 naar verwacht verlies met de nog te maken kosten en nog te ontvangen opbrengsten

Grondexploitatie	Boek-waarde 31-12-18	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen	Ver-wacht verlies complex
	=	+	-	=
BT Doejenburg II	7.699	2.391	5.949	4.261
Teisterbant Kerk-Avez.	1.105	2.822	3.746	181
Hooghendijck B'chem	0	0	0	0
Subtotaal iegg *)	8.804	5.213	9.695	4.442
Totaal	**8.804**	**5.213**	**9.695**	**4.442**

De nog te maken kosten en nog te ontvangen baten zijn geraamd op basis van:

- adviezen van extern deskundigen
- taxaties
- ervaringscijfers
- vergelijkende cijfers.

De voorziening voor verwachte verliezen is per saldo met € 203.000,- toegenomen. Zie de tabel hieronder:

Bedragen x € 1.000,- Project	31-12-2017	mutatie 2018	31-12-2018
BT Doejenburg II	- 4.058	- 203	- 4.261
Teisterbant Kerk-Avezaath	- 181	0	- 181
Totaal	**- 4.239**	**- 203**	**- 4.442**

Binnen de algemene reserve is in de begroting 2018 € 1.260.000 gereserveerd voor het opvangen van algemene risico's binnen de grondexploitaties.

Kostenontwikkeling bouwgrondcomplexen
Hieronder staat een overzicht van de onderhanden projecten, het berekende resultaat per 1 januari 2019, per 1 januari 2018 en de geplande einddatum. In de paragraaf grondbeleid staat een korte toelichting per project. De grondexploitaties zijn per 1 januari 2019 herzien. Negatieve resultaten worden met een '-' teken aangegeven. Voor deze berekende verliezen is een voorziening gevormd.

Bedragen x € 1.000,- Project	Resultaat op eindwaarde per 31-12-2017	Resultaat op eindwaarde per 31-12-2018	Verschil	Geplande einddatum
Bedrijventerrein Doejenburg II	- 4.058	- 4.261	- 203	31-12-2020
Teisterbant Kerk Avezaath	- 181	- 181	0	31-12-2023
Hooghendijck Beusichem	207	127	- 80	31-12-2018
Totaal	**- 4.032**	**- 4.315**	**- 283**	

Project Hooghendijck sluiten we af met een winst van € 270.000. In de jaarrekening 2018 is een voorziening voor nog te maken kosten gevormd van € 143.000. Na verwerking hiervan sluit het project met een voordelig resultaat van € 127.000. Bij de tweemaandsrapportage september-oktober 2018 meldden wij een voordelig resultaat van € 207.000. Daarom wordt nu een nadeel van € 80.000 meegenomen.

Ten opzichte van vorig jaar is het verlies voor BT Doejenburg met € 203.000,- toegenomen en is het voordelig saldo voor Hooghendijck met € 80.000,- afgenomen. In de paragraaf grondbeleid staat een toelichting op het verschil.?

Jaarlijks maken we per 1 januari een integrale herziening van de grondexploitaties. Deze herziening sluit aan bij de jaarrekening. De herziening grondexploitaties per 1 januari 2019 stelde de raad in de vergadering van april 2019 vast (D.023933). In dit raadsvoorstel en de daarbij behorende bijlage brachten wij voor de lopende projecten de risico's in beeld.

Bedragen x € 1.000,- Project	Opbrengst-stijging	Kosten-Stijging algemeen	Kosten-stijging GWW	Rente-percentage
BT Doejenburg II	0%	2,4%	2,5%	0%
Teisterbant	0%	2,4%	2,5%	0%
Hooghendijck	0%	0%	n.v.t.	0%

Uitzettingen korter dan één jaar
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000,- Soort vordering	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.706	6.867
Rekening courant verhouding met het Rijk	2.164	0
Overige vorderingen	2.769	3.427
Totaal	**9.639**	**10.294**

De splitsing tussen vorderingen op openbare lichamen, rekening courant verhouding met het Rijk en overige vorderingen vloeit voort uit de richtlijnen van de Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Op de balans is het saldo van schatkistbankieren met het rijk verantwoord onder "Rekening courant verhouding met het Rijk.

Het saldo is per 31-12-2018 € 0,-. Het saldo van de rekening courant fluctueert mee met de behoefte aan liquide middelen. Voor een gedetailleerde uitleg en een verloopoverzicht van het schatkistbankieren zie verderop onder de groep liquide middelen.

De post "Vorderingen op openbare lichamen" kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000,-	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018
a. BTW compensatiefonds	3.451	3.778
b. Omgevingsdienst Rivierenland	0	1.271
c. Belastingdienst	0	454
d. Rijkswaterstaat	400	0
e. Ministerie van financiën	40	58
f. Gemeente Tiel	199	0
g. Gemeente Neder-Betuwe	403	698
h. Gemeente Lingewaal	63	1
i. Provincie Gelderland	29	208
j. Waterschap Rivierenland	70	0
k. Gemeente Zaltbommel	0	189
l. Diversen	51	210
Totaal vorderingen openbare lichamen	**4.706**	**6.867**

Ad b. Betreft o.a. de legesopbrengst die de omgevingsdienst aan de gemeente doorbetaald.
Ad c. Betreft de al eerder beschreven belasting op de vordering aan de exploitant van Hooghendijck.
Ad e. Dit bedrag betreft nota's aan de Gemeente Neder-Betuwe voor de uitvoering van de participatiewet door de gemeente Buren.
Ad g. In deze post is inbegrepen een voorschot op de subsidie Steengoed benutten: De kersentuin Maurik.
Ad i. Het grootste gedeelte van de post betreft de eindafrekening solidariteit 2016.

De post “Overige vorderingen” kan als volgt worden gespecificeerd:

Bedragen x € 1.000,-	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2018
m. Debiteuren algemene dienst	1.652	2.695
n.Voorziening dubieuze debiteuren algemene dienst	-/- 477	-/- 471
o. Debiteuren Inwonerszaken Werk en inkomen	1.530	1.448
p. Voorziening dubieuze debiteuren Werk en Inkomen	-/- 624	-/- 606
q. Debiteuren belastingen	350	342
r. Overige	24	19
Totaal overige vorderingen	**2.769**	**3.427**

Ad m. Debiteuren algemene dienst
De openstaande posten van de algemene dienst bedragen per 8-04-2019 nog € 2.308.000,-

Het grootste gedeelte van het sado betreft een kleine € 1.4 miljoen zijnde een vordering i.v.m. de verkoop van een kavel op bedrijventerrein Doeijenburg. Met koper is afgesproken dat een gedeelte van de koopprijs pas wordt betaald wanneer hij zijn voormalig pand heeft verkocht.

Ad n. Voorziening dubieuze debiteuren
Deze voorziening dient om eventuele verliezen op oninbare vorderingen van de debiteuren van de Algemene Dienst op te vangen. Jaarlijks wordt een actuele berekening gemaakt voor het risico dat we lopen met de openstaande debiteuren. Van deze debiteuren wordt beoordeeld of ze dubieus zijn. Voor alle debiteuren 2017 en ouder (tenzij vast staat dat de vordering wordt ontvangen) vormen we een voorziening van 100% (statische methode). Het saldo van de voorziening is ten opzichte van vorig jaar met € 6.000,- afgenomen.

Ad o. Debiteuren Inwonerszaken Werk en Inkomen
Debiteuren PW - Bijzondere Bijstand – IOA - BBZ. Het debiteurenbestand voor de diverse uitvoeringsregelingen is op 31-12-2018 doorgelicht en gewogen voor terugbetaling van de vorderingen. Hiervoor is het Burense doorrekeningsmodel met regelbevindingen gebruikt. Op basis van deze waardering gaat de gemeente Buren er van uit dat een gedeelte niet wordt ontvangen. Hiervoor is een aparte voorziening debiteuren Werk en Inkomen ingesteld. In 2018 nam het uitstaande bedrag aan vorderingen met € 81.726,- af.
N.B.: van de vorderingen m.b.t. de IOAZ-BBZ is bij ontvangst een terugbetalingsverplichting van 75% aan het Rijk van toepassing. Hiervoor is een crediteur opgenomen.

Ad p. Voorziening Dubieuze Debiteuren Werk en Inkomen
Deze voorziening dient om eventuele verliezen op oninbare vorderingen van de debiteuren van Werk en Inkomen op te vangen. Op 31-12-2018 is een nieuwe berekening gemaakt over alle openstaande debiteuren Werk en Inkomen. Het saldo van de voorziening nam t.o.v. vorig jaar met € 18.431,- af.

Ad q. Debiteuren belastingen
Hierna volgt een specificatie van het verloop van de nog openstaande belasting debiteuren. De vermelde bedragen x € 1.000,- zijn:

Jaar	Kohierbedrag	31-12-2018
2013	7.660	5
2014	7.831	35
2015	7.966	8
2016	8.120	30
2017	8.449	69
2018	8.508	195
Totaal	**48.534**	**342**

Voor de belasting debiteuren 2018 zijn de aanmaningen en dwangbevelen in 2018 verzonden.
Het kohierbedrag in 2018 is € 8,5 miljoen. Van dit bedrag staat per 31-12-2018 nog € 195.000,= open.

Liquide middelen
Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Bedragen x € 1.000,-	2017	2018
Kassaldi	4	6
Banksaldi	522	115
Totaal	**526**	**121**

Het totale banksaldo staat aan de activa kant onder de post liquide middelen opgenomen.
In 2018 is het totale saldo per bank positief.

Schatkistbankieren
Het verplichte schatkistbankieren is eind 2013 opgenomen in de Wet Fido. Vanaf dat moment zijn wij verplicht om onze overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Gemeente Buren heeft met de BNG de afspraak dat de overtollige middelen boven het drempelbedrag van 0,75% van de begrotingslast (€ 386.000,-) dagelijks automatisch worden afgeroomd naar een bankrekening van het Rijk. Hierdoor voldoen wij automatisch aan onze verplichting om af te romen. In 2018 hebben wij net als voorgaande jaren een liquiditeitstekort. Hierdoor komt het banksaldo incidenteel wel eens boven het drempelbedrag uit. De gemiddelde kwartaalbedragen blijven wel onder het drempelbedrag van € 385.800,-. Voor overige informatie zie ook de paragraaf financiering in het jaarverslag. Het BBV verplicht ons om in een overzicht per kwartaal van het verloop van het banksaldo te maken. Daarmee wordt zichtbaar of er al dan niet sprake is van overtollige middelen en over- of onderschrijding van het drempelbedrag.

Dit wordt in de volgende tabel weergegeven:

Berekening benutting drempelbedragen schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
		Verslagjaar 2018			
(1)	Drempelbedrag:	386			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	177	62	36	112
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	209	324	350	274
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar 2017			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	51.440			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	51.440			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	386			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.966	5.628	3.340	10.307
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	177	62	36	112

Overlopende activa
De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

Bedragen x € 1.000,-	2017	2018
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen.	554	696
Overlopende activa: nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen (EU + rijk)	19	5
Totaal	**573**	**701**

Van de overlopende activa is het volgende bedrag vooruitbetaald:
€ 241.066,- Vooruitbetaald aan leveranciers

De overige posten zijn nog te ontvangen bedragen
€ 455.076

De post overlopende activa: nog te ontvangen bijdragen van overheidslichamen is in de tabellen hieronder verder gespecificeerd.

Overheidsbijdragen van het Rijk/EU (bedragen x € 1.000,-)	Saldo per 01-01-2018	Toevoe-ging	Ten gunste van exploitatie	Saldo per 31-12-2018
Subsidie uitvoeringsregeling landschap	19	0	14	5
Totaal	**19**	**0**	**14**	**5**

Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene opmerking: Door de afronding in duizendtallen in de toelichting, kan het voorkomen dat de afzonderlijke posten een kleine afwijking hebben t.o.v. van de cijfermatige balans.

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Bedragen x € 1.000,-	2017	2018
Algemene reserve	4.368	3.861
Bestemmingsreserves:		
- overige bestemmingsreserves	9.028	8.913
Subtotaal bestemmingsreserves	9.028	8.913
Resultaat na bestemming	1.464	-407
Totaal incl. saldo na bestemming	**14.860**	**12.367**

Het verloop in 2018 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven.

Reserves Bedragen x € 1.000,-	Saldo per 01-01-18 excl. saldo 2017 +	Toe-voe-ging +	Ont-trek-king -	Bestem-ming pos. resul-taat 2017 +	Onttrek-king i.v.m. kapitaal-lasten -	Saldo per 31-12-2018 =
Algemene reserve	**4.368**	**660**	**2.631**	**1.464**	**0**	**3.861**
- Algemene reserve *)	4.368	660	2.631	1.464	0	3.861
Nog te bestemmen resultaat	**0**	**0**	**407**	**0**	**0**	**-407**
- Resultaat 2018	0	0	407	0	0	-407
BESTEMMINGSRESERVES:	**9.028**	**2.086**	**2.009**	**0**	**192**	**8.913**
1. Bestemmingsreserve overige:						
- Omgevingsgerichte uitgaven	893	11	367	0	0	537
- Egalisatie accres alg. uitkering	100	0	100	0	0	0
- Beheer oppervlaktewater	32	0	32	0	0	0
- Maatschappelijk investeringen	110	0	0	0	0	110
- Beheer en onderh. Tollewaard	1.397	0	50	0	0	1.347
- Deelfonds sociaal domein	3.152	0	571	0	0	2.581
- I&A-plan 2017-2021	417	53	0	0	0	470
- Overlopende posten	791	1.667	889	0	0	1.569
2.Bestemmingsreserve besteed:						
- Gemeentehuis	221	0	0	0	30	191
- Heractivering riolering	1.160	0	0	0	117	1.043
- Afbouw verplichtingen sport & dorpshuizen	81	0	0	0	21	60
- Kapitaallasten IHP 2007-2016	674	0	0	0	24	650
- Onderdreef Buren	0	355	0	0	0	355
Totaal	**13.396**	**2.746**	**5.047**	**1.464**	**192**	**12.367**

*) In de Algemene Reserve zit een geblokkeerd gedeelte als buffer voor het weerstandsvermogen. Over dit gedeelte wordt geen rente berekend. Het saldo van het geblokkeerde gedeelte bedraagt per 31-12-2018 € 2.749.500,-. Onder “Bestemming resultaat” staat de toevoeging of onttrekking van de bestemming van het resultaat van het voorgaande jaar. Onder de kolom “onttrekking in verband met kapitaallasten” staan de verminderingen die betrekking hebben op de bestede bestemmingsreserves. Deze verminderingen worden aangewend ter dekking van kapitaallasten.

Nadere toelichting reserves

Algemene reserves
In de raad van december 2015 is de Nota reserves en voorzieningen 2015 vastgesteld. Binnen de reserves wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is vrij aanwendbaar.

Algemene reserve (bedragen x € 1.000)

Afdeling		Max. looptijd	Minimaal bedrag	Max. bedrag		
Advies		n.v.t.	2.500	Niet van toepassing		
Jaar	1 jan.	Stortingen:	Onttrekkingen	31 dec.	Rente%	Bedrag rente
2011	9.832	* 8.328	5.598	12.562	4,00-0	293
2012	12.562	* 6.666	5.038	14.190	2,25-0	119
2013	14.190	* 3.732	5.981	11.941	1,50-0	163
2014	11.941	* 1.419	2.373	10.987	1,50-0	106
2015	10.987	4.053	* 7.575	7.465	1,25-0	0
2016	7.465	*11.275	14.003	4.737	0,80-0	7
2017	4.737	*2.173	2.542	4.368	0	0
2018	4.368	*2.124	2.631	3.861	0	0

* inclusief saldo jaarrekening
Doel: De reserve dient als dekkingsmiddel bij het opvangen van financiële tegenvallers en calamiteiten. In beginsel is de algemene reserve vrij besteedbaar aangezien de raad geen bestemming heeft gegeven aan deze reserve.
Van de algemene reserve is in 2018 een bedrag van € 2.750.000,- geblokkeerd. Dit is de buffer om calamiteiten op te vangen. Zie de specificatie hieronder.

Samenvatting ontwikkelingen / totaalbeeld 2017-2019 (bedragen in €)

risico inventarisatie	*Begroting 2018*	*Begroting 2019*	*Bijgestelde ontwikkeling 2019 n.a.v. jaarrekening 2018*
1. Aansprakelijkheid	375.000	375.000	288.000
2. Opvang bij rampen en calamiteiten	160.000	160.000	185.000
3. Verbonden partijen excl. WSW	140.000	140.000	110.000
4. Open einde regelingen excl. WMO/Jeugd	440.000	440.000	288.000
5. Grondexploitaties	1.260.000	1.000.000	1.000.000
6. Rentewijzigingen	0	0	0
7. Maatschappelijke risico's en veiligheid	340.000	340.000	535.000
8. Overige risico's	295.000	350.000	434.000
9. WMO en Jeugdwet (sociaal domein)	0	0	440.000
	3.010.000	**2.795.000**	**3.280.000**
Vrijval in 2018 en extra resp. benodigd in 2019:	-215.000	485.000	- 120.000
Totaal	**2.795.000**	**3.280.000**	**3.160.000**

Het berekende weerstandsvermogen (exclusief sociaal domein) bij de jaarrekening 2018 is met € 75.000,- afgenomen t.o.v. de begroting 2019 (€ 2.795.000,-). Bij de bestemming van het resultaat over 2018 wordt voorgesteld om dit verschil te onttrekken en te storten in de Algemene reserve.

Risico van opheffen: opheffen kan niet omdat de algemene reserve het eigen vermogen van de gemeente is waaraan de raad nog geen bestemming heeft gegeven. Elk jaar wordt het rekeningresultaat zonder bestemming toegevoegd aan de algemene reserve. Daarnaast houden we in ieder geval een minimale buffer aan om tegenvallers op te vangen (geblokkeerd gedeelte).

Type: Algemene reserve (AR)

Ontwikkeling algemene reserve in 2018 (incl. het geblokkeerde gedeelte)		
Specificatie toevoegingen en onttrekkingen	Algemene reserve	Alg. reserve geblokkeerd
Algemene reserve per 01-01-2018 (exclusief saldo jaarrekening 2017)	**1.420.893**	
Algemene reserve per 01-01-2018 (geblokk. gedeelte / weerstandsvermogen)		**2.947.500**
Verminderingen:		
Saldo jaarrekening 2017 (zie raadsbesluit RV/18/00857)	1.463.618	
Algemene reserve per 01-01-2018 (inclusief saldo jaarrekening 2017)	**2.884.511**	**2.947.500**
Vermeerderingen (overboekingen vanuit andere reserves/voorz.)		
Vrijval reserve weerstandsvermogen naar Algemene Reserve (RV/18/00857)	198.000	
Onttrekking reserve sociaal domein Algemene Reserve (RV/18/00857)	462.000	
Totaal vermeerderingen 2018	**660.000**	**0**
Verminderingen ten gunste van andere reserves:		
Vrijval reserve weerstandsvermogen naar Algemene Reserve		-198.000
Overboeking naar reserve overlopende posten (RV/17/00857)	-826.500	
Overboeking naar voorziening Frictiekosten organisatie RV/18/00870	-626.734	
Verminderingen ten gunste van de exploitatie:		
Primitieve begroting 2018: Vastgoednota 2018	-70.000	
Primitieve begroting 2018: Sloopkosten 't Klokhuis	-190.000	
Primitieve begroting 2018: Duurzaam veilig buiten	-70.869	
Primitieve begroting 2018: Incidenteel nieuwbeleid	-194.333	
Resultaatbestemming 2017 (RV/18/00857)	-455.000	
Totaal verminderingen in 2018	**-2.433.436**	**-198.000**
Stand Algemene Reserve per 31-12-2018	**1.111.075**	**2.749.500**

Stand Algemene Reserve per 31-12-2018	**1.111.075**	**2.749.500**
Verplichtingen ten laste van de Algemene reserve per 31-12-2018:		
Bijdrage brug Rhenen *(jaar onttrekking onbekend)*	-100.000	
Toekomstige onttrekkingen		
Primitieve begroting 2018: Incidenteel nieuwbeleid 2019 (RV/18/00814)	-140.333	
Primitieve begroting 2019: Incidenteel nieuwbeleid 2019 (RV/18/00892)	-100.000	
Primitieve begroting 2018: Incidenteel nieuwbeleid 2020 (RV/18/00814)	-43.333	
Primitieve begroting 2019: Incidenteel nieuwbeleid 2020 (RV/18/00892)	-24.560	
Aanvulling reserve Weerstandsvermogen vanuit Algemene reserve (RV/18/00892)	-44.500	
Toekomstige toevoegingen		
Onttrekking reserve Beheer en onderhoud Tollevaard (RV/18/00892)	1.246.981	
Aanvulling reserve Weerstandsvermogen vanuit Algemene reserve (RV/18/00892)		44.500
Primitieve begroting 2018: reservering correctie precariobelasting (RV/18/00814)	240.000	
Primitieve begroting 2018: reservering correctie precariobelasting (RV/18/00814)	460.000	
Saldo Algemene Reserve na correctie met de lopende verplichtingen	**2.605.330**	**2.794.000**

Overige bestemmingsreserves (OBR)

Algemene opmerking: hieronder is per reserve informatie opgenomen over het verloop en het doel van de reserve. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de Notitie reserves en voorzieningen 2015.

OBR Omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Regie en projecten	Niet bepaald	€ 0,-	€ 1.000.000,-
Saldo 31-12-2017: € 893.000,-		Saldo 31-12-2018: € 537.000,-	
Doel: de reserve is bedoeld voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen zoals opgenomen in de Structuurvisie Buren 2009-2019. De belangrijkste mutatie op deze reserve is een onttrekking van € 355.000,-. Dit bedrag is aan deze reserve onttrokken en toegevoegd aan een nieuwe reserve de OBRB Onderdreef Buren (zie de 9e begrotingswijzing 2018).			

OBR Egalisatie accres algemene uitkering

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	t/m 31-12-2020	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 100.000,-		Saldo 31-12-2018: € 0,-	
Doel: het egaliseren van de algemene uitkering van 2011 t/m 2018. Deze maatregel is genomen om de effecten van de teruglopende algemene uitkering op te vangen. Conform de primitieve begroting 2018 is € 100.000,- aan deze reserve onttrokken. Dit is de laatste onttrekking aan de reserve. De reserve is leeg.			

OBR Beheer oppervlaktewater

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	t/m 31-12-2018	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 32.000,-		Saldo 31-12-2018: € 0,-	
Doel: Op landelijk niveau zijn in 2003 afspraken gemaakt over het waarborgen van de waterbelangen. Een onderdeel hiervan was het opstellen van waterplannen door gemeenten en waterschappen waarbij geanticipeerd wordt op de doelstellingen van de Europese Kader Richtlijn Water. Bij de 2maandsrapportage juli /aug. (8e begrotingswijziging 2018) is besloten om het saldo van € 32.000,- van deze reserve te laten vrijvallen.			

OBR Maatschappelijke investeringen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beleid	t/m 31-12-2018	€ 0,-	€ 1.000.000
Saldo 31-12-2017: € 110.000,-		Saldo 31-12-2018: € 110.000,-	
Doel: Deze reserve is bedoeld voor investeringen met een maatschappelijk doel. In 2018 zijn er geen mutaties geweest op deze bestemmingsreserve.			

OBR Beheer en onderhoud Tollewaard

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Niet bepaald	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 1.397.000,-		Saldo 31-12-2018: € 1.347.000,-	
Doel: Voor het toekomstige beheer en onderhoud van de brug Tollewaard (met uitzondering van de vervanging) hebben we een eenmalige afkoopsom van Rijkswaterstaat ontvangen van afgerond € 1,4 miljoen. Bij de behandeling van de jaarstukken 2015 (RV/16/00667) is besloten om de ontvangen bijdrage van € 1.314.000,- in deze reserve te storten. Dit bedrag is in 2016 aangevuld met € 83.000,-. In 2018 is er conform de 8e begrotingswijziging € 50.000,- onttrokken aan deze bestemmings-reserve.			

OBR Deelfonds sociaal domein

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
STIB	Niet bepaald	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 3.152.000,-		Saldo 31-12-2018: € 2.581.000,-	

Doel: Eventuele jaarlijkse overschotten / tekorten binnen het sociaal domein te egaliseren.

Toevoegingen
Bij de behandeling van de jaarstukken 2018 (4e wijziging 2019) is besloten om € 462.000,- uit deze reserve te onttrekken i.v.m. het nadelige saldo van het sociaal domein in 2018.
Daarnaast is conform de primitieve begroting een bedrag onttrokken van € 109.000,-.

OBR I&A-beleidsplan 2017-2021

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Backoffice	31-12-2021	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 417.000,-		Saldo 31-12-2018: € 470.000,-	

Doel: de overschotten en tekorten van het I&A-beleidsplan 2017 t/m 2021 egaliseren. Uitgangspunt is dat over deze periode alle kosten binnen deze reserve worden opgevangen.
In 2018 is het exploitatievoordeel op ICT van € 53.000,- conform het raadsbesluit bij het vaststellen van deze reserve gestort.

OBR overlopende posten jaarrekening

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	n.v.t.	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 791.000,-		Saldo 31-12-2018: € 1.570.000,-	

Doel: Niet uitgegeven middelen in het ene jaar, hevelen we over naar het jaar waarin we de kosten maken. Bij een tweemaandsrapportage en de jaarrekening beslist de gemeenteraad of de restantbudgetten in het nieuwe jaar weer beschikbaar worden gesteld.

Stand per 31-12-2018	**€ 1.570.486**
Opwaarderen plantsoen Buren	€ 50.000
Ruimtelijke plannen (bestemmingsplannen Buitengebied en De Kernen)	€ 420.000
Opheffen bereikbaarheidsknelpunten (parkeren Buren)	€ 45.486
Versterken Limes door de bouw van Limestorens	€ 100.000
Informatie- & automatiseringsplan (implementatiekosten)	€ 58.000
Bijdrage landschappelijke versterking (14e wijz. 2017)	€ 90.000
Bewegen voor ouderen (14e wijz. 2017)	€ 35.000
Tweemaandsrapportage sept-okt 2019:	
Visie wonen en zorg	€ 10.000
Vastgoednota	€ 165.000
Budget verkoop klaarmaken	€ 23.000
Sloopkosten 't Klokhuis	€ 190.000
Implementatiekosten Omgevingswet	€ 75.000
Maatregelen parkeren stad buren	€ 25.000
Gedeeltelijke vrijval budget organisatieontwikkeling	€ 24.000
Vrijval budget 625 jaar Buren	€ 35.000
Vrijval budget visie stad Buren	€ 25.000
Aanleg toplaag kunstgras Beusichem	€ 200.000

Overige Bestemmingsreserves besteed (OBRB)
De bestemmingsreserves besteed hebben allemaal als doel om de kapitaallasten van de desbetreffende investering geheel of gedeeltelijk af te dekken. Als de reserve zou worden opgeheven is er (meerjarig) geen dekking meer voor de kapitaallasten in de exploitatie.

OBRB Gemeentehuis Maurik

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Frontoffice	t/m 31-12-2064	€ 0,-	€ 13.015.000,-
Saldo 31-12-2017: € 221.000,-		Saldo 31-12-2018: € 191.000,-	
Doel: dekking kapitaallasten (afschrijving) gemeentehuis Maurik In 2018 is ter dekking van de kapitaallasten € 30.000,- onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB Heractivering riolering

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met div. investeringen	€ 0,-	€ 5.300.000,-
Saldo 31-12-2017: € 1.160.000,-		Saldo 31-12-2018: € 1.043.000,-	
Doel: dekking kapitaallasten (afschrijvingen) oude investeringen riolering. In 2018 is ter dekking van de kapitaallasten € 117.000,- onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB afbouw verplichtingen sport en dorpshuizen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met de investering	€ 0,-	€ 612.176,-
Saldo 31-12-2017: € 81.000,-		Saldo 31-12-2018: € 60.000,-	
Doel: dekking van een gedeelte van de kapitaallasten (afschrijving) voor sportaccommodaties, dorpshuizen en het kunstgrasveld van BZS. In 2018 is ter dekking van de kapitaallasten (afschrijving) € 21.000,- onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen.			

OBRB Kapitaallasten IHP 2007-2016

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met div. investeringen	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 674.000,-		Saldo 31-12-2018: € 650.000,-	
Doel: dekking van de kapitaallasten (afschrijving) vanaf 2010 van het IHP 2007-2016. In 2017 is ter dekking van de kapitaallasten € 25.000,- onttrokken aan deze reserve. Het saldo van de reserve is gelijk aan de boekwaarde van de bijbehorende investeringen. Op het moment dat alle investeringen zijn afgeschreven is de reserve leeg.			

OBRB Onderdreef Buren

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Loopt gelijk met de investering	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 0		Saldo 31-12-2018: € 355.000,-	
Doel: dekking van de kapitaallasten (afschrijving) van de Onderdreef in Buren. Deze reserve is in 2018 gevormd. Het saldo van € 355.000,- is conform de 9e begrotingswijziging onttrokken aan de reserve Omgevingsgerichte uitgaven en bovenplanse verevening. Naast deze storting zijn er geen andere mutaties in 2018.			

Voorzieningen
Algemene opmerking: hieronder is per voorziening informatie opgenomen over het verloop en het doel van de voorziening. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de Notitie reserves en voorzieningen 2015.

Het verloop van de voorzieningen in 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Bedragen x € 1.000,-	Saldo per 01-01-18 +	Toevoe-ging +	Onttrek-king/ vrijval -	Directe aanwen-ding -	Saldo per 31-12-18 =
Verplichtingen, verliezen en risico's					
- Pensioenen wethouders	1.439	143	72	0	1.510
- Wachtgelden Wethouders	101	0	80	0	21
- Frictiekosten organisatie	0	0	0	0	0
Nog te maken kosten afgesloten complex					
- Bedrijventerrein Buren III	20	0	0	1	19
- Lage Korn Buren	30	0	20	5	5
- Het Woud Ingen	70	0	70	0	0
- Scharenburg Zoelen	123	0	0	0	123
- Hooghendijck Beusichem	0	143	0	0	143
Door derden beklemde middelen					
- Afkoop onderhoud begraafplaats 2010	155	146	184	0	117
- Afkoop onderhoud begraafplaats 2010	30	33	27	0	36
- Beheer Rioolgemalen	659	325	0	232	752
- Vervanging riolering (vrij verval)	600	200	0	0	800
- Gemeentelijk Riolerings Plan	3.725	201	0	0	3.926
- Goedkope woningbouw	249	0	0	0	249
Onderhoudsegalisatievoorzieningen					
- Onderhoud gebouwen	795	347	0	384	758
- Openbare verlichting	310	286	0	96	500
- Wegen	2.270	2.737	0	2.320	2.687
- Civiele kunstwerken	365	273	0	190	448
- Baggeren watergangen	184	141	0	15	310
Totaal	**11.125**	**4.975**	**453**	**3.243**	**12.404**

Nadere toelichting van de voorzieningen

Verplichtingen, verliezen en risico's
Bij deze voorzieningen gaat het om onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen leiden of om voorzieningen die een schatting betreffen van de lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met bedrijfsvoering.

VZ Pensioenen wethouders

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	Doorlopend	€ 0,-	Niet vastgesteld
Saldo 31-12-2017: € 1.439.000,-		Saldo 31-12-2018: € 1.510.000,-	
Doel: dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de gewezen wethouders. Wij hebben RAET een actuele berekening laten maken voor alle pensioenverplichtingen per 31-12-2018 van de huidige en voormalige wethouders. De toename in 2018 is een gevolg van deze actuele berekening.			

VZ wachtgelden wethouders

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	t/m 31-12-2018	€ 0,-	Niet vastgesteld
Saldo 31-12-2017: € 101.000,-		Saldo 31-12-2018: € 21.000,-	
Besluit/grondslag: RV/16/00696 (1e Burap 2016) Doel: dekking van de wachtgeldverplichtingen van in 2016 vertrokken wethouders. In 2017 is € 80.000,- onttrokken aan deze voorziening. En bedrag van € 64.000,- voor de gemaakte kosten in 2018. Daarnaast bleek dat op basis van een actuele berekening € 16.000,- kon vrijvallen ten gunste van de exploitatie. Het resterende saldo is voldoende om aan de wachtgeldverplichtingen in 2019 te kunnen opvangen.			

VZ frictiekosten organisatie

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Advies	t/m 31-12-2019	€ 0,-	Niet vastgesteld
Saldo 31-12-2017: € 0,-		Saldo 31-12-2018: € 0,-	
Besluit/grondslag: opvangen frictiekosten a.g.v. de reorganisatie per 01-10-2018. Deze voorziening is gevormd door een eenmalige onttrekking van € 627.000,- uit de Algemene Reserve. Als gevolg van de reorganisatie per 1 oktober 2018 zijn negen leidinggevenden boventallig verklaard. Hierdoor ontstaan frictiekosten. In de laatste maanden van 2018 zijn deze kosten opgevangen in de lopende exploitatie. Als gevolg van aangescherpte regelgeving is deze voorziening niet toegestaan. Daarom is deze reservering teruggedraaid. Bij de Jaarrekening stellen we de raad voor dit bedrag te storten in een aparte bestemmingsreserve.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Bedrijventerrein Buren III

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	t/m 31-12-2018	€ 0,-	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2017: € 20.000,-		Saldo 31-12-2018: € 18.000,-	
Besluit/grondslag RV/13/00346 Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2013 afgesloten bouwgrondcomplex. In 2018 is € 2.000 uitgegeven ten laste van deze voorziening.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Lage Korn Buren

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	t/m 31-12-2019	€ 0,-	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2017: € 30.000,-		Saldo 31-12-2018: € 5.000,-	
Besluit/grondslag RV/13/00346 Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2013 afgesloten bouwgrondcomplex. In 2018 is € 25.000,- uitgegeven ten laste van deze voorziening.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Het Woud Ingen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Regie en projecten	t/m 31-12-2019	€ 0,-	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2017: € 70.000,-		Saldo 31-12-2018: € 0,-	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor wegonderhoud in Ingen. In 2018 zijn er geen uitgaven ten laste van deze voorziening. In 2019 vinden deze werkzaamheden plaats. In 2018 corrigeren we het bedrag van € 70.000 naar de voorziening Wegen.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Scharenburg Zoelen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Regie en projecten	t/m 31-12-2019	€ 0,-	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2017: € 123.000,-		Saldo 31-12-2018: € 123.000,-	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2017 afgesloten bouwgrondcomplex. In 2018 zijn er geen uitgaven ten laste van deze voorziening.			

VZ Nog te maken kosten afgesloten bouwgrondcomplex Hooghendijck Beusichem

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Regie en projecten	t/m 31-12-2019	€ 0,-	Afhankelijk van geraamde kosten
Saldo 31-12-2017: € 0,-		Saldo 31-12-2018: € 143.000,-	
Doel: het bedrag in deze voorziening is bestemd voor nog te maken kosten voor dit in 2018 afgesloten bouwgrondcomplex.			

Door derden beklemde middelen

VZ Afkoopsommen onderhoud begraafplaats 2010

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	planperiode	€ 0,-	Niet bepaald
Saldo 31-12-2017: € 155.000,-		Saldo 31-12-2018: € 117.000,-	
Doel: Deze voorziening is gevormd om het onderhoud van de begraafplaatsen nu en in de toekomst te kunnen dekken en fluctuaties in de uitgaven op te vangen. In 2018 is € 146.000,- gestort (afkoopsommen) en € 184.000,- (gemaakte kosten) onttrokken aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Afkoopsommen grafrechten begraafplaats 2010

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0,-	Niet bepaald
Saldo 31-12-2017: € 30.000,-		Saldo 31-12-2018: € 36.000,-	
Doel: Deze voorziening wordt gevormd met de afkoop(sommen) van de grafrechten begraafplaatsen. Met deze financiële middelen waarborgen we de capaciteit van begraven in de toekomst In 2017 is € 33.000,- gestort (afkoopsommen) en € 27.000,- (gemaakte kosten) onttrokken aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Beheer rioolgemalen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0,-	Niet bepaald
Saldo 31-12-2017: € 659.000,-		Saldo 31-12-2018: € 752.000,-	
Besluit/grondslag RV/13/00349 (INT/1302764) Doel: Deze voorziening is gevormd om de kosten van langjarig beheer van de rioolgemalen te dekken. In 2018 is € 325.000,- gestort (afkoopsommen) en € 232.000,- (gemaakte kosten) onttrokken aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ onderhoud riolering (vrij verval)

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0,-	Niet bepaald
Saldo 31-12-2017: € 600.000,-		Saldo 31-12-2018: € 800.000,-	
Besluit/grondslag RV/13/00349 (INT/1302764) Doel: bekostigen vervangingsinvesteringen riolering. Tot en met 2020 zijn er geen onttrekkingen uit deze voorziening. In 2018 is € 200.000,- gestort in deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Gemeentelijk Riolering Plan

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	Egalisatiereserve	bestemmingsreserve
Saldo 31-12-2017: € 3.725.000,-		Saldo 31-12-2018: € 3.926.000,-	
Besluit/grondslag RV/14/00551 (omzetten reserve naar een voorziening) Doel: het op lange termijn egaliseren van de kosten en opbrengsten uit het gemeentelijk rioleringsplan voor een stabiele tariefontwikkeling. In 2018 is € 201.000,- toegevoegd aan deze voorziening. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ goedkope woningbouw

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beleid	Onbekend	€ 0,-	Niet bepaald
Saldo 31-12-2017: € 249.000,-		Saldo 31-12-2018: € 249.000,-	
Besluit/grondslag RV/14/00551 Doel: stimulering van goedkope woningbouw In de jaren 2009 t/m 2014 is van de provincie geld ontvangen voor de stimulering van goedkope woningbouw. Met de provincie is afgestemd dat dit geld wordt ingezet voor "wonen in de breedste zin van het woord". In 2018 zijn er geen mutaties geweest uit deze voorziening. Conform de BBV worden deze ontvangen gelden vanaf 2014 gerubriceerd onder voorzieningen.			

<u>Onderhoudsegalisatievoorzieningen</u>
Deze voorzieningen worden gevormd ter egalisering van in de tijd onregelmatig gespreide kosten. Het gaat dan over (toekomstige) lasten waar de gemeente niet ‘onderuit’ kan. Hierbij valt te denken aan de terugkerende onderhoudswerkzaamheden.

VZ Onderhoud gebouwen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	T/m 31-12-2018	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 795.000,-		Saldo 31-12-2018: € 758.000,-	
Besluit/grondslag: RV/13/00303 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven. In 2017 is € 347.000,- gestort en € 384.000,- onttrokken aan deze voorziening. De voorziening “onderhoud gebouwen” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Openbare verlichting

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	planperiode	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 310.000,-		Saldo 31-12-2018: € 500.000,-	
Besluit/grondslag: RV/13/00318 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven. In 2018 is € 286.000,- gestort en € 96.000,- onttrokken aan deze voorziening. De voorziening groeit in 2018 met € 190.000,-. De voorziening “openbare verlichting” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Wegen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0,-	Egalisatievoorziening
Saldo 31-12-2017: € 2.270.000,-		Saldo 31-12-2018: € 2.687.000,-	
Besluit/grondslag: B-2010-5900 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven. In 2018 is € 2.737.000,- gestort en € 2.320.000,- onttrokken aan deze voorziening. De voorziening “wegen” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Civiele kunstwerken

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 365.000,-		Saldo 31-12-2018: € 448.000,-	
Besluit/grondslag: B-2010-5900 Doel: bekostigen van toekomstig groot onderhoud en uitgesteld groot onderhoud. Egaliseren van uitgaven. In 2018 is € 273.000,- gestort en € 190.000,- onttrokken aan deze voorziening. De voorziening “civiele kunstwerken” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

VZ Baggeren watergangen

Team	Looptijd	Minimaal bedrag	Maximaal bedrag
Beheer	Planperiode	€ 0,-	Niet van toepassing
Saldo 31-12-2017: € 184.000,-		Saldo 31-12-2018: € 310.000,-	
Besluit/grondslag: RV/13/00292 Doel: bekostigen van (incidentele) baggerwerkzaamheden. Egaliseren van uitgaven. In 2018 is € 141.000,- gestort en € 15.000,- onttrokken aan deze voorziening. De uitgaven op deze voorziening wisselen per jaar. De voorziening “baggeren watergangen” is toereikend om het vastgestelde onderhoudsprogramma uit te voeren. Voor een nadere toelichting zie paragraaf 3: onderhoud kapitaalgoederen.			

Bedragen x € 1.000,- Onderhandse leningen	2017	2018
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	10.532	7.816
Waarborgsommen	80	108
Totaal	**10.612**	**7.924**

De totale rentelast in 2018 van bovenstaande langlopende geldlening bedraagt afgerond € 102.000,-.

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2018.

Bedragen x € 1.000,-	Saldo 01-01-2018	Vermeerdering	Aflossing	Saldo 31-12-2018
Onderhandse leningen	10.532	0	2.716	7.816
Waarborgsommen	80	50	22	108
Totaal	**10.612**	**50**	**2.738**	**7.924**

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Bedragen x € 1.000,-	2017	2018
Kasgeldlening	5.000	4.000
Overige schulden (crediteuren en vooruit ontvangen van afnemers)	3.841	5.238
Overlopende passiva	2.657	2.925
Totaal	**11.497**	**12.163**

In onderstaande tabel is een specificatie van overige schulden (inclusief crediteuren) weer gegeven.

Bedragen x € 1.000,-	31-12-2017	31-12-2018
Crediteuren 2017	3.836	-2
Crediteuren 2018	0	5.235
Vooruit ontvangen van afnemers	5	5
Totaal	**3.841**	**5.238**

Hieronder staat de specificatie van de in de balans opgenomen overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen :

Bedragen x € 1.000,-	2017	2018
Nog te betalen bedragen		
Nog te betalen bedragen	1.850	811
Overlopende posten (crediteuren)	762	395
Uitkeringen sociaal domein (WMO Jeugd)	0	809
Financiële tussenrekeningen	0	592
Overlopende passiva bijdragen overheidslichamen	36	421
Waarborgsommen kortlopend	25	0
Diverse nog te betalen bedragen	-/-16	1
Totaal	**2.657**	**3.029**

Een groot gedeelte van het saldo van de uitkeringen sociaal domein, zijn in de jaarrekening van 2017 op de post nog te betalen opgenomen. Het bedrag ad 809.000 betreft voornamelijk netto uitkering WMO (788.000). Van dit bedrag staat op 7 maart nog afgerond 12.000 open.

Het verloop van de overlopende passiva bijdrage overheidslichamen in 2018 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Overheidsbijdragen (bedragen x € 1.000,-)	saldo per 01-01-2018	toe-voeging	naar exploitatie	saldo per 31-12-2018
Programma voor de leefomgeving 2015-2018	36	0	15	21
Steengoed benutten De Kersentuin Maurik	0	400	0	400
Totaal	**36**	**400**	**15**	**421**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Leasecontracten
In juni 2017 is de aanbesteding voor het leasecontract voor print- en scanfaciliteiten afgerond. Hierbij is Ricoh wederom als economisch meest voordelig aangemerkt. Er is een nieuw contract gesloten voor 60 maanden. De jaarlijkse kosten voor de huur inclusief afdrukken zijn ongeveer € 21.500,- per jaar.

Voorts, tegemoetkomend aan de wens van het bestuur om raadsvergaderingen live te streamen, is er een meervoudig onderhandse aanbesteding geweest voor de levering en installatie van de benodigde apparatuur. Er is per 1 juni 2018 een managed service overeenkomst afgesloten met NFGD voor het leasen van de apparatuur. Dit contract loopt 48 maanden. De kosten van dit contract zijn € 24.000,- per jaar.

Verder verleent de Gemeente Buren diensten op het gebied van ICT aan de Omgevingsdienst Rivierenland. Wij schaffen onder andere de apparatuur aan, waaronder laptops en servers. Deze zijn ondergebracht in een leasecontract bij Econocom. De kosten van dit contract worden doorbelast aan de Omgevingsdienst. In verband met het vervangen van de apparatuur in 2018, is er een nieuw contract afgesloten. Dit gaat in op 1 oktober 2018 en loopt 48 maanden. Jaarlijks betalen we € 91.000,- aan rente afhankelijk van de geïnvesteerde waarde.

Tenslotte zijn we op 21 februari 2012 een contract aangegaan met Sara Lee International voor het huren van koffiemachines van Douwe Egberts. Dit contract was voor 7 jaar en liep af op 1 maart 2019 (eigenlijk 21 februari maar is een week verlengt). Er heeft een meervoudig onderhandse aanbesteding plaatsgevonden. Er is een nieuw contract afgesloten met Hilterman Lease voor het huren van koffiemachines bij Coffee@work. Dit is de partij die de aanbesteding heeft gewonnen. Het contract gaat in op 1 maart 2019 en loopt 60 maanden. De kosten per jaar zijn € 5.880,-.

Eigen bijdrage CAK
Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, begeleiding of een financiële tegemoetkoming hiervoor is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. Deze eigen bijdrage is afhankelijk van de gemeentelijke verordening WMO en de inkomensgegevens van de aanvrager. In de wet is bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage niet wordt uitgevoerd door de gemeente maar door het CAK. Op basis van privacy overwegingen is de gegevens verstrekking van het CAK aan de gemeente Buren beperkt door het CAK. De wetgever heeft gekozen om het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK te laten uitvoeren. Hiermee geeft de wetgever aan dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is.
Het CAK is verantwoordelijk voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen. Jaarlijks geeft het CAK een mededeling af over de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen (Third party mededeling). Bij het afgeven van deze mededeling betrekt het CAK niet de juistheid, volledigheid en tijdigheid van de gegevens van andere ketenpartners. De gemeente heeft daarom geen mededeling over de volledigheid van de eigen bijdragen bij de jaarrekening 2018. Hierdoor is er beperkte zekerheid over de eigen bijdragen WMO door het CAK in de jaarrekening 2018. De Third Party mededeling is nog niet ontvangen over 2018.

Verplichtingen WMO/Jeugd
De op te nemen verplichtingen over 2018 zijn voor WMO en Jeugd verantwoord als onderdeel van de nog te betalen posten 2018. Voor een aantal onderdelen binnen WMO en Jeugd bleek dit nog niet mogelijk. Dit betreft specifiek de regionale en bovenregionale verrekening van activiteiten in het kader van WMO en Jeugd. Over 2017 kwam deze definitieve verrekening pas april 2018 tot stand. Het is op dit moment daarom nog niet mogelijk een bedrag hiervoor als verplichting of eventueel als debiteur op te nemen. In 2018 is het nadeel over 2015 t/m 2017 verantwoord als onderdeel van de exploitatie. Daarmee is de risicoreserve die we op basis van voorgaande jaren hebben aangelegd, aangewend. De reserve blijft beschikbaar voor eventuele tegenvallers over 2018.

Solidariteitsafspraken regio
De solidariteitsafspraken tussen gemeenten leiden per definitie tot een verandering in de geldstromen. Gemeenten vangen gezamenlijk de regionaal gemaakte kosten op. Wat het financiële effect van deze afspraken is voor de gemeente Buren is op voorhand niet te zeggen voor het jaar 2018 aangezien de gegevens hiervoor van de deelnemende gemeenten nog niet bekend zijn.

Kredietfaciliteit rekening courant
Gemeente Buren heeft de mogelijkheid om € 5,5 miljoen bij de Bank der Nederlandse Gemeenten (BNG) rood te staan.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen x € 1.000,-

Geldnemer	Aard / omschrijving	Oorspron-kelijk bedrag	% borgstelling	Restant begin jaar	Restant eind Jaar
Vitens	drinkwatervoorziening	189.200	1,85%	137	126
Woningstichting	woningbouw	5.506	100%	2.212	2.044
Sportverenigingen	sportaccommodatie	127	100%	42	37
Groene Kruis	gebouw	23	100%	18	17
RAR	gebouw	10.000	13%	1.127	1.102
Totaal		**204.856**		**3.536**	**3.326**

Meerjarige verplichtingen
In aanvulling op de balans wordt een overzicht van niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen opgemaakt. Zo ontstaat inzicht in de meerjarige verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren gebonden is.

Omschrijving	Laatste contractjaar	Contractwaarde (volledig - incl. verlengingsopties)*	(Resterende) verplichting	Toelichting
Bibby Financial Services BV	2021	€ 3.000.000	€ 1.500.000	A
Personenvervoer Vijfstromenland - Leerlingenvervoer	2020	€ 1.900.000	€ 760.000	B
Pelle Markeringen B.V. - Belijning	2022	€ 300.000	€ 240.000	
Stichting 3xwerk - Individuele reintegratie-trajecten	2022*	€ 288.000	€ 288.000	
Marsh BV - Brandverzekering	2019	€ 260.000	€ 65.000	
Econocom Public B.V. - Lease-/huurovereenkomst van apparatuur	2022	€ 270.000	€ 270.000	C
Centraal Beheer Achmea - Premie aansprakelijkheidsverzekering gemeente	2022*	€ 175.000	€ 175.000	
PinkRoccade Local Government BV - Digitale oplossingen	2022*	€ 1.280.000	€ 1.280.000	D
Greenchoice - Elektra	2022	€ 1.230.000	€ 820.000	A

** Er is gerekend met een resterende looptijd van 48 maanden bij contracten voor onbepaalde tijd.*

Nadere toelichting
A] Betreft (raam)overeenkomst zonder vast bedrag (per jaar). Waarde van de verleende opdracht is gebaseerd op het uitgavenniveau van 2018.
B] Contractwaarde en verplichting is gebaseerd op de raming aangezien in de overeenkomst geen vast bedrag per jaar is opgenomen (totaalbedrag is afhankelijk van het aantal ritten).
C] Gebaseerd op de meest recente overeenkomst (bedrag wijzigt halfjaarlijks).
D] Gebaseerd op de begroting 2019 voor inkoop/ICT met betrekking tot PinkRoccade.

Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Begroting Primitief			Begroting na Wijziging			Realisatie Begrotingsjaar		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Inwonerszaken	**21.161**	**-4.827**	**16.334**	**21.667**	**-5.503**	**16.164**	**23.336**	**-5.896**	**17.440**
Burgerzaken	641	-462	179	663	-468	195	678	-482	195
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	849	-81	768	813	-45	768	800	12	812
Sportbeleid en activering	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Cultuurpresentatie -prod. -participatie	21	0	21	21	0	21	14	0	14
Media	154	0	154	189	0	189	174	0	174
Samenkracht en burgerparticipatie	1.310	-70	1.240	1.345	-35	1.310	1.259	0	1.259
Wijkteams	1.023	0	1.023	990	0	990	1.003	0	1.003
Inkomensregelingen	4.792	-3.867	925	5.051	-4.708	343	4.711	-4.687	24
Begeleide participatie	2.575	0	2.575	2.502	0	2.502	2.918	-353	2.565
Arbeidsparticipatie	461	0	461	361	0	361	397	-92	305
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	610	0	610	545	0	545	739	-24	715
Maatwerkdienstverlening 18+	2.995	-347	2.648	2.607	-247	2.360	2.842	-270	2.573
Maatwerkdienstverlening 18-	3.963	0	3.963	4.760	0	4.760	5.749	0	5.749
Geëscaleerde zorg 18+	246	0	246	300	0	300	310	0	310
Geëscaleerde zorg 18-	439	0	439	424	0	424	599	0	599
Volksgezondheid	1.082	0	1.082	1.096	0	1.096	1.143	0	1.143
Ruimte	**19.606**	**-7.154**	**12.452**	**20.311**	**-7.172**	**13.137**	**25.628**	**-12.881**	**12.748**
Beheer ov.gebouwen/gronden	1.014	-183	831	911	-236	675	895	-277	618
Crisisbeheersing en Brandweer	1.923	-20	1.903	1.993	0	1.993	2.039	0	2.039
Openbare orde en veiligheid	241	-28	213	241	-28	212	254	-27	227
Verkeer en vervoer	4.793	-81	4.712	4.947	-81	4.867	4.996	-198	4.798
Parkeren	1	0	1	11	0	11	1	0	1
Openbaar vervoer	4	-16	-12	4	-16	-13	4	-16	-13
Economische ontwikkeling	164	0	164	164	0	164	219	0	219
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	293	-153	140	495	-172	323	1.988	-1.681	307
Economische promotie	134	0	134	74	0	74	80	-3	77
Onderwijshuisvesting	1.012	-91	921	1.088	-78	1.009	1.003	-94	909
Sportaccommodaties	139	0	139	227	0	227	226	-1	225
Musea	11	0	11	11	0	11	12	-1	11
Cultureel erfgoed	188	-91	97	188	-76	112	199	-77	122
Openb. groen en (openlucht) recreatie	1.786	-43	1.743	2.082	-43	2.039	1.963	-10	1.954
Riolering	2.247	-2.597	-350	2.247	-2.597	-350	2.306	-2.653	-347
Afval	1.730	-1.963	-233	1.730	-1.966	-236	1.734	-1.964	-229
Milieubeheer	130	-55	75	215	-55	160	171	-73	97
Begraafplaatsen	551	-585	-34	342	-377	-34	372	-386	-14
Ruimtelijke Ordening	702	-155	547	779	-155	624	1.004	-597	407
Grondexploitaties (niet bedrijven)	211	-56	155	240	-263	-24	3.590	-3.536	54
Wonen en bouwen	2.332	-1.037	1.295	2.322	-1.029	1.293	2.572	-1.287	1.286

Bedrijfsvoering	**2.228**	**-205**	**2.023**	**2.327**	**-216**	**2.111**	**2.807**	**-236**	**2.571**
Bestuur	1.661	-167	1.494	1.717	-178	1.539	1.766	-194	1.572
Treasury	-154	-1	-155	-415	-1	-416	-26	-1	-27
OZB Woningen	310	-37	273	320	-37	283	343	-27	316
OZB niet-woningen	47	0	47	47	0	47	47	0	47
Belastingen overig	60	0	60	60	0	60	60	0	60
Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	2	0	2	2	0	2	2	0	2
Overige baten en lasten	302	0	302	596	0	596	615	-14	601
Subtotaal programma's	**42.995**	**-12.186**	**30.809**	**44.305**	**-12.891**	**31.412**	**51.771**	**-19.013**	**32.759**
Algemene dekkingsmiddelen		-37.729	-37.729		-37.693	-37.693		-37.873	-37.873
Overhead	8.444	-584	7.860	8.988	-564	8.423	8.605	-998	7.607
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	**51.439**	**-50.499**	**940**	**53.293**	**-51.148**	**2.142**	**60.376**	**-57.884**	**2.493**
Mutaties reserves per programma:									
Bedrijfsvoering	20	-968	-948	2.684	-4.857	-2.174	2.748	-4.834	-2.086
Resultaat (- = batig)	**51.459**	**-51.467**	**-8**	**55.977**	**-56.005**	**-32**	**63.124**	**-62.718**	**407**

Ontwikkelingen Vennootschapsbelasting
Met ingang van 2016 hebben wij te maken met de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen. Voor zover de gemeente een onderneming drijft, vanuit de optiek van de vennootschapsbelasting, moet over gerealiseerde winsten maximaal 25% (tot € 200.000: 20%) vennootschapsbelasting worden betaald. Echter, indien een vrijstelling van toepassing is blijft heffing achterwege.

Veel activiteiten van gemeente Buren worden niet als ondernemingsactiviteit aangemerkt omdat niet aan het (fiscale) winstvereiste wordt voldaan. Voor zover wel sprake is van een onderneming geldt in het algemeen een vrijstelling. Bijvoorbeeld omdat sprake is van een overheidstaak.

Voor 2016 gaan wij met onze bouwgrondcomplexen niet door de 'ondernemingspoort'. Over 2016 is een nihilaangifte gedaan. Voor zowel de aanslag 2017 als 2018 is een verzoek ingediend voor uitstel van aangifte. Voor 2017 zelfs individueel verlengd uitstel tot 1 september 2019.
Voor 2017 verwachten we dat de aangifte nihil is. Voordat wij deze aangifte kunnen indienen hebben wij, de definitieve berekening van de ondernemingspoort 2017 nodig. Deze berekening wordt in april/mei 2019 opgesteld. De aangifte over 2018 gaan we in 2019 indienen. Langzaamaan lopen we dus in.

Evenals de uitgangspunten voor de grondcomplexen is de gehele positie van de gemeente voor de vennootschapsbelasting onderwerp van gesprek met de belastingdienst.

De mutaties met het eigen vermogen kunnen worden gespecificeerd als volgt:					
Stortingen in het eigen vermogen	**Toelichting belangrijkste stortingen**	**Begroot**	**Werkelijk**	**Incidenteel**	**Structureel**
Algemene reserve	Vrijval weerstandsvermogen	198	198	198	
Algemene reserve	Onttrekking reserve Sociaal domein	462	462	462	
Omg.gerichte uitgaven & bovenplanse verevening	Bijdragen derden vanuit ruimtelijke plannen	0	11	11	
Reserve Overlopende posten	Storting overlopende posten jaarrekening 2017 > 2018	827	827	827	
Reserve Overlopende posten	Opwaarderen entree plantsoen Buren	50	50	50	
Reserve Overlopende posten	Visie wonen en zorg	10	10	10	
Reserve Overlopende posten	Vastgoednota	165	165	165	
Reserve Overlopende posten	Budget verkoop klaarmaken	23	23	23	
Reserve Overlopende posten	Sloopkosten 't Klokhuis	190	190	190	
Reserve Overlopende posten	Implementaitekosten Omgevingswet	75	75	75	
Reserve Overlopende posten	Maatregelen parkeren stad Buren	25	25	25	
Reserve Overlopende posten	Budget organisatieontwikkeling	24	24	24	
Reserve Overlopende posten	Budget 625 jaar Buren	35	35	35	
Reserve Overlopende posten	Budget visie stad Buren	25	25	25	
Reserve Overlopende posten	Aanleg toplaag kunstgras Buren	200	200	200	
Reserve Overlopende posten	Reservering actualisatie bestemmingsplannen	20	20	20	
Reserve Informatie- & automatiseringsplan	Reservering niet uitgegeven budgetten	0	53	53	
Reserve Onderdreef Buren	Investering herinrichitng openbare ruimte	355	355	355	
		2.684	**2.748**	**2.748**	**0**

Onttrekkingen aan het eigen vermogen	Toelichting belangrijkste onttrekkingen	Begroot	Werkelijk	Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	T.g.v. exploitatie (primitieve begroting)	-525	-525	-525	
Algemene reserve	T.g.v. reserve Overlopende posten 2017 > 2018	-827	-827	-827	
Algemene reserve	T.g.v. exploitatie (resultaatbestemming 2017)	-455	-455	-455	
Algemene reserve	T.g.v. voorziening frictiekosten organisatieontwikkeling	-627	-627	-627	
Algemene reserve (geblokkeerd gedeelte)	T.g.v. Algemene reserve	-198	-198	-198	
Omgevingsger. Uitgaven/bovenplanse verevening	T.g.v. reserve Onderdreef Buren	-355	-355	-355	
	T.g.v. exploitatie (vispassage)	-12	-12	-12	
Reserve Egalisatie acress alg. uitkering	T.g.v. exploitatie (algemene dekking)	-100	-100	-100	
Reserve Beheer oppervlakte water	T.g.v. exploitatie (vrijval reserve)	-32	-32	-32	
Reserve Overlopende posten	T.g.v. exploitatie (overlopende posten jaarrek. 2017 > 2018)	-827	-827	-827	
Reserve Overlopende posten	T.g.v. exploitatie (programma voor de leefomgeving)	-20	-20	-20	
Reserve Overlopende posten	T.g.v. exploitatie (maatregelen parkeren stad Buren)	-42	-42	-42	
Reserve Deelfonds sociaal domein	T.g.v. exploitatie (diverse uitgaven)	-108	-108	-108	
Reserve Deelfonds sociaal domein	T.g.v. Algemene reserve	-462	-462	-462	
Reserve Beheer en onderhoud Tollewaard	T.g.v. exploitatie (beheer en onderhoudskosten)	-50	-50	-50	
Reserve Informatie- & automatiseringsplan	T.g.v. exploitatie (diverse uitgaven)	-24	0	0	
Reserve Gemeentehuis	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-31	-31		-31
Reserve Heractivering riolering	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-118	-118		-118
Reserve Afbouw verpl. sport & dorpshuizen	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-20	-20		-20
Reserve Kapitaallasten IHP 2007 - 2016	Jaarlijks ter dekking van de kapitaallasten	-25	-25		-25
		-4.858	**-4.834**	**-4.640**	**-194**
Generaal totaal		-2.174	-2.086	-1.892	-194

Overzicht van incidentele baten en lasten

Totaaloverzicht

Op grond van BBV-artikel 19, lid c is in de begroting een overzicht van de incidentele baten en lasten verplicht. Volgens BBV-artikel 28, lid c moeten we in de toelichting op de programmarekening eveneens zo'n overzicht opnemen.

Bedragen x € 1.000,-

Programma's		Structureel		Incidenteel		Totaal	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1	Inwonerszaken	22.512	- 5.872	824	- 24	23.336	- 5.896
2	Ruimte	24.121	- 12.113	1.506	- 995	25.627	- 13.108
3	Bedrijfsvoering	10.995	- 38.136	417	- 742	11.412	- 38.878
Gerealiseerd totaal saldo baten & lasten		**57.628**	**- 56.121**	**2.747**	**- 1.761**	**60.375**	**- 57.882**
Toevoeging/onttrekking aan reserves		0	- 194	2.748	- 4.640	2.748	- 4.834
Gerealiseerd resultaat (excl. saldo)		**57.628**	**- 56.315**	**5.495**	**- 6.401**	**63.123**	**- 62.716**

Mutaties reserves per programma's		Stor-ting	Onttrek-king	Stor-ting	Onttrek-king	Stor-ting	Onttrek-king
1	Deelfonds sociaal domein	0	0	0	- 570	0	- 570
2	Heractivering riolering	0	- 118	0	0	0	- 118
2	Beheer oppervlaktewater	0	0	0	- 32	0	- 32
2	Omgevingsgerichte uitgaven	0	0	11	- 367	11	- 367
2	Beheer en onderhoud Tollewaard	0	0	0	- 50	0	- 50
2	Integraal huisvestingsplan	0	- 25	0	0	0	- 25
2	Afbouw sport & dorpshuizen	0	- 20	0	0	0	- 20
2	Onderdreef Buren	0	0	355	0	355	0
3	Overlopende posten	0	0	1.669	- 889	1.669	- 889
3	Egalisatie accres alg. uitkering	0	0	0	- 100	0	- 100
3	Informatie- & automatiseringsplan	0	0	53	0	53	0
3	Gemeentehuis	0	- 31	0	0	0	- 31
3	Algemene reserve (geblokkeerd)	0	0	0	- 198	0	- 198
3	Algemene reserve	0	0	660	- 2.434	660	- 2.434
Toevoeging/onttrekking aan reserves		**0**	**- 194**	**2.748**	**- 4.640**	**2.748**	**- 4.834**

Incidentele baten

In onderstaand overzicht geven we een nadere toelichting op de incidentele baten van het gerealiseerde totaalsaldo baten en lasten. Voor een nadere toelichting op de incidentele onttrekkingen verwijzen we naar onderdeel 4 "Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening" in hoofdstuk 4.

Bedragen x € 1.000,-

Incidentele baten	Raming ná wijziging	Realisatie
Programma 1: Inwonerszaken		
Vergoeding regresovereenkomst WMO 2018	0	- 24
	0	**- 24**
Programma 2: Ruimte		
Vrijval voorziening nog te maken kosten Lage Korn	0	- 20
Omgevingswet; bijdrage andere gemeente (nieuw beleid 2018)	- 30	- 43
Bijdrage derden diverse ruimtelijke projecten; onder andere veegplannen	- 21	- 107
Verkoop grond Voorstraat Lienden	- 39	- 486
Winst grondexploitatie Hooghendijck	0	- 270
Vrijval voorziening Het Woud	0	- 69
	- 90	**- 995**
Programma 3: Bedrijfsvoering		
Onttrekking voorziening wachtgelden wethouders	- 64	- 80
Communicatie bijdrage Omgevingsdienst Rivierenland	- 29	- 31
ICT bijdrage Omgevingsdienst Rivierenland	- 383	- 551
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	0	- 66
Inhuur derden; bijdrage van een gemeenschappelijke regeling	0	- 14
Diverse onttrekkingen reserves	- 4.664	- 4.640
	- 5.140	**- 5.382**
Totaal incidentele baten	**- 5.230**	**- 6.401**

Incidentele lasten

In onderstaand overzicht geven we een nadere toelichting op de incidentele lasten van het gerealiseerde totaalsaldo baten en lasten. Voor een nadere toelichting op de incidentele stortingen verwijzen we naar onderdeel 4 "Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening" in hoofdstuk 4.

Bedragen x € 1.000,-

Incidentele lasten	Raming ná wijziging	Realisatie
Programma: Inwonerszaken		
Verkiezingen	56	65
Campagne Appel-peer-kers (overheveling budget jaarstukken 2017)	35	35
Innovatiebudget: Uitvoering project 'Vitaal ouder worden in Buren' Stevig Ouderschap' & 'Grip op je leven'. (overheveling budget jaarstukken 2017)	84	74
Bijdrage Regio Rivierenland: sociale recherche Jeugdzorg	0	32
Kwaliteitsimpuls kwalitatief betere rolstoelvoorzieningen	0	170
Tekort zorgkosten 2018 bedraagt € 896.000. Omdat nog onduidelijk is welk gedeelte incidenteel en welk gedeelte structureel betreft vooralsnog uitgegaan van 50/50.	0	448
	175	**824**

Bedragen x € 1.000,-

Incidentele lasten (vervolg)	Raming ná wijziging	Realisatie
Programma: Ruimte		
Vastgoednota (overheveling budget jaarstukken 2017)	145	147
Kosten verkoop klaarmaken (overheveling budget jaarstukken 2017)	10	10
Inhuur project IBOR	22	15
Maatregelen parkeren stad Buren	10	1
Bijdrage Regio Rivierenland: breedbandproject	0	56
Huisvesting obs Erichem: exploitatiekosten	0	14
Brede school Maurik; Londovergoeding (overheveling budget jaarstukken 2017)	64	64
Voorbereidingskosten gymzaal Maurik	9	8
Renovatie sportvelden (resultaatbestemming jaarstukken 2017)	40	40
Voorbereidingskosten sportkoepel BVV	0	7
Voorbereidingskosten kunstgrasveld Beusichem	0	12
Onderhoudsbestek Avri uitvoering bomen (overheveling budget jaarstukken 2017)	83	83
Waterplan (overheveling budget jaarstukken 2017)	82	81
Uitvoeringsregeling landschap (overheveling budget jaarstukken 2017)	78	69
Kosten energieloket (nieuw beleid 2018)	14	20
Kosten Omgevingswet (nieuw beleid 2018)	95	107
Sloop en saneringskosten Voorstraat Lienden	0	234
Inhuur diverse ruimtelijke projecten; onder andere veegplannen (resultaatbestemming jaarstukken 2017)	65	110
Storting voorziening nog te maken kosten Hooghendijck	0	143
Vrijval voorziening het Woud (was gevormd voor het onderhoud in Ingen) wordt gestort in de voorziening wegen	0	69
Afwaardering van de grond mbt bedrijfswoningen Doejenburg	0	120
Hogere voorziening moeten treffen voor dubieuze debiteuren	0	96
	717	**1.506**
Programma: Bedrijfsvoering		
Ipads gemeenteraad	15	19
Wachtgelden wethouders	64	80
Versterken P&O en beter in control (nieuw beleid 2018)	154	154
Inhuur derden (resultaatbestemming jaarstukken 2017)	280	304
Doorontwikkeling organisatie (overheveling budget jaarstukken 2017)	37	32
Communicatie Omgevingsdienst Rivierenland	29	7
ICT Omgevingsdienst Rivierenland	214	354
Opleidingskosten (resultaatbestemming jaarstukken 2017)	70	70
Vrijval voorziening frictiekosten	0	- 627
Storting dubieuze debiteuren	0	24
Diverse stortingen reserves	2.684	2.748
	3.547	**3.165**
Totaal incidentele lasten	**4.439**	**5.495**

Verschillenanalyse baten en lasten

Verklaring verschil begroting / jaarrekening

Verwacht nadelig rekeningresultaat bij de tussenrapportage t/m oktober 2018	+ € 33.000
Werkelijk rekeningresultaat 2018	- € 407.000
Te verklaren verschil	- € 440.000

Totaal te verklaren verschil begroting/ rekening		x €.1.000
Programma/ taakveld	**Saldo**	**Voordeel/ Nadeel**
Inwonerszaken	**-1.276**	
Burgerzaken	0	
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-44	N
Sportbeleid en activering	0	
Cultuurpresentatie -prod. -participatie	7	V
Media	15	V
Samenkracht en burgerparticipatie	51	V
Wijkteams	-13	N
Inkomensregelingen	319	V
Begeleide participatie	-63	N
Arbeidsparticipatie	56	V
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-170	N
Maatwerkdienstverlening 18+	-213	N
Maatwerkdienstverlening 18-	-989	N
Geëscaleerde zorg 18+	-10	N
Geëscaleerde zorg 18-	-175	N
Volksgezondheid	-47	N
Ruimte	**429**	
Beheer ov.gebouwen/gronden	57	V
Crisisbeheersing en Brandweer	-46	N
Openbare orde en veiligheid	-15	N
Verkeer en vervoer	69	V
Parkeren	10	V
Openbaar vervoer	0	
Economische ontwikkeling	-55	N
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	16	V
Economische promotie	37	V
Onderwijshuisvesting	100	V
Sportaccommodaties	2	V
Musea	0	
Cultureel erfgoed	-10	N
Openb. groen en (openlucht) recreatie	85	V
Riolering	-3	N
Afval	-7	N
Milieubeheer	63	V
Begraafplaatsen	-20	N
Ruimtelijke Ordening	217	V
Grondexploitaties (niet bedrijven)	-78	N
Wonen en bouwen	7	V

Bedrijfsvoering	**409**	
Bestuur	-33	N
Mutaties reserves	-88	N
Overhead	816	V
Treasury	-386	N
OZB Woningen	11	V
OZB niet-woningen	-14	N
Belastingen overig	-6	N
Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	114	V
Overige baten en lasten	-5	N
Verschil begroting/ rekening	**-438**	**N**

In de programmaverantwoording is een analyse per taakveld opgenomen. Deze analyse maakt onderdeel uit van de jaarrekening. Een afwijking groter dan € 25.000,- lichten we toe.

Overzicht structurele posten

Verschillenanalyse baten en lasten

Taakveld Wijkteam	Voordeel	Nadeel	I/S
Maatschappelijk werk		50	S
Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingenzaken			
Vervoer bewegingsonderwijs		50	S
Taakveld Maatwerkdienstverlening 18+			
Huishoudelijke ondersteuning		173	S
Subtotaal		**273**	
Saldo Taakveld Maatwerk dienstverlening	**Voordeel**	**Nadeel**	**I/S**
Jeugdzorg Zin		246	*
Dagbesteding Zin		125	*
Behandeling Zin		220	*
Jeugd GGZ Zin		192	*
PGB Jeugdwet		160	*
Jeugd en opvoedhulp		14	*
Saldo Taakveld Geëscaleerde zorg 18-			
Jeugdbescherming		177	*
Subtotaal		1.134	*
Totaal programma Inwonerszaken		**1.407**	

*** Toelichting Incidenteel / structureel**
Om een goed beeld te krijgen van de geboden zorg, de verwijzers, het verloop van de kosten over de jaren en de vergelijking tussen jeugdzorg in Buren met andere gemeenten, wordt in 2019 nader onderzoek verricht dat ons in staat stelt om beleidsmatig de zorg beter te sturen. Dan komt er ook duidelijkheid welk gedeelte van de overschrijding structureel is.

Verschillenanalyse baten en lasten

Saldo Taakveld Beheer overige gebouwen en gronden	Voordeel	Nadeel	I/S
Opnieuw uitgegeven pachtpercelen	15		S

Verschillenanalyse baten en lasten

Saldo Taakveld Overhead € 213 (voordeel)	Voordeel	Nadeel	I/S
Automatische incasso belastingaanslagen		26	S

Conclusie: het totaal structureel effect van de jaarrekening 2018 voor de begroting 2019 en later is in ieder geval € 284.000. Van de resterende overschrijdingen in bovenstaande tabel van € 1.134.000,- is nog onduidelijk wat het structurele effect is. Dat wordt pas duidelijk na het onderzoek.

Verschillenanalyse financiële rechtmatigheid

Inleiding
Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door u zijn vastgesteld. Om de voorgenomen programmadoelstellingen te bereiken geven we geld uit. De uitgaven die we gedurende het jaar doen, moeten binnen de vastgestelde programmakaders blijven.

Bij de rechtmatigheidbeoordeling van de overschrijdingen maken we gebruik van de volgende categorieën:
1. Kostenoverschrijdingen die niet passen binnen het bestaand beleid en waarvoor geen begrotingswijziging is ingediend;
2. Kostenoverschrijdingen die passen binnen bestaand beleid, maar waarvan de accountant vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd;
3. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door niet direct gerelateerde opbrengsten;
4. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten;
5. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid;
6. Kostenoverschrijdingen bij open einde regelingen.

Formeel zijn alle overschrijdingen onrechtmatig. De overschrijdingen die vallen in de categorieën 4 t/m 6 tellen alleen niet mee in de oordeelsvorming (fouten) van de accountant. Reden hiervan is dat we deze overschrijdingen niet altijd kunnen voorkomen en ze niet in strijd zijn met het vastgestelde beleid. Bijvoorbeeld een kostenstijging als gevolg van meer aanvragen paspoorten.

(x € 1.000)

Omschrijving programma	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Verschil
Inwonerszaken	21.665	23.336	-1.671
Ruimte	20.311	25.627	-5.317
Bedrijfsvoering	13.999	14.160	-162
Totaal	**55.974**	**63.124**	**-7.150**

Programma Inwonerszaken (overschrijding lasten € 1.671.000)
Extra kosten Sociaal domein (categorie 6)
Dit betreffen extra kosten welke onderdeel uitmaken van het totaalbudget voor de decentralisaties. Het tekort over 2018 wordt conform raadsbesluit meegenomen als onttrekking aan de reserve sociaal domein bij de resultaatbestemming over 2018. Het betreft hier een open einde regeling. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Programma Ruimte (overschrijding lasten € 5.317.000)
Grondexploitatie bedrijventerrein Doejenburg II (categorie 4 / 5)
De overschrijding wordt veroorzaakt door een verrekening van € 1.549.000 met de boekwaarde die we moeten doen als gevolg van een verkochte kavel in 2018. In 2018 is een kavel verkocht voor € 1.651.000. Lastenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.
We moeten € 203.000 extra storten in de voorziening verwachte verliezen. De kostenoverschrijding past binnen het bestaand beleid. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Grondexploitatie Hooghendijck (categorie 4 / 5)
De grootste afwijking betreft de grondexploitatie Hooghendijck. We sluiten Hooghendijck als grondexploitatie af in 2018. Het nadeel aan de lastenkant bedraagt € 3.351.000. En betreft voornamelijk de vrijval van de boekwaarde en een reservering voor kosten die we nog moeten maken. Tegenover dit nadeel staan verkoopopbrengsten en de verrekening van de nog te verkopen grond met de balanspost Gereed productie en handelsgoederen. Kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten of passen binnen het bestaand beleid. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Voorstraat Lienden (categorie 4)
In 2018 is de gemeentewerf in Lienden gesloopt en de grond gesaneerd voor verkoop. De kosten van de sloop, sanering en begeleiding bedraagt € 249.000. De grond is verkocht aan Stichting Woningbeheer Betuwe en als compensatie in de kosten is een bijdrage van de stichting en de provincie ontvangen van totaal € 486.000. Kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Programma Bedrijfsvoering (overschrijding lasten € 162.000)
Hogere salarislasten (categorie 4)
De salarislasten (inhuurkosten) zijn in 2018 € 114.750 hoger dan begroot. Hier staat voor € 123.750 aan inkomsten tegenover. De inkomsten bestaan onder andere uit uitkeringen en bijdrage van derden, omdat voormalige teamleiders begeleid zijn naar ander werk. Kostenoverschrijdingen worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Extra storting in de voorziening pensioenen wethouders (categorie 5)
Ieder jaar maken we een actuele berekening voor de pensioenverplichtingen van de wethouders. Op basis van deze berekening storten we € 44.000 extra in de voorziening. De kostenoverschrijding past binnen het bestaand beleid. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Inhuurkosten (categorie 5)
Gedurende het jaar huren we externen in om werkzaamheden uit te voeren. Binnen taakveld OZB woningen is ondersteuning ingehuurd om taxaties uit te voeren. De kosten hiervan zijn niet begroot en bedragen € 24.000. Binnen taakveld Overige baten en lasten begroten we het centrale inhuurbudget. Op dit budget is een overschrijding van € 20.000. De kostenoverschrijding past binnen het bestaand beleid. De overschrijding telt dus niet mee voor het oordeel van de accountant.

Totaalbeeld
Uit de analyse van de kostenoverschrijdingen blijkt dat er in 2018 geen financiële onrechtmatige overschrijdingen plaatsvinden. Ze tellen niet mee als fout voor het rechtmatigheidsoordeel van de accountant.

Verschillenanalyse investeringen

Belangrijkste verschillen afgesloten investeringskredieten in 2018

Omschrijving investering	Begroot	Werkelijk	Verschil	V/N
1. I&A 2018 netwerk componenten	48.000	45.228	2.772	V
2. I&A 2018 aanschaf data analyse tool	6.000	6.000	0	-
3. Nieuwe software voor de BAG	20.000	15.211	4.789	V
4. Verkoop brandweerkazerne Buren	0	4.502	-4.502	N
5. Zoelense Zandweg te Maurik (verv. fundering)	231.250	231.250	0	-
6. Sportmaterialen gymzaal Kerk-Avezaath	36.500	36.429	71	V
7. Aanpassing rioolstelsel L. Adelsweg	25.000	19.798	5.202	V
Totaal	366.750	358.418	+ 8.332	V

Toelichting investeringen:
Het is regel dat afgesloten investeringen met een verschil groter dan € 10.000,- worden toegelicht. De verschillen van de afgesloten investeringen zijn in 2018 allemaal lager. Voor een beeld is wel een financieel overzicht van de afgesloten investeringen bijgevoegd.

Toelichting nog lopende investeringskredieten 2018
In de productenrekening is een overzicht met investeringskredieten opgenomen. Uit dit overzicht blijkt dat alle restantkredieten toereikend zijn voor de nog te maken kosten. Behalve voor één investering. Voor het afkoppelplan riolering 2018 is in 2019 € 10.000 extra nodig. Deze extra kosten worden opgevangen in het totale afkoppelplan riolering.

De informatie over de nog lopende investeringen is bij het samenstellen van de jaarrekening door de diverse teammanagers verstrekt naar de financiële administratie. Iedere teammanager heeft zijn eigen investeringen beoordeeld. De afzonderlijke verslagen zijn aanwezig bij team Advies - financiën.

Wet Normering Topinkomens

WNT-verantwoording 2018 gemeente Buren

Op 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector ('WNT') in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeente Buren. Het voor gemeente Buren toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum. Het algemeen wettelijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	G.A. Droffelaar	I.P.C. van Wamel-Geene	I.P.C. van Wamel-Geene
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/5	1/6 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,925	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	nee	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	80.359	53.779	68.221
Beloningen betaalbaar op termijn	12.578	-	9.830
Subtotaal	*92.937*	*53.779*	*78.051*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	174.760	78.189	110.811
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**92.937**	**53.779**	**78.051**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			

bedragen x € 1	G.A. Droffelaar	I.P.C. van Wamel-Geene
Functiegegevens	Griffier	Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	88.094	125.099
Beloningen betaalbaar op termijn	12.956	-
Subtotaal	*101.050*	*125.099*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	198.620
Totale bezoldiging	**101.050**	**125.099**

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht overhead

De inkomsten / uitgaven van Taakveld **Overhead**

Wat kostte taakveld Overhead *(x € 1.000,-)*

	Werkelijk 2017	Begroot 2018	**Werkelijk 2018**	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021
Lasten	8.022	8.988	**8.605**	9.497	8.997	8.508
Baten	-1.536	-564	**-998**	-1.209	-1.086	-804
Saldo taakveld	6.487	8.423	**7.607**	8.288	7.910	7.704

Met ingang van 2017 stelt het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) striktere eisen aan het in beeld brengen van de overhead. Om aan die eisen te voldoen hebben we op het taakveld overhead alle lasten en baten gecentraliseerd. Wat op het taakveld echter ontbreekt, is een specificatie van de lasten van deze overhead. Voor de specificatie van het totaalbedrag aan lasten verwijzen we daarom naar onderstaande tabel.

De hieronder gepresenteerde specificatie sluit aan op onze organisatiestructuur en bevat alle lasten (o.a. kapitaallasten, materiële budgetten en personeel) inclusief de doorberekeningen.

Specificatie Overhead	Werkelijk 2018
Advies (P&O,Juridisch, Communicatie en Financiën)	**5.594**
Directie (Organisatie ontwikkeling)	**33**
Frontoffice (DIV en Facilitaite zaken)	**697**
Backoffice (ICT en gemeentehuis; gebruikersgedeelte)	**1.284**
Totaal (Saldo: uitgaven -/- inkomsten)	**7.607**

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Treasury:		
Beleggingen	-139	-142
Geldleningen	-15	-14
Totale lasten	**-154**	**-156**
Algemene uitkering:		
Algemene uitkering	-30.414	-30.527
Totale lasten	**-30.414**	**-30.527**
Belastingen:		
O.Z.B.	-5.511	-5.540
Baten toeristenbelasting	-188	-228
Baten precariobelasting	-1.219	-1.220
Baten hondenbelasting	-208	-201
Totale lasten	**-7.126**	**-7.189**
Totaal dekking & onvoorzien (excl. saldo/ mutaties reserves)	**-37.693**	**-37.873**

Overzicht onvoorzien uitgaven begroting 2018
In de primitieve begroting namen we een bedrag op van € 0,- voor onvoorziene uitgaven.

Overzicht taakvelden

Inwonerszaken

Burgerzaken
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
Sportbeleid en activering
Cultuurpresentatie -prod. -participatie
Media
Samenkracht en burgerparticipatie
Wijkteams
Inkomensregelingen
Begeleide participatie
Arbeidsparticipatie
Maatwerkvoorzieningen (WMO)
Maatwerkdienstverlening 18+
Maatwerkdienstverlening 18-
Geëscaleerde zorg 18+
Geëscaleerde zorg 18-
Volksgezondheid

Ruimte

Beheer ov.gebouwen/gronden
Crisisbeheersing en Brandweer
Openbare orde en veiligheid
Verkeer en vervoer
Parkeren
Openbaar vervoer
Economische ontwikkeling
Fysieke bedrijfsinfrastructuur
Economische promotie
Onderwijshuisvesting
Sportaccommodaties
Musea
Cultureel erfgoed
Openb. groen en (openlucht) recreatie
Riolering
Afval
Milieubeheer
Begraafplaatsen
Ruimtelijke Ordening
Grondexploitaties (niet bedrijven)
Wonen en bouwen

Bedrijfsvoering

Bestuur
Mutaties reserves
Overhead
Treasury
OZB Woningen
OZB niet-woningen
Belastingen overig
Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds
Overige baten en lasten

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa-bijlage)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2018** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 2.819.462	€ 56.622	€ 285.329	€ 4.521	€ 72.189	€ 930
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 992	€ 675	€ 0	€ 91.237	€ 0	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 2.575	€ 0	€ 3.514	€ 88.202	€ 9.246	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Ja			

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Accountants

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Bijster 39
Postbus 3814
4800 DV Breda

T: +31 (0)76 525 00 00
F: +31 (0)76 525 00 50

breda@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Aan de gemeenteraad van de
Gemeente Buren

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2018 van de gemeente Buren te Maurik gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de gemeente Buren op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het door de raad op 9 juli 2019 vastgestelde normenkader rechtmatigheid 2018 gemeente Buren.

De jaarrekening bestaat uit:
1 het overzicht van baten en lasten over 2018;
2 de balans per 31 december 2018;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
4 de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5 het overzicht taakvelden.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door de raad op 9 juli 2019 vastgestelde normenkader rechtmatigheid 2018 gemeente Buren en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Buren zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisatie (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen.

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 631.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:
- jaarverslag, waaronder de inleiding, thema's, programmaverantwoording en de paragrafen;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de relevante vereisten in titel IV van de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door de raad op 9 juli 2019 vastgestelde normenkader rechtmatigheid 2018 gemeente Buren
In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het College van Burgemeester en Wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het College van Burgemeester en Wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het door de raad op 9 juli 2019 vastgestelde normenkader rechtmatigheid 2018 gemeente Buren, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:
- het identificeren en inschatten van de risico's
    - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude
    - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het College van Burgemeester en Wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen.
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en de omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Breda, 24 juli 2019
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend,

drs. R.G. de Kort RA

Controle verklaring rechtmatigheid

Verklaring van het bestuur over de rechtmatigheid 2018

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de aan haar opgedragen taken en werkzaamheden op een rechtmatige en betrouwbare manier.

De belangrijkste taken van het college zijn:
- het houden van toezicht op de werkzaamheden en de verwerking van de werkzaamheden;
- het juist omgaan met risico's;
- het rapporteren over de werkzaamheden en het afleggen van verantwoording hierover.

Een essentieel hierbij is voor het college dat de administratie een goede mate van zekerheid biedt. Om dit te borgen kent onze administratie bijvoorbeeld (interne) controlerende en corrigerende werkzaamheden zodat afwijkingen gesignaleerd worden. Op basis daarvan nemen we maatregelen om onvolkomenheden te corrigeren en/of te reduceren.

Een systeem van (interne) controlerende en corrigerende werkzaamheden biedt geen absolute zekerheid dat we onvolkomenheden vermijden. Het draagt bij aan het ontdekken van onvolkomenheden en het structureel verbeteren van de uitvoering. Daarnaast doen we in nauw overleg met onze accountant jaarlijks onderzoeken naar de rechtmatigheid van onze uitvoerende werkzaamheden.

Op basis van de uitgevoerde rechtmatigheid onderzoeken over 2018 zijn we overtuigd van de goede werking als het gaat om de rechtmatigheid van onze processen en de (interne) controlerende en corrigerende maatregelen van de processen. Dit doen we op basis van de conclusies in bijgaande rapportage 'audit bevindingen rechtmatigheid 2018'. Dit met in achtneming tot wat ons, op basis van het controleprotocol, is opgedragen.

Op grond daarvan verklaren wij dat we gedurende 2018 voldoen aan de, wat betreft rechtmatigheid, gestelde eisen.

Buren, 2 april 2019

Het college van Burgemeester en wethouders

De burgemeester
J.A. de Boer MSc

De gemeentesecretaris
mr. I.P.C. van Wamel-Geene

Controle verklaring conform Ensia

Collegeverklaring ENSIA 2018 inzake Informatiebeveiliging DigiD en Suwinet Gemeente Buren

Doel en achtergrond verklaring

Het college van burgemeester en wethouders geeft met deze verklaring aan in hoeverre de gemeente Buren voldoet aan de voor DigiD en Suwinet geselecteerde informatiebeveiligingsnormen op basis van de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) systematiek.
ENSIA ondersteunt de gemeente bij de verantwoording over informatiebeveiliging richting de gemeenteraad en de rijksoverheid. ENSIA gaat uit van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG), alsmede van informatiebeveiligingsnormen vanuit Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT), Basisregistratie Ondergrond (BRO) en de Gezamenlijke Elektronische Voorzieningen Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (GeVS/Suwinet).
Naast deze verklaring bestaat ENSIA onder meer uit het uitvoeren van de ENSIA-zelfevaluatie, waarmee de genoemde informatiebeveiligingsnormen zijn getoetst onder verantwoordelijkheid van het management.

Reikwijdte verklaring

Deze verklaring betreft de onderdelen van de ENSIA-systematiek waarover assurance wordt gevraagd van een onafhankelijke IT-auditor. Het is de verantwoordelijkheid van het college dat het proces voor de totstandkoming van deze collegeverklaring met zorg is uitgevoerd. Dit proces borgt dat de strekking van de collegeverklaring een juiste weergave is van de onderzochte domeinen. Voor gemeente Buren betreft dit in 2018 DigiD en Suwinet. De verklaring omvat het op 31 december 2018 voldoen van de beoogde (opzet) en ingerichte (bestaan) beheersingsmaatregelen aan de geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet. De collegeverklaring omvat niet het functioneren (werking) van de maatregelen over 2018.
De beheersingsmaatregelen inzake DigiD die zijn uitbesteed aan dienstverlener[s] vallen buiten de reikwijdte van deze collegeverklaring. Uit de bijlage bij de collegeverklaring (bijlage 1 DigiD met kenmerk Z.010525-1) blijkt welke beheersingsmaatregelen door de gemeente en door de dienstverlener[s] worden uitgevoerd. Over de beheersingsmaatregelen die door de dienstverlener[s] worden uitgevoerd, wordt door de dienstverlener[s] verantwoording afgelegd aan de gemeente. Deze collegeverklaring en de verantwoording van de dienstverlener[s] dekken tezamen de normen inzake DigiD af.
Inzake Suwinet heeft deze collegeverklaring betrekking op de beheersingsmaatregelen van de gemeente.
Deze collegeverklaring is opgesteld voor de gemeenteraad en de departementen die toezien op de veiligheid van DigiD en Suwinet. De verklaring geeft weer in hoeverre de beoogde (opzet) en ingerichte (bestaan) beheersingsmaatregelen voldoen aan de geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet. In de bij deze verklaring behorende afzonderlijke bijlagen voor DigiD (bijlage 1 DigiD met kenmerk Z.010525-1) en Suwinet (bijlage 2 Suwinet met kenmerk Z.010525-2) zijn de eventuele afwijkingen van de normen opgenomen. De gemeenteraad en de departementen die toezien op de veiligheid van DigiD en Suwinet worden via bij deze collegeverklaring behorende afzonderlijke bijlagen voor DigiD en Suwinet geïnformeerd over de afwijkingen van de normen.

Verklaring college

Het college verklaart dat bij gemeente Buren op 31 december 2018 de beoogde en ingerichte beheersingsmaatregelen voldoen aan de geselecteerde normen inzake DigiD en Suwinet.

Samenvattend beeld

Object	Wordt aan alle geselecteerde normen voldaan?	Zijn de uitzonderingen in [een] verbeterplan[nen] opgenomen en zijn de verbetermaatregelen belegd en worden deze gemonitord?
DigiD	Ja	Niet van toepassing
Suwinet voor SUWI-taken	Ja	Niet van toepassing
Suwinet voor niet-SUWI-taken	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Maurik,
College van burgemeester en wethouders gemeente Buren

Bijlagen

Overzicht budgetten naar 2019

Totaaloverzicht budgetten naar 2019

Totaaloverzicht aanvragen overhevelen budget van 2018 naar 2019

Nr.	Taakveld nummer	Project	Jaar-gebonden (eenmalig)
01	TV61	Budget leefbaarheid	23.000
02	TV57	Bomen kappen	55.000
		Totaal	**78.000**

Totaal over te hevelen (jaar gebonden + meerjarig) **€ 78.000,-**

N.B.: het budget horende bij overhevelingsverzoeken ≤ € 10.000,- hevelen we niet over naar 2019. We zetten er op in om deze kosten op te vangen binnen de bestaande budgetten in 2019. Mocht achteraf blijken dat dit niet lukt, rapporteren we hierover in de tweemaandsrapportage.

Budget leefbaarheid

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 23.000,-
Programma:	Inwonerszaken
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Samenkracht en burgerparticipatie
Product + nummer:	66100360/4438007

Onderwerp: Budget leefbaarheid

Motivatie voor overheveling:
Vanuit het budget voor ondersteuning voor kinderen, de zogenaamde Klijnsma gelden - kansen voor kinderen, willen we extra middelen beschikbaar hebben voor de uitwerking van de Burense visie. In 2018 stelde de gemeenteraad de Burense Visie op het Kind vast. In 2019 willen we een campagne "Ieder kind Een koffer vol kansen" starten waarmee wij alle inwoners (verenigingen, scholen en kinderopvang, ouders en kinderen) bij de uitwerking van de Burense visie laten meedenken en uitnodigen om daaraan bij te dragen. Doel is om alle inwoners mee te laten werken aan een gezonde, kansrijke en veilige ontwikkeling van kinderen in de gemeente Buren.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is:
In 2018 reserveerden we budget voor de campagne 'Ieder kind Een koffer vol kansen'. De campagne start in 2019 en dat is de reden dat we het budget willen overhevelen. Een belangrijk onderdeel van de uitwerking van de Burense visie is het betrekken van kinderen, ouders, grootouders en andere inwoners. We willen dat ze zich betrokken voelen én dat ze meedenken en meewerken over ondersteuning en aanbod voor de Burense kinderen. Als we de campagne niet kunnen uitvoeren dan kunnen we de Burense visie niet verder uitwerken met onze partners.

Onderhoudsbestek Avri uitvoering bomen

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 55.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Regie en projecten
Teammanager:	E. Jacobs
Taakveld:	Openbare groen en (openlucht) recreatie
Product + nummer:	65700105/4433201

Onderwerp: Onderhoudsbestek Avri uitvoering bomen

Motivatie voor overheveling:
Voor het uitvoeren van noodzakelijke kap van zieke bomen welke gepland stond voor 2018 vragen wij overheveling aan. Het proces van het verstrekken van de vergunningen door de ODR is vertraagd waardoor de uitvoering in het eerste kwartaal van 2019 kan plaatsvinden. Dekking van dit bedrag komt uit het overschot op bomen onderhoud 2018.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is:
Wanneer wij niet de zieke bomen kunnen gaan kappen voldoen wij niet aan onze zorgplicht en lopen we het risico op schadeclaims wanneer de weeromstandigheden zodanig zijn dat er bomen kunnen omvallen met schade als gevolg.

Resultaatbestemming 2018

Totaaloverzicht resultaatbestemming 2018

Totaaloverzicht resultaatbestemmingen 2018

Nr.	Taakveld nummer	Project	Jaar-gebonden (eenmalig)
01	TV04	Opleidingsbudget	78.000
02	TV12	Bijdrage Nedvang (zwerfafval)	30.000
03	TV81	Afronden werkzaamheden sloop gemeentewerf Lienden	120.000
04	TV57	Kosten speeltuin Ravenswaay	12.000
05	TV74	Reservering algemene uitkering 2018	100.000
		Totaal	340.000

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 78.000,-
Programma:	Bedrijfsvoering
Team:	Advies
Teammanager:	N. van Domburg
Taakveld:	Overhead
Product + nummer:	60405015/4380712

Onderwerp: Opleidingsbudget (tweemaandsrapportage september - oktober 2018)

Motivatie voor resultaatbestemming:
In 2018 hebben we bij de vijfde tweemaandsrapportage gemeld dat we € 120.000,- over zouden houden. De bedoeling was toen om het budget over te hevelen naar 2019. Er was toen echter sprake van een verwacht tekort bij de jaarstukken 2018. Er is toen besloten om € 120.000,- vrij te laten om het verwachte tekort goed te maken. Ook is in 2019 weer geld beschikbaar voor dit onderwerp. Tot slot is afgesproken om bij de jaarstukken 2018 opnieuw te bepalen of het budget alsnog meegenomen kan worden naar 2019.
Na de vijfde rapportage zijn in 2018 nog wel de nodige kosten qua opleidingen gemaakt, waardoor er alsnog onverwacht een tekort is ontstaan van € 42.000,- op dit budget.

In 2019 staan veel organisatiebrede opleidingen gepland waar het hele opleidingsbudget van 2019 voor nodig is. Het merendeel van dit budget wordt ingezet voor de organisatieverandering ten gevolge van de reorganisatie.
Om zowel de organisatieverandering alsmede de andere opleidingen te kunnen laten plaatsvinden willen wij het eerder vrijgevallen bedrag € 120.000,- minus het tekort van € 42.000, zijnde € 78.000, weer toevoegen aan het budget 2019.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is:
Wanneer het geld niet beschikbaar komt in 2019 kunnen we vooral de persoonlijke opleidingen voor medewerkers niet toekennen. Het gevolg hiervan is dat opleiding en ontwikkeling van vakcompetenties stagneert.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 30.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Milieubeheer
Product + nummer:	67400115/8380999

Onderwerp: Bijdrage Nedvang (zwerfafval)

Motivatie voor overheveling:
Nedvang staat letterlijk voor 'Nederland van Afval naar Grondstof'. Door verpakkingsmateriaal te recyclen, krijgt het een nieuw leven en besparen we kostbare grondstoffen. De gemeente ontvangt jaarlijks een vergoeding voor het ophalen van zwerfafval door verenigingen in onze gemeente van Nedvang. Ook verzorgen scholen en vrijwilligers het ophalen van zwerfafval en zijn er nieuwe initiatieven zoals het plaatsen van meer afvalbakken en educatie. Nedvang geeft ons een voorschot om de verenigingen te betalen en projecten op te zetten. Dit wordt achteraf definitief vastgesteld.

De ontvangen bijdrage (voorschot) in december 2018 moeten we meenemen, omdat de uitgaven in 2019 plaatsvinden.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is:
De zwerfafvalprojecten zijn voor 2019 toegekend aan de verenigingen. Als het budget niet meegaat dan ontstaat er een tekort die we later moeten verantwoorden. Ook voor de nieuwe projecten is een voorschot gegeven. Gaan we deze projecten niet doen dan moeten we het bedrag terug betalen aan Nedvang.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 120.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Beleid
Teammanager:	R. Berends
Taakveld:	Ruimtelijke ordening
Product + nummer:	60405015/4380712

Onderwerp: Afronden werkzaamheden als gevolg van sloop gemeentewerf Lienden

Motivatie voor resultaatbestemming:
Als gevolg van de sloop en sanering van de oude gemeentewerf te Lienden en de verkoop van de grond aan Stichting Woningbeheer Betuwe dienen nog werkzaamheden te worden uitgevoerd aan het openbaar gebied en aan gemeentegrond op perceel Voorstraat 6 en Voorstraat 6a. De werkzaamheden bevatten:

- Een voetpad aanleggen langs de kerk (€ 30.000,-)
- Grond aanvullen en inrichten/inmeten bouwpercelen Voorstraat (€ 11.000,-)
- De ambtelijke kosten voor de begeleiding hiervan (560 uur x € 121,60 = € 68.096,-)
- Voor de onvoorziene kosten en afronding wordt 10% gerekend (€ 10.904,-)

  Totaal bedragen deze toekomstige kosten dus **€ 120.000,-**

Dit bedrag willen we uit de verkoopopbrengst van de grond over hevelen naar 2019.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is:
Dan kunnen we het plan niet verder afronden en wordt het openbaar gebied niet geschikt gemaakt.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 12.000,-
Programma:	Ruimte
Team:	Regie en projecten
Teammanager:	E. Jacobs
Taakveld:	Openbaar groen en (openlucht) recreatie
Product + nummer:	65700405/4380356

Onderwerp: Kosten speeltuin Ravenswaaij

Motivatie voor overheveling:
Voor de speeltuin bij Zanddekkers is geld beschikbaar gesteld aan de speeltuinvereniging (eerder gemaakte afspraken 2011). Hiervan heeft de speeltuinvereniging nog € 12.000,- tegoed. We moeten onze verplichting in 2019 nakomen en de verplichting valt buiten het normale budget.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is:
We moeten ons alsnog aan de afspraak houden en creëren we een verwacht tekort van € 12.000,- op het budget voor speeltuinen.

Aanvraag: Overhevelen budget naar het volgende jaar	
Over te hevelen bedrag:	€ 100.000,-
Programma:	Bedrijfsvoering
Team:	Advies
Teammanager:	N. Domburg
Taakveld:	Algemene uitkering
Product + nummer:	60700105/8431001

Onderwerp: Algemene uitkering: onderuitputting Rijk

Motivatie voor overheveling:
Volgens de Najaarsnota 2018 van de Rijksoverheid is er sprake van onderuitputting. Het Rijk geeft naar verwachting flink minder uit in 2018 dan begroot. Dit heeft gevolgen voor de algemene uitkering. De afrekening (positief of negatief) vindt altijd plaats bij de meicirculaire van het volgende jaar. Naar verwachting is de definitieve afrekening over 2018 tussen € 80.000,- en € 120.000,-. Bij de meicirculaire 2019 wordt de uitkering alsnog naar beneden bijgesteld. Door nu een bedrag te reserveren, kunnen we het verwachte tekort dekken in 2019.

Effecten wanneer budget NIET in het volgende jaar beschikbaar is:
De afrekening (het nadeel) moeten we dan verwerken in het begrotingsjaar 2019. In 2019 moeten we proberen dekking te vinden.

Begroting Op Peil 2018

Totaaloverzicht Begroting Op Peil 2018

Overzicht Begroting op Peil 2018	2015	2016	2017	2018
Vastgestelde taakstelling overzicht 04-11-2014:				
- I Verbonden partijen			50.000	50.000
- II Verminderen niet-wettelijke taken	7.000	100.000	105.000	105.000
- III Taakstelling eigen organisatie	169.000	249.000	299.000	449.000
- IV Taakstelling bestaande budgetten	131.000	457.000	462.000	473.000
- V Verhogen inkomsten	155.000	295.000	395.000	395.000
Totaal te realiseren taakstelling	**462.000**	**1.101.000**	**1.311.000**	**1.472.000**
Correcties:				
- Aantal consultatiebureaus *(onterechte correctie in 2015)*	20.000			
- Afronding	1.000	1.000	1.000	1.000
Vastgestelde taakstelling inclusief correcties	**483.000**	**1.102.000**	**1.312.000**	**1.473.000**
Niet gerealiseerde taakstellingen:				
- Anti-discriminatie voorziening	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
- (Personele) efficiency-effecten	-100.000	-80.000	-95.000	-255.000
- Verminderen aantal werkplekken		-30.000	-30.000	-7.500
- Beëindigen uitkering bij illegale bewoning (incl. handhaven)	0	-100.000	-100.000	-100.000
- Verhogen precariorechten (a.g.v. minder strekkende meters)	-155.000	-145.000	-145.000	-145.000
Bijgestelde taakstelling	**223.000**	**742.000**	**937.000**	**960.500**
Totaal gerealiseerd	223.000	742.000	937.000	960.500
Totaal nog te realiseren	**0**	**0**	**0**	**0**

Gerealiseerde projecten	2015	2016	2017	2018
Verbonden partijen (ODR, RAR, Werkzaak, RR, GGD, VRGZ)			50.000	50.000
Drank- en horecatoezicht	10.000	10.000	10.000	10.000
Jeugdgezondheidszorg				
- Intake huisbezoek		10.000	10.000	10.000
- Aantal consultatiebureaus		20.000	20.000	20.000
- Patch		8.000	8.000	8.000
- Aantal CJG inlooppunten		12.000	12.000	12.000
- Match en HOME-start		18.000	18.000	18.000
Verkeer en vervoer - Educatie	3.000	3.000	3.000	3.000
Voorlichting en communicatie	10.000	15.000	20.000	20.000
Openbare orde en veiligheid - jaarwisseling	5.000	5.000	5.000	5.000
(Personele) efficiency-effecten (efficiency sociaal domein N-Betuwe)		50.000	50.000	50.000
(Personele) efficiency-effecten (verhuur gemeentehuis)		20.000	20.000	20.000
(Personele) efficiency-effecten (werken op afspraak)			25.000	25.000
Verminderen aantal werkplekken			22.500	22.500
Heroverwegen secundaire arbeidsvoorwaarden	24.000	24.000	24.000	24.000
Afschaffen catering	35.000	35.000	35.000	35.000
Verminderen electriciteitsbudget gemeentehuis	10.000	10.000	10.000	10.000
AVRI	130.000	260.000	260.000	260.000
Beeindigen landelijke boomplantdag		2.000	2.000	2.000
Afschaffen eenmalige dubbele vergoeding stembureauleden	12.000	0	0	0
Papierarm werken	14.000	9.000	12.500	25.000

Verhogen precariorechten *(bij het aanvullend voorstel bij de begroting 2016 besloot de raad om het tarief m.i.v. 2016 te verhogen naar € 5,-. Hiermee compenseren we een gedeelte van de minder strekkende meters)*		150.000	150.000	150.000
Verhogen OZB			100.000	100.000
Onderhoud wegen (wegenbeheerplan)		100.000	100.000	100.000
Verlagen budget MTO		11.000	0	11.000
Subtotaal in €	**253.000**	**772.000**	**967.000**	**990.500**
Compensatie OZB verenigingen *(betreft extra kosten geen bezuiniging)*	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Totaal in €	**223.000**	**742.000**	**937.000**	**960.500**